

ZÁKLADNÍ TENDENCE DEMOGRAFICKÉHO, SOCIÁLNÍHO A EKONOMICKÉHO VÝVOJE PLZEŇSKÉHO KRAJE - 2015

Regionální statistiky

Plzeň, 31. 8. 2016

Kód publikace: 330133-16

Č. j.: 189 / 2016 – 74

Zpracoval: Krajská správa Českého statistického úřadu v Plzni

Ředitel odboru: Ing. Miloslav Chlad, Ph.D.

Kontaktní osoba: Ing. Lenka Křížová, e-mail: lenka.krizova@czso.cz

Zajímají Vás nejnovější údaje o inflaci, HDP, obyvatelstvu, průměrných mzdách a mnohé další? Najdete je na stránkách ČSÚ na internetu: www.czso.cz

KONTAKTY V ÚSTŘEDÍ

Český statistický úřad | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 051 111 | www.czso.cz

Oddělení informačních služeb | tel.: 274 052 648, 274 052 304, 274 052 451 | e-mail: infoservis@czso.cz

Prodejna publikací ČSÚ | tel.: 274 052 361 | e-mail: prodejna@czso.cz

Evropská data (ESDS), mezinárodní srovnání | tel.: 274 052 347, 274 052 757 | e-mail: esds@czso.cz

Ústřední statistická knihovna | tel.: 274 052 361 | e-mail: knihovna@czso.cz

INFORMAČNÍ SLUŽBY V REGIONECH

Hl. město Praha | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 052 673, 274 054 223
e-mail: infoservispraha@czso.cz | www.praha.czso.cz

Středočeský kraj | Na padesátém 81, 100 82 Praha 10, tel.: 274 054 175
e-mail: infoservisstc@czso.cz | www.stredocesky.czso.cz

České Budějovice | Žižkova 1, 370 77 České Budějovice, tel.: 386 718 440
e-mail: infoserviscb@czso.cz | www.cbudejovice.czso.cz

Plzeň | Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň, tel.: 377 612 108, 377 612 249
e-mail: infoservisplzen@czso.cz | www.plzen.czso.cz

Karlovy Vary | Sportovní 28, 360 01 Karlovy Vary, tel.: 353 114 529, 353 114 525
e-mail: infoserviskv@czso.cz | www.kvary.czso.cz

Ústí nad Labem | Špálova 2684, 400 11 Ústí nad Labem, tel.: 472 706 176, 472 706 121
e-mail: infoservisul@czso.cz | www.ustinadlabem.czso.cz

Liberec | Nám. Dr. Edvarda Beneše 585/26, 460 01 Liberec 1, tel.: 485 238 811
e-mail: infoservislbc@czso.cz | www.liberec.czso.cz

Hradec Králové | Myslivečkova 914, 500 03 Hradec Králové 3, tel.: 495 762 322, 495 762 317
e-mail: infoservishk@czso.cz | www.hradeckralove.czso.cz

Pardubice | V Ráji 872, 531 53 Pardubice, tel.: 466 743 480, 466 743 418
e-mail: infoservispa@czso.cz | www.pardubice.czso.cz

Jihlava | Ke Skalce 30, 586 01 Jihlava, tel.: 567 109 062, 567 109 080
e-mail: infoservisvys@czso.cz | www.jihlava.czso.cz

Brno | Jezuitská 2, 601 59 Brno, tel.: 542 528 115, 542 528 200
e-mail: infoservisbrno@czso.cz | www.brno.czso.cz

Olomouc | Jeremenkova 1142/42, 772 11 Olomouc, tel.: 585 731 516, 585 731 509
e-mail: infoservisolom@czso.cz | www.olomouc.czso.cz

Zlín | tř. Tomáše Bati 1565, 761 76 Zlín, tel.: 577 004 931, 577 004 935
e-mail: infoservis-zl@czso.cz | www.zlin.czso.cz

Ostrava | Repinova 17, 702 03 Ostrava, tel.: 595 131 230, 595 131 232
e-mail: infoservis_ov@czso.cz | www.ostrava.czso.cz

Obsah

Úvod.....	4
Shrnutí hlavních poznatků.....	6
1. Demografický vývoj.....	7
2. Sociální vývoj.....	20
3. Ekonomický vývoj.....	41
4. Životní prostředí.....	65
5. Mezikrajské srovnání.....	76
Tabulková příloha.....	87
Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj.....	88
Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj.....	89
Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj.....	90
Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí.....	91
Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Plzeňského kraje v letech 2000 až 2015.....	92
Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – demografický vývoj.....	94
Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – sociální vývoj.....	95
Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – ekonomický vývoj.....	98
Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – životní prostředí.....	100
Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Plzeňského kraje v roce 2010 a 2015.....	101

Úvod

Předkládaný materiál je analytickým obrazem vybraných tendencí demografického, sociálního, ekonomického a environmentálního vývoje Plzeňského kraje v roce 2015, s návazností na vývoj v předchozích letech (zpravidla od roku 2010). Zahrnuje oblasti, kde můžeme vývoj kvantifikovat pomocí statistických ukazatelů, přičemž klademe důraz na jevy v kraji významné.

V textu posuzujeme vývoj na území kraje i vývoj ve srovnání s ostatními kraji České republiky. Zařadili jsme také samostatnou kapitolu s mezikrajským srovnáním. Vzhledem k systému postupného zpracování dat zatím nemáme k dispozici kompletní údaje za rok 2015. Proto můžeme v některých oblastech (především makroekonomika) zpracovat hodnocení pouze do roku 2014, v dalších oblastech jsou údaje za rok 2015 zatím pouze předběžné a budou se postupně zpřesňovat.

Obdobné materiály byly zpracovány ve všech krajích České republiky. Také tabulková část má sjednocený obsah, aby byla uživatelům usnadněna možnost srovnání vývoje v jednotlivých krajích. Nově je v ní zařazen dlouhodobý pohled na vývoj vybraných ukazatelů od roku 2000, tedy od vzniku krajů jako územně samosprávných celků. Tabulková příloha analýzy může obsahovat pouze omezený počet statistických ukazatelů. Širší rozsah informací v podrobnějším územním členění můžete najít ve veřejné databázi ČSÚ na adrese <https://vdb.czso.cz> nebo můžete kontaktovat pracoviště informačních služeb na krajské správě ČSÚ.

Aktuální údaje průběžně zveřejňujeme na internetové adrese www.plzen.czso.cz. Komplexní pohled na vývoj v kraji poskytuje Statistická ročenka Plzeňského kraje pravidelně vydávaná v průběhu měsíce prosince. Přehled vybraných ukazatelů o krátkodobém vývoji regionu nabízí Statistický bulletin Plzeňského kraje, který vždy vychází 95. den po skončení příslušného čtvrtletí.

* * *

Čárka (-) v tabulce na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval.

Tečka (.) na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý.

Křížek (x) značí, že zápis není možný z logických důvodů.

Nula (0) se v tabulce používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřicí jednotky.

Zkratka „i.d.“ v tabulce nahrazuje individuální údaj, který nelze zveřejnit. Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů).

Publikované údaje jsou platné k 22. 8. 2016. Zpřesňují údaje publikované již dříve, ale mohou být ještě dále upřesňovány.

Pokud není uveden zdroj, jsou uveřejněny údaje ze statistických zjišťování ČSÚ.

Shrnutí hlavních poznatků

- Demografický vývoj**
- Počet obyvatel mírně roste zejména vlivem migrace
 - Více jak jednu čtvrtinu cizinců v Plzeňském kraji představují Slováci
 - Migrační přírůstek roste především vlivem narůstajícího počtu přistěhovalých cizinců
 - V retrospektivním pohledu se v kraji projevuje tendence poklesu obyvatelstva v produktivním věku ve prospěch seniorů, a to i z genderového pohledu
 - V celorepublikovém měřítku patří obyvatelstvo Plzeňského kraje k třetím nejstarším
 - Vývoj indexu stáří potvrzuje proces stárnutí v celé časové řadě
 - Porodnost od roku 2009 kolísá, v meziročním srovnání dochází k mírnému oživení
 - Roste počet dětí narozených mimo manželství
 - Potratovost mírně klesá, místy i stagnuje
 - Počet zemřelých meziročně vzrostl o 9,5 %, příznivý vývoj má naděje dožití
 - Nejčastějšími příčinami úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy a zhoubné novotvary
 - Počet sňatků meziročně vzrostl o 4,7 % a počet rozvodů o 6,4 %
 - Index rozvodovosti se v roce 2015 pohybuje nad republikovým průměrem
- Sociální vývoj**
- Situace na trhu práce je odrazem vývoje ekonomických podmínek
 - Pracovní síla (podle VŠPS) se proti minulému období zvýšila
 - Obecná míra nezaměstnanosti v roce 2015 dosáhla hodnoty 3,8 %
 - Uchazečů o zaměstnání a dlouhodobě nezaměstnaných meziročně ubylo
 - Nejnižšího podílu nezaměstnaných osob v rámci kraje bylo dosaženo v okrese Rokycany
 - Podle statistických zjišťování vzrostla průměrná hrubá měsíční mzda meziročně o 3,9 %
 - Průměrný denní počet práce neschopných má rostoucí trend
 - V pětileté časové řadě se počet příjemců starobních důchodů (vč. souběhu) zvýšil o 5,7 %
 - Žáků a studentů ubývá, pouze na základních školách jejich počet roste
 - Meziročně klesl počet zjištěných trestných činů
 - Na silnicích Plzeňského kraje zemřelo absolutně nejméně osob od roku 1996
- Ekonomický vývoj**
- HDP kraje se podílí na tvorbě HDP v ČR 5,2 %
 - Výdaje na vědu a výzkum dosáhly v roce 2014 v kraji 4,7 mld. Kč
 - Téměř všechny hektarové výnosy zemědělských plodin v kraji se meziročně snížily, stavy skotu a prasat se zvýšily
 - Podle hospodářských výsledků velkých průmyslových podniků je krize minulostí
 - Stavební výroba v kraji se meziročně zvýšila, stavební práce „S“ se meziročně snížily, roste rozestavěnost bytové výstavby
 - Současně s růstem počtu ubytovacích zařízení v cestovním ruchu vzrostl i počet hostů, průměrná doba pobytu stagnuje
- Životní prostředí**
- Ubývá zemědělské půdy, zejména orné, mírně roste výměra lesních ploch
 - Roste podíl ekologicky obhospodařované půdy
 - Plzeňský kraj má relativně čisté ovzduší, emise hlavních znečišťujících látek klesají
 - Produkce podnikového odpadu se meziročně zvýšila
 - V tříděném komunálním odpadu je region na druhém místě v ČR
 - Objem pořízených investic na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele výrazně vzrostl

1. Demografický vývoj

1.1 Sídelní struktura

Historicky rozhodující pro vývoj osídlení jsou přírodní podmínky a strategická poloha území

Pro vývoj původního **osídlení** na území dnešního Plzeňského kraje byly rozhodujícím faktorem především přírodní podmínky a jeho významná strategická poloha. V úrodných pahorkatinách na západě Čech se usazovali první zemědělci zejména v místech, která byla vhodná k zemědělskému využívání půdy, blíže k lokalitám, které nabízely přírodní bohatství, případně i na trasách význačných obchodních cest. Vzhledem k členitosti reliéfu na území dnešního Plzeňského kraje docházelo ke vzniku malých hospodářských usedlostí, a to zejména ve východní a jižní části kraje v místech s příznivými klimatickými a geografickými podmínkami vhodnými pro zemědělskou výrobu. Proto je také pro tuto oblast charakteristická značná roztržitost sídelních jednotek (vesnic, osad a samot). Ke vzniku větších sídelních jednotek docházelo především v západní a severní části kraje, která se vyznačovala relativně velkými ložisky nerostného bohatství, rozvinutou manufakturní výrobou a zejména drsným podnebím nevhodným pro zemědělskou výrobu.

Základními územními samosprávnými celky jsou obce dělicí se na venkovské obce a města

S účinností od 1. ledna 2000 na základě ústavního zákona č. 347 bylo na území České republiky zřízeno 14 **vyšších územních samosprávních celků**, z nichž jeden tvoří Plzeňský kraj vymezený územím okresů Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov. Následně bylo v červnu 2002 zákonem č. 314 stanoveno v Plzeňském kraji 35 obcí s pověřeným obecním úřadem a 15 obcí s rozšířenou působností, které do jisté míry převzaly kompetence a pravomoci zrušených okresních úřadů. Základními územními samosprávnými celky jsou obce dělicí se z hlediska osídlení na venkovské obce a města.

V důsledku integračních a desintegračních procesů měl vývoj sídelní struktury proměnlivý charakter

Vývoj **sídelní struktury** Plzeňského kraje měl v uplynulých letech značně proměnlivý charakter provázený integračními (slučování malých obcí) a desintegračními procesy (zánik a rušení některých částí obce). Po poválečné stabilizaci bylo na území kraje v roce 1961 celkem 773 obcí, po roce 1970 se jejich počet v důsledku integrace radikálně snížil, a to až na 307 obcí v roce 1980. Nejméně obcí měl Plzeňský kraj v roce 1990, a to pouhých 258. Návrat k demokratickým principům rozhodování vnesl v 90. letech změny i do samosprávy měst a obcí. V důsledku zvyšování pravomoci a odpovědnosti měst a obcí se některé menší obce znovu osamostatnily, takže k 1. 1. 1991 měl Plzeňský kraj již 445 obcí. Proces vzniku dalších samostatných obcí pokračoval až do roku 1993, kdy se počet obcí pohyboval kolem 500. Od roku 2003 se počet obcí stabilizoval na čísle 501.

V roce 2015 bylo v Plzeňském kraji 501 obcí, z toho 57 měst a 12 městysů

V roce 2015 bylo v Plzeňském kraji 501 obcí (tj. 64,8 % stavu v roce 1961), 1 538 částí obcí, 57 obcí se statutem města a 12 městysů. Počet obcí se statutem města vzrostl od roku 2000 o téměř čtvrtinu. Území kraje je rozděleno do sedmi územních celků (okresů), z nichž největší plochu zaujímá okres Klatovy (25,7 %), následuje okres Tachov (18,2 %), Plzeň-sever (17,0 %) a Domažlice (14,9 %). Z hlediska hustoty osídlení jsou nejřidčeji osídleny právě okresy Domažlice, Klatovy a Tachov, pohraniční okresy s velmi nízkou obydleností (Šumava, Český les). Na druhé straně poměrně hustě zalidněné jsou okresy sousedící s okresem Plzeň-město, tj. Plzeň-jih, Plzeň-sever a Rokycany. V okrese Plzeň-město, zahrnujícím převážně město Plzeň a jeho periferie, žila trvale k 31. 12. 2015 téměř třetina veškerého obyvatelstva Plzeňského kraje, přestože tento okres zaujímá nejmenší rozlohu v rámci kraje. Tento trend je dán do jisté míry vysokou koncentrací průmyslu, podílem

zahraničních investic a v neposlední řadě i zvyšující se koncentrací obchodu a služeb zejména do západočeské metropole.

Zrušením vojenského újezdu Brdy došlo k nárůstu katastrální výměry některých obcí z SO ORP Blovice a Rokycany

Na základě zákona č.15/2015 Sb., o hranicích vojenských újezdů ve znění pozdějších předpisů, byl k 1. 1. 2016 zrušen vojenský újezd Brdy a jeho části katastrálního území připojeny k následujícím obcím (část první, § 1, odst. 2): z ORP Blovice Borovno, Spálené Poříčí, Míšov a z ORP Rokycany Dobřív, Mirošov, Strašice, Skořice, Štítov, Trokavec a Těně. Katastrální výměra těchto obcí byla připojením území zrušeného vojenského újezdu navýšena nejvíce u obcí Strašice (o 2,7 tis. ha), Skořice (o 2,0 tis. ha), Těně (o 1,6 tis. ha) a Dobřív (o 1,5 tis. ha). Naopak nejméně se dotklo toto připojení části území vojenského újezdu Brdy obce Trokavec, kde se výměra zvýšila jen o 16,9 ha.

Více jak polovina obyvatel Plzeňského kraje je soustředěna do větších měst nad 5 000 obyvatel

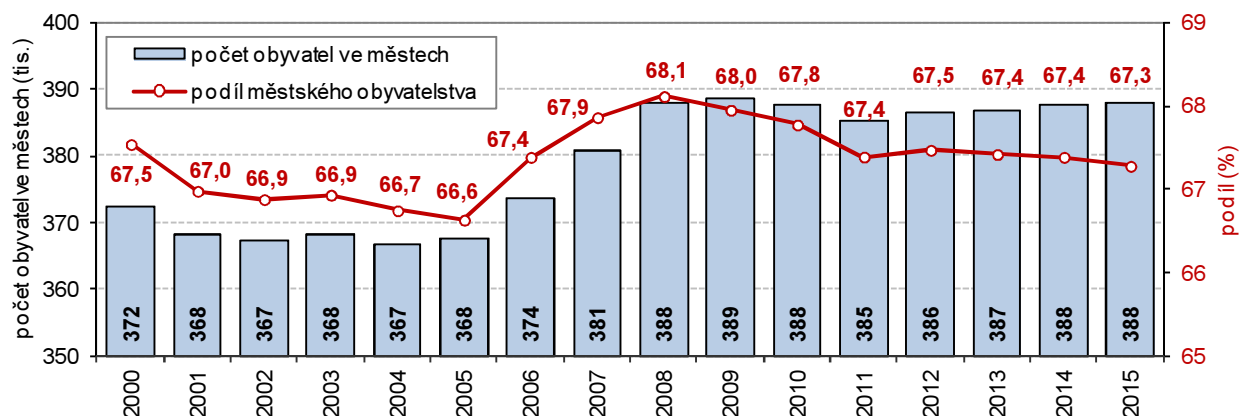
Ve velikostní skupině do 199 obyvatel se v roce 2015 snížil počet malých obcí proti roku 2014 o 2,3 % ve prospěch větších (od 200 do 1 000). Počet obcí nad 5 000 obyvatel se nezměnil. V důsledku koncentrace obyvatel do větších měst nad 5 000 obyvatel je zde soustředěno 50,3 % obyvatel Plzeňského kraje, zatímco v menších obcích do 500 obyvatel žije pouze malá část populace (12,1 %). V roce 2015 byl zaznamenán relativně nejvyšší podíl obyvatel v malých obcích do 199 obyvatel ve vztahu k obyvatelstvu okresu celkem v okresech Domažlice (7,1 %) a Plzeň-sever (6,3 %), nejnižší podíl osob naopak žil v malých obcích řídké zalidněných okresů Klatovy a Tachov. To bylo způsobeno vylidňováním těchto obcí v rekreačních a pro trvalé bydlení málo atraktivních oblastech. V kategorii od 200 do 999 obyvatel byl nejvyšší podíl zaznamenán v okrese Plzeň-jih (34,0 %), Plzeň-sever (26,5 %) a Klatovy (25,2 %). Nejmenší podíl (eliminujeme-li specifický okres Plzeň-město) v této kategorii vykazoval okres Rokycany (21,4 %). Velikostní interval 1 000 až 4 999 obyvatel ukazuje na vysoké zastoupení podílu obyvatel v okresech sousedících s krajským městem, tj. Plzeň-sever (59,8 %), Plzeň-jih (40,0 %) a Rokycany (43,3 %). Podíl obyvatel v obcích (městech) nad 5 000 obyvatel (vyloučíme-li opět Plzeň-město) je nejvyšší v okresech Tachov (48,6 %) a Klatovy (44,9 %). Tato skutečnost vyplývá i ze zastoupení větších měst v těchto okresech: okres Klatovy (Klatovy, Horažďovice a Sušice) a okres Tachov (Planá, Stříbro a Tachov).

Podíl městského obyvatelstva činil v roce 2015 více jak dvě třetiny obyvatelstva celkem

Z hlediska struktury osídlení měst a venkovských obcí připadá v roce 2015 na městské obyvatelstvo 67,3 % obyvatel z celkového počtu a na obyvatele venkovských sídel pouhých 32,7 %. Plzeňský kraj má celkem 57 obcí se statutem města (tj. 11,4 % z celkového počtu obcí v kraji), z toho jich více než tři čtvrtiny mají méně obyvatel než 5 000. Skupina menších měst s počtem obyvatel 5 až 10 tisíc tvoří 14 % z celkového počtu měst a 12,7 % z celkového počtu městského obyvatelstva. Neméně významnou skupinu (7 %) tvoří čtyři města s počtem obyvatel od 10 do 20 tisíc (Domažlice, Sušice, Rokycany a Tachov) s podílem městského obyvatelstva 12,6 %. S výjimkou krajského města (169 858 obyvatel k 31. 12. 2015) je v Plzeňském kraji pouze jedno město, které má více jak 20 tisíc obyvatel, a to Klatovy (22 415 obyvatel). Nejvíce urbanizovanou oblastí regionu jsou okresy Klatovy (se 2 městy nad 10 tisíc obyvatel) a Tachov (s 1 městem nad 10 tisíc obyvatel). Nejméně urbanizovanými okresy jsou Plzeň-jih, kde podíl obcí se statutem města činí 7,8 % z celkového počtu obcí, Domažlice a Rokycany, kde se hodnota tohoto relativního ukazatele v roce 2015 pohybuje od 8 do 10 %. Právě v okresech Plzeň-jih a Rokycany, kde pouze města Dobřív a Přeštice přesáhly hranici 5 tis. osob a Rokycany dokonce 10 tis. osob, blízkost krajského města jako mimořádně atraktivního centra (dojížděky za prací, do škol, koncentrace obchodu a služeb aj.) nahrazuje absenci dalších větších měst.

Graf 1.1 Počet obyvatel ve městech a podíl městského obyvatelstva v Plzeňském kraji

Pozn.: v roce 2011 data navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu

V přepočtu obyvatel na 1 obec dosahuje Plzeňský kraj ve všech typech obcí jednu z nejnižších hodnot

V roce 2015 dosahuje průměrná velikost obce v Plzeňském kraji 1 151 obyvatel (tzn. nárůst proti roku 2010 o 0,8 %) a řadí Plzeňský region v mezikrajském srovnání na 4. nejnižší místo. Ve srovnání s republikovým průměrem je průměrný počet obyvatel na 1 obec v Plzeňském kraji o 537 osob nižší. Průměrný počet obyvatel v obcích se statutem města v roce 2015 dosáhl 6 806 osob, což v mezikrajském srovnání představuje druhou nejnižší hodnotu v České republice. Toto postavení je ovlivněno zejména tím, že převážná část menších měst náleží do kategorie obcí s počtem obyvatel do 10 tisíc (tj. 89,5 %). Ve srovnání s republikovým průměrem tvoří průměrný počet obyvatel na 1 obec se statutem města více jak jednu polovinu. V roce 2015 činil průměrný počet obyvatel ve venkovských obcích (včetně městysů) v Plzeňském kraji 425 osob. Region se tak zařadil na třetí nejnižší místo před kraji Jihočeským a Vysočinou. Hodnota krajského průměru dosahovala téměř tři čtvrtin republikového průměru. Tendence postupného ubývání obyvatel ve prospěch menších měst a obcí (velikostní kategorie 500 až 5 tis. obyvatel) ukazuje na postupné obydlování malých sídel především na periferiích větších měst a v první řadě krajského města.

1.2 Vývoj počtu obyvatel a věková struktura

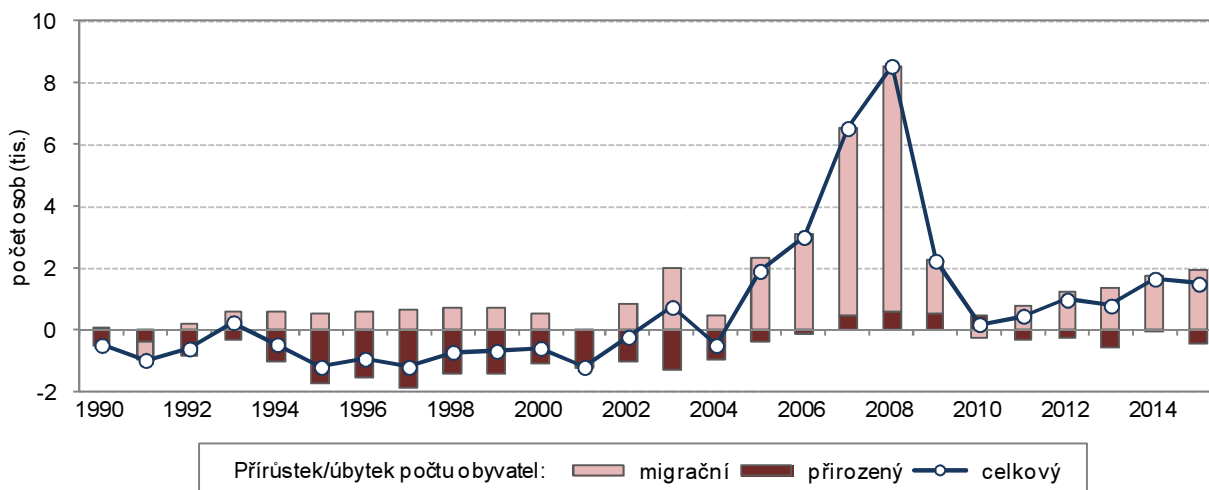
Počet obyvatel kraje mírně vzrostl vlivem stěhování

Přestože je Plzeňský kraj svojí rozlohou třetím největším krajem v ČR, počtem obyvatel zaostává. Hodnotou 576,6 tis. je šestým nejméně obydleným krajem s hustotou 76,3 obyvatel na 1 km². K 31. 12. 2015 žilo v Plzeňském kraji 576 616 obyvatel, z toho 50,5 % tvořily ženy. Meziročně se počet obyvatel mírně zvýšil, a to o 1 493 osob, tj. o necelé tři desetiny procenta. Průměrné tempo růstu počtu obyvatel se pohybuje kolem 0,2 %. Meziroční nárůst byl způsoben zejména vlivem přírůstku stěhování. Od roku 2010 byl vyšší **celkový přírůstek** zaznamenán v posledních dvou letech, kdy v relativním ukazateli (přepočtu na 1 000 obyvatel) přesáhl hodnotu 2 ‰, zejména vlivem vyššího migračního přírůstku (cca 3 ‰). Na celkovém přírůstku se nejvíce podílely okresy Plzeň-město (945 osob) a Plzeň-sever (456 osob). V rámci kraje tak byly částečně kompenzovány úbytky obyvatelstva v okresech Klatovy (-242 osob) a Tachov (-31 osob).

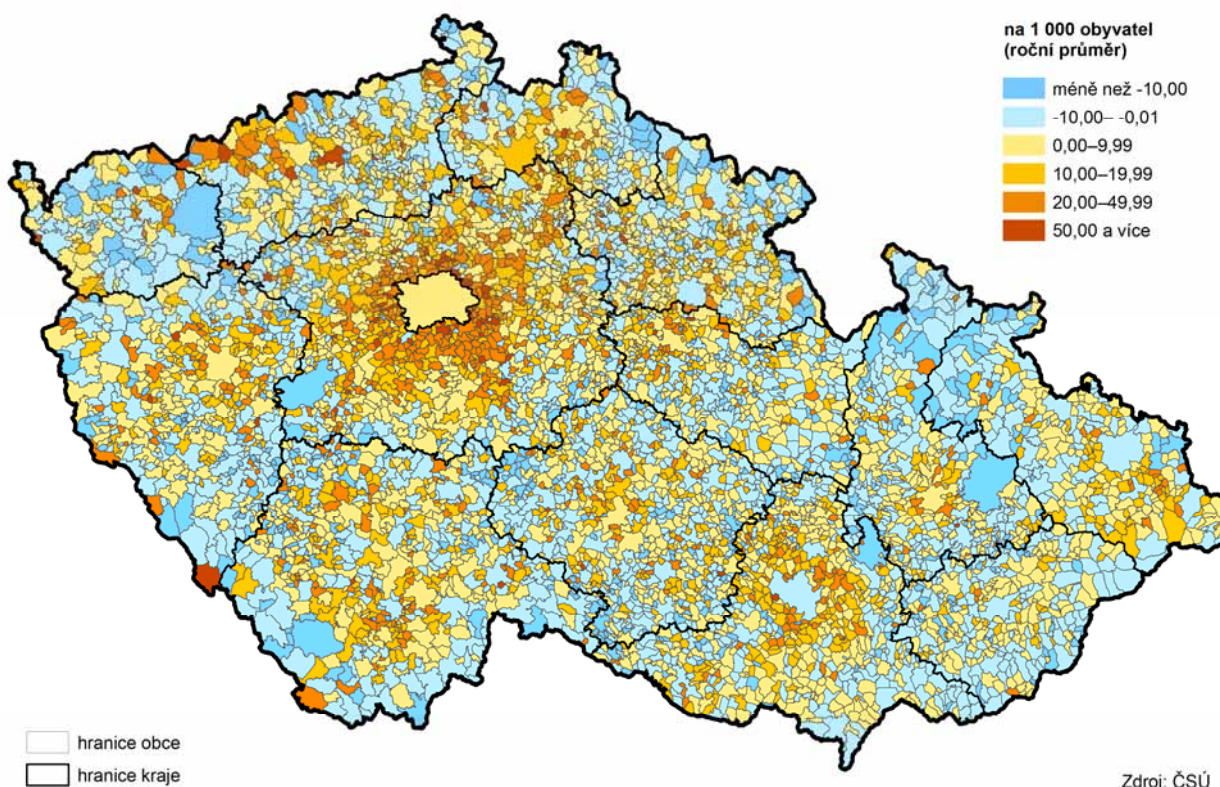
Plzeňský kraj je jedním ze šesti regionů v ČR, kde se meziročně počet obyvatel zvýšil

Plzeňský kraj byl v rámci ČR jedním ze šesti regionů (čtvrtý nejvyšší), kde se **počet obyvatel** meziročně zvýšil. Nejvyšší nárůst zaznamenaly kraje Hl. město Praha a Středočeský (cca 1 %), a to zejména vlivem stěhování. Naopak nejvyšší pokles vykazují kraje Karlovarský (-0,5 %) a Moravskoslezský (-0,4 %), kde byla důvodem snížení počtu obyvatel opět migrace.

Graf 1.2 Meziroční změny počtu obyvatel Plzeňského kraje

Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2010 až 2015

Snížení přirozené změny je kompenzováno nárůstem migračního přírůstu

Přirozený přírůstek¹ dosáhl v roce 2015 absolutně hodnoty -446 osob, což znamená výraznou převahu zemřelých nad živě narozenými. Ve srovnání s předchozím rokem (-87 osob) se hodnota přirozeného přírůstu více než pětinašobně snížila. V přepočtu na 1 000 obyvatel dosahuje přirozený přírůstek hodnoty -0,8 ‰ a řadí Plzeňský kraj na páté nejnižší místo v ČR.

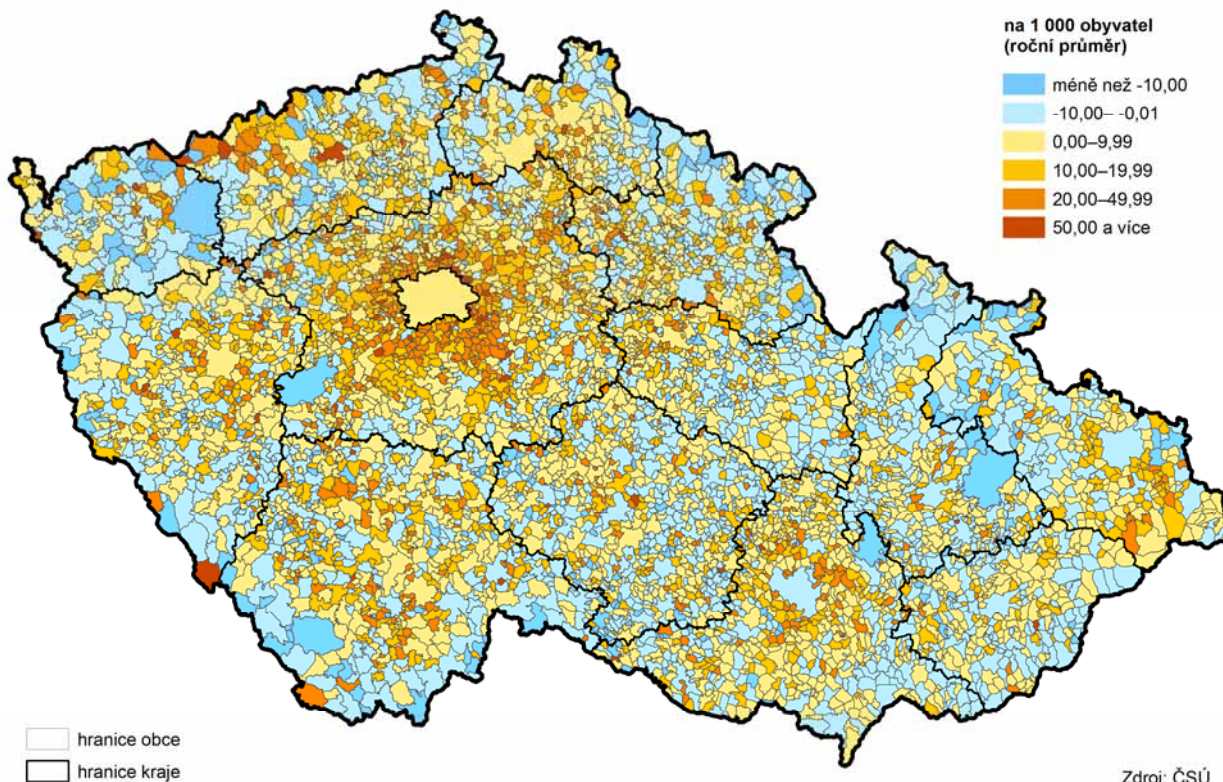
¹ Rozdíl počtu živě narozených dětí a celkovým počtem zemřelých za stejné období

Migrační přírůstek od roku 2011 stále roste s průměrným tempem růstu 25,8 %

V časové řadě od roku 2011 nabývá **migrační přírůstek**² kladných hodnot, proti počátku sledovaného období až 2,5 krát vyšších. V meziročním srovnání vzrostla hodnota migračního přírůstku o 11,4 %, a to zejména vlivem migrace s cizinou. Do Plzeňského kraje se během roku 2015 přistěhovalo 5 594 osob, z toho 1 843 z ciziny, tj. 32,9 % z přistěhovalých celkem. Z regionu se vystěhovalo 3 655 osob, z toho 676 (tj. 18,5 %) do ciziny. Vnitřním stěhováním přibýlo v Plzeňském kraji 772 osob a zahraniční migrací 1 167 osob.

Přírůstek/úbytek počtu obyvatel stěhováním v obcích v letech 2010 až 2015

Zdroj: ČSÚ

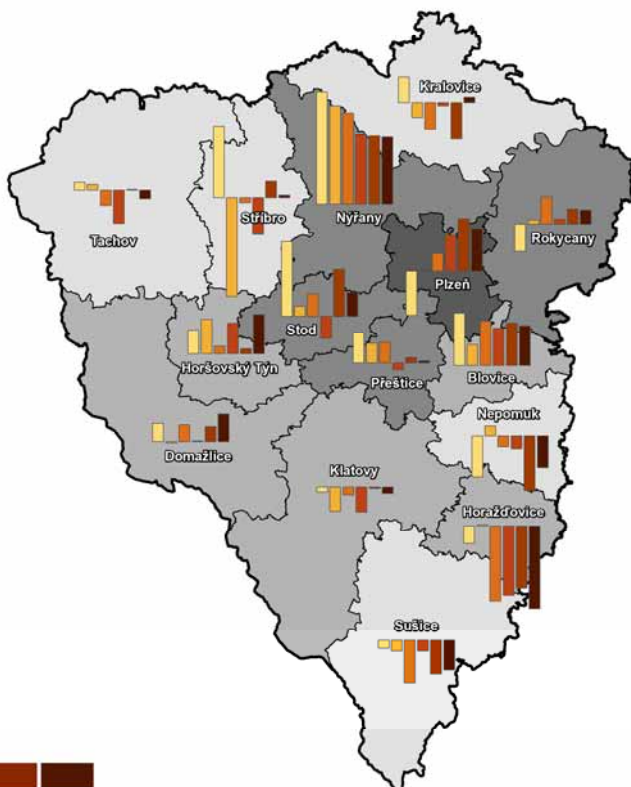
Více jak jednu čtvrtinu cizinců v Plzeňském kraji představují Slováci

Na území Plzeňského kraje v roce 2015 žilo 27 304 **cizinců** (bez azylantů), tj. 4,7 % z celkového počtu obyvatel v regionu. Z celkového počtu cizinců na území České republiky představuje skupina cizinců žijící v Plzeňském kraji 5,9 % (pátý nejvyšší podíl v celorepublikovém srovnání). Z hlediska státní příslušnosti nejvyšší zastoupení mají Slováci (více jak jednu čtvrtinu), dále státní příslušníci Ukrajiny a Vietnamu (cca jednu pětinu). Polovina cizinců z celkového počtu v kraji žije na území okresu Plzeň-město. Zvýšený počet cizinců lze zaznamenat i v příhraničních okresech Plzeňského regionu, a to v Domažlicích, Klatovech a Tachově. Jedná se především o cizince vietnamské národnosti. Podíl cizinců na obyvatelstvu Plzeňského kraje má mírně rostoucí trend, region se hodnotou 4,7 % řadí na třetí nejvyšší místo v ČR.

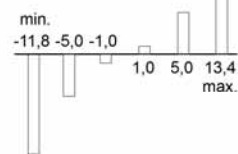
² Rozdíl počtu přistěhovalých a vystěhovalých osob za stejné období

Pohyb obyvatel ve správních obvodech ORP Plzeňského kraje v letech 2010 až 2015

hustota zalidnění
(počet obyvatel na km²)
k 31. 12. 2015

přírůstek/úbytek obyvatel
(na 1 000 obyvatel
středního stavu)

Zdroj: ČSÚ

Během uplynulých deseti let se projevuje tendence poklesu obyvatelstva v produktivním věku ve prospěch seniorů, a to i z genderového pohledu

Z celkového počtu 576 616 obyvatel v Plzeňském kraji tvořila dětská složka (0 až 14 let) 86 398 dětí, tj. 15,0 % z celkové populace regionu. Ve srovnání s předchozím rokem došlo v této věkové kategorii ke zvýšení o 1 140 dětí, tj. o 1,3 %. Za posledních deset let se v této **věkové skupině** projevuje rostoucí trend s průměrným tempem růstu 1,1 %. Rostoucí trend zaznamenává i vývoj v kategorii seniorů (65 a více let). K 31. 12. 2015 žilo na území kraje 108 284 seniorů, což znamená v meziročním srovnání o 2,6 % více. I v této kategorii lze zaznamenat meziroční nárůsty s průměrným tempem růstu 3,1 %. Od roku 2008 se klesající trend projevuje ve skupině osob produktivního věku (15 až 64 let). Proti předcházejícímu roku se stav v této kategorii v roce 2015 snížil o 2 375 osob, tj. o 0,6 %. V roce 2006 tvořila dětská složka populace 14,1 %, obyvatelstvo v produktivním věku 71,0 % a senioři 14,9 %. Během uplynulých deseti let dětská složka mírně stoupla (o 0,9 procentního bodu), poměr obyvatelstva v produktivním věku k celkové populaci se snížil (o 4,7 procentního bodu) a výrazně vzrostl podíl seniorů (o 3,9 procentního bodu). Podobný trend se projevuje i z genderového pohledu. Vývoj počtu jednotlivých věkových kategorií z hlediska rozlišení podle pohlaví je v podstatě stejný. Průměrné tempo růstu za posledních deset let je v kategorii 0 až 14 let cca 1 %. V kategorii seniorů je však průměrné tempo růstu rozdílné podle pohlaví. Rychleji roste počet seniorů mužů (průměrné tempo růstu 3,7 %) než žen (2,6 %), a to o 1,1 procentního bodu.

V celorepublikovém měřítku je obyvatelstvo kraje třetí nejstarší

V roce 2015 dosáhl **průměrný věk** obyvatel Plzeňského regionu 42,3 let (mužů 41,1 let, žen 43,5). V retrospektivním pohledu z hlediska desetileté časové řady se jedná o dlouhodobý rostoucí trend, kdy se průměrný věk celkem zvýšil o 1,7 let (mužů o 1,9 let a žen o 1,6 let). Obyvatelstvo Plzeňského kraje je třetí nejstarší hned za kraji Královéhradeckým a Zlínským. Dosažený průměrný věk v ČR přesahuje o 0,4 let (muži o 0,7 let a ženy 0,2 let). V rámci kraje byl

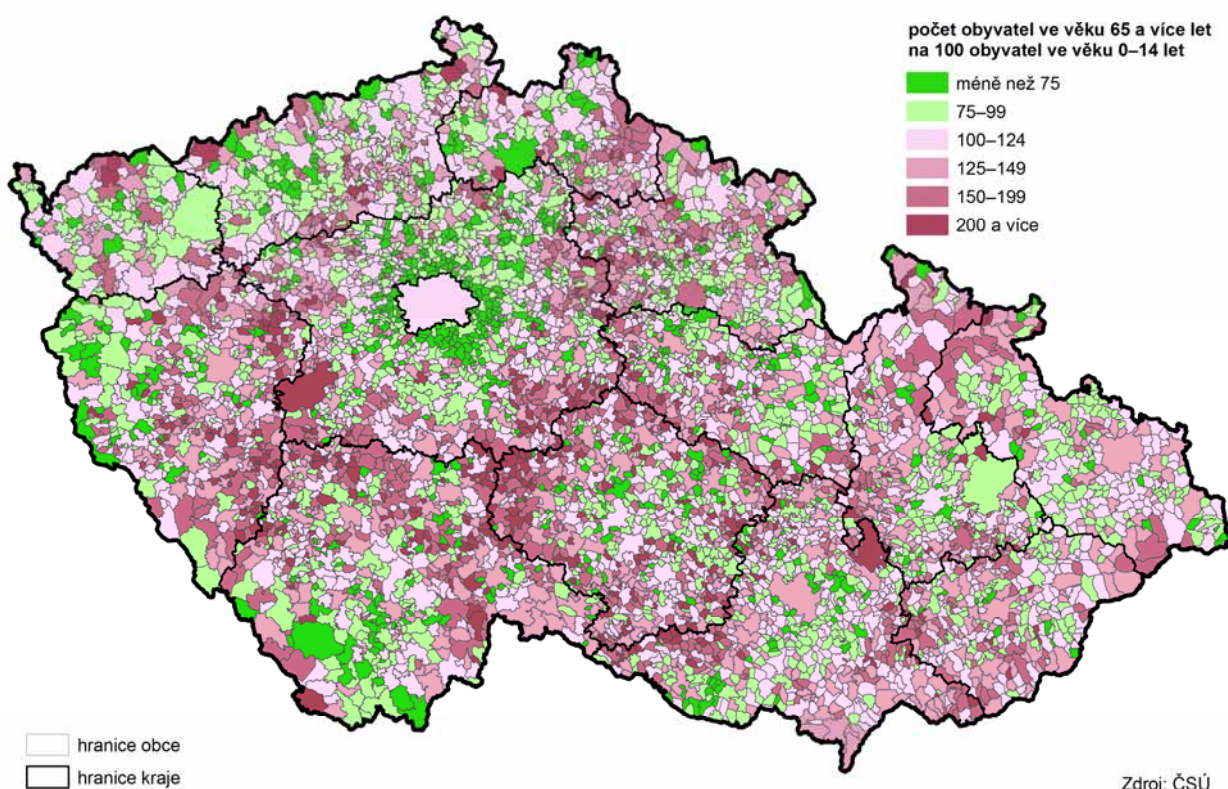

nejvyšší průměrný věk zaznamenán v okresech Klatovy (43,0 let) a Plzeň-město (42,9 let). Naopak nejnižší průměrný věk byl v okrese Tachov (41,1 let).

Základním indikátorem stárnutí populace je index stáří

Relativním ukazatelem pro charakteristiku vývoje věkové struktury a základním indikátorem procesu stárnutí populace je **index stáří**³. Vývoj ukazatele indexu stáří potvrzuje proces stárnutí v celé časové řadě uplynulých deseti let. Zatímco v roce 2006 dosahoval index stáří hodnoty 105,5 %, každoročním mírným nárůstem se jeho hodnota zvýšila o 19,9 procentního bodu na 125,3 %. Stejný trend se projevuje i z genderového pohledu s tím rozdílem, že zatímco u mužů převládala až do roku 2012 dětská složka nad seniory ve věku 65 a více let (tzn. index stáří se pohyboval pod hranicí 100 %), u žen poprvé překročil index stáří stoprocentní hranici již v roce 1997. V meziokresním srovnání nejvyšších hodnot dosahovaly okresy Plzeň-město (136,4 %), Klatovy (134,5 %) a Rokycany (130,3 %). Naopak nejnižší hodnotu vykazuje okres Tachov (105,1 %), který poprvé v roce 2014 překročil hranici sta procent. V žádném okrese Plzeňského kraje neležela v roce 2015 hodnota indexu stáří pod hranicí sta procent. Hodnota ukazatele indexu stáří se v kraji pohybuje výrazně nad republikovým průměrem (119,0 %) o 6,3 procentní body. Plzeňský kraj měl v roce 2015 třetí nejvyšší hodnotu indexu stáří hned za krajem Královéhradeckým a Zlínským.

Index stáří v obcích k 31. 12. 2015

V rámci ČR má Plzeňský kraj osmou nejvyšší hodnotu indexu ekonomického zatížení

Index ekonomického zatížení⁴ dosahoval v roce 2015 v Plzeňském kraji 51,0 %, což představuje v meziročním srovnání nárůst o 1,3 procentního bodu. V retrospektivním pohledu má vývoj tohoto ukazatele rostoucí tendenci, od roku 2006 vzrostla hodnota indexu ekonomického zatížení o 10,1 procentního bodu.

³ Poměr seniorské složky (65 a více let) na 100 osob dětské složky (0 až 14 let)

⁴ Poměr seniorů a dětské složky populace k ekonomicky aktivní části populace (15 až 64 let)

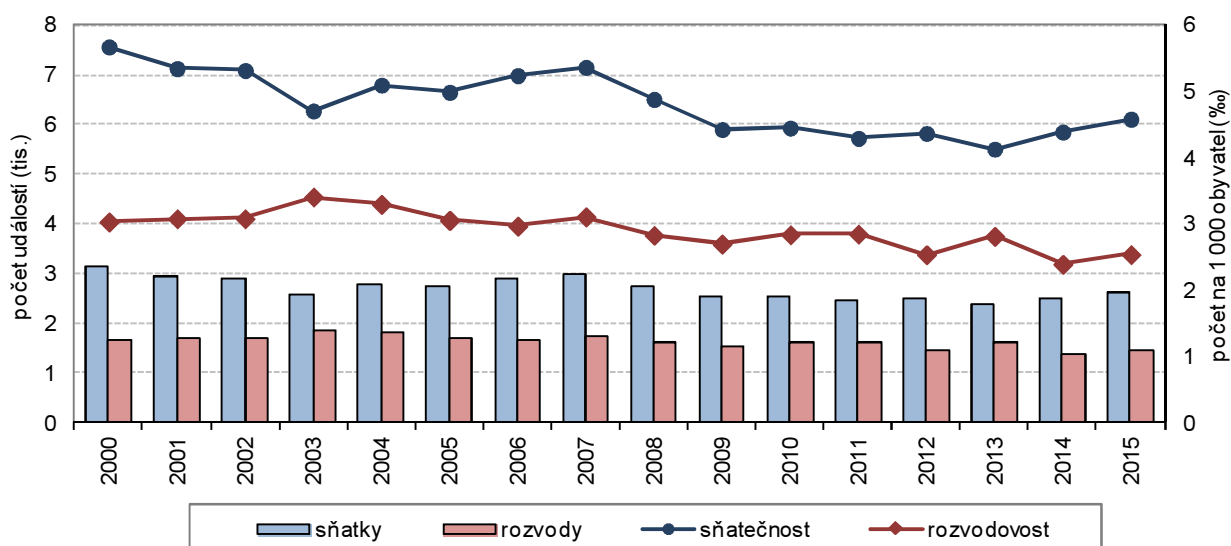
V meziokresním srovnání se nejvyšší hodnota indexu ekonomického zatížení vyskytuje u okresů, které mají i vysoký index stáří. Jsou to okresy Plzeň-město (52,7 %), Klatovy (52,3 %) a Rokycany (51,1 %). Relativně nejnižší index ekonomického zatížení má v rámci kraje okres Tachov (45,3 %). V rámci ČR má Plzeňský kraj osmou nejvyšší hodnotu indexu ekonomického zatížení, mírně převyšující republikový průměr (o 0,2 procentního bodu).

1.3 Demografické události

V počtu sňatků dochází k mírnému oživení

Mezi základní demografické ukazatele patří též **sňatky**. V roce 2015 bylo v Plzeňském kraji uzavřeno 2 638 sňatků. Počet sňatků měl téměř po celou časovou řadu deseti let klesající tendenci s výjimkou posledních dvou let. V roce 2013 se pokles zastavil a byl nahrazen opět růstem. V meziročním srovnání vzrostl v roce 2015 počet sňatků o 119, tj. o 4,7 %. Přesto v porovnání s počátkem desetiletí (rok 2006) je počet sňatků v roce 2015 nižší, a to o 8,9 %. Tato situace je důsledkem přetrvávající situace ve společnosti. Řada jedinců vyznává jiné hodnoty než manželství a rodinný život, orientují se více na vzdělání, budování kariery, podnikání a v neposlední řadě i cestování. Nejvíce manželství bylo uzavřeno v okresech Plzeň-město (33,6 %), Klatovy (13,9 %) a Plzeň-sever (12,8 %). Průměrný věk ženicha při vstupu do manželství byl 35,8 let a nevěsty 32,8 let. Při prvním sňatku dosahoval věk ženicha v průměru 32,0 let a nevěsty 29,1 let. Z retrospektivního pohledu je patrný rostoucí trend průměrného věku ve všech pořadích sňatků. Do manželství vstupovali snoubenci téměř ve tři čtvrtině případů svobodní a jednalo se o první sňatek. Rozvedených byla téměř jedna čtvrtina a jednalo se většinou o druhý či další sňatek. Kolem jednoho procenta bylo partnerů ovdovělých, kteří vstupovali do druhého případně dalšího sňatku. Průměrný věkový rozdíl u novomanželů byl 3 roky, při prvním sňatku 2,9 let a při dalších 3,5 roku. Podle státního občanství byly uzavřeny sňatky převážně českých občanů (asi 95 %).

Graf 1.3 Sňatky a rozvody v Plzeňském kraji

S variabilitou vývoje počtu sňatků se vyvíjí i ukazatel sňatečnosti

Intenzita sňatků se vyjadřuje relativním ukazatelem **sňatečnosti**⁵. Hodnota tohoto ukazatele v roce 2015 dosáhla 4,6 ‰. V desetileté časové řadě zaznamenal tento relativní ukazatel proměnlivý vývoj. Po počátečním poklesu a následné stagnaci došlo v roce 2012 k mírnému oživení, po němž následoval opět pokles. V roce 2014 opět vzrostl na hodnotu 4,4 ‰. Ve srovnání s předchozím rokem v roce 2015 vzrostl o 0,2 bodu. Plzeňský kraj má v celorepublikovém srovnání šestou nejvyšší hodnotu v ČR a mírně přesahuje republikový průměr.

V retrospektivním pohledu je rozvodovost značně variabilní

V Plzeňském kraji bylo v roce 2015 **rozvedeno**⁶ 1 462 manželství, tj. o 6,4 % více než v roce 2014. Nejčastěji docházelo k rozvodu u dlouhodobých manželství v trvání 15 a více let (41,5 % z rozvedených manželství celkem). Další téměř jednu čtvrtinu tvořily rozvody manželství v délce trvání 5 až 9 let. Více jak dvě třetiny rozvodů proběhlo u manželství bezdětných a s jedním nezletilým dítětem. Víc jak jednu čtvrtinu tvořily rozvody se dvěma nezletilými dětmi. Ve většině případů (cca 81 %) se jednalo o rozvod první, a to u obou pohlaví. Průměrný věk při rozvodu v roce 2015 dosáhl 43,8 let u mužů a 40,5 let u žen. Z časové řady za posledních deset let je patrné, že se průměrný věk rozvádějících mírně zvyšuje, a to jak u mužů, tak i u žen. Zatímco v roce 2006 dosahoval průměrný věk rozvádějícího muže 40,1 let a ženy 37,4 let, v roce 2015 je téměř o 4 roky vyšší. Okolo 15 % připadá na rozvody v pořadí druhé. Nejčastější příčinou rozpadu manželství jsou rozdílné povahové rysy, názory a zájmy (více jak tři čtvrtiny rozvodů celkem). Obdobný vývoj jako absolutní ukazatel počtu rozvodů má i relativní ukazatel **rozvodovosti**⁷. V roce 2015 dosáhl ukazatel rozvodovosti hodnoty 2,5 ‰. Mezi kraji ČR se jedná o čtvrtou nejvyšší hodnotu za kraje Libereckým, Středočeským a Ústeckým. Nejvyšší rozvodovosti v rámci kraje dosahují okresy Klatovy (2,8), Plzeň-město (2,6) a Tachov (2,6). Ve srovnání s předchozím rokem 2014 vzrostl ukazatel rozvodovosti o 0,1 bodu, s počátkem desetiletí (rok 2006) klesl o 0,4 bodu.

Index rozvodovosti v Plzeňském kraji se pohybuje nad republikovým průměrem

Významným demografickým ukazatelem rozvodovosti je **index rozvodovosti**⁸. V roce 2015 dosáhl v Plzeňském kraji hodnoty 55,4. Tato hodnota je druhá nejnižší od roku 2006, přestože v meziročním srovnání stoupla o 0,9. Na celkovém nárůstu se v rámci kraje nejvíce podílel okres Klatovy (meziroční nárůst o 16,6). S průměrem 55,4 rozvodů na 100 sňatků dosahuje Plzeňský kraj čtvrté nejvyšší hodnoty v České republice. V relaci s republikovým průměrem je hodnota indexu rozvodovosti v regionu vyšší o 1,3, a to zejména díky rostoucímu počtu sňatků i rozvodů.

Počet živě narozených dětí opět roste, v důsledku toho se zvyšuje i relativní ukazatel porodnosti

Jedním z hlavních ukazatelů ovlivňujících přirozenou měnu obyvatelstva je počet **živě narozených** dětí za dané období a ve sledované oblasti. V průběhu roku 2015 se v Plzeňském kraji živě narodilo 5 861 dětí, což představuje ve srovnání s předcházejícím rokem zvýšení o 187 osob, tj. o 3,3 %. Z genderového pohledu bylo téměř stejné zastoupení chlapců (52,5 %) i dívek (47,5 %) a tato tendence se projevovala i po celé desetiletí. Variabilitu vývojového trendu nejlépe dokazuje relativní ukazatel **porodnosti**⁹, který dosáhl v roce 2015 hodnoty 10,2 ‰. Tato hodnota se pohybuje o 0,3 bodu pod republikovým průměrem. Hodnoty ukazatele porodnosti je nutno analyzovat

⁵ Počet sňatků na 1 000 obyvatel středního stavu

⁶ Rozvod je soudním rozhodnutím legalizované zrušení manželství

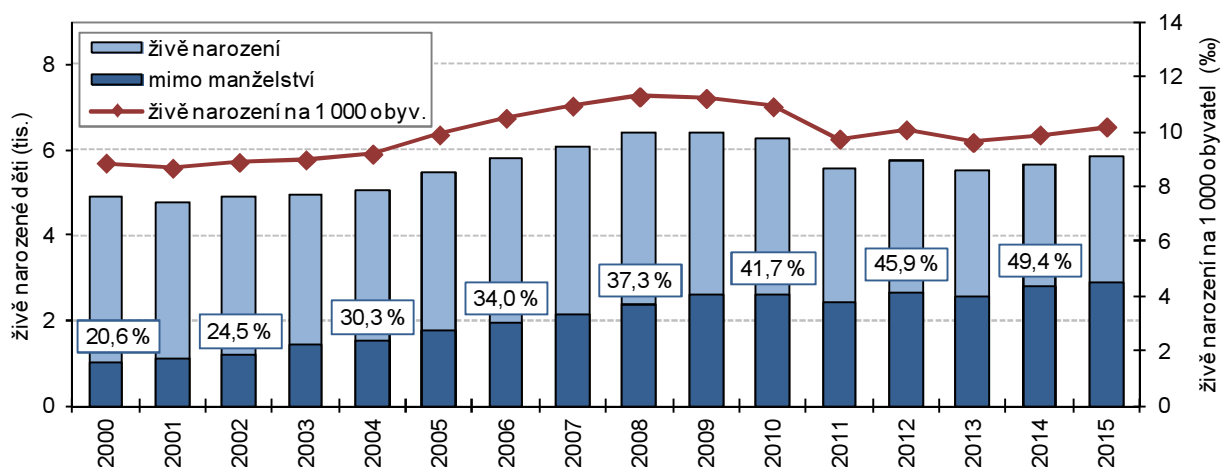
⁷ Počet rozvodů na 1 000 obyvatel středního stavu

⁸ Počet rozvodů připadajících na 100 sňatků

⁹ Živě narozené děti na 1 000 obyvatel středního stavu

v kontextu s množstvím žen v reprodukčním věku jako jedním z hlavních faktorů určujících výši porodnosti. V reprodukčním chování žen dochází v mnoha případech k výrazným změnám. Průměrný věk matky při narození dítěte se zvýšil za uplynulé desetiletí o 1,5 roku, tedy na 30,3 let. Z analytického pohledu na uplynulé desetiletí je patrný značný posun ve věkových kategoriích žen-matek. Zatímco v roce 2006 ženy věkové kategorie 25 až 29 let porodily 41,7 % z celkového počtu živě narozených, v roce 2015 to bylo už jen 31,2 %, tj. snížení o 10,5 procentního bodu. Opačná situace nastává u věkové kategorie 30 až 34 let, kde proti roku 2006 došlo k mírnému nárůstu o 2,5 procentního bodu, a u věkové kategorie 35 až 39 let, kde se projevily výrazný nárůst o 8,7 procentního bodu. Tento přesun do vyšších věkových kategorií jen potvrzuje současný trend ve společnosti, a to odkládání mateřství do pozdějšího věku z důvodů zajištění optimálních ekonomických a existenčních podmínek. Z živě narozených dětí v Plzeňském kraji bylo 49,1 % prvorozených, 37,9 % jako druhorozených, 9,3 % se narodilo jako třetí a 3,7 % bylo v pořadí čtvrté a další. Průměrný věk matky při narození prvního dítěte se zvýšil od roku 2006 o 1,5 roku na 28,6 let. V retrospektivním pohledu klesá i počet dvojčat, od roku 2006 se snížil o 40 porodů, tj. o 29,2 %. Při porovnání s rokem 2014 počet porodů dvojčat vzrostl o 14 porodů, tj. o 16,9 %. Z celkového počtu živě narozených se v roce 2015 narodilo 43,5 % dětí matkám svobodným, 50,6 % dětí ženám vdaným. V roce 2006 27,1 % dětí přivedly na svět matky svobodné a 66,0 % dětí matky vdané. Tato realita ukazuje na současný trend ve společnosti, kdy pořízení potomka není podmíněno institucí manželství.

Graf 1.4 Živě narození v Plzeňském kraji

Také ukazatel úhrnné plodnosti má variabilní vývoj

Úhrnná plodnost¹⁰ prošla za posledních deset let proměnlivým vývojem. V roce 2015 dosáhla v Plzeňském kraji hodnoty 1,555, což znamená proti předcházejícímu roku zvýšení o 5,6 %. Proti počátku hodnoceného desetiletí (rok 2006) vzrostla hodnota úhrnné plodnosti o 13,4 %. V mezikrajském srovnání má Plzeňský kraj pátou nejnižší hodnotu úhrnné plodnosti.

Podíl živě narozených dětí mimo manželství na celkovém počtu živě narozených stále roste

V Plzeňském kraji se narodilo v roce 2015 v manželství 2 965 dětí, tj. 50,6 % z živě narozených dětí celkem. **Mimo manželství** se narodilo 2 896 dětí, tj. 49,4 %. Z dlouhodobého pohledu se jedná o nejvyšší počet dětí za poslední desetiletí. V meziročním srovnání vzrostl počet živě narozených dětí mimo manželství o 3,9 %. Podíl dětí narozených mimo manželství na živě

¹⁰ Počet živě narozených dětí v přepočtu na jednu ženu v reprodukčním věku 15 až 49 let

narozených celkem v retrospektivním pohledu roste. V roce 2006 činila hodnota tohoto podílu pouze 34,0 %, v roce 2015 již 49,4 %, což znamená zvýšení o 15,4 procentního bodu. Průměrné tempo růstu živě narozených dětí mimo manželství činí 4,4 %. S dosaženým podílem živě narozených mimo manželství 49,4 % se pohybuje Plzeňský kraj o 1,6 procentního bodu nad republikovým průměrem (47,8 %) a řadí se tak na šesté nejvyšší místo v ČR.

Potratovost v desetileté časové řadě klesá s mírnými výkyvy

V roce 2015 bylo v Plzeňském kraji provedeno 2 025 **potratů**, což v meziročním srovnání znamená pokles o 287 potratů, tj. o 12,4 %. Počet potratů v desetileté časové řadě v podstatě klesá s mírnými výkyvy. Snížení počtu potratů je ovlivněno především poklesem počtu umělých přerušeni těhotenství (dále jen UPT) zejména v časovém horizontu posledních pěti let. UPT se za období uplynulých deseti let snížila o 42,3 %. Nejčastěji docházelo k potratům ve věkové kategorii 25 až 39 let (69,7 % z celkového počtu potratů) a nejvíce u svobodných. U jedné čtvrtiny žen docházelo k UPT ze zdravotních důvodů. Obdobný trend vykazuje i ukazatel UPT na 100 narozených dětí. Za posledních pět let klesl o 8,3 na 15,8 UPT na 100 narozených dětí. Z celkového počtu potratů připadalo v roce 2015 na potraty samovolné 50 %. Meziročně se počet samovolných potratů zvýšil o 19 potratů, tj. o 1,9 %. Rostoucí tendence tohoto ukazatele se datuje od roku 2013. Důvodem tohoto trendu může být mimo jiné i skutečnost, že u pozdního mateřství se mohou objevit častěji zdravotní komplikace. **Míra potratovosti**¹¹ od roku 2007 mírně klesá, místy i stagnuje. Zatímco v roce 2006 dosahovala hodnoty 4,4 ‰, v roce 2015 jen 3,5 ‰. Především vlivem snížení UPT klesá i ukazatel potratovosti (za posledních deset let o 0,9 bodu). V rámci Plzeňského kraje nejvyšší míry potratovosti dosahují okresy Domažlice a Tachov (shodně 4,1), naopak nejnižší okres Plzeň-město (3,2). Pokles s mírnými výkyvy během desetileté časové řady zaznamenal i **index potratovosti**¹². Zatímco v roce 2006 dosahoval hodnoty 41,7, v roce 2015 již pouze 34,5. Ve srovnání s předchozím rokem index potratovosti klesl o 6,2 potratů na 100 narozených. Plzeňský region má v republikovém srovnání čtvrtou nejvyšší hodnotu míry potratovosti a indexu potratovosti. Úhrnná potratovost se proti roku 2014 snížila o 11,5 %.

Úmrtnost se po poklesu v roce 2014 mírně zvýšila

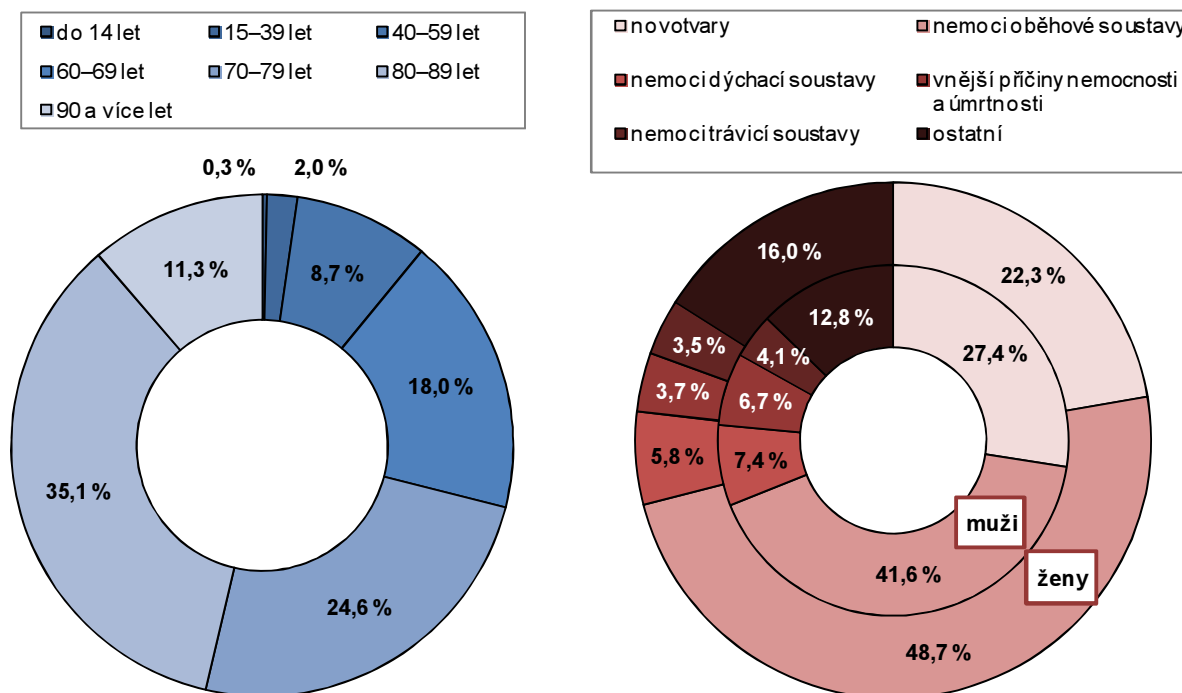
Úmrtnost¹³ je vedle porodnosti další ze základních složek demografického vývoje. V Plzeňském kraji v roce 2015 zemřelo 6 307 osob. V porovnání s předchozím rokem to bylo o 546 osob více, tj. o 9,5 %. Z genderového pohledu tvoří úmrtí mužů i žen zhruba stejný podíl, tj. asi jednu polovinu. Rozdílný je však vývoj ve věkových skupinách. Ženy se v porovnání s muži dožívají vyššího věku, a proto jich umírá více ve vyšší seniorské kategorii (65 a více let), za rok 2015 to bylo 88,3 %. Mužů v této kategorii zemřelo o 13 procentních bodů méně (75,3 %). Rozdíl mezi muži a ženami lze zaznamenat i v kategorii produktivního věku (15 až 64 let). Zatímco podíl zemřelých žen dosahuje pouze 11,5 %, podíl mužů je podstatně vyšší (24,3 %). Hlavním důvodem úmrtí mužů zejména mladších ročníků je poměrně rizikovější způsob života. Muži v porovnání s ženami dosahují většího počtu tragických úmrtí. V relativním přepočtu zemřelých na 1 000 obyvatel dochází v meziročním srovnání k mírnému nárůstu, a to o 1 bod.

¹¹ Počet potratů na 1 000 obyvatel středního stavu

¹² Počet potratů celkem na 100 narozených dětí

¹³ Počet zemřelých na 1 000 obyvatel středního stavu

Graf 1.5 Zemřelí podle věkových skupin a příčiny úmrtí v Plzeňském kraji v roce 2015

Nejčastějšími příčinami úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy a zhoubné novotvary

Nejčastějšími příčinami úmrtí jsou nemoci oběhové soustavy (infarkt myokardu, ischemická choroba srdeční, cévní poruchy mozku apod.) a zhoubné novotvary. Téměř u poloviny zemřelých byly příčinou smrti nemoci oběhové soustavy a u jedné čtvrtiny zhoubné novotvary. Z genderového pohledu zemřelo na nemoci oběhové soustavy 41,6 % mužů z celkového počtu zemřelých mužů a 48,7 % žen z celkového počtu zemřelých žen. U diagnóz zhoubných novotvarů je situace opačná, mužů zemřelo 26,9 % a žen pouze 21,8 % z celkových úmrtí podle pohlaví. Po dvouletém poklesu v letech 2013 až 2014 se opět počet úmrtí na zhoubné novotvary zvyšuje. Meziroční zvýšení v roce 2015 činí 4,1 %. V porovnání s rokem 2006 se však projevuje výrazný pokles o 11,7 %. U úmrtí na nemoci oběhové soustavy nedošlo během desetileté časové řady k významným výkyvům, pouze po výraznějším poklesu v roce 2014 došlo opět k nárůstu na hodnotu ukazatele téměř jako před rokem 2014. V rámci vnějších příčin nemocnosti a úmrtnosti představují neopomenutelnou kategorii sebevraždy. Z pohledu desetileté časové řady je jejich vývoj proměnlivý. Nejvyšší výskyt byl zaznamenán v roce 2006 a 2014 (90 sebevražd) a naopak nejnižší v roce 2011 (61 sebevražd). Z genderových statistik vyplývá, že větší množství sebevražd páchají muži. V roce 2015 spáchalo v Plzeňském regionu sebevraždu 87 osob, v tom 82,8 % mužů a 17,2 % žen. Ve srovnání s předchozím rokem klesl počet sebevražd o 3,3 %, z toho u mužů stagnoval a u žen klesl o 16,7 %.

Kojenecká i novorozenecká úmrtnost má proměnlivý vývoj

V souvislosti s dětskou složkou obyvatelstva je nutno též zmínit **kojeneckou úmrtnost** (zemřelí do 1 roku na 1 000 živě narozených) a **novorozeneckou úmrtnost** (zemřelí do 28 dnů na 1 000 živě narozených). Oba ukazatele mají v desetileté časové řadě velmi proměnlivý vývoj se značnými výkyvy. Z meziročního srovnání vyplývá, že kojenecká úmrtnost vzrostla o 0,3 bodu na 2,2 ‰ a současně leží o 0,2 bodu pod republikovým průměrem (2,5 ‰). V mezikrajském srovnání se kraj umístil na sedmém nejnižším místě. Novorozenecká úmrtnost dosáhla v roce 2015 hodnoty 1,0 ‰, což představuje

ve srovnání s rokem 2014 snížení o 0,4 bodu. Dosaženou hodnotou, která se pohybuje pod hranicí republikového průměru (1,5 ‰), se zařadil Plzeňský kraj na třetí nejnižší místo v ČR za kraje Jihomoravským a Pardubickým.

Naděje dožití u obou pohlaví neustále roste

Rostoucí trend v Plzeňském kraji zaznamenává ukazatel **naděje dožití**¹⁴. Nejčastěji používanou formou tohoto ukazatele je naděje dožití při narození. Hodnota tohoto ukazatele se v posledním desetiletí neustále zvyšovala. Ve srovnání s rokem 2006 vzrostla v roce 2015 u mužů o 2,79 let (na 76,21 let) a u žen o 2,31 let (na 81,40 let). Porovnáme-li naději dožití v Plzeňském kraji s republikovým průměrem, u mužů je vyšší o 0,4 roku a u žen o 0,2 roku nižší. V mezikrajském srovnání se jedná u mužů o sedmý nejvyšší věk a u žen o jedenáctý nejvyšší věk. Rozdíl v délce naděje dožití při narození podle pohlaví činil v roce 2015 v Plzeňském kraji 5,19 let, což znamená snížení během desetileté časové řady o 0,47 let a současně třetí nejmenší rozdíl v ukazateli podle pohlaví mezi kraji. Přestože naděje dožití při narození je u žen vyšší než u mužů, střední délka života mužů se prodlužuje rychleji, průměrné tempo růstu u mužů dosahuje 0,41 %, zatímco u žen pouze 0,32 %. Rostoucí trend zaznamenal od roku 2006 i ukazatel naděje dožití ve věku 60 let. U mužů se věk zvýšil o 1,79 let a u žen o 2,09 let.

Věková struktura obyvatel v kraji je ovlivňována i charakterem migrace

Vedle přirozené změny obyvatelstva ovlivňuje populační vývoj zásadním způsobem také **migrace**, jak již bylo uvedeno. Přírůstek obyvatelstva stěhováním do jisté míry kompenzoval v posledních letech trvale záporný přirozený přírůstek. Věková struktura obyvatelstva v kraji je ovlivňována i charakterem migrace. Ta představuje zejména osoby hledající v regionu nové pracovní příležitosti a ovlivňuje tak věkové složení ekonomicky aktivního obyvatelstva. V případě migrujících celých rodin koriguje též věkovou strukturu dětské složky obyvatelstva a její podíl na obyvatelstvu jako celku. Mezi **přistěhoválými** převažovali osoby ve věku 20 až 44 let (54,4 %). Seniori tvořili nejmenší podílovou složku, jen 5,6 %. Migrace z genderového pohledu byla téměř vyrovnaná (muži 50,8 % a ženy 49,2 %). Nejvíce **vystěhoválych** osob z úhrnu tvořili v roce 2015 obyvatelé ve věku 20 až 44 let (55,4 %). Logicky nejméně bylo seniorů (5,4 %). Podle pohlaví představovaly nadpoloviční většinu ženy (51,2 %). Vzhledem k migraci uvnitř Plzeňského kraje patřily ve sledovaném období k nejvýraznějším centrům pohybu obyvatelstva obce Plzeň, Klatovy, Rokycany, Tachov, Domažlice, Sušice, Stříbro a Přeštice. Z toho prvních šest jmenovaných dosahovalo nejvyšších počtů jak přistěhoválych, tak i vystěhoválych osob v kraji. Ve vnitrokrajském stěhování převažují ženy, z hlediska věkové struktury pak obyvatelstvo v produktivním věku (15 až 64 let). Celkové vnitrokrajské stěhování tvoří jednou polovinou migrace mezi okresy regionu a druhou polovinou stěhování v rámci okresu. Přestože vývoj obou ukazatelů migrace (přistěhovály i vystěhovály) má variabilní průběh, přírůstek zahraniční migrací má kladné saldo.

¹⁴ Počet let, které pravděpodobně ještě prožije osoba právě x-letá za předpokladu, že po celou dobu jejího dalšího života se nezmění řád vymírání zjištěný úmrtnostní tabulkou (střední délka života)

2. Sociální vývoj

2.1 Zaměstnanost vč. ekonomické aktivity (VŠPS)

Z dlouhodobého pohledu se pracovní síla v Plzeňském kraji mírně zvyšuje

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil (dále jen VŠPS) představovalo v roce 2015 **pracovní sílu**¹⁵ v Plzeňském kraji 298,8 tis. osob, tj. meziročně o 1,4 % více a za období od roku 2010 o 8 tis. osob více (o 2,8 %). Změna vzdělanostní struktury obyvatelstva ve věku 15 a více let se ve sledovaném časovém období nejvíce projevila u vysokoškoláků, kde se jejich podíl (15,4 %) zvýšil meziročně o 0,9 procentního bodu a od roku 2010 o 3,4 procentního bodu. V ostatních vzdělanostních skupinách se počty ekonomicky aktivních snížily.

Téměř pětinu pracovní síly tvoří vysokoškoláci

Změna **struktury pracovní síly podle vzdělání** se projevuje zejména růstem podílu vysokoškoláků na pracovní síle (18,8 %), meziročně vzrostl podíl o 1,1 procentního bodu, přičemž nedosahuje průměru ČR o 3,8 procentního bodu. Podíl středoškoláků s maturitou (36,5 %) se meziročně snížil o 1,9 procentního bodu a leží mírně pod republikovým průměrem. Počet středoškoláků bez maturity včetně vyučených (38,4 %) meziročně téměř stagnuje (rozdíl 0,03 procentního bodu), avšak průměr ČR 35,5 % převyšuje o 2,9 procentního bodu. V Plzeňském kraji vzrostl i počet osob se základním vzděláním a bez vzdělání, a to meziročně o 0,8 procentního bodu. Proti dosaženému podílu v ČR je podíl v kraji vyšší o 1,5 procentního bodu.

K nejvýraznější změně ve věkové struktuře pracovní síly došlo u osob ve věku 60 let a více

Ve **věkové struktuře pracovní síly** v období roku 2010 až 2015 došlo k nejvýraznější změně u ekonomicky aktivních ve věkové kategorii 60 a více let, kdy na začátku sledovaného období bylo v této věkové skupině 5,1 % ekonomicky aktivních, zatímco na konci sledovaného období představovali ekonomicky aktivní ve věku 60 a více let 8,0 %. Tato změna souvisela s prodlužováním věku při odchodu do důchodu. Naopak nejvýraznější pokles zaznamenala věková kategorie 15 až 29 let (16,8 %), a to o 2,5 procentního bodu. Tento pokles souvisí s poklesem celkového počtu obyvatel ve věkové skupině 15 až 29 let v důsledku snížené porodnosti. V roce 2010 patřilo do věkové kategorie 15 až 29 let 108 018 obyvatel celkem, zatímco v roce 2015 pouze 92 903, což představuje celkový pokles o 14,0 %.

Počet zaměstnaných má rostoucí trend

Počet **zaměstnaných** se za posledních pět let postupně zvyšoval (s výjimkou roku 2014), až v roce 2015 dosáhl nejvyšší hodnoty 287,5 tis. osob. Z celkového počtu osob tvořících pracovní sílu zaměstnaní představovali 96,2 %. V meziročním srovnání byl podíl zaměstnaných vyšší o 1,3 procentního bodu. Z celkového počtu zaměstnaných tvořily 43,1 % ženy. Od roku 2010 se zvýšil podíl žen o 0,6 procentního bodu. I když byl podíl mužů (56,9 %) během sledovaného období vyšší než podíl žen, přesto lze zaznamenat klesající trend (od roku 2010 pokles o 0,6 procentního bodu).

Zaměstnanost roste pouze v sekundárním sektoru

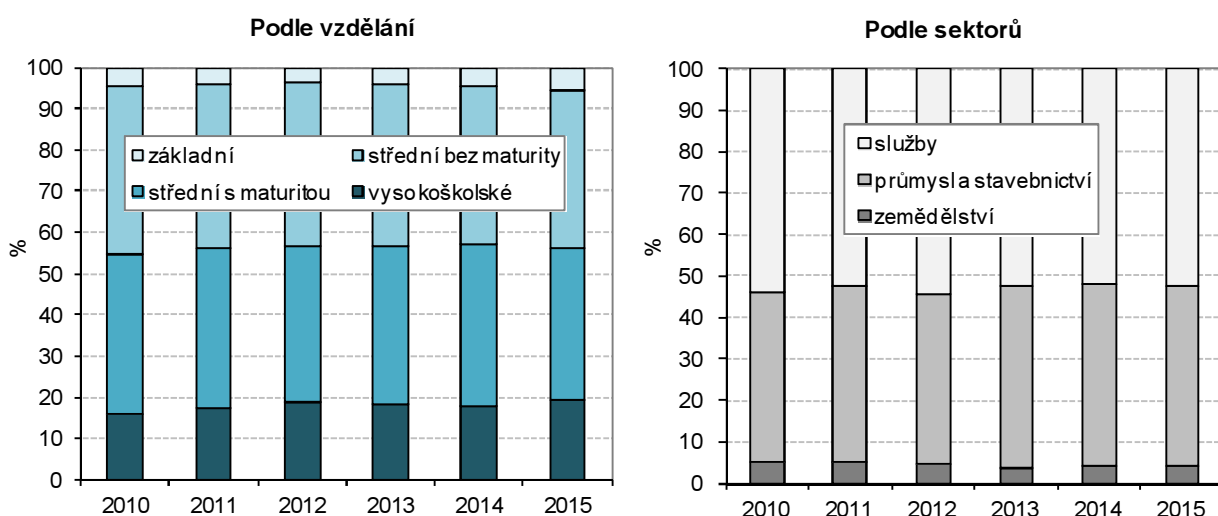
V hodnoceném období se podíl zaměstnaných zvýšil pouze v **sekundárním sektoru** (průmysl a stavebnictví). V roce 2010 dosahoval podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru 41,1 %, v roce 2015 již 43,3 %. I když se podíl zaměstnaných v sekundárním sektoru meziročně snížil o 0,6 procentního bodu, přesto v mezikrajském srovnání byl pátým nejvyšším podílem v ČR a přesahoval republikový průměr o 5,2 procentního bodu. Přestože

¹⁵ Pracovní síla je tvořena osobami ekonomicky aktivními (zaměstnanými i nezaměstnanými)

zaměstnanost v terciární sféře (službách) klesla proti roku 2010 o 1,4 procentního bodu, meziročně se zvýšil podíl v terciárním sektoru o 0,4 procentního bodu. V rámci ČR se jedná o pátý nejnižší podíl, který nedosahuje republikového průměru o 6,6 procentního bodu. Klesající tendence podílu zaměstnaných v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví a rybářství) od roku 2010 byla v roce 2014 nahrazena mírným růstem. Meziroční nárůst zaměstnanosti v tomto sektoru představoval 0,2 procentního bodu. Na růstu zaměstnanosti v sekundárním sektoru se od roku 2010 nejvíce podílel zpracovatelský průmysl (nárůst o 17,7 %). Dalšími rychle rostoucími odvětvími byly doprava a skladování (nárůst o 19,9 %) a profesní, vědecké a technické činnosti (nárůst o 38,3 %). Naopak nejvyšší pokles zaměstnaných můžeme zaznamenat v odvětví těžby a dobývání (o 41,8 %), kulturních, zábavních a rekreačních činnostech (o 32,1 %) a v peněžnictví a pojišťovnictví (o 27,6 %).

Graf 2.1 Zaměstnaní v Plzeňském kraji

Podíl podnikajících osob na celkově zaměstnaných se snižuje

Podle postavení v zaměstnání (CZ-ICSE) představují nejvyšší podíl zaměstnaných osob v roce 2015 zaměstnanci (od roku 2012 včetně členů produkčních družstev), a to 86,2 %. V ostatní skupině podnikatelů (zaměstnavatelů a pracujících na vlastní účet) byl podíl zaměstnaných podstatně nižší (13,4 %). V meziročním srovnání vzrostl počet zaměstnanců včetně členů produkčních družstev o 2,7 %, počet podnikatelů naopak klesl o 10,9 %. Na celkovém počtu zaměstnaných celkem v ČR se podílel v roce 2015 Plzeňský kraj 5,7 % a podnikatelů 4,6 %. V mezikrajském srovnání vykazuje Plzeňský kraj druhý nejnižší podíl podnikatelské sféry na zaměstnaných celkem (13,4 %), oproti tomu má ale nejvyšší podíl zaměstnanců na zaměstnaných osobách celkem (86,2 %). V podnikatelské sféře nedosahuje kraj republikového podílu o 3,3 procentní body, u zaměstnanců převyšuje republikový podíl o 3,5 procentního bodu. Z dlouhodobějšího hlediska vývoje má jako jediná skupina zaměstnanců rostoucí trend. Průměrné tempo růstu této skupiny osob dosahuje 2,7 %, zatímco v podnikatelské sféře i přes variabilní vývoj byl zaznamenán pokles s průměrným tempem 6,3 %. I když zaměstnanost roste, podnikání se stává z hlediska pohledu stability pravidelných příjmů poměrně rizikové a pro určitou část podnikatelů je bezpečnější, pokud vedle podnikání vykonávají ještě další výdělečnou činnost jako zaměstnanci.

Dlouhodobě roste počet zaměstnaných v ozbrojených silách a počet zákonodárců a řídicích pracovníků

V roce 2015 se meziročně nejvíce zvýšily počty zaměstnaných (podle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO) v kategorii zaměstnanců v ozbrojených silách (o 53,8 %), u pomocných a nekvalifikovaných pracovníků (o 32,6 %), kvalifikovaných pracovníků v zemědělství, lesnictví a rybnářství (o 21,7 %) a zákonodárců a řídicích pracovníků (o 15,6 %). Naopak výrazný pokles zaznamenala kategorie řemeslníků a opravářů (o 7,3 %). Z dlouhodobého pohledu (od roku 2010) se nárůst projevuje nejen u zaměstnanců v ozbrojených silách a zákonodárců a řídicích pracovníků, ale také v kategorii specialistů (o 38,2 %) a obsluhy strojů a zařízení a montérů (o 24,9 %). Nejvýraznější snížení zaměstnaných z dlouhodobého pohledu se projevovalo ve skupině technických a odborných pracovníků (pokles o téměř třetinu).

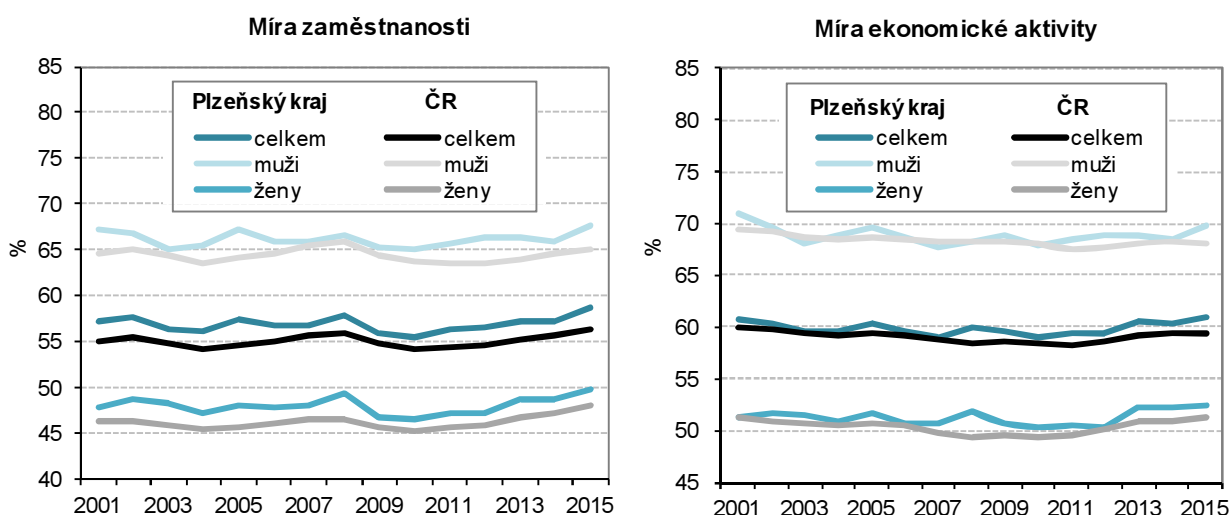
Plzeňský kraj dosáhl v roce 2015 třetí nejvyšší hodnoty míry zaměstnanosti

Míra zaměstnanosti¹⁶ v roce 2015 dosáhla 58,7 % a představovala tak od roku 2010 nejvyšší dosaženou hodnotu (zvýšení o 3,1 procentního bodu). Ve srovnání s předchozím rokem stoupla o 1,5 procentního bodu. V mezikrajském srovnání se jedná o třetí nejvyšší hodnotu v ČR převyšující republikový průměr o 2,2 procentního bodu. Míra zaměstnanosti mužů činila 67,8 % a žen 49,9 %. Růst míry zaměstnanosti v rámci časové řady od roku 2010 byl vyšší u žen než u mužů. Zatímco se míra zaměstnanosti u žen zvýšila o 3,4 procentního bodu, u mužů jen o 2,8. Také průměrné tempo růstu ukazuje, že u žen jde o rychlejší průměrný růst (1,4 %) než u mužů (0,8 %).

Míra ekonomické aktivity má mírně rostoucí trend i z genderového pohledu

Míra ekonomické aktivity¹⁷ má v celé sledované časové řadě mírně rostoucí trend. V roce 2015 činila míra ekonomické aktivity 61,0 %, což představuje v meziročním srovnání nárůst o 0,7 procentního bodu. V rámci ČR má Plzeňský kraj třetí nejvyšší míru ekonomické aktivity za Hl. městem Prahou (62,0 %) a Středočeským krajem (61,1 %). Republikový průměr přesahuje o 1,6 procentního bodu. Míra ekonomické aktivity mužů meziročně stoupla o 1,2 procentního bodu na 69,7 % a u žen pouze o 0,2 procentního bodu na 52,5 %.

Graf 2.2 Míra zaměstnanosti a ekonomické aktivity v Plzeňském kraji a ČR

¹⁶ Podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob 15 letých a starších

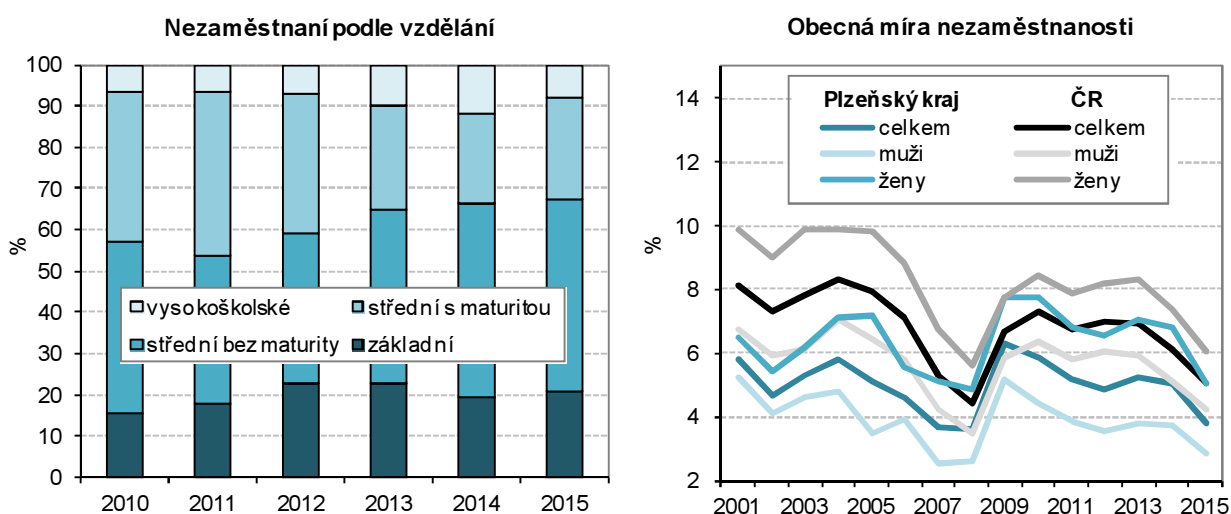
¹⁷ Podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných (pracovní síly) na počtu osob 15 letých a starších

U počtu osob s druhým (dalším) zaměstnáním dochází k mírnému oživení

V roce 2015 vykonávalo **druhé (další) zaměstnání** 5,9 tis. osob, což znamená o 0,6 tis. více než v předchozím roce. V dlouhodobé časové řadě je zaznamenán klesající trend až do roku 2013 (4,1 tis. osob), který je v roce 2014 nahrazen mírným oživením. Z celkového počtu zaměstnaných činily tyto osoby 2,1 %, tj. devátý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání ležící 0,2 procentního bodu pod republikovým podílem (2,3 %). Z genderového pohledu druhé (další) zaměstnání mělo 3,4 tis. mužů a 2,5 tis. žen. Meziročně se tyto počty zaměstnaných zvýšily o 14,8 % u mužů a o 7,7 % u žen. Z dlouhodobého pohledu se u obou pohlaví projevuje stejná tendence vývoje. Na celkovém počtu zaměstnaných mužů se podílejí muži s druhým (dalším) zaměstnáním 2,1 % a na celkovém počtu žen ženy s dalším zaměstnáním 2,0 %.

Graf 2.3 Nezaměstnaní a obecná míra nezaměstnanosti v Plzeňském kraji

V rámci ČR zaujímá Plzeňský kraj v ukazateli obecné míry nezaměstnanosti třetí nejnižší místo

Počet **nezaměstnaných** se během posledních pěti let snížil (ve srovnání s rokem 2010) o 33,6 % na 11,3 tis. osob. V roce 2015 byl počet nezaměstnaných nejnižší z celé časové řady. Meziročně se počet nezaměstnaných snížil o téměř jednu čtvrtinu. Ženy představovaly z celkového počtu nezaměstnaných 58,1 %. Klesající trend se projevil i z generového pohledu. **Obecná míra nezaměstnanosti**¹⁸ dosáhla v roce 2015 hodnoty 3,8 %. Meziročně poklesla hodnota tohoto ukazatele o 1,3 procentního bodu. V mezikrajském srovnání zaujímá Plzeňský kraj třetí nejnižší místo za kraji Středočeským (3,5 %) a Hl. městem Prahou (2,8 %). Obecná míra nezaměstnanosti dosáhla u mužů 2,8 % a u žen 5,0 %. Pokles obecné míry nezaměstnanosti v rámci pětileté časové řady byl vyšší u žen než u mužů. Zatímco obecná míra nezaměstnanosti u mužů se snížila pouze o 1,6 procentního bodu, u žen o 2,7 procentního bodu.

Plzeňský kraj v podílu seniorské kategorie na celkovém počtu ekonomicky neaktivních osob zaujímá čtvrté nejvyšší místo v ČR

Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo má v dlouhodobé časové řadě velice variabilní průběh. Průměrné tempo růstu od roku 2000 činilo pouhých 0,4 %. V roce 2015 dosáhl počet ekonomicky neaktivních hodnoty 191,2 tis. osob, což meziročně znamenalo snížení o 1,7 %. Z celkového počtu ekonomicky neaktivních osob bylo 64,8 % ve věkové kategorii 60 a více let (meziročně o 0,8 procentního bodu více). Ekonomicky neaktivní ve věkové kategorii 15 až 29 let tvořily z celkového počtu ekonomicky neaktivních 22,9 % (meziroční

¹⁸ Podíl všech dosažitelných uchazečů o zaměstnání a ekonomicky aktivních osob (pracovní síly)

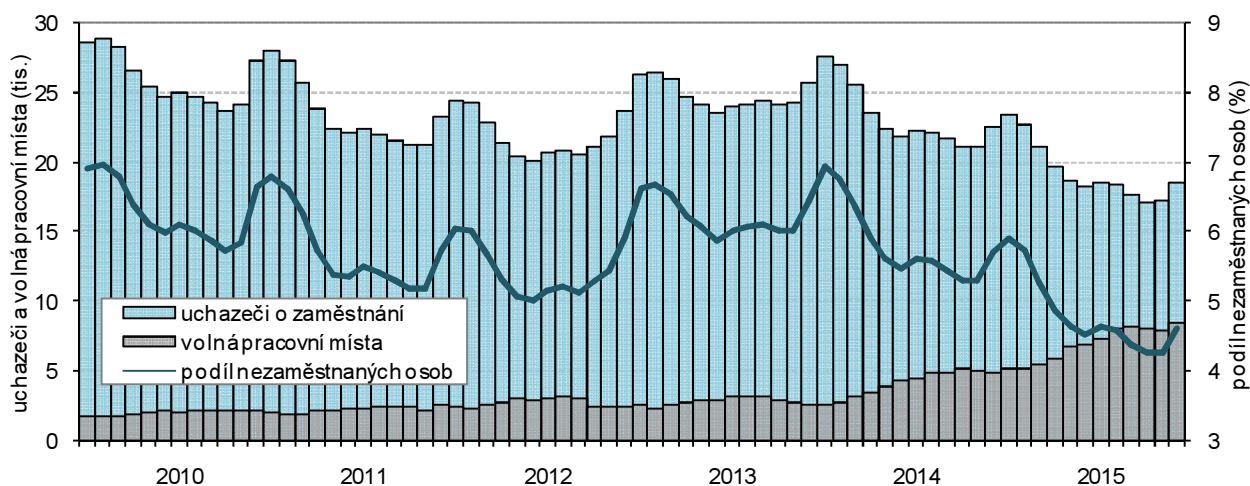
pokles o 1,1 procentního bodu). Vysoké počty ekonomicky neaktivních souvisí se stárnutím populace a se zvyšováním počtu obyvatelstva věku 60 a více let. Zatímco v roce 2000 činil podíl ekonomicky neaktivních seniorů (60 a více let) z celkového počtu ekonomicky neaktivního obyvatelstva 54,3 %, v roce 2015 se zvýšil o 10,5 procentního bodu. Z genderového pohledu v roce 2015 ženy tvořily 61,8 % z celkového počtu ekonomicky neaktivních (meziročně podíl vzrostl o 0,8 procentního bodu), muži se podíleli 38,2 % (meziroční pokles o 0,8 procentního bodu). U mužů i u žen se mírně snížil meziročně podíl 60 a více letých seniorů na celkovém počtu ekonomicky neaktivních, jedním z důvodů může být i prodloužení věku odchodu do důchodu. V mezikrajském srovnání zaujímá Plzeňský kraj v podílu seniorské kategorie na celkovém počtu ekonomicky neaktivních osob čtvrté nejvyšší místo za kraji Královéhradeckým, Pardubickým a Zlínským. Toto umístění je v relaci se skutečností, že obyvatelstvo Plzeňského kraje patří v rámci republiky k nejstarším.

2.2 Nezaměstnanost (MPSV)

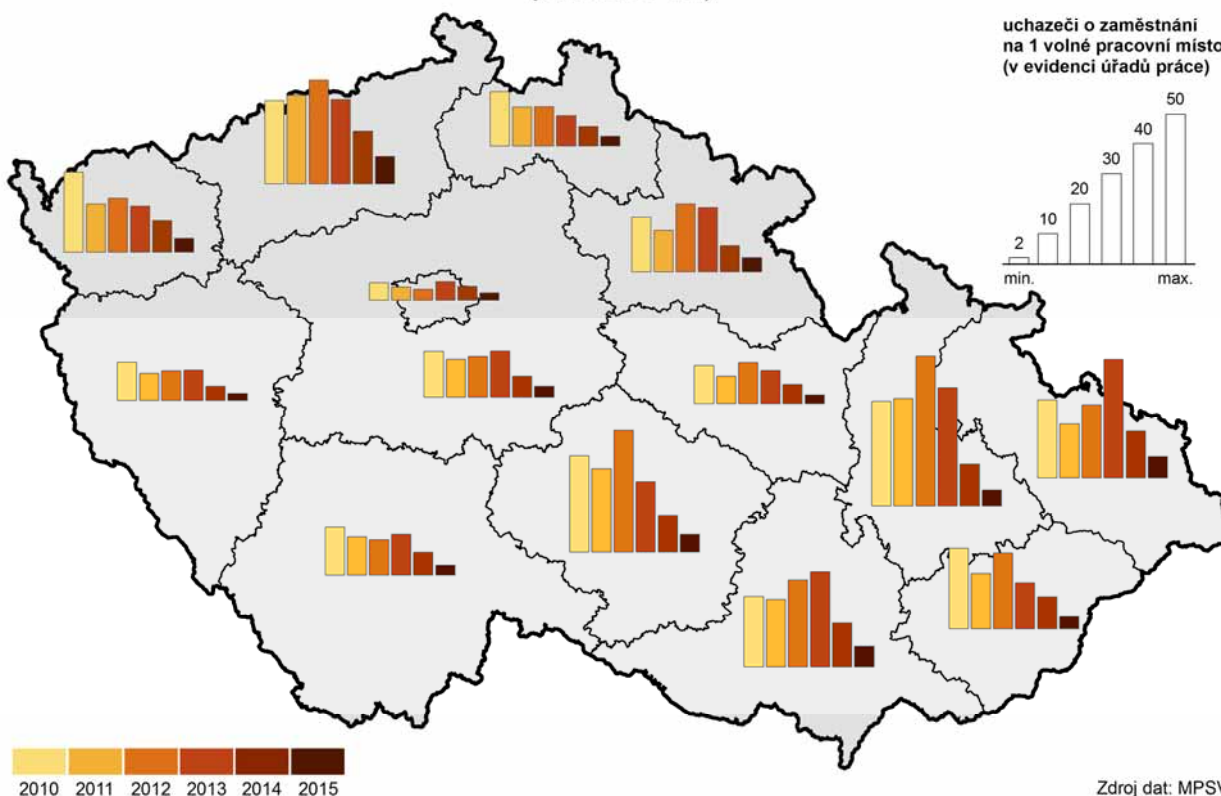
Nejméně se daří snižovat počty uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením

K 31. 12. 2015 bylo na úřadech práce Plzeňského kraje evidováno 18 587 uchazečů o zaměstnání, tj. o 17,9 % méně než v předchozím období. Zatímco v roce 2010 dosahoval počet uchazečů o zaměstnání 27 267 osob, v roce 2015 to bylo o téměř o jednu třetinu méně (o 31,8 %). Z celkového počtu uchazečů v roce 2015 představovaly 52,1 % ženy a 47,9 % muži. Počet dosažitelných uchazečů v roce 2015 činil 17 607 osob, což znamenalo proti roku 2010 snížení o 33,7 % a meziročně o 19,6 %. Průměrný věk uchazeče se zvýšil od roku 2010 o 2,1 roku na 41,6 roku. Téměř o polovinu klesl za období od roku 2010 počet uchazečů absolventů škol a mladistvých. K 31. 12. 2015 dosáhl počet této kategorie uchazečů 934 osob (meziročně se snížil o téměř jednu čtvrtinu). Již ne tak vysokým tempem se daří snižovat počty uchazečů se zdravotním postižením. Zatímco v roce 2010 bylo evidováno 3 365 uchazečů se zdravotním postižením, v roce 2015 to bylo 3 045 osob, tzn. pokles o pouhých 9,5 %.

Graf 2.4 Nezaměstnanost v Plzeňském kraji

Uchazeči o zaměstnání na 1 volné pracovní místo v krajích v letech 2010 až 2015 (stav k 31. 12.)

**Nejméně se daří
snižovat uchazeče
v seniorské věkové
skupině a uchazeče
s vysokoškolským
vzděláním**

Během uplynulých šesti let se podle **věkové struktury** nejvíce snížil počet uchazečů o zaměstnání ve věkové kategorii do 19 let (o 53,1 %), dále v kategorii 20 až 24 let (o 47,8 %) a ve skupině 25 až 34 a 45 až 54 let o více jak jednu třetinu. Nejméně se dařilo snižovat počty uchazečů v seniorské kategorii (55 a více let), jejich počet klesl za šestileté období o pouhých 10,5 %. Z pohledu **vzdělanostní struktury** se počty nezaměstnaných uchazečů nejvíce snížily ve skupinách se středním vzděláním bez maturity (o 37,6 %) a se středním vzděláním s maturitou (o 32,2 %). Tento stav odpovídal situaci na trhu práce v Plzeňském kraji, kde nejvíce pracovních míst bylo v profesi obsluhy strojů a zařízení a montérů, a souvisel s rychle se rozvíjícím zpracovatelským průmyslem. I když se dařilo stavy nezaměstnaných uchazečů se středním vzděláním výrazně snižovat, přesto zůstala tato skupina neumístěných uchazečů na trhu práce nejvyšší. Nejnižší pokles podle vzdělanostní struktury zaznamenala kromě vyššího odborného vzdělání skupina vysokoškoláků (pokles o 12,7 %). Vzdělání uchazečů vysokoškoláků totiž neodpovídá potřebám trhu práce, neboť upřednostňovali humanitní vzdělání před technickým. Uchazeči se základním vzděláním a bez vzdělání tvořili druhou nejčetnější skupinu nezaměstnaných. Během šestiletého období se počet těchto uchazečů snížil o více jak jednu čtvrtinu.

**Podíl dlouhodobě
nezaměstnaných je
v Plzeňském kraji čtvrtý
nejnižší v ČR**

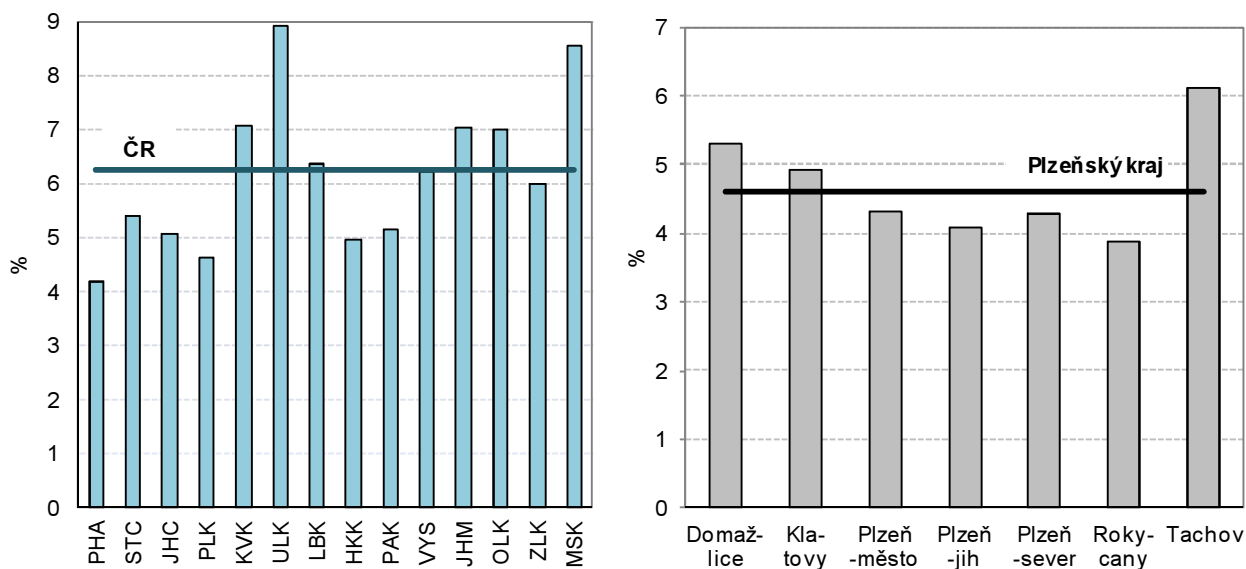
Podle **délky nezaměstnanosti** se během šestiletého období nejvíce snížily počty uchazečů s délkou evidence 1 až 2 roky (o 53,3 %) a 6 až 12 měsíců (o 43,8 %). Specifickou skupinu tvoří nezaměstnaní uchazeči s délkou evidence delší než 2 roky. K 31. 12. 2015 činil jejich počet 4 476, což představuje v porovnání s počátkem sledovaného období (rok 2010) zvýšení o 38,7 %. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob (délka evidence je delší než 1 rok) na počtu obyvatel ve věku 15 až 64 let dosáhl k 31. 12. 2015 hodnoty 1,7 %.

Meziročně se snížil o 0,5 procentního bodu. V mezikrajském srovnání to znamená pro Plzeňský kraj čtvrtou nejnižší hodnotu podílu dlouhodobě nezaměstnaných ležících o 1 procentní bod pod republikovým podílem.

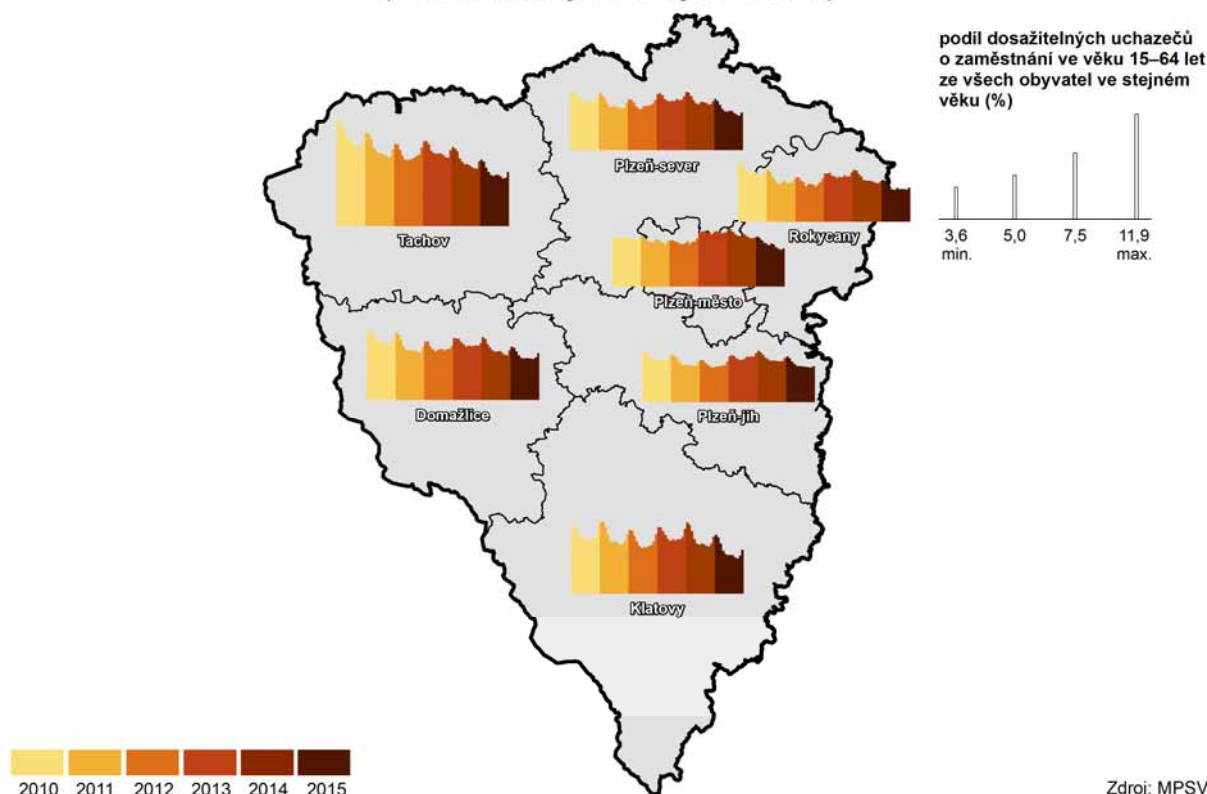
Plzeňský kraj má druhý nejnižší podíl nezaměstnaných osob

Podíl nezaměstnaných osob v Plzeňském kraji k 31. 12. 2015 dosáhl hodnoty 4,62 %, což představuje meziroční pokles o 1,08 procentního bodu. V rámci ČR řadí tato hodnota Plzeňský kraj na druhé nejnižší místo za Hl. město Prahu (4,20 %). V porovnání s republikovým průměrem byl podíl nezaměstnaných osob v Plzeňském kraji o 1,62 procentního bodu nižší. Od roku 2010 se snížil tento podíl o 2,03 procentního bodu. Mezi okresy Plzeňského kraje bylo dosaženo nejnižšího podílu nezaměstnaných osob v okrese Rokycany zejména v souvislosti s blízkostí dálnice D5. Vznik průmyslových zón kolem dálnice D5 a snadné dopravní spojení je velkou devizou pro získávání celé řady pracovních příležitostí. Druhé a třetí místo mezi okresy Plzeňského kraje v podílu nezaměstnaných osob v roce 2015 obsadily okresy sousedící s krajským městem: Plzeň-jih (4,08 %) a Plzeň-sever (4,30 %). Jedná se o urbanizované periferie krajského města, jejichž osídlování má významné dopady na trh práce v těchto lokalitách. Podíl nezaměstnaných v okrese Plzeň-město dosáhl 4,31 %. Nejvyšší nezaměstnanost v kraji zaznamenal okres Tachov (6,10 %) a Domažlice (5,30 %). Jedná se o příhraniční oblasti s řídkým osídlením a zhoršenými dopravními podmínkami. Z pohledu posledních šesti let se nezaměstnanost nejvíce snížila v okrese Tachov (o 4,25 procentních bodů), a to zejména vlivem výstavby nové průmyslové zóny ve Stříbře a rozvíjejícího se automobilového průmyslu. K 31. 12. 2015 dosáhl podíl nezaměstnaných mužů v kraji hodnoty 4,36 % a žen 4,89 %. Meziroční pokles byl u obou pohlaví téměř vyrovnaný (o 1,1 procentního bodu).

Graf 2.5 Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2015

Nezaměstnanost v okresech Plzeňského kraje v letech 2010 až 2015 (stav ke konci jednotlivých měsíců)

Na 1 pracovní místo připadalo v Plzeňském kraji 2,2 uchazeče, což představuje nejnižší počet v ČR

V roce 2015 bylo v Plzeňském kraji evidováno úřady práce 8 458 pracovních míst. Meziročně se zvýšil počet pracovních míst o 71,7 %. Na jedno pracovní místo připadalo 2,2 uchazečů. Od roku 2010 klesl počet uchazečů na 1 pracovní místo téměř šestinásobně. Plzeňský kraj se umístil v mezikrajském srovnání na prvním místě v nejnižším počtu uchazečů na 1 pracovní místo. Ve srovnání s republikovým průměrem se jedná o poloviční hodnotu (ČR měla 4,4 uchazeče na 1 pracovní místo). V meziokresním srovnání nejnižší počet uchazečů na 1 pracovní místo připadl na okres Rokycany (1,5), Domažlice (1,8) a Plzeň-sever (1,9). Naopak relativně nejvyšší počet uchazečů na 1 pracovní místo zaznamenal okres Plzeň-jih (2,9).

Počet uchazečů s nárokem na podporu v nezaměstnanosti se snižuje, výše průměrné měsíční podpory roste

Nárok na podporu v nezaměstnanosti k 31. 12. 2015 mělo 5 368 uchazečů, což představovalo meziroční pokles o 3,8 %. Výše průměrné měsíční dávky v nezaměstnanosti činila 6 537 Kč. Během posledních šesti let se počet uchazečů s nárokem na podporu snížil o 3 607 uchazečů, tj. o 40,2 % a výše průměrné měsíční dávky v nezaměstnanosti se zvýšila o 683 Kč, tj. o 11,7 %.

2.3 Příjmy a životní podmínky domácností

Čistý disponibilní důchod domácností absolutně i v přepočtu na 1 obyvatele roste

Čistý disponibilní důchod domácností (dále jen ČDDD) je výsledkem tvorby a rozdělování důchodů v peněžní formě a je určen na konečnou spotřebu. Tento ukazatel do značné míry zachycuje úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících v regionu. ČDDD v Plzeňském kraji trvale roste.

V roce 2014¹⁹ dosáhl hodnoty 117,7 mld. Kč, meziročně vzrostl o 1,0 %. I když má ČDDD rostoucí tendenci, Plzeňskému kraji tímto přírůstkem v roce 2014 zajistil pouze druhé nejnížší místo v ČR hned za krajem Ústeckým. Na republikovém ČDDD se podílí 5,5 %, což zajistilo Plzeňskému kraji v mezikrajském srovnání sedmé nejvyšší místo. Stejně tak v relativním ukazateli v přepočtu **ČDDD na 1 obyvatele** lze zaznamenat v celém desetiletém období rostoucí trend. Průměrné tempo růstu se pohybuje kolem 3 %. Plzeňský kraj v roce 2014 zaujímal mezi kraji v ČDDD na 1 obyvatele třetí nejvyšší místo za Hl. městem Prahou a krajem Středočeským. Ve srovnání s republikovou hodnotou se až v posledních letech (od roku 2012) pohybuje hodnota regionu nad průměrem v ČR. V roce 2014 patřil Plzeňský kraj mezi čtyři regiony, jejichž hodnota ČDDD na 1 obyvatele přesáhla republikový průměr.

V mezikrajském srovnání byl celkový čistý peněžní příjem na 1 člena domácnosti čtvrtý nejvyšší v ČR

Podle výsledků výběrového šetření „Životní podmínky 2015“ dosáhl v roce 2015²⁰ **průměrný roční hrubý příjem na osobu** 185 467 Kč, což představuje čtvrtou nejvyšší hodnotu v rámci ČR. Průměrný roční čistý peněžní příjem činil 158 399 Kč, což znamená ve srovnání s rokem 2013 zvýšení o 5,3 %. V mezikrajském srovnání v tomto ukazateli zaujímá Plzeňský kraj též čtvrté nejvyšší místo. Celkový čistý příjem na jednoho člena domácnosti dosáhl 164 206 Kč, z toho naturální příjmy (např. produkce vlastního hospodářství) tvořily 3,5 %. I v tomto případě hájí Plzeňský kraj svoji čtvrtou pozici. Nejvyšší celkový čistý příjem na 1 člena domácnosti byl dosažen v kraji Hl. město Praha (216 117 Kč) a naopak nejnížší v kraji Moravskoslezském (140 513 Kč). Celkový čistý příjem na 1 člena domácnosti v Plzeňském kraji byl o 1 161 Kč (tj. o 0,7 %) vyšší než celkový republikový průměr.

Nejvíce domácností mělo měsíční čistý peněžní příjem na osobu v intervalu od 10 do 20 tisíc Kč

Nejvyšší zastoupení **domácností vzhledem k příjmovým intervalům** má skupina s čistým měsíčním příjmem na člena domácnosti od 10 do 20 tisíc Kč (65,4 %). Ve srovnání s předchozím rokem to znamená mírný nárůst o 0,1 procentního bodu. Další čtenější skupinou jsou osoby s čistým příjmem do 10 tisíc Kč (22,2 %) s meziročním poklesem o 2,9 procentního bodu. Méně četnou skupinou je příjmový interval od 20 do 30 tisíc Kč (9,9 %), který meziročně výrazně stoupl o 3,2 procentního bodu. Nejméně četný je příjmový interval nad 30 tisíc Kč (2,4 %), který má klesající tendenci (meziročně se snížil o 0,5 procentního bodu).

Téměř polovina domácností vychází s příjmem s menšími obtížemi

V roce 2015 bylo v Plzeňském kraji 238 817 hospodařících domácností, které představovaly 5,5 % z celkového počtu hospodařících domácností v ČR. Jednalo se o osmý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání. Počet členů domácností činil 563 931 osob a představoval též podíl na republikovém počtu členů domácností 5,5 %. Přestože příjmy na člena domácnosti (ve všech formách) převyšují republikový standard, **podle subjektivního názoru jednotlivých domácností** s vlastním příjmem vychází téměř polovina z nich s menšími obtížemi, necelá jedna čtvrtina pouze s obtížemi, téměř jedna pětina docela snadno a 3,9 % domácností s příjmy vychází snadno nebo velmi snadno.

¹⁹ Údaje roku 2015 nejsou zatím k dispozici

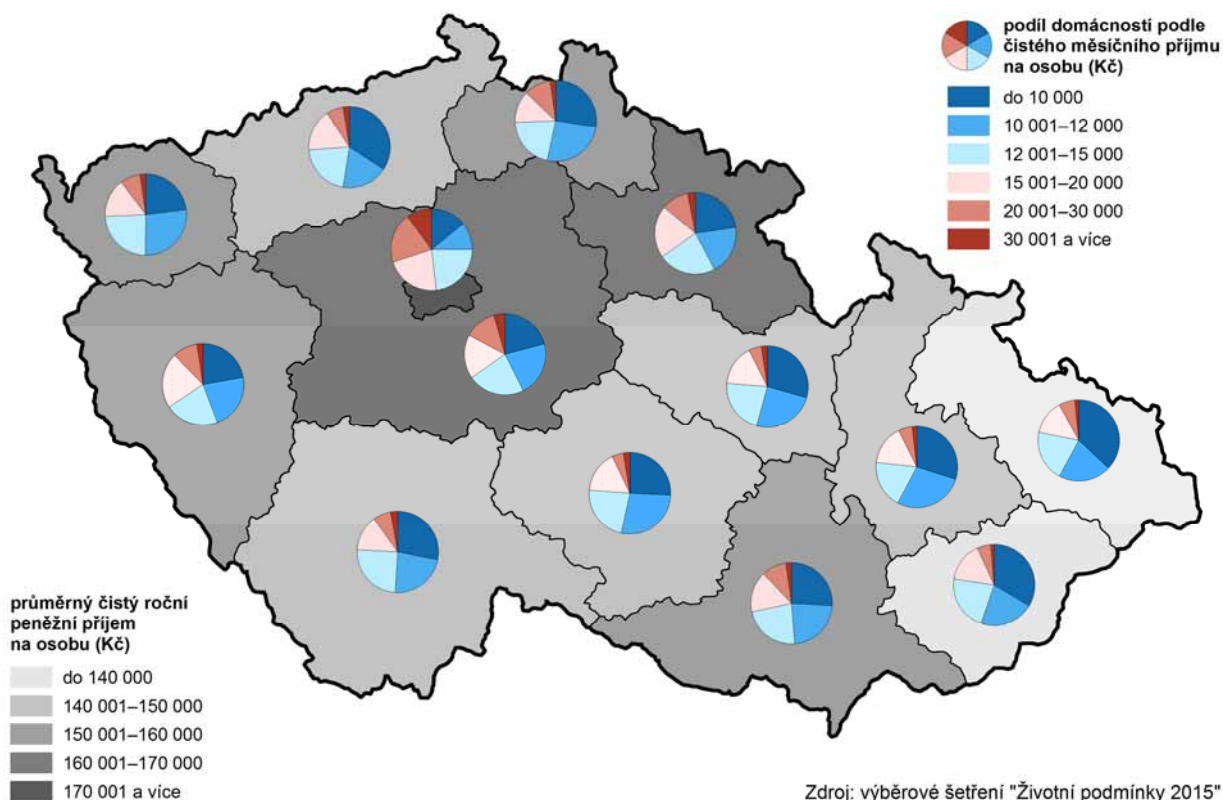
²⁰ Příjmy domácností jsou šetřeny za předchozí rok

Průměrné náklady na bydlení jsou v rámci ČR šesté nejnižší

Náklady na bydlení se podílely na čistých měsíčních peněžních příjmech 16,4 %, což představuje devátý nejvyšší podíl v ČR. Meziročně se snížily o 1 procentní bod. Náklady na bydlení za měsíc na domácnost dosáhly v Plzeňském kraji 5 105 Kč. Z těchto nákladů tvořilo největší položku nájemné (21,3 %), elektřina (27,4 %) a plyn z dálkového zdroje (14,9 %). Více jak jednu desetinu tvořily teplo a teplá voda (11,6 %), necelou jednu desetinu pak vodné a stočné (9,6 %) a tuhá a tekutá paliva (8,9 %). Průměrné náklady na bydlení v porovnání s ostatními kraji jsou šesté nejnižší, a to i vzhledem k více jak tříčtvrtinovému zastoupení vlastního bydlení (ve vlastním domě či bytě v osobním vlastnictví). Podle subjektivních názorů členů domácností jsou náklady na bydlení pro 24,1 % z nich velkou zátěží, pro 69,8 % určitou zátěží a pro 6,1 % nejsou vůbec zátěží.

Příjmy domácností podle krajů v roce 2014

2.4 Mzdy²¹

Výše průměrné hrubé měsíční mzdy v Plzeňském kraji byla v mezikrajském srovnání čtvrté nejvyšší

V 1. až 4. čtvrtletí 2015 dosáhla podle předběžných výsledků **průměrná hrubá měsíční mzda** zaměstnance přepočteného na plnou pracovní dobu (zpracovaná pracovištní metodou) výše 25 574 Kč, což znamenalo meziroční nárůst o 971 Kč, tj. o 3,9 %. V porovnání s průměrnou mzdou v ČR (26 467 Kč) byla průměrná mzda v Plzeňském kraji o 893 Kč nižší. V mezikrajském srovnání se Plzeňský kraj umístil na čtvrtém nejvyšším místě. Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda byla dosažena v Hl. městě Praze 33 852 Kč, naopak nejnižší v Karlovarském kraji (22 750 Kč). Variační rozpětí hrubé

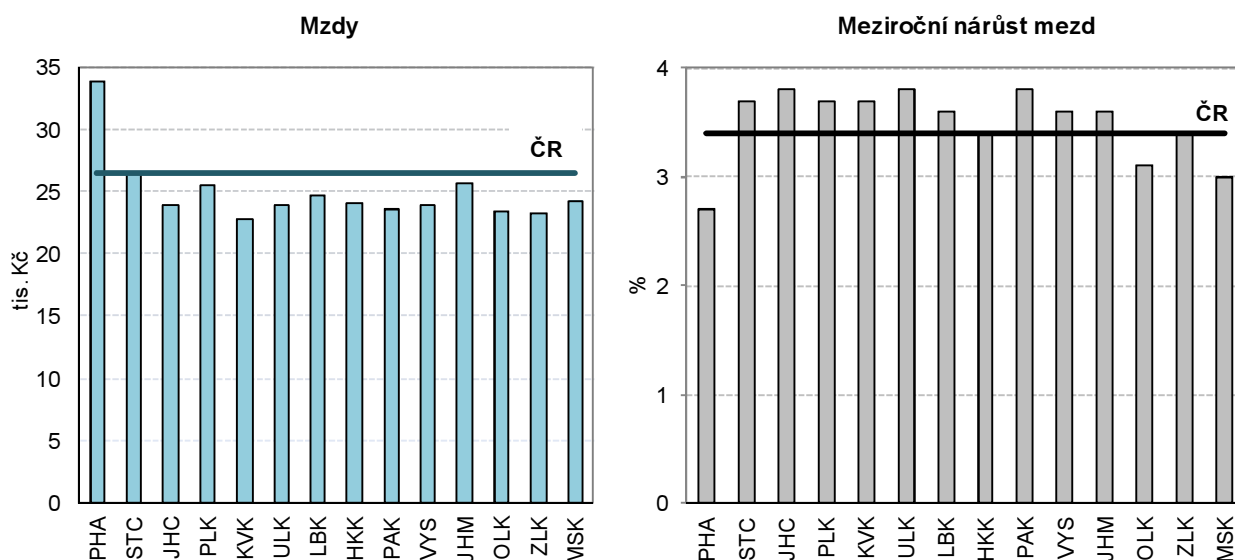
²¹ Údaje roku 2015 jsou předběžné

měsíční mzdy mezi kraji v roce 2015 představovalo 11 102 Kč. Tato hrubá měsíční mzda byla zjištěna z podnikového výkaznictví, kde je celkový objem mzdových prostředků poměřován evidenčním počtem zaměstnanců podniku, v němž jsou však zahrnuti i zaměstnanci nemocní nebo s neplacenou nepřítomností kratší než 4 týdny. V důsledku meziročního nárůstu spotřebitelských cen o 0,3 % vzrostla předběžná výše reálné mzdy v Plzeňském kraji o 3,6 %. Průměrný růst reálných mezd v ČR činil 2,4 %.

Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda byla dosažena v odvětví informační a komunikační činnosti a nejnižší v odvětví ubytování, stravování a pohostinství

V roce 2014 byla v Plzeňském kraji dosažena nejvyšší **průměrná hrubá měsíční mzda podle CZ-NACE** v odvětví informační a komunikační činnosti (38 887 Kč) a naopak nejnižší mzda (12 071 Kč) v odvětví ubytování, stravování a pohostinství. V ČR byla nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda v odvětví peněžnictví a pojišťovnictví (47 964 Kč) a nejnižší mzda opět v odvětví ubytování, stravování a pohostinství (13 986 Kč). V porovnání s Plzeňským krajem byla průměrná hrubá měsíční mzda ČR v odvětví informační a komunikační činnosti vyšší o 8 913 Kč a v odvětví ubytování a stravování vyšší o 1 915 Kč.

Graf 2.6 Průměrné hrubé měsíční mzdy podle krajů v roce 2015

Mzdy získané na základě výběrového šetření MPSV a MF se odlišují od mezd získaných z podnikového výkaznictví

Mzdy získané na základě **výběrového šetření Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva financí** se odlišují od mezd získaných z podnikového výkaznictví v tom, že jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy na úrovni podniků či organizací. Průměrná mzda zaměstnance v daném roce je vypočtena poměření s jeho placenou dobou, tedy počtem měsíců, za které mzdu či náhradu mzdy skutečně pobíral, a je odečtena doba nemocí a dalších neplacených nepřítomností v práci pro daný rok. Výhoda takto sledované mzdy spočívá v tom, že umožňuje porovnávat mzdovou úroveň získanou v různých pracovních místech při přesně zjištěném objemu placené doby. V časové řadě je takto získaná mzda porovnatelná od roku 2011. Od roku 2011 jsou sledováni i zaměstnanci z podniků s méně než 10 zaměstnanci a také zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů fyzických osob. Výsledky před rokem 2011 nebyly přepočtené, a proto nejsou srovnatelné.

Ženy měly v porovnání s muži nižší mzdu o 20,3 %

V roce 2015 činila průměrná hrubá měsíční mzda (získaná z výběrového šetření ministerstev) v Plzeňském kraji 27 013 Kč a meziročně vzrostla o 3,9 %. V časové řadě 2011 až 2015 se v Plzeňském kraji průměrná hrubá měsíční mzda zvýšila o 12,2 %. Průměrná hrubá měsíční mzda dosáhla u mužů 29 748 Kč, u žen 23 724 Kč. Ženy měly v průměru o 6 024 Kč nižší průměrnou hrubou měsíční mzdu než muži, tj. o 20,3 %.

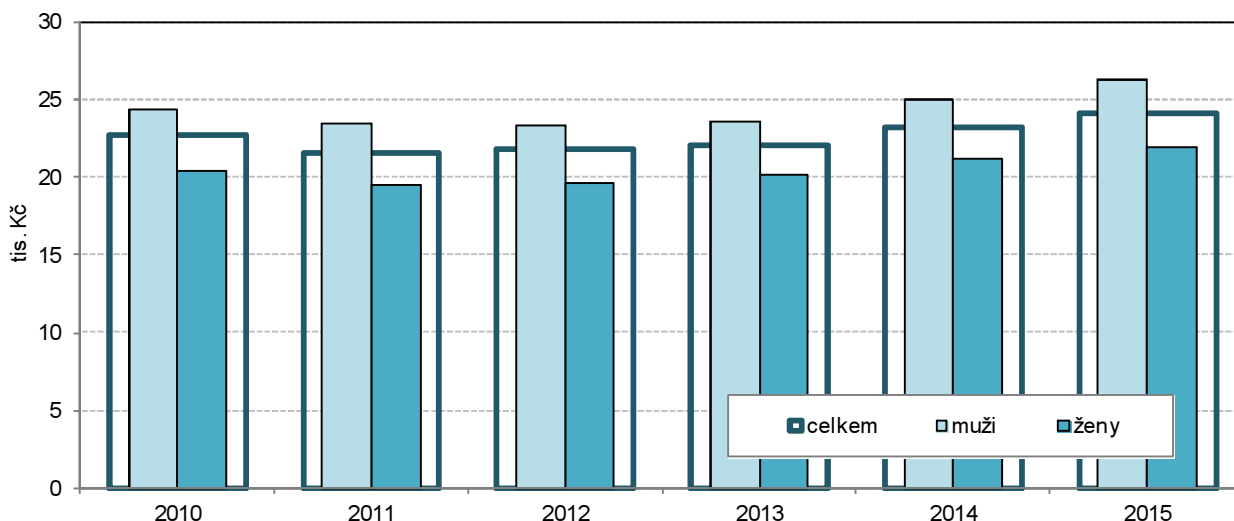
Variační rozpětí průměrné hrubé měsíční mzdy mezi kraji činilo 12 252 Kč

Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda dosažená v Hl. městě Praze činila dle šetření ministerstev 36 371 Kč a nejnižší v Karlovarském kraji 24 119 Kč. **Variační rozpětí hrubé měsíční mzdy** mezi kraji představovalo v tomto případě 12 252 Kč.

Medián mezd se v časové řadě 2011 až 2015 zvýšil o 12,0 %

Rozdíly mezi úrovní jednotlivých hrubých měsíčních mezd daleko přesněji vystihuje **medián**, který sledovaný soubor rozdělí na dvě stejně početné skupiny. Přesně 50 % osob má mzdu nižší než medián mezd a přesně 50 % osob má mzdu vyšší. V roce 2015 dosáhl medián mezd v Plzeňském kraji 24 135 Kč a meziročně se zvýšil o 4,1 %. V časové řadě 2011 až 2015 se pak zvýšil o 12,0 %. Medián mezd u mužů dosáhl 26 204 Kč a u žen 21 946 Kč, u žen byl tedy o 4 258 Kč nižší než u mužů, tj. o 16,2 %.

Graf 2.7 Mediány mezd v Plzeňském kraji

2.5 Vzdělávání

Oproti roku 2010 se zvýšil počet dětí v mateřských školách o 8,9 %

Počet dětí v **mateřských školách** se v průběhu let 2010 až 2015 zvýšil. Ve školním roce 2010/2011 bylo v mateřských školách v Plzeňském kraji 17 818 dětí, v roce 2015 se počet dětí zvýšil na 19 399, tj. zvýšení o 8,9 %. Absolutně nejvyššího počtu dětí v mateřských školách (19 650) bylo dosaženo v roce 2014, kdy počet dětí byl v porovnání s rokem 2015 vyšší o 1,3 %.

Počet žáků v základních školách byl nejvyšší v roce 2015

V **základních školách** se začal postupně projevovat zvýšený počet žáků vlivem zvýšené porodnosti v letech 2008 až 2010. Nejvíce žáků navštěvovalo základní školu právě v roce 2015, kdy jejich počet činil 47 924 a oproti roku 2010 se zvýšil o 5 846 žáků, tj. nárůst o 13,9 %. Meziroční zvýšení dosahovalo 3,5 %.

Nejméně žáků studovalo na středních školách v roce 2015

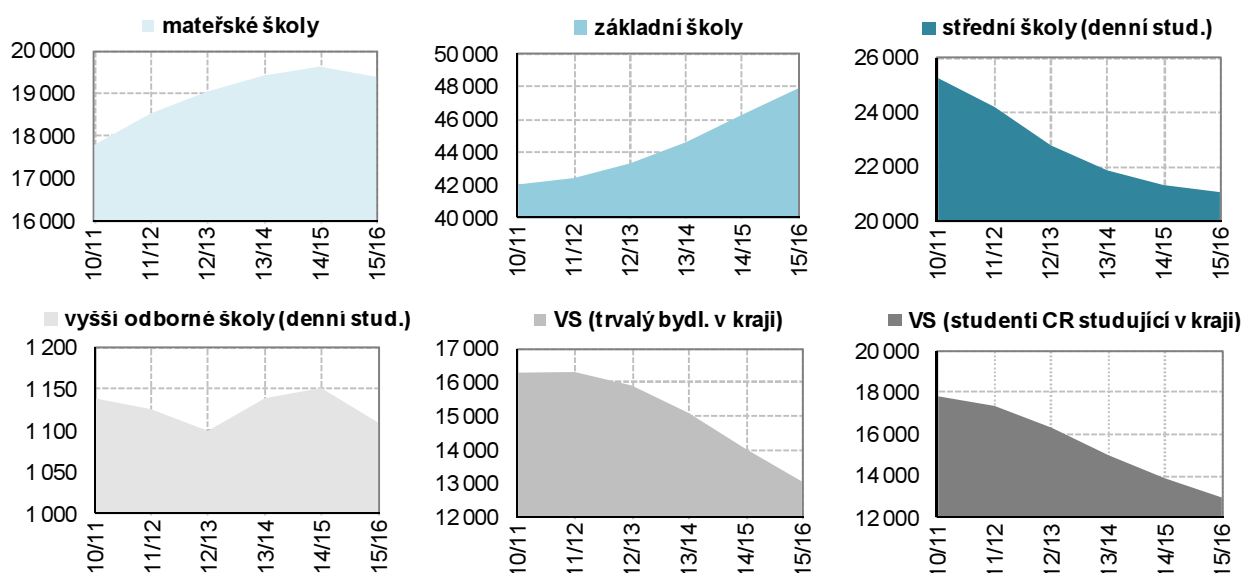
Na **středních školách** vč. konzervatoří (denní studium) se naopak počty studentů snižovaly. V letech 2010 studovalo na středních školách 25 242 studentů, zatímco v roce 2015 se počet studentů snížil na 21 038 studentů,

tj. snížení o 16,7 %. V roce 2010 studovalo na středních školách v rámci celé časové řady nejvíce studentů, v roce 2015 byl počet studentů středních škol vůbec nejnižší. Ve školním roce 2014/2015 činil meziroční pokles 1,3 %. Počty mladistvých ve věku 15 až 19 let se v časové řadě 2010 až 2015 postupně snižovaly, za pět let jejich počet poklesl o 20,8 %. Počty studentů **vyšších odborných škol** (denní studium) se pohybovaly v rozmezí od 1 100 až do 1 151 studentů. Jejich počet byl v celé časové řadě stabilizovaný.

Počty vysokoškolských studentů klesaly v důsledku poklesu obyvatel ve věku 19 až 24 let

Počty studentů **vysokých škol** (občané ČR) v průběhu posledních pěti let klesaly. Hlavní příčinou poklesu vysokoškolských studentů byl pokles počtu obyvatel ve věku 19 až 24 let o 17,4 %. V roce 2010 studovalo na vysokých školách s trvalým bydlištěm v kraji 16 281 studentů, v roce 2015 se tento počet studentů snížil na 13 080, tj. pokles o 19,7 %. V roce 2015 dosáhl počet vysokoškolských studentů s místem výuky v kraji 12 989 a oproti roku 2010 klesl o 27,0 %. Z celkového počtu studentů s místem výuky v kraji studovalo v roce 2015 v prezenčním studiu 81,3 %. Podíl studentů v prezenčním studiu se ve sledované časové řadě snížil o 0,2 procentního bodu. V roce 2015 absolvovalo vysokou školu (občané ČR) s místem výuky v kraji 3 267 studentů a jejich počet se oproti roku 2010 snížil o 19,7 %.

Graf 2.8 Žáci a studenti v Plzeňském kraji

2.6 Zdravotnictví

Na 1 000 obyvatel středního stavu připadlo přibližně 5 lékařů

V roce 2014 bylo v Plzeňském kraji zaměstnáno 2 763 **lékařů**. Od roku 2010 se počet lékařů zvýšil o 7,3 %. V nestátních zařízeních pracovalo 1 963 lékařů a oproti roku 2010 vzrostl jejich počet o 7,8 %. V roce 2014 činil podíl lékařů zaměstnaných v nestátních zařízeních 71,0 % a v porovnání s rokem 2010 se zvýšil tento podíl o 0,4 procentního bodu. Na 1 000 obyvatel středního stavu připadlo přibližně 5 lékařů.

Nejvyšší počet lékařů na 1 000 obyvatel měl okres Plzeň-město

V porovnání s ostatním kraji ČR připadl v Plzeňském kraji na 1 000 obyvatel třetí nejvyšší počet lékařů (4,8). Nejvyšší **počet lékařů na 1 000 obyvatel** měl kraj Hl. město Praha (7,9) a na druhé pozici se umístil Jihomoravský kraj (5,4). Nejméně lékařů na 1 000 obyvatel mají ve Středočeském kraji (3,3), což úzce souvisí s blízkostí Hl. města Prahy. V okresech Plzeňského kraje byl nejvyšší

počet lékařů na 1 000 obyvatel v okrese Plzeň-město (8,9), naopak nejnižší (1,6) v okrese Plzeň-sever. K okresům s nízkým počtem lékařů na 1 000 obyvatel patřily i Domažlice a Tachov (shodně 2,5).

Počet lůžek v nemocnicích klesá, ale doba jejich využití se zvýšila

Lůžka v nemocnicích se postupně trvale snižovala. V roce 2010 činil počet těchto lůžek 3 508, v roce 2015 se tento počet snížil na 3 268, tj. pokles o 6,8 %. **Doba využití lůžek** se oproti roku 2010 v posledních letech zvýšila. V roce 2010 představovala doba využití lůžek 246,4 dne, v roce 2014 se zvýšila o 18 dní. Zvýšení doby využití lůžek v nemocnicích souviselo se snižováním počtu lůžek a se zvyšováním počtu hospitalizovaných.

Zvýšení počtu hospitalizovaných úzce souvisí se stárnutím populace

Počet **hospitalizovaných** pacientů se zvyšuje. V roce 2010 bylo hospitalizováno 111 624 pacientů, v roce 2014 jich bylo již 118 207, tj. zvýšení o 5,9 %. Zvyšování počtu hospitalizovaných úzce souvisí se stárnutím populace. Počet obyvatel ve věku 65 let a více se v roce 2014 v porovnání s rokem 2010 zvýšil o 15,1 %. Průměrná ošetrovací doba naopak klesla. V roce 2014 činila 7,3 dne a oproti roku 2010 se snížila o půl dne.

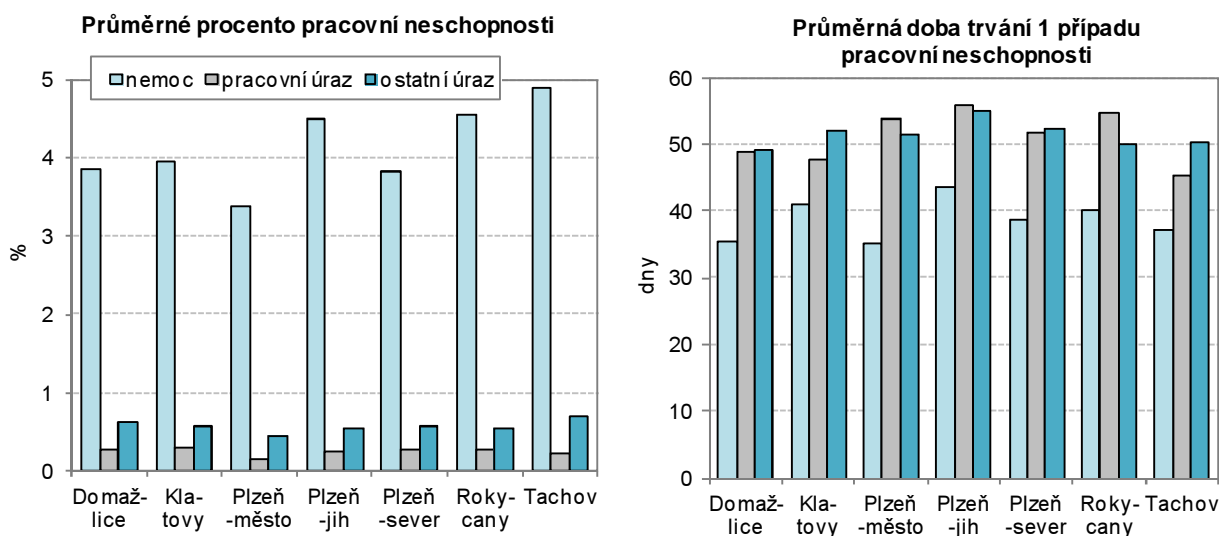
Průměrný denní počet dočasně práce neschopných osob má rostoucí trend

V Plzeňském kraji bylo v roce 2015 evidováno 219 268 **nemocensky pojištěných osob**, z toho 102 985 žen. Počet nemocensky pojištěných osob se meziročně zvýšil o 0,7 %. Současně bylo v roce 2015 hlášeno 93 282 **nových případů dočasné pracovní neschopnosti**, což představovalo v průměru denně 10 025 dočasně práce neschopných osob (meziročně o 11,9 % více). Průměrná délka trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti v roce 2015 činila 39,2 kalendářního dne, z toho pro nemoc 37,5 a pro pracovní úraz 51,5 kalendářního dne. Ve srovnání s republikovou hodnotou byla průměrná doba trvání dočasné pracovní neschopnosti v Plzeňském kraji o 3,5 dne kratší.

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v kraji je čtvrté nejvyšší v ČR

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti dosáhlo v Plzeňském kraji hodnoty 4,572 %. Z časové řady je patrná rostoucí tendence. Dlouhodobě vykazují v rámci kraje nejvyšší průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti okresy Tachov (5,835 %) a Rokycany (5,386 %). Naopak nejnižší průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti má okres Plzeň-město (3,973 %). V rámci ČR má Plzeňský region čtvrtou nejvyšší hodnotu, nejnižší procento dočasné pracovní neschopnosti vykazuje Hl. město Praha (3,120 %).

Graf 2.9 Dočasná pracovní neschopnost v okresech Plzeňského kraje v roce 2015

2.7 Státní sociální podpora

Z celkového objemu vyplacených dávek tvořily přídavky na děti 43 %

Systém **státní sociální podpory** je legislativně upraven předpisy o státní sociální službě. Podle zákona o státní sociální podpoře se poskytují následující dávky: přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení, porodné a pohřebné. V roce 2015 bylo vyplaceno v Plzeňském kraji 474,8 tis. Kč dávek státní podpory, z toho 43,0 % na přídavky na dítě. Přídavek na dítě je definován jako základní dlouhodobá dávka poskytovaná rodinám s dětmi na krytí jejich potřeb, jejichž příjem nedosahuje 2,4 násobku životního minima. **Počet** vyplácených dávek státní sociální podpory dlouhodobě klesá. Meziročně se snížil o 3,3 %, u přídavek na dítě dokonce o 7,9 %.

Plzeňský kraj má čtvrtý nejnižší objem dávek státní sociální podpory z úhrnu ČR

Objem **výdajů na dávky státní sociální podpory** celkem též dlouhodobě klesá. Meziroční pokles činil 0,6 %, u přídavek na dítě dokonce 8,0 %. Za posledních pět let se snižovaly výdaje na dávky státní podpory celkem v průměru o 3,5 %, z toho výdaje na přídavky na dítě dokonce v průměru o 6,1 %. Z celkového objemu dávek státní podpory v ČR připadá na Plzeňský kraj čtvrtý nejnižší podíl (4,5 %), z toho u přídavek na dítě dokonce druhý nejnižší podíl (4,0 %). V mezikrajském srovnání má nejvyšší podíl celkových výdajů na ČR kraj Moravskoslezský (13,8 %), naopak nejnižší kraj Karlovarský (2,9 %).

Z celorepublikového pohledu je nejnižší hodnota dávek státní sociální podpory v přepočtu na obyvatele v Plzeňském kraji

Výdaje na **dávky státní sociální podpory v přepočtu na 1 obyvatele** mají variabilní průběh, meziročně se hodnota ukazatele snížila. V celorepublikovém srovnání má Plzeňský kraj nejnižší hodnotu dávek sociální podpory v přepočtu na 1 obyvatele (2 941 Kč). Nejvyšší hodnotu mají kraje s vysokou nezaměstnaností, a to Ústecký (4 415 Kč/obyv.) a Moravskoslezský (4 276 Kč/obyv.). Hodnota relativního ukazatele v Plzeňském kraji je nižší než republikový průměr (3 569 Kč/obyv.), a to o 628 Kč.

2.8 Nemocenské pojištění

V Plzeňském kraji bylo v roce 2015 vydáno v rámci dávek nemocenského pojištění 1 275 mil. Kč

V Plzeňském kraji bylo v roce 2015 vydáno v rámci **dávek nemocenského pojištění** 1 275 mil. Kč. Podle struktury dávek se jednalo o nemocenské dávky (69,3 %), peněžitou pomoc v mateřství (5,1 %), ošetřovné (25,6 %) a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství (0,03 %). Dávky nemocenského pojištění v retrospektivě rostou, průměrné tempo růstu činí 1,1 %. Největší rostoucí trend zaznamenává kategorie výdajů na ošetřovné, kde tempo růstu, vyjadřující průběh posledních šesti let, dosáhlo hodnoty 21,1 %. Peněžitá pomoc v mateřství, přestože se meziročně zvýšila o 4,9 %, měla v průběhu šesti let variabilní průběh. Průběh výdajů na nemocenské je také kolísavý, průměrné tempo růstu je 2,0 %.

Podíl dávek nemocenského pojištění v Plzeňském kraji činí 5,3 % z celkových výdajů za ČR

Výdaje na dávky nemocenského pojištění v Plzeňském kraji se podílely 5,3 % na celkovém úhrnu dávek nemocenského pojištění v ČR. Tento podíl řadí Plzeňský kraj na osmé nejvyšší místo. Stejnou pozici má i podíl výdajů na nemocenské, který činí 5,7 % z celkového republikového úhrnu. Vyšší podíl a tedy šesté místo v ČR dosahuje kraj v dávkách ošetřovného, zde se podílí na celkových výdajích v ČR 6,1 %. V peněžitě pomoci v mateřství participuje kraj 4,3 % na celorepublikových sociálních dávkách tohoto typu.

2.9 Zařízení sociálních služeb²²

Téměř jednu třetinu služeb sociální péče tvořily služby provozované formou celoročního pobytu

V roce 2015 bylo v Plzeňském kraji provozováno celkem 139 zařízení sociálních služeb. V příslušných sociálních zařízeních tvořily téměř jednu třetinu služby provozované formou celoroční pobytové služby. Jedná se o domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem.

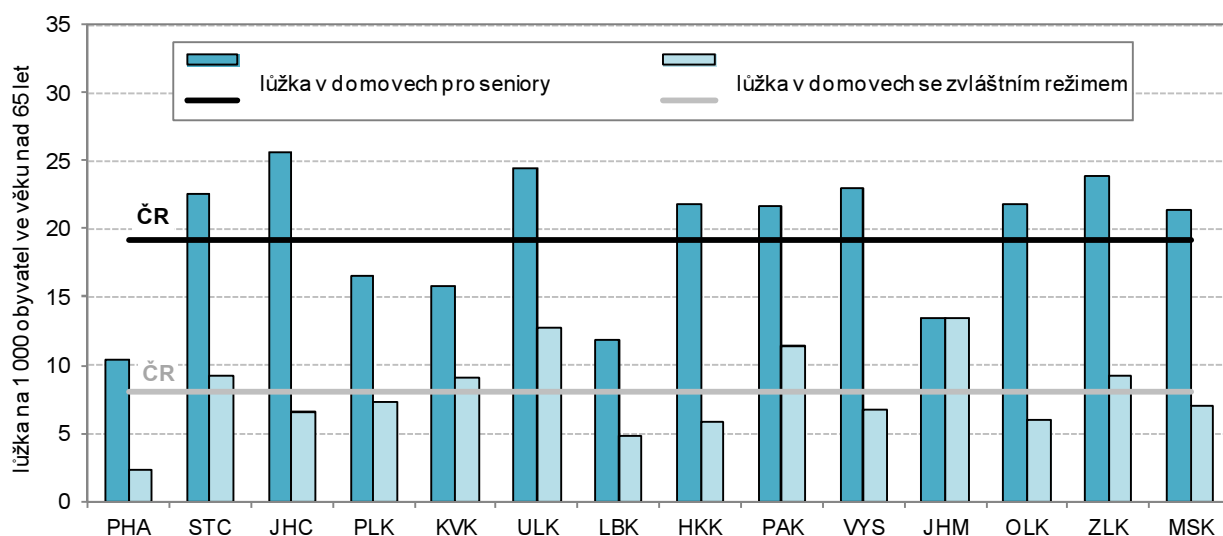
V Plzeňském kraji bylo provozováno 24 domovů pro seniory s kapacitou 1 797 lůžek

Jednou z legislativně stanovených služeb sociální péče je pobytová služba s celoročním provozem v **domovech pro seniory**. Tato služba je určena zejména těm seniorům, jimž nelze zabezpečit pomoc v jejich přirozeném sociálním prostředí. V Plzeňském kraji bylo provozováno 24 domovů pro seniory s kapacitou 1 797 lůžek. Z dlouhodobého pohledu má vývoj počtu lůžek značně proměnlivý charakter. Průměrné tempo růstu dosahuje hodnoty 1,0 %. Meziročně se počet lůžek v domovech pro seniory snížil, a to o téměř jedno procento. Průměr počtu lůžek na jedno zařízení dosahuje v Plzeňském kraji hodnoty 74,9 a řadí se tak v mezikrajském srovnání na sedmé nejvyšší místo v ČR. Počet lůžek na jedno zařízení odpovídá průměrné kapacitě jednoho zařízení (75,0) v ČR. Podle předběžných údajů bylo v tomto typu zařízení 3 481 neuspokojených žádostí o sociální služby, což znamenalo meziroční nárůst asi o jednu třetinu.

Pro osoby s duševními poruchami je v kraji k dispozici 9 zařízení s kapacitou 789 lůžek

Další legislativně definovanou službou sociální péče je pobytová služba s celoročním provozem **domov se zvláštním režimem** poskytující služby osobám trpícím duševní nemocí, Alzheimerovou chorobou či jinou formou demence. V Plzeňském kraji se nachází těchto zařízení 9 s kapacitou 789 lůžek. Z retrospektivního pohledu je patrné, že za poslední tři roky se počet zařízení nezměnil, zvýšila se však kapacita, a to meziročně o 6,5 %. Průměrná kapacita lůžek v těchto zařízeních činí 87,7 lůžek na jedno zařízení a řadí kraj v mezikrajském srovnání na přední místo (o 31,5 lůžek na 1 zařízení nad republikový průměr). V zařízeních tohoto typu bylo podle předběžných výsledků 1 396 neuspokojených žádostí o příslušnou sociální péči, což představuje meziročně pokles o jednu desetinu.

Graf 2.10 Lůžka v zařízeních sociálních služeb podle krajů v roce 2015

²² V roce 2015 se jedná o předběžné údaje

Domovů pro osoby se zdravotním postižením funguje v kraji 11 s lůžkovou kapacitou 1 076 lůžek

V zařízeních sociální péče je dále definována pobytová služba s celoročním provozem pro osoby se sníženou soběstačností vyžadující pravidelnou a komplexní péči, kterou jim nelze zajistit v jejich přirozeném sociálním prostředí (**domovy pro osoby se zdravotním postižením**). V Plzeňském kraji se nalézají 11 těchto zařízení s kapacitou 1 076 lůžek. Meziročně se počet lůžek snížil o 1,6 %. V posledních třech letech se u kapacity projevuje klesající trend. Počet zařízení téměř stagnuje. Stejně tak jako u domova se zvláštním režimem je kraj s přepočtem lůžkové kapacity na jedno zařízení na prvním místě v ČR a převyšuje republikový průměr o 37,9 lůžek na jedno zařízení. Z předběžných údajů o neuspokojených žádostech o sociální služby v Plzeňském kraji lze konstatovat, že neuspokojených žádostí o umístění ve výše citovaném typu zařízení sociální péče přibývá, meziročně o téměř jednu čtvrtinu.

Většina ostatních sociálních služeb patří do oblasti sociální prevence

Sociální služby kromě služeb sociální péče zahrnují ještě oblasti **sociálního poradenství** (v kraji v provozu 27 sociálních poraden) a **služby sociální prevence**, které se zaměřují na oblast sociálně negativních jevů (např. raná péče, azylové domy, nízkoprahová denní centra apod.).

2.10 Důchody

Počet příjemců starobních důchodů se zvýšil

V roce 2015 dosáhl počet **příjemců pobírajících starobní důchod celkem (včetně souběhu)** 131 235, v porovnání s rokem 2010 vzrostl o 5,7 %. V roce 2015 činily ženy 60,8 % z celkového počtu příjemců, v porovnání s rokem 2010 se jejich podíl snížil o 1,4 procentního bodu. V roce 2015 byla provedena změna metodiky výpočtu. V příjemcích starobních důchodů jsou zahrnuti, jak příjemci pobírající důchod sólo, tak příjemci pobírající důchod v souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem. V příjemcích starobních důchodců nejsou zahrnuti příjemci pobírající poměrný důchod. Dříve se do příjemců důchodu zahrnovali jen příjemci pobírající sólo důchod. Údaje byly zpětně přepočteny od roku 2010.

Příjemci starobních důchodů sólo činili 74,5 % z příjemců starobních důchodů celkem

Příjemci starobních důchodů sólo představovali 74,5 % z příjemců starobních důchodů celkem (včetně souběhu). Oproti roku 2010 se tento podíl zvýšil o 1,7 procentního bodu. V roce 2015 činil počet příjemců starobního důchodu sólo 97 809 a v porovnání s rokem 2010 vzrostl o 8,2 %.

Nejrychleji rostl počet příjemců předčasných důchodů

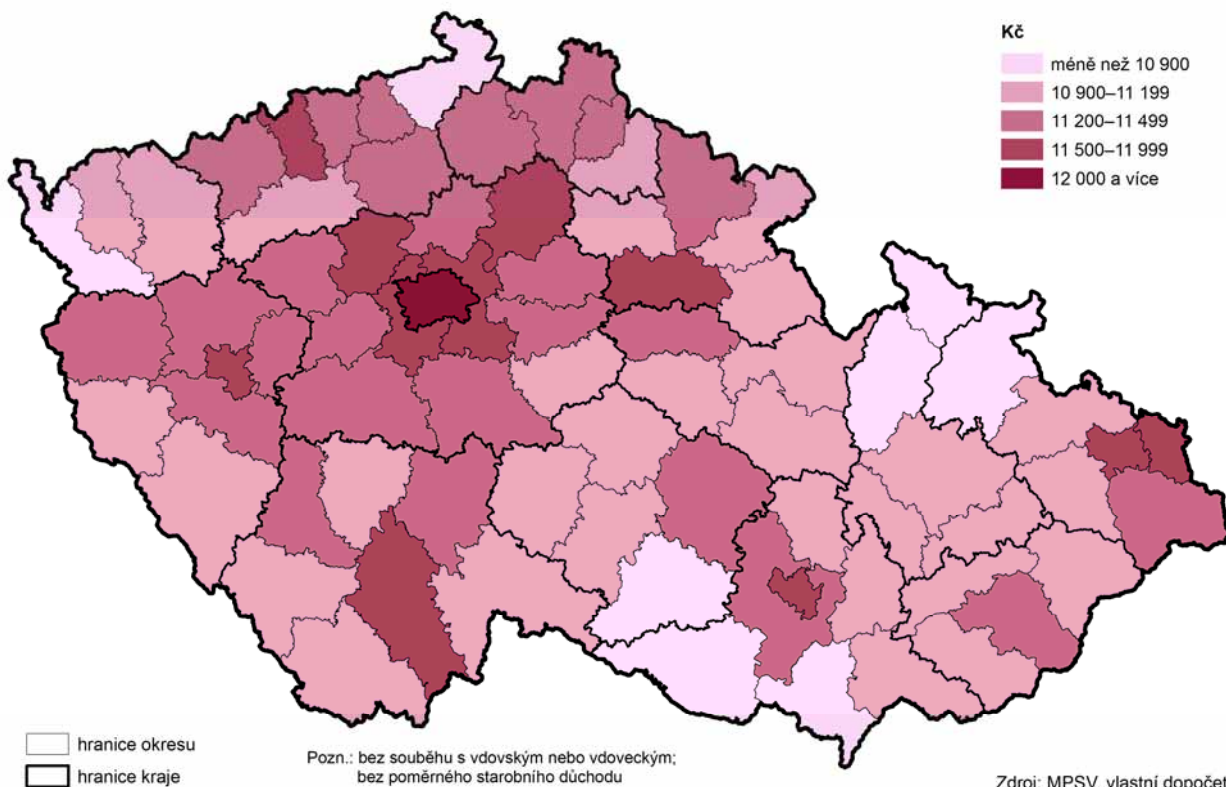
V roce 2015 se v porovnání s rokem 2010 zvýšil počet **příjemců předčasných starobních důchodů** (včetně souběhu) o 31,6 % (absolutně o 8 805 osob). V roce 2015 dosáhl počet příjemců předčasných starobních důchodů (včetně souběhu) 36 639, z toho bylo 56,7 % žen. Oproti roku 2010 se tento podíl snížil o 0,6 procentního bodu.

Ženy měly v průměru o 17,4 % nižší důchod než muži

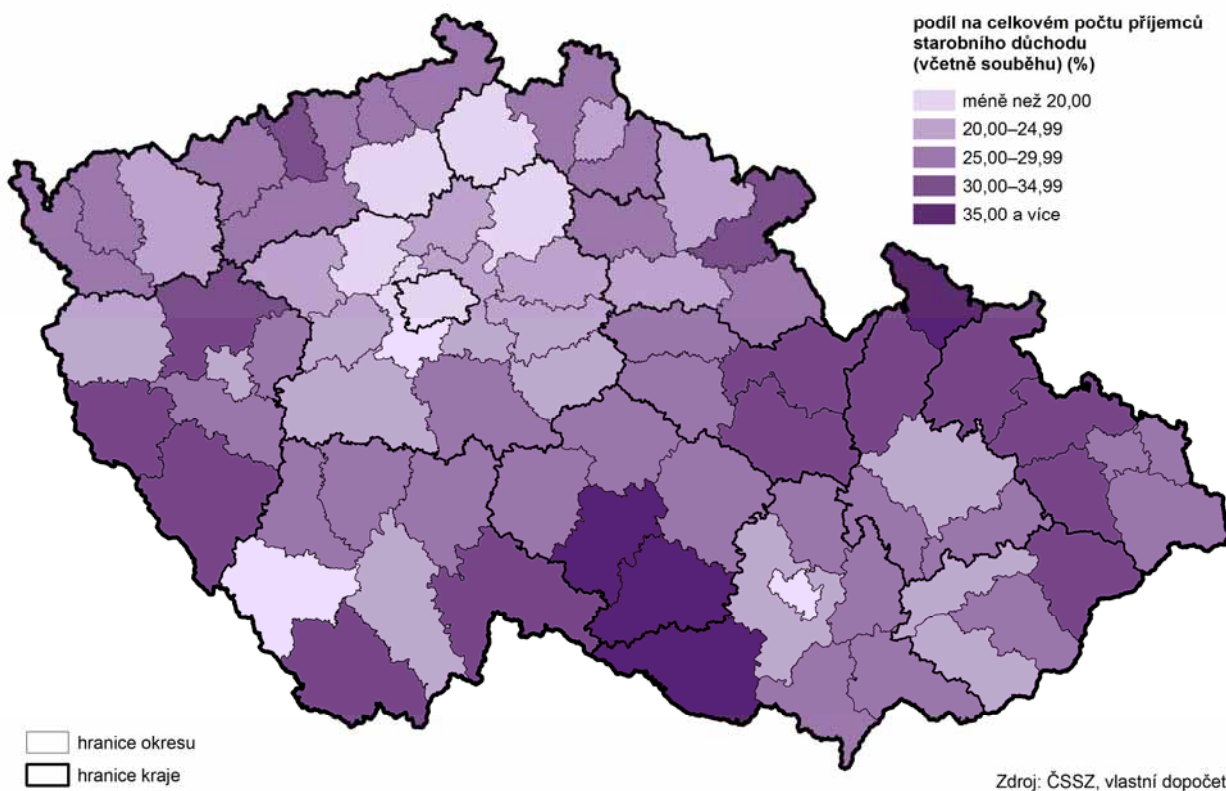
Výše **průměrného důchodu sólo (bez souběhu)** v roce 2015 činila 11 308 Kč. Ve sledovaném období 2010 až 2015 se zvýšil důchod o 1 220 Kč, tj. nárůst o 12,1 %. Výše důchodů mužů byla 12 450 Kč a žen 10 284 Kč. Ženy měly v průměru nižší důchod o 17,4 % než muži. Ve sledovaném období se zvýšily důchody mužům o 1 294 Kč, tj. o 11,6 %, a ženám o 1 121 Kč, tj. o 12,2 %. V roce 2015 činil podíl průměrného starobního důchodu sólo na mzdovém mediánu 46,9 %.

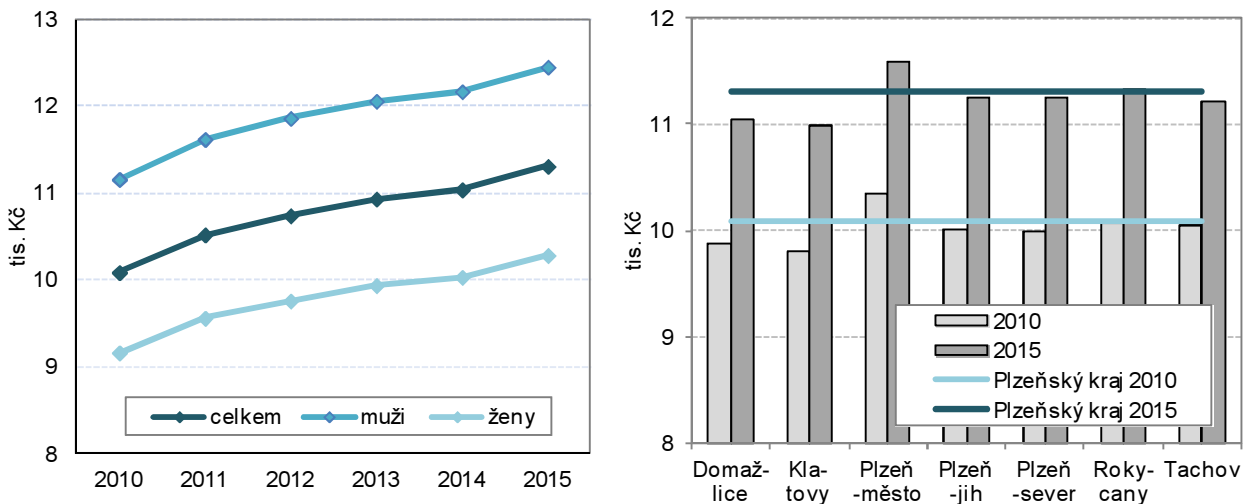
Průměrný měsíční starobní důchod (sólo) v prosinci 2015

Příjemci předčasného starobního důchodu v okresech v prosinci 2015

Graf 2.11 Průměrný měsíční starobní důchod (sólo) v Plzeňském kraji

2.11 Kriminalita, dopravní nehody

Počet spáchaných trestných činů v roce 2015 je v kraji nejnižší od roku 1991

V Plzeňském kraji v roce 2015 bylo podle údajů Policejního prezidia ČR spácháno 10 512 **trestných činů**, což představuje nejnižší počet trestné činnosti v celé řadě sledování od roku 1991. Nejvyšší počet trestné činnosti byl zaznamenán v roce 1999, a to 18 446 trestných činů. V meziročním srovnání trestná činnost klesla proti roku 2014 o 12,3 %. Z hlediska klasifikace trestných činů téměř tři čtvrtiny z celkového počtu patřily do oblasti **obecné kriminality**, **hospodářská kriminalita** se podílela na celkovém počtu pouze 10,3 %. Z oblasti obecné kriminality je nejvíce trestných činů majetkových (71,2 %) a násilných (11,1 %). Z násilných činů se jedná o vraždy, úmyslné ublížení na zdraví, nebezpečné vyhrožování apod., z majetkové trestné činnosti o krádeže vloupáním, krádeže prosté (zejména kapesní a věci z automobilů), podvody, zpronevěry atd. Mravnostní delikty, které tvoří 1,3 % obecné kriminality, zahrnují téměř z dvou třetin znásilnění a pohlavní zneužívání.

V počtu zjištěné trestné činnosti dosahuje Plzeňský kraj šesté nejnižší místo

V celostátním měřítku v počtu zjištěné trestné činnosti dosahuje Plzeňský kraj deváté nejvyšší místo, stejně tak jako v relativním ukazateli **přepočtu trestné činnosti na 1 000 obyvatel středního stavu**. Hodnota tohoto přepočtu v roce 2015 je nižší (18,3 trestných činů na 1 000 obyvatel) v porovnání s republikovým průměrem o 5,2 bodu a současně nejnižší za celé období od roku 1991.

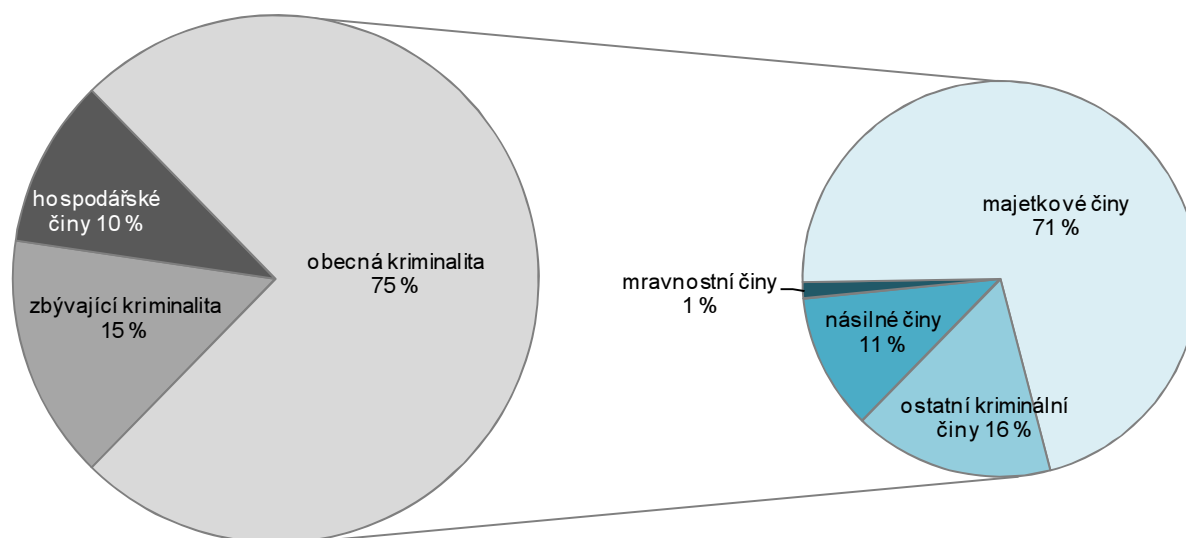
Nejvíce trestných činů bylo spácháno v okrese Plzeň-město

Z regionálního pohledu téměř polovina (49,9 %) trestných činů byla zaznamenána v okrese Plzeň-město. Druhý nejvyšší počet se vyskytl v okrese Klatovy (10,9 %). Naopak nejnižší podíl trestné činnosti v regionu vykazuje okres Rokycany (6,3 %). V přepočtu trestných činů na 1 000 obyvatel nejvyšší hodnoty dosahuje opět okres Plzeň-město (27,9) následovaný okresem Tachov (18,3) a Domažlice (15,4). Nejnižší hodnota tohoto ukazatele se vyskytuje v okresech v zázemí Plzně (Plzeň-sever a Plzeň-jih). Z hlediska objasněnosti bylo nejvíce trestných činů vyšetřeno v okrese Domažlice (70,6 %) a následně v okresech Rokycany (67,8 %) a Klatovy (66,6 %). K poklesu počtu trestných činů došlo v meziročním porovnání ve všech okresech Plzeňského kraje, výrazně však u okresů Rokycany (o 27,9 %) a Klatovy (o 24,4 %). U objasněných trestných činů v porovnání s předchozím rokem došlo k výraznému poklesu též v okresech Rokycany (o 27,4 %) a Klatovy (o 22,7 %).

Naopak nejnižší meziroční pokles byl zaznamenán v počtu trestných činů v okrese Plzeň-město (o 6,2 %) a v počtu objasněné trestné činnosti v okrese Domažlice (o 4,0 %). Dosažené procento objasněnosti vzrostlo ve srovnání s předchozím obdobím 2014 u okresů Domažlice, Klatovy, Plzeň-jih a sever a Rokycany, z toho nejvíce na území okresu Domažlice (o 4,2 procentních bodů). Naopak pokles zaznamenaly okresy Plzeň-město (o 0,6 procentního bodu) a Tachov (o 0,2 procentních bodů). V meziročním porovnání stoupla v Plzeňském kraji hospodářská kriminalita o 10,8 %, a to zejména výrazným meziročním zvýšením hospodářské kriminality v okrese Klatovy (o 37,6 %). U okresů Plzeň-jih a sever a Tachov došlo proti roku 2014 k poklesu hospodářské kriminality o více než 10 %. Obecná kriminalita klesla v Plzeňském kraji proti roku 2014 o 15,9 %. K poklesu došlo ve všech okresech v regionu, z toho nejvíce v okrese Klatovy (o 34,5 %) a Rokycany (o 32,9 %). Naopak relativně nejnižší pokles zaznamenal okres Plzeň-město (o 7,9 %).

Graf 2.12 Kriminalita v Plzeňském kraji v roce 2015

Z celkového počtu vyšetřovaných a stíhaných osob bylo v roce 2015 téměř 15 % žen

Policejní orgány objasnily v rámci celkové kriminality 5 687 činů, což znamená v meziročním srovnání snížení o 12,8 %. Celkové **procento objasněnosti** činilo 54,1 %. V případě obecné kriminality bylo vyřešeno 3 525 trestných činů (44,9 %) a hospodářské kriminality 664 přečinů (61,1 %). V roce 2015 bylo v kraji stíháno nebo vyšetřováno 5 263 osob, z toho 40,2 % recidivistů, 1,1 % osob nezletilých (do 14 let) a 1,7 % mladistvých (od 15 do 17 let). Z celkového počtu vyšetřovaných a stíhaných osob bylo téměř 15 % žen.

Počet dopravních nehod v Plzeňském kraji představuje 3,4 % z úhrnu dopravních nehod v ČR

V Plzeňském kraji došlo v roce 2015 celkem k 3 205 **dopravním nehodám**, což představuje 3,4 % z celkového republikového počtu. Od roku 2010 se jedná o nárůst o 13,9 %, v meziročním srovnání o 10,3 %. Věcná škoda způsobená při nehodách dosáhla výše 254,3 tis. Kč, tedy o 6,2 tis. Kč více než v roce 2014. V přepočtu na 1 000 obyvatel byla v roce 2015 zaznamenána v krajské pětileté časové řadě druhá nejvyšší hodnota (první v roce 2012 činila 6,0 nehod na 1 000 obyvatel), a to 5,6 nehod na 1 000 obyvatel. Kromě majetkové újmy vznikají i kolize s účastníky dopravních nehod.

Kraj zaznamenal nejnižší nehodovost v mezikrajském srovnání

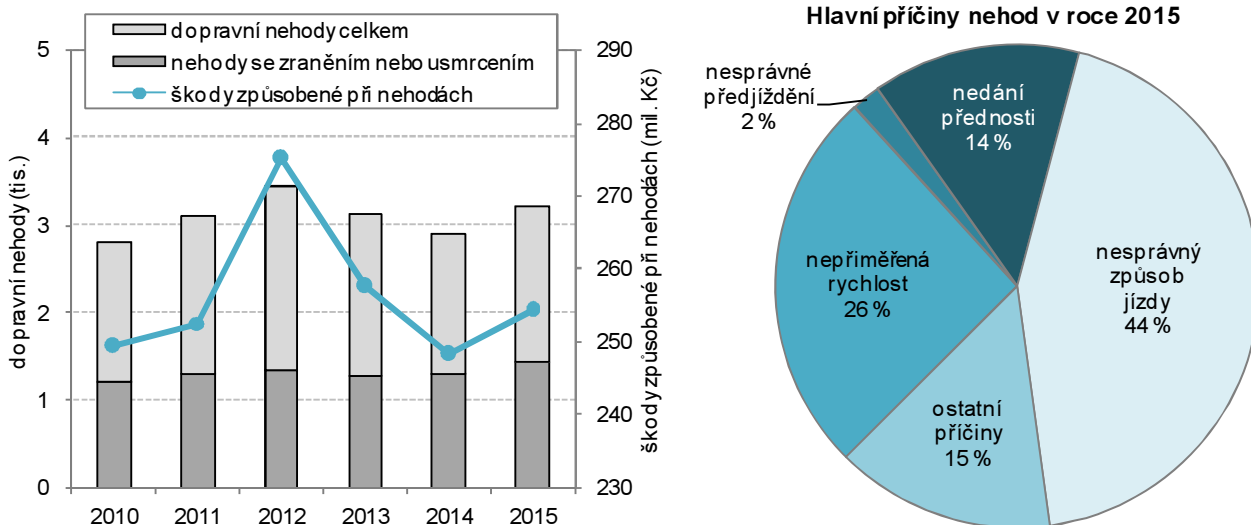
Nejnižší **nehodovost** (v přepočtu na 1 000 obyvatel) v mezikrajském srovnání zaznamenal právě Plzeňský kraj. V počtu nehod (absolutně) se umístil region na druhém nejnižším místě za krajem Karlovarským. V majetkových škodách

způsobených při nehodách zaujímá kraj sedmou nejnižší pozici a v počtu usmrcených osob je na šestém nejnižším místě v ČR. V rámci kraje nejnižší počet nehod zaznamenaly okresy Klatovy a Rokycany, a to jak v absolutním počtu nehod, tak i v přepočtu na 1 000 obyvatel. Naopak nejvyšší nehodovost byla zaznamenána v okresech Domažlice a Tachov, které jsou méně lidnaté, ale dopravně významné (hraniční přechody). Počet usmrcených osob byl nejvyšší v okrese Klatovy (9 osob). Nejvíce osob bylo zraněno v okrese Plzeň-město (521 osob), a to zejména lehce (92,1 %). Nejvyšší majetkovou újmu při dopravních nehodách zaznamenaly okresy Plzeň-město a Tachov.

Na silnicích Plzeňského kraje zemřelo absolutně nejméně osob od roku 1996

Při dopravních nehodách bylo usmrceno 39 osob, což je o 1 osobu méně než v roce 2014. Těžce zraněno bylo o 11 osob méně než v minulém roce a naopak zranění lehčího rázu přibýlo (o 11,6 %). **Pod vlivem alkoholu** zavinili řidiči 319 dopravních nehod (téměř jednu třetinu v okrese Plzeň-město) se škodou za 16,6 mil. Kč, se 7 usmrcenými osobami a s 10 těžce zraněnými. Ve srovnání s minulým rokem 2014 stoupl počet nehod pod vlivem alkoholu o 5,6 %, celkové škody klesly o 22,0 %, usmrcených bylo o jednoho více a počet těžce zraněných klesl o 7 osob. V relativním přepočtu usmrcených osob na 1 000 dopravních nehod v rámci celé ČR nastala nejhorší situace v roce 2015 v kraji Jihočeském (15,8 úmrtí na 1 000 nehod), Pardubickém (13,2 úmrtí na 1 000 nehod) a Plzeňském (12,2 úmrtí na 1 000 nehod). Naopak v Hl. městě Praze připadalo na 1 000 dopravních nehod 1,2 úmrtí. Plzeňský kraj se svojí dosaženou hodnotou zaujímá třetí nejtragičtější místo v mezikrajském srovnání.

Graf 2.13 Dopravní nehody v Plzeňském kraji

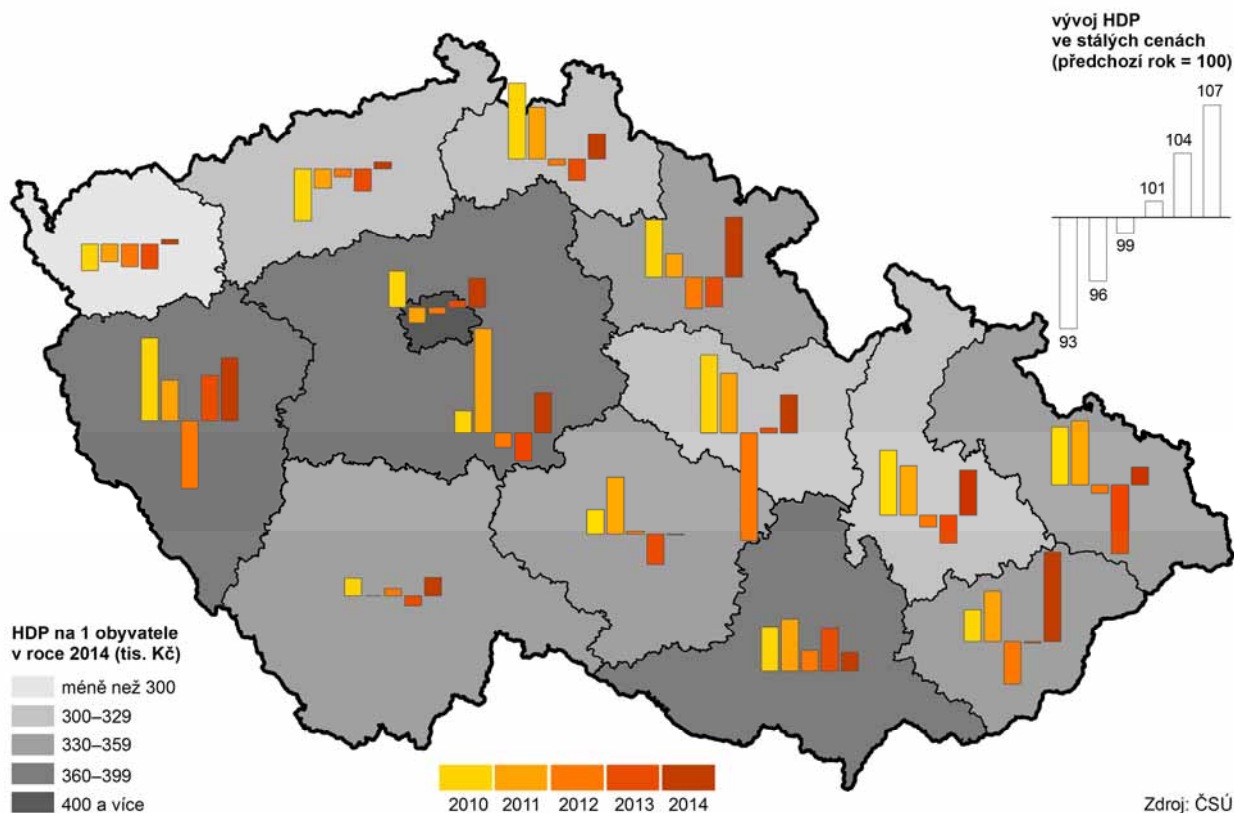
3. Ekonomický vývoj

3.1 Makroekonomický rámec

Vývoj ekonomiky v Plzeňském kraji je rychlejší než v ČR

Hrubý domácí produkt (dále jen HDP) je základním makroekonomickým ukazatelem, který vyjadřuje hodnotu vytvořenou v národním hospodářství (regionu) za rok, a je významným ukazatelem ekonomické úrovně daného regionu. Podle meziročního vývoje regionálního HDP ve srovnatelných cenách rostl HDP v desetileté časové řadě nejrychleji v roce 2006, kdy překročil průměr ČR o 3 procentní body. V následujících dvou letech se růst HDP zpomaloval až do roku 2009, kdy došlo k mírnému oživení. V tomto roce zaznamenaly všechny kraje včetně ČR snížení proti předchozímu roku, přičemž nejnižší pokles v rámci ČR vykazoval kraj Plzeňský (0,6 %). V následujících letech byl v regionu opět zaznamenán nárůst (zejména v roce 2010 o 5,2 %), který však byl v následujícím roce vystřídán snížením o 4,3 %. V roce 2013 se meziročně regionální HDP ve srovnatelných cenách zvýšil o 2,9 % a Plzeňský kraj se tak zařadil na první místo mezi čtyřmi kraji s meziročním nárůstem. Svým zvýšením překročil i republikový průměr (99,5 %) o 3,4 procentní body. V roce 2014²³ byl růst regionálního HDP ve srovnatelných cenách meziročně překročen ve všech krajích. V Plzeňském kraji představoval druhý nejvyšší nárůst (4,0 %) hned za krajem Zlínským (5,6 %). Z výsledků průměrného tempa růstu v časové řadě je evidentní, že vývoj HDP ve srovnatelných cenách byl rychlejší v Plzeňském kraji (1,8 %) než v ČR (1,6 %).

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2010 až 2014

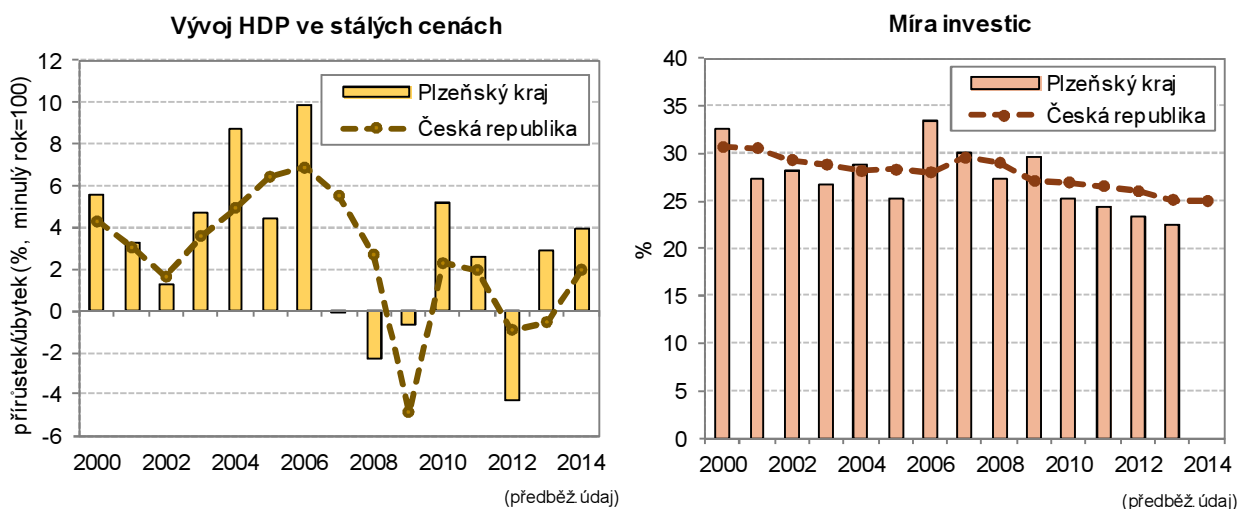

²³ Údaje roku 2015 nejsou zatím k dispozici

Plzeňský kraj se řadí v podílu regionálního HDP na republikovém na šesté nejvyšší místo

V roce 2014 dosáhl HDP v Plzeňském kraji 220,5 mld. Kč, tj. 5,2 % vytvořeného HDP v ČR. V retrospektivním pohledu se podíl regionálního HDP na republikovém HDP až do roku 2012 pohyboval kolem 5 %, od roku 2013 mírně stoupá. Proti předchozímu roku 2013 podíl stoupl o 0,1 procentního bodu. V mezikrajském srovnání se podíl regionálního HDP na republikovém zařadil na šestou nejvyšší pozici. Největšího podílu dosáhly Hl. město Praha (24,3 %), Středočeský (11,3 %) a Jihomoravský (10,9 %) kraj, naopak nejnižší podíl zaznamenal kraj Karlovarský (1,9 %).

Graf 3.1 Hrubý domácí produkt a míra investic v Plzeňském kraji

HDP na 1 obyvatele dosáhl v roce 2014 zatím nejvyšší hodnoty

V relativním ukazateli, tj. přepočtu **HDP na 1 obyvatele**, je hodnota HDP nejvyšší od roku 1995. V roce 2014 činila hodnota regionálního HDP v přepočtu na jednoho obyvatele 384,1 tis. Kč. Meziroční nárůst ukazatele HDP na 1 obyvatele o 6,3 % způsobuje, že Plzeňský kraj s podílem 94,9 % průměru ČR zaujímá v mezikrajském srovnání třetí nejvyšší místo za kraji Jihomoravským a Hl. městem Prahou. Nutno zmínit, že postavení Hl. města Prahy je z pohledu hodnocení HDP na obyvatele zcela výjimečné, k průměru ČR v roce 2014 představuje 204,8 % a k průměru 28 zemí Evropské unie dosahuje 173 % ve standardu kupní síly (dále jen PPS). V roce 2014 dosáhl podíl HDP na jednoho obyvatele Plzeňského kraje k průměru EU 28 v PPS 80 %, což znamená zvýšení proti předchozímu roku o 3 procentní body.

Významným indikátorem pro ekonomický vývoj je produktivita práce

Produktivita práce²⁴ dosáhla v roce 2014 hodnoty 803,4 tis. Kč a představovala tak 96,3 % průměru ČR, což zajistilo Plzeňskému kraji čtvrté nejvyšší místo v rámci republiky. V retrospektivním pohledu má takto vyjádřený ukazatel (kromě roku 2012) výrazně rostoucí tendenci.

Hrubá přidaná hodnota je v retrospektivě zatím v roce 2014 nejvyšší

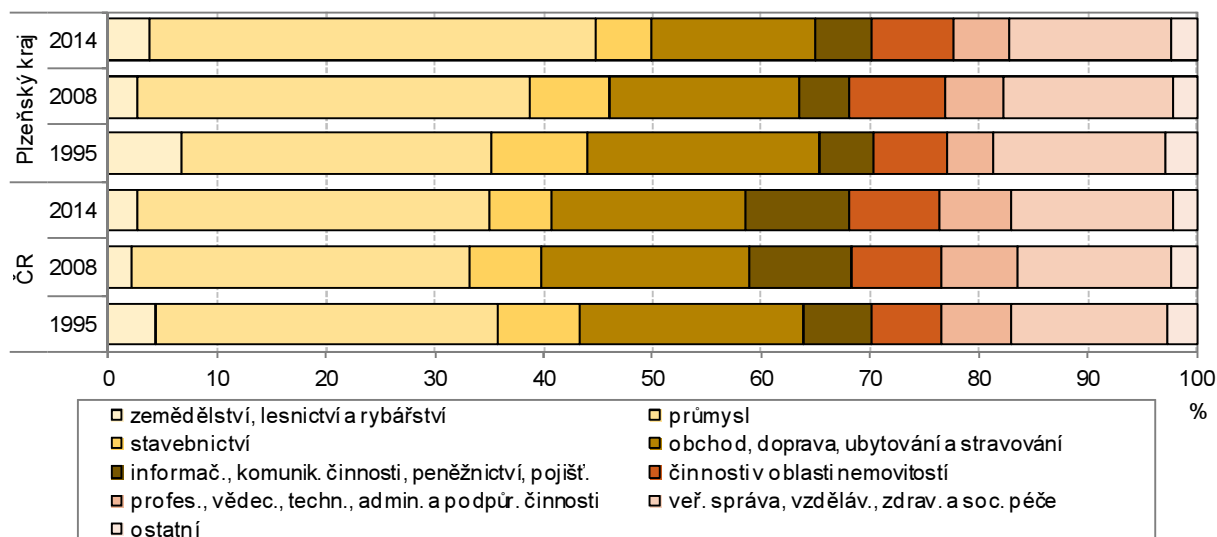
Hrubá přidaná hodnota (dále jen HPH) představuje saldo účtu produkce²⁵. Od roku 1995 si zachovávala regionální HPH rostoucí trend až do roku 2008, kdy poprvé klesla HPH proti předchozímu roku o 0,4 %. Od roku 2009 (s výjimkou roku 2012) pokračuje rostoucí trend s průměrným tempem růstu 2,1 %. V roce 2014 dosáhla HPH 199,5 tis. Kč, což znamená zvýšení proti předcházejícímu roku o 7,4 %. S výší narůstající HPH se řadí Plzeňský kraj na čtvrté místo v rámci ČR a překračuje tak průměr ČR o 2,0 procentní body.

²⁴ Podíl regionálního HDP na 1 zaměstnaného (podle místa pracoviště vč. sebezaměstnaných)

²⁵ Rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou v daném regionu

Graf 3.2 Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v Plzeňském kraji a ČR

Podíl sekundárního sektoru na celkové HPH v regionu roste

Od roku 2009 se podíl hlavních odvětví na HPH zásadně nezměnil (s výjimkou odvětví průmyslu celkem). Podíl **primárního sektoru**, do kterého náleží zemědělství, lesnictví a rybolov, v kraji trvale stoupá, přesto však v mezikrajském srovnání hodnota podílu 3,7 % zařadila Plzeňský kraj na sedmé nejvyšší místo v ČR. Největší význam pro hodnocení ekonomické výkonnosti regionu má **sekundární sektor** zastoupený průmyslem a stavebnictvím. Meziročně se hodnota podílu v tomto sektoru zvýšila o 2,3 procentního bodu (na 46,1 %), od počátku pětileté časové řady o 2,4 procentního bodu. Přestože dosaženou hodnotou podílu převyšuje kraj republikový průměr o 8,1 procentního bodu, v mezikrajském srovnání se umístil na osmém nejvyšším místě. Na tvorbě HPH se v regionu podílí nejvíce průmysl celkem 40,9 %, z toho zejména zpracovatelský průmysl 34,8 %. Podíl zpracovatelského průmyslu se meziročně zvýšil o 1,6 procentního bodu. V roce 2014 podíl zpracovatelského průmyslu na HPH výrazně převyšuje průměr republikový (26,6 %), a to o 8,2 procentní body. Celkový podíl sekundárního sektoru snižuje odvětví stavebnictví, jehož podíl klesl od roku 2009 o 2,1 procentní body a od roku 2012 se pohybuje v průměru o 0,3 procentního bodu pod hodnotou republikového podílu. U terciárního sektoru, který zahrnuje odvětví služeb, dopravy, ubytování, podnikatelskou činnost, veřejnou správu, školství a zdravotnictví, se z dlouhodobého hlediska podíl mírně snižuje na 50,2 % v roce 2014 (meziroční pokles o 2,3 procentního bodu). Tento trend koresponduje s nárůstem podílu sekundárního sektoru zejména průmyslu. Podíl **terciárního sektoru** v mezikrajském srovnání v roce 2014 znamenal pro region osmé nejvyšší místo v ČR. Tato hodnota leží hluboko pod republikovým průměrem (o 9,2 procentního bodu).

Tvorba hrubého fixního kapitálu se podílí na republikové hodnotě 4,6 %

Investice vyjádřené **tvorbou hrubého fixního kapitálu**²⁶ (dále jen THFK) dosáhly v roce 2013²⁷ hodnoty 46,7 mld. Kč (v běžných cenách). Od roku 2009 má THFK klesající tendenci s mírným nárůstem až v roce 2013 (meziročně o 1,3 %). Podíl kraje na republikové THFK v roce 2013 dosahuje hodnoty 4,6 % a zaujímá tak v mezikrajském srovnání sedmé nejvyšší místo (v roce 2012 se

²⁶ THFK představuje přírůstek/úbytky hmotných a nehmotných aktiv

²⁷ Údaje roku 2014 a 2015 nejsou zatím k dispozici

region umístil na osmém nejvyšším místě). V relativním ukazateli přepočtu **THFK na 1 obyvatele** dosahuje Plzeňský kraj hodnoty 81,5 tis. Kč. Tato hodnota je šestá nejvyšší v mezikrajském srovnání. Meziročně se zvýšila hodnota THFK na 1 obyvatele o 1,2 %. Nedosahuje však hodnoty THFK na jednoho obyvatele v ČR, a to o téměř 16 tis. Kč. THFK na 1 obyvatele činila v Plzeňském kraji 83,6 % republikového průměru, což představovalo hodnotu o 3,1 procentní body vyšší než v roce 2012. **Míra investic**²⁸ dosahuje v Plzeňském kraji v roce 2013 hodnoty 22,6 %. V meziročním srovnání poklesla míra investic o 0,7 procentního bodu. Nejvyšší míru investování měl v roce 2013 kraj Středočeský (29,4 %), naopak nejnižší kraj Královéhradecký s mírou investic 17,0 %. Plzeňský kraj se s hodnotou míry investic 22,6 % umístil na sedmém nejvyšším místě v ČR. Tato hodnota leží o 2,6 procentního bodu pod republikovým průměrem.

3.2 Věda, ICT

Z celkového počtu pracovníků ve vědě a výzkumu je téměř jedna čtvrtina žen

V roce 2014²⁹ přibylo proti roku 2013 v Plzeňském kraji 6 pracovišť **výzkumu a vývoje**. Z celkového počtu 113 pracovišť patří do podnikatelského sektoru více jak tři čtvrtiny, více než jedna desetina do sektoru vysokoškolského. Ve vědě a výzkumu pracovalo v Plzeňském regionu 3 189 osob (přepočtené osoby na plně zaměstnané), z toho 1 805 (tj. 56,6 %) výzkumných pracovníků a 1 145 (tj. 35,9 %) techniků. V obou případech došlo k meziročnímu nárůstu okolo 18 %. Z celkového počtu pracovníků ve vědě a výzkumu tvořily téměř jednu čtvrtinu ženy, mezi výzkumníky pracovalo téměř 15 % žen.

Výdaje na výzkum a vývoj v Plzeňském kraji představovaly 5,6 % celkových výdajů v ČR

Celkové **výdaje na vědu, výzkum a vývoj** dosáhly v roce 2014 v regionu částky 4 733,7 mil. Kč, což představovalo 5,6 % z republikových výdajů v této oblasti. Od počátku pětileté časové řady se výdaje na výzkum a vývoj zvýšily o 106,3 %, meziročně o 14,5 %. Podíl výdajů na HDP v regionu dosáhl 2,1 %. Jedná se o třetí nejvyšší podíl v ČR, který převyšuje republikovou hodnotu o 0,1 procentního bodu.

Významným centrem výzkumu a vývoje je krajské město Plzeň

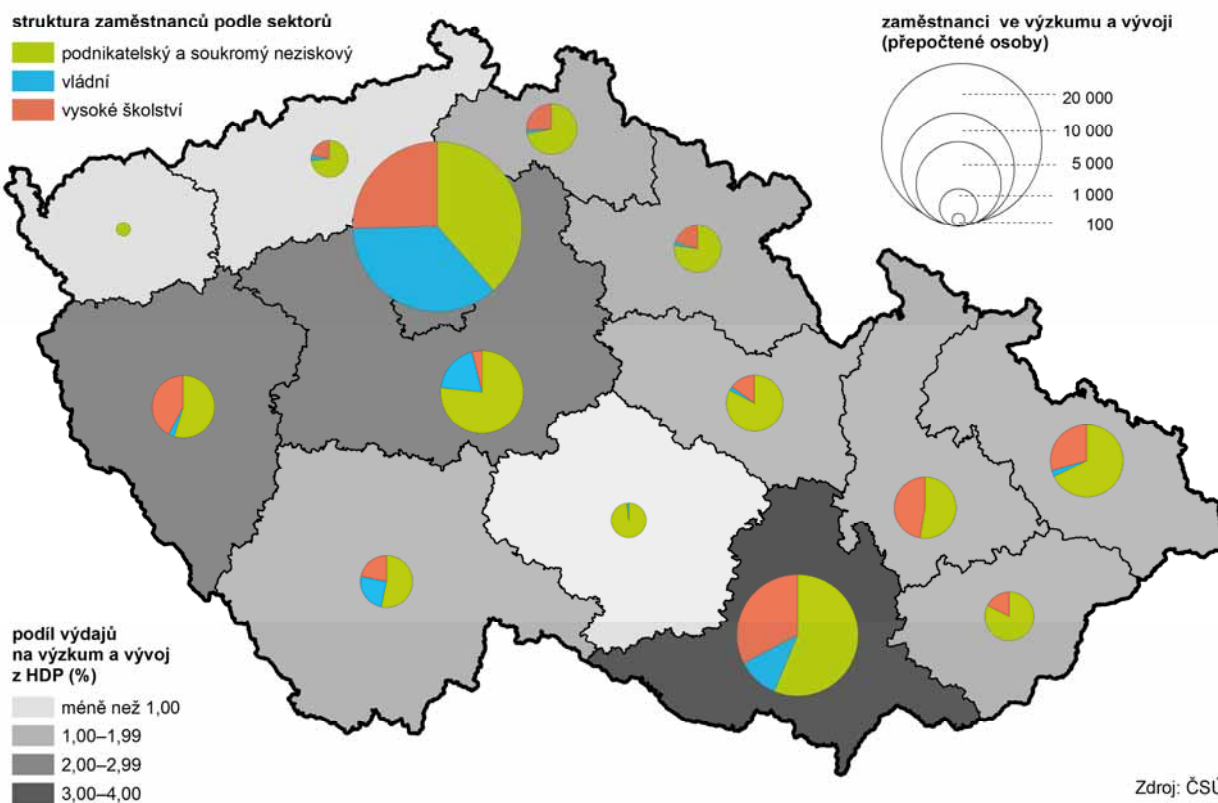
Z celkových výdajů charakteru investic připadá na **neinvestiční výdaje** 3 359,2 mil. Kč (tj. 5,0 % z celorepublikových neinvestičních výdajů na výzkum a vývoj). V poměru k celkovým výdajům kraje v této oblasti představuje tato částka 71,0 %, část **investičních výdajů** pak 29,0 %. Z celorepublikového úhrnu představuje podíl Plzeňského kraje na investičních výdajích 7,6 %. Z hlediska zdrojů financování nejvíce prostředků pocházelo z podnikatelských zdrojů (56,6 %) a z veřejných zdrojů ze zahraničí (22,9 %). Z veřejných zdrojů z ČR byla proinvestována jedna pětina celkových výdajů. V rámci ČR má Plzeňský kraj druhý nejvyšší podíl financování výzkumu a vývoje ze zahraničních zdrojů. Významným centrem výzkumu a vývoje je krajské město Plzeň.

²⁸ Poměr THFK k HDP (v běžných cenách)

²⁹ Údaje roku 2015 nejsou zatím k dispozici

Výzkum a vývoj v krajích v roce 2014

U jednotlivců i domácností lze zaznamenat v delší časové řadě rostoucí trend ve využívání ICT

V Plzeňském kraji využívalo v roce 2014³⁰ **osobní počítač** (dále jen PC) 72,9 % jednotlivců a 70,7 % domácností. V mezikrajském srovnání se jedná o osmý nejvyšší podíl vybavení domácností i jednotlivců PC. V případě jednotlivců přesahuje podíl kraje celorepublikový průměr o 0,2 procentního bodu, v případě domácností leží hodnota podílu kraje o 0,5 procentních bodů pod průměrem ČR. Ve srovnání s předchozím rokem vzrostl tento podíl o 3,0 procentních bodů u domácností vybavených PC, u jednotlivců o 2,8 procentního bodu. Podíl osob využívajících **internet** činil v kraji 77,4 % a u domácností 69,8 %. Proti roku 2013 se jedná o zvýšení o 6,9 procentních bodů u uživatelů (jedinců) a o 4,0 procentní body u domácností. V mezikrajském srovnání je podíl vybavení internetem u jedinců sedmý nejvyšší, u domácností desátý nejvyšší. Ve srovnání s dosaženým podílem za ČR je Plzeňský kraj u jednotlivců o 1,7 procentního bodu pod republikovým průměrem a u domácností o 2,3 procentního bodu nad průměrem ČR. U jednotlivců i domácností lze zaznamenat v delší časové řadě rostoucí trend. Nákupy přes internet realizovalo téměř 37 % osob starších 16 a více let.

3.3 Organizační struktura

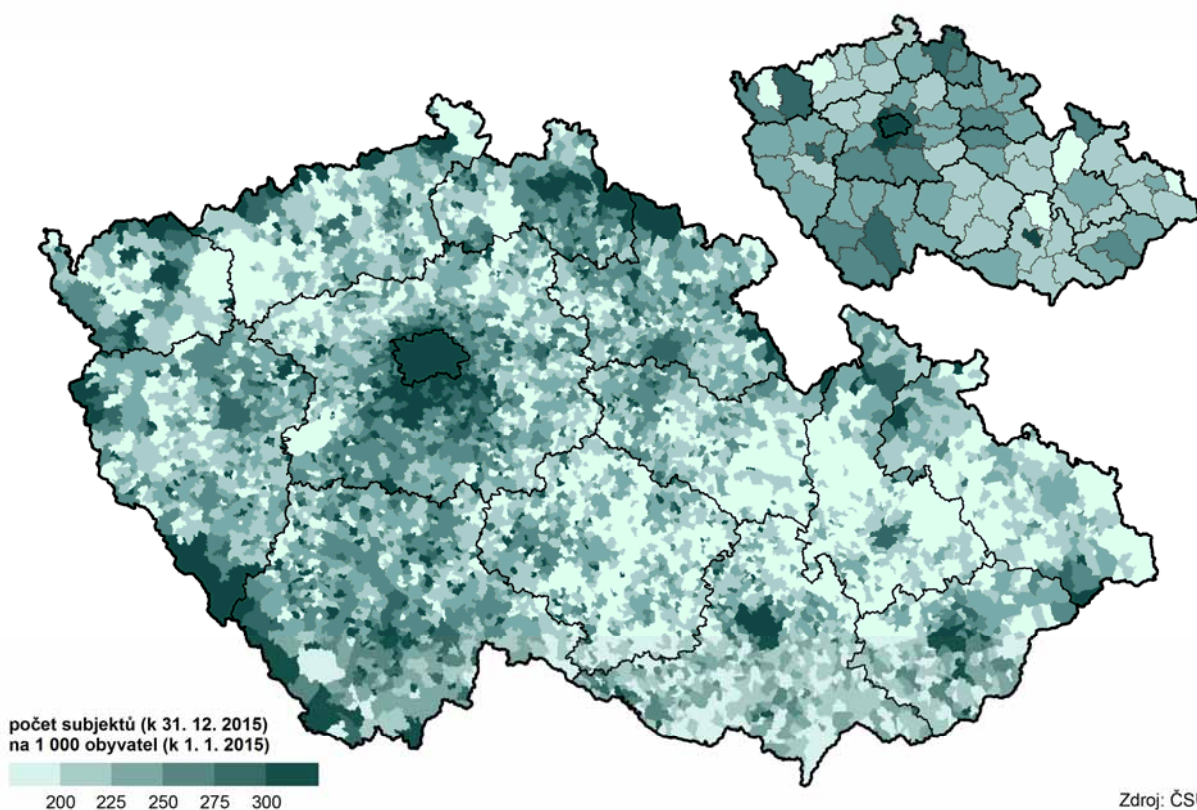
Více jak tři čtvrtiny z registrovaných ekonomických subjektů tvoří fyzické osoby, zejména živnostníci

Vlivem zpřesnění dat z registru osob nejsou data z organizační struktury od roku 2013 plně srovnatelná s předchozími roky. K 31. 12. 2015 dosáhl celkový počet **ekonomických subjektů** v Plzeňském kraji 143 478 subjektů, z toho 71 043 se zjištěnou aktivitou. Téměř 80 % tvořily fyzické osoby, zejména

³⁰ Údaje jsou publikovány jako tříleté klouzavé průměry

živnostníci (85,6 %). Z počtu právnických subjektů (29 222) více jak polovinu (53,7 %) tvořily obchodní společnosti. Počet fyzických osob od roku 2013 vzrostl, což může být zapříčiněno i změnou metodiky, neboť od roku 2014 jsou do fyzických osob započteny i zahraniční fyzické osoby. Během roku 2015 vzniklo v Plzeňském kraji 4 074 subjektů, z toho téměř tři čtvrtiny byly fyzické osoby, z nichž 83,0 % tvořili živnostníci. Z právnických subjektů nejvíce vznikaly společnosti s ručením omezeným (74,2 %). Mezi zaniklými subjekty (3 136 subjektů) převažovali živnostníci (73,2 %).

Ekonomické subjekty se sídlem v obcích a okresech v roce 2015

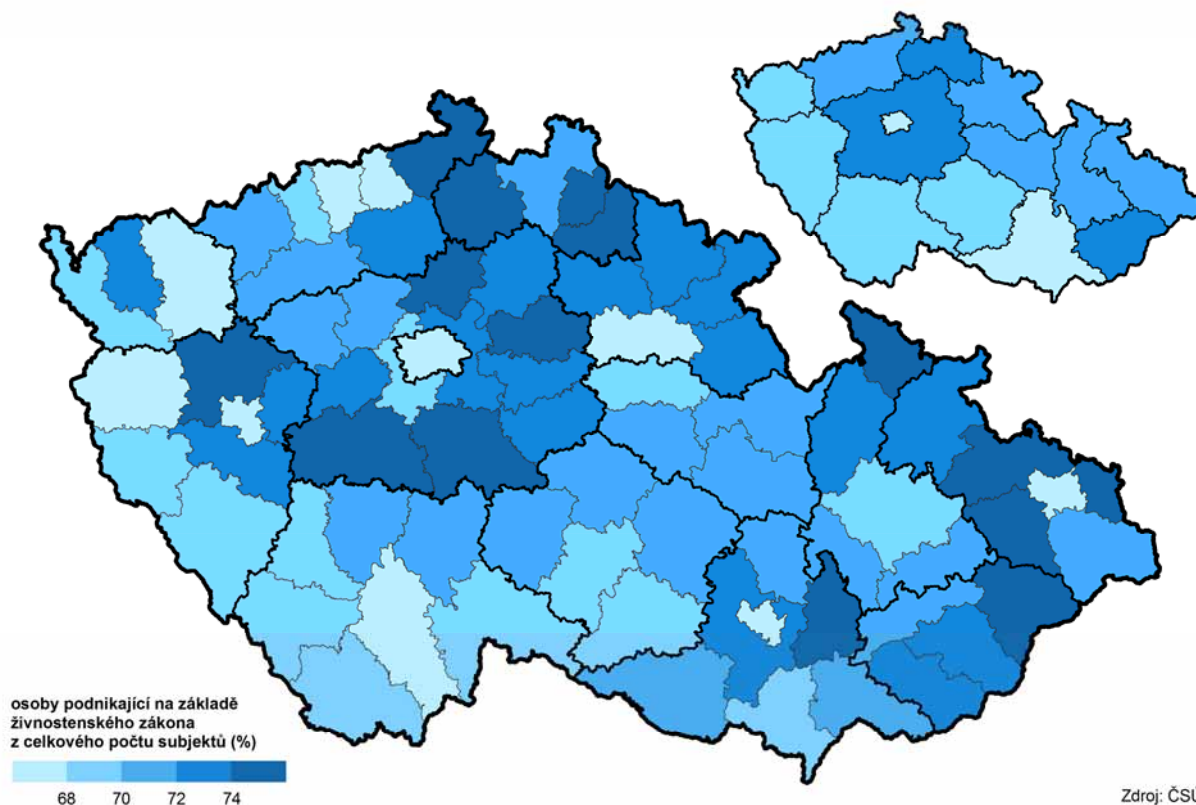

Nejvíce ekonomických subjektů je soustředěno do oblasti obchodu, průmyslu a stavebnictví

Z hlediska odvětví se nejvíce ekonomických subjektů orientuje na odvětví velkoobchodu a maloobchodu, opravy a údržby motorových vozidel (22,5 %), průmyslu celkem (12,9 %), stavebnictví (11,2 %) a profesních, vědeckých a technických činností (9,3 %). Z celkového počtu ekonomických subjektů 60,0 % nevedlo počet zaměstnanců firmy a 31,1 % pracuje bez zaměstnanců (živnostníci, zemědělství podnikatelé, svobodná povolání apod.). Podle počtu zaměstnanců bylo v Plzeňském kraji zaregistrováno 9 882 mikropodniků (od 1 do 10 zaměstnanců), 1 994 malých podniků (od 10 do 49 zaměstnanců), 567 středních podniků (od 20 do 249 zaměstnanců) a 127 velkých podniků (250 a více zaměstnanců). Z celkového počtu subjektů je 23 firem s více než 1 000 zaměstnanců, z toho téměř tři čtvrtiny v okrese Plzeň-město.

Podíl živnostníků v okresech a krajích v roce 2015

Míra podnikatelské aktivity meziročně klesla

Míra podnikatelské aktivity³¹ v Plzeňském kraji (93,6 fyzických osob na 1 000 obyvatel) v roce 2015 meziročně klesla o 1,5 fyzických osob na 1 000 obyvatel. Nejvyšších hodnot dosáhl v rámci kraje okres Plzeň-město (100,4), dále okresy s většími městy (např. Klatovy, Rokycany apod.). Naopak podprůměrná (kolem 80) je míra podnikatelské aktivity v řídkce osídlených okresech (Domažlice a Tachov). V rámci ČR je podnikatelská aktivita pátá nejnižší a nedosahuje ani republikový průměr (97,5 fyzických osob na 1 000 obyvatel).

3.4 Zemědělství

Na celkové zemědělské produkci se Plzeňský kraj podílel 8,4 %

Podle výsledků **hrubé zemědělské produkce** (dále jen HZP) vyjádřené souhrnným zemědělským účtem dosáhla HZP (v běžných cenách) v roce 2014³² hodnoty 11,5 mld. Kč. Meziročně to znamenalo zvýšení o 11,7 %. Z pohledu pětileté časové řady lze u HZP zaznamenat výrazně rostoucí trend (od počátku sledovaného období nárůst o 38,1 %). Na celkové zemědělské produkci se kraj podílel 8,4 %, což představuje pátý nejvyšší podíl v ČR. Podíl **rostlinné produkce** v peněžním vyjádření v Plzeňském kraji v roce 2014 představoval 48,1 %. Ve srovnání s rokem předchozím se jedná o pokles o 2,3 procentního bodu. Významnými komoditami, které mají největší podíl na rostlinné produkci, jsou obiloviny (44,1 %), technické plodiny (22,9 %), zejména semena řepky a řepice (20,8 %) a píce (26,3 %). Významným

³¹ Podíl počtu fyzických osob (se zjištěnou aktivitou) a počtu obyvatel (střední stav)

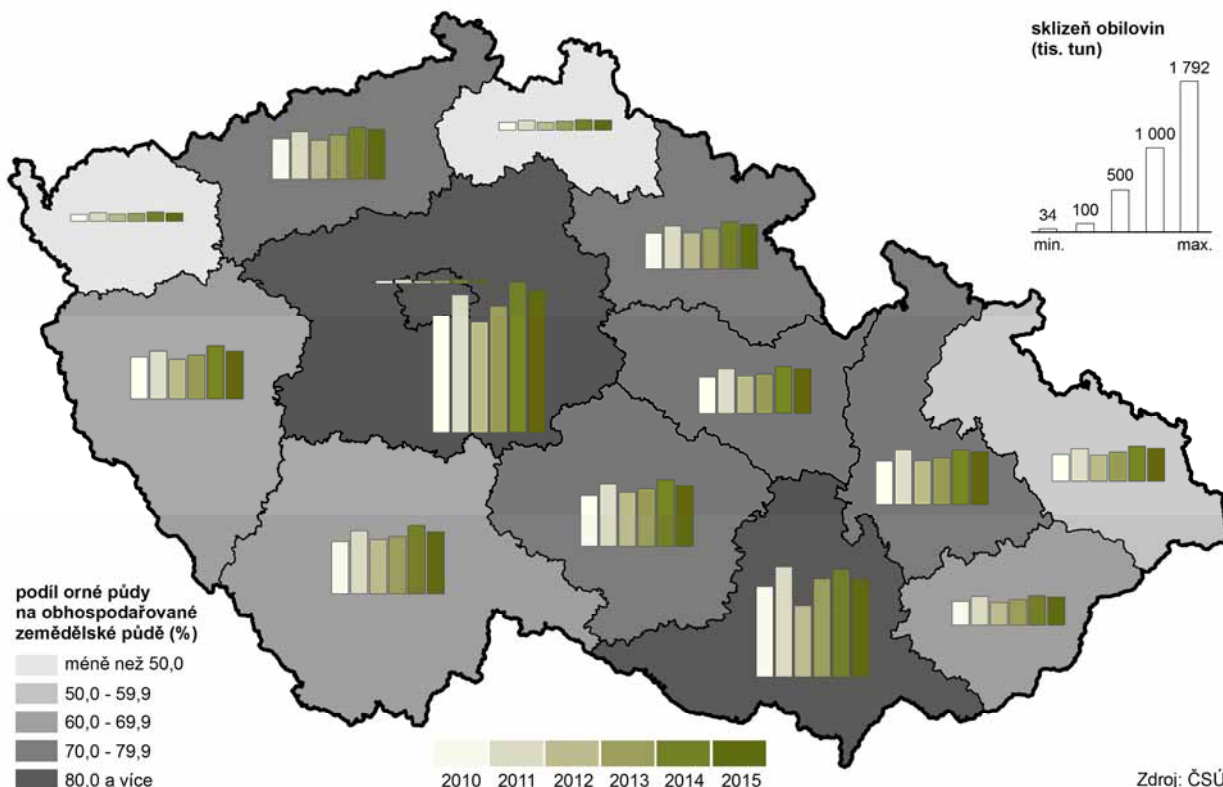
³² Údaje roku 2015 zatím nejsou k dispozici, data za rok 2014 jsou semidefinitivní

reprezentantem zastupujícím živočišnou produkci je mléko s podílem 52,6 %. V mezikrajském srovnání má Plzeňský kraj v roce 2014 osmý nejvyšší podíl zemědělské produkce na 1 ha obhospodařované půdy (36 640 Kč/ha). Výše podílu je o 2 375 Kč/ha nižší než republikový průměr.

Téměř 63 % obhospodařované zemědělské půdy je tvořeno půdou ornou

Z výměry 312 522 ha obhospodařované zemědělské půdy tvořila v roce 2015 obhospodařovaná orná půda 62,5 %. Obhospodařovaná zemědělská půda i obhospodařovaná orná mají velice variabilní průběh. Z výsledků výpočtu průměrného tempa růstu za posledních deset let je patrné, že pokles orné půdy je rychlejší a častější.

Sklizeň obilovin v krajích v letech 2010 až 2015

Osevní plochy obilovin byly nižší než v roce 2014

Z dlouhodobého pohledu klesají **osevní plochy** obilovin (za posledních pět let došlo k poklesu o 6,5 %). Meziročně se snížily osevní plochy obilovin o 2,1 %. Pokles celkových osevních ploch obilovin byl ovlivněn zejména výrazným poklesem osevních ploch žita (o 9,3 %). Ze srovnání s rokem 2014 je zřejmý mírný nárůst osevních ploch ječmene a ovsa (cca o 4,5 %). S dlouhodobým nárůstem stavu hospodářských zvířat v živočišné výrobě dochází i k nárůstu osevních ploch píce (s mírným výkyvem v roce 2015, kdy došlo k meziročnímu poklesu o 1,7 %). Osevní plochy řepky se snižují (proti roku 2014 o 1,2 %). Po proměnlivém vývoji posledních let se ustálila výměra orné půdy pro pěstování brambor na 931 ha. Proti roku 2014 to znamená pokles o 6,2 %.

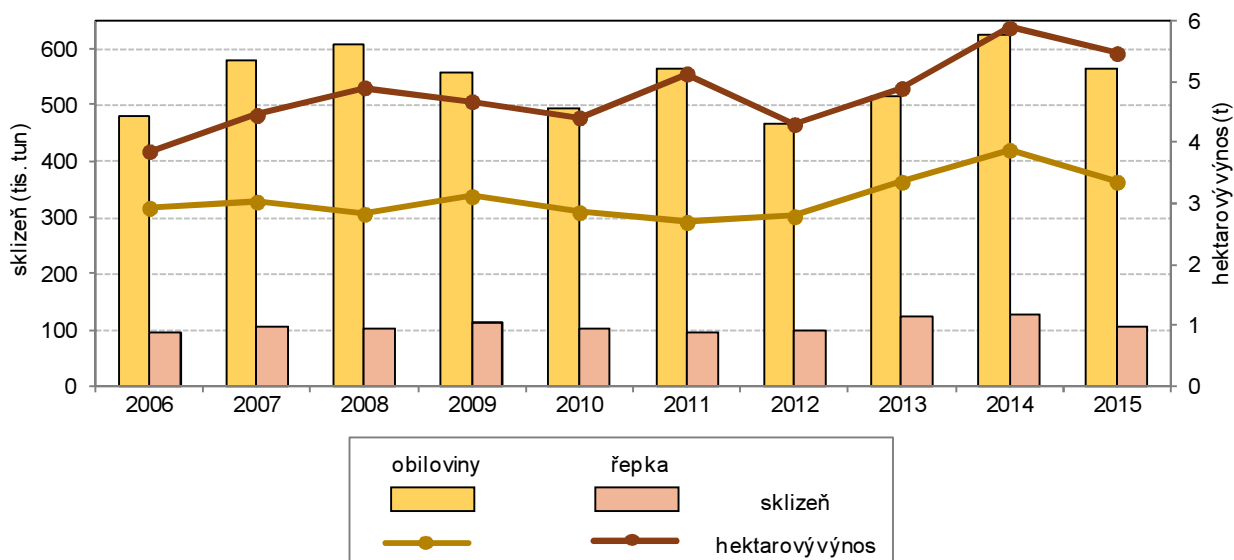
Téměř všechny hektarové výnosy zemědělských plodin se meziročně snížily

Meziročně poklesla **sklizeň** obilovin o 10,0 %, a to především v důsledku poklesu sklizně pšenice (o 9,6 %) a žita (o 14,3 %). K výraznému poklesu dochází také u brambor (o 37,2 %) a vysoký pokles zaznamenala i sklizeň píce na orné půdě (o 25,5 %), zejména kukuřice na zeleno a siláž (o 32,8 %). Ze sklizňové plochy o výměře 103,1 tis. ha bylo v roce 2015 sklizeno

v Plzeňském kraji 564,1 tun obilovin. Výnos 5,47 t/ha byl meziročně nižší o 0,42 t/ha, proti republikovému průměru je nižší o 0,42 t/ha. Zároveň jde o čtvrtý nejnižší výnos v ČR. Všechny druhy obilovin zaznamenaly v roce 2015 meziroční pokles výnosů. Výrazný pokles hektarových výnosů zaznamenaly i brambory. Brambory pěstované na sklizňové ploše 931 ha dosáhly výnosu 21,61 t/ha, což představuje meziroční pokles o více než 10 tun na 1 ha. Hektarový výnos brambor v Plzeňském kraji v roce 2015 byl nižší o více jak 0,65 t/ha než výnos v celé ČR.

Graf 3.3 Sklizeň a hektarové výnosy obilovin a řepky v Plzeňském kraji

Stavy skotu i prasat se meziročně zvýšily

Podle **soupisu hospodářských zvířat** k 1. 4. 2016 se stavy skotu meziročně zvýšily, a to o 4 219 kusů (tj. o 2,6 %). U krav se meziročně stav zvýšil o 2 878 kusů, tj. o 4,2 %. Příznivý vývoj, tzn. rostoucí trend, je možno zaznamenat i u prasat. Jejich stav se meziročně zvýšil v roce 2015 o 5 083 kusů (tj. o 4,5 %). Naopak snížení o 284 kusů lze zaznamenat u prasnic, jejichž stav klesl o 3,4 %. Stavy ovcí téměř stagnují, pohybují se kolem 20 tisíc kusů, meziročně jejich počet vzrostl o necelé jedno procento. Počet kusů drůbeže meziročně výrazně klesl, a to o 165 493 kusů, tedy o 6,6 %.

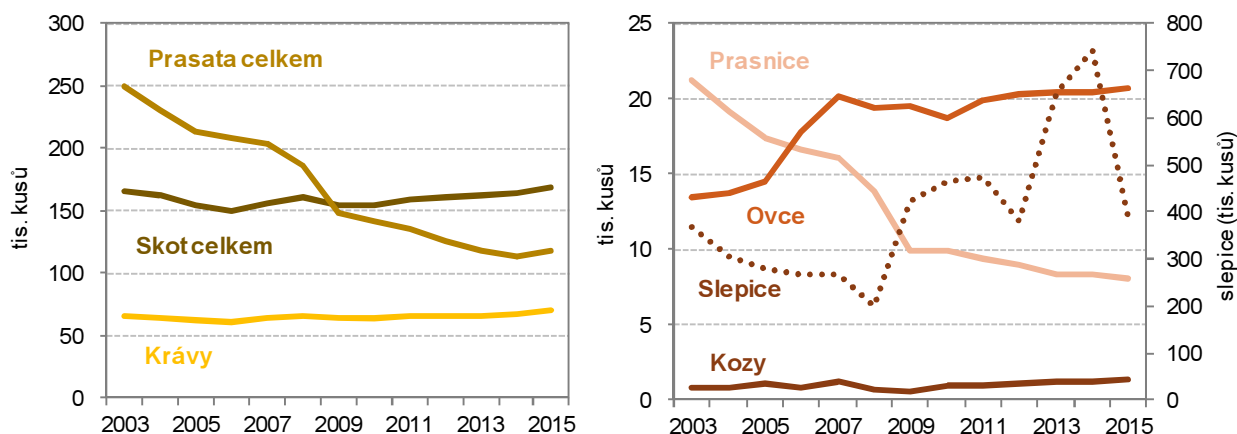
Intenzita chovu skotu se meziročně zvýšila

Intenzita chovu skotu³³ se v Plzeňském kraji meziročně zvýšila, a to o 1,8 kusů skotu na 100 ha obhospodařované zemědělské půdy. V dlouhodobém pohledu má variabilní průběh. Plzeňský kraj má druhou nejvyšší hodnotu (54,1 kusů skotu na 100 ha obhospodařované zemědělské půdy) v rámci ČR. Ukazatel **intenzity chovu prasat**³⁴ má v retrospektivním pohledu dlouhodobě klesající trend, i když v roce 2015 došlo k mírnému oživení. Za posledních deset let poklesl o 37,0 %. V rámci ČR má region šestou nejvyšší hodnotu, která je však o 1,9 nižší než republikový průměr.

³³ Podíl stavu skotu na 100 ha obhospodařované zemědělské půdy

³⁴ Podíl stavu prasat na 100 ha obhospodařované orné půdy

Graf 3.4 Stavby hospodářských zvířat v Plzeňském kraji (podle stavu ke dni soupisu)

Výroba hovězího i vepřového masa roste

S nárůstem stavu hospodářských zvířat souvisí i **produkce masa**. V roce 2015 se zvýšila celková produkce masa (bez drůbežího) proti roku 2014 o 7,3 % na 26 870 tun. U hovězího masa došlo k nárůstu o 867 tun, tj. o 11,9 %, u vepřového o 956 tun, tj. o 5,4 %. Výroba jatečného skotu meziročně mírně vzrostla o 289 tun živé hmotnosti (o 1,4 %). O 3 518 tun živé hmotnosti (tj. o 13,2 %) se zvýšila výroba jatečné drůbeže. Naopak výroba jatečných prasat meziročně poklesla o 401 tun živé hmotnosti, tedy o 1,9 %.

Výroba mléka i průměrná dojivost se zvýšila, současně se snížila průměrná snáška vajec na nosnici

Výroba mléka v Plzeňském kraji se meziročně zvýšila o 1 988 tisíc litrů, tj. o 0,7 % na 306 030 tisíc litrů. Jedná se tak o čtvrtou nejvyšší produkci mléka v České republice. Se zvýšenou produkcí mléka se současně zvýšila i průměrná dojivost (7 837,3 litrů), která však i z dlouhodobého pohledu má rostoucí tendenci. V mezikrajském srovnání má Plzeňský kraj pátou nejnížší hodnotu průměrné dojivosti. Průměrná **snáška vajec** na jednu nosnici činila 309 vajec a ve srovnání s republikovým průměrem byla o 8 vajec vyšší. Přestože se snáška vajec meziročně snížila (cca o 2 vejce) o 0,6 %, v rámci ČR zaujímá šesté nejvyšší místo.

3.5 Lesnictví

Dřevo je významným obnovitelným zdrojem energie

Lesní pozemky se v roce 2015 v Plzeňském kraji rozprostíraly na ploše o rozloze 300,6 tis. ha, tj. 39,8 % z celkové výměry kraje. Významný podíl (cca 43 % z celkové výměry pozemků) na rozloze lesních pozemků v kraji mají Klatovsko (část šumavských lesů), Tachovsko (část Českého lesa) a Rokycansko (křivoklátské a brdské lesy). V mezikrajském srovnání se řadí Plzeňský kraj s podílem 39,8 % z celkové výměry na čtvrté místo v ČR. Hodnota krajského podílu je o 5,9 procentních bodů vyšší než republikový průměr. Z dlouhodobého pohledu má výměra lesních ploch rostoucí trend, i když nárůst je velmi mírný (průměrné tempo růstu posledních pěti let je 0,05 %). Z celkové výměry lesních pozemků tvoří 292 150 ha, tj. 97,2 %, plochy dřevin. Podle druhových kategorií je v tom 84,7 % jehličnatých dřevin (247 564 ha) a 15,3 % listnatých (44 587 ha). V roce 2015 bylo v Plzeňském kraji zalesněno 2 090 ha, což je o 146 ha méně než v roce 2014. V časové řadě od roku 2008 lze zaznamenat pokles o 14,7 %. V Plzeňském kraji bylo v roce 2015 vytěženo celkem 1,6 mil. m³ dřeva bez kůry, z toho nejvíce dřevo jehličnaté (95,1 %). Zbytek představuje těžbu listnatého dřeva ve výši 80 750 m³ bez kůry. V mezikrajském srovnání má Plzeňský kraj druhý nejvyšší podíl těžby jehličnatého dřeva na těžbě celkové hned za krajem Vysočina.

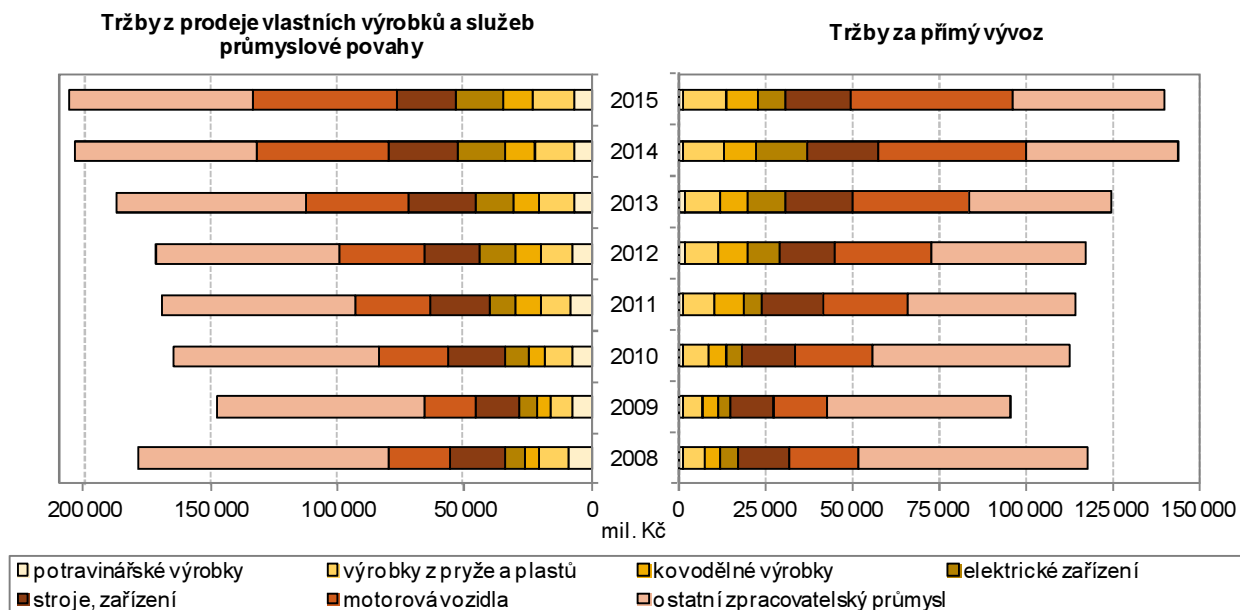
Krajský podíl převyšuje republikový průměr o 6,1 procentního bodu. Z celkové těžby dřeva představuje těžba nahodilá (612 987 m³ bez kůry) 37,4 %. Jde o jednu z forem těžby, která je prováděna za účelem zpracování stromů poškozených v důsledku škodlivých vlivů (vítr, námraza, škodlivý hmyz apod.). Z celkového objemu nahodilé těžby se jednalo o 72,6 % těžby živelní a 21,4 % způsobené hmyzími škůdci. Dále byly v roce 2015 v Plzeňském kraji provedeny na 4 338 ha výchovné zásahy v mladých porostech tzv. prořezávky a na 8 666 ha na ně navazující probírky (předmětní zásah v předmětních lesních porostech).

3.6 Průmysl

Plzeňský kraj dosahuje čtvrté nejvyšší průměrné měsíční hrubé mzdy v průmyslu

V Plzeňském kraji se v roce 2015 proti předcházejícímu období zvýšil počet velkých **průmyslových podniků**³⁵ o 3 subjekty. Současně s tím se zvýšil i průměrný evidenční počet zaměstnanců o 2 035 osob (tj. o 3,5 %) na 59 681 zaměstnanců (pátý nejvyšší počet v ČR). Změna průměrného evidenčního počtu zaměstnanců (103,5 %) představuje v rámci ČR sedmý nejvyšší index. O 1 215 Kč se také zvýšila (na 29 052 Kč) průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance. V mezikrajském srovnání se jednalo o čtvrtou nejvyšší měsíční hrubou mzdu, která však přesahuje výši průměrné mzdy v průmyslu za ČR (28 922 Kč) o 130 Kč. Výše republikové průměrné měsíční hrubé mzdy je ovlivněna dosaženou mzdou v Hl. městě Praze (34 948 Kč) a Středočeském kraji (34 379 Kč).

Graf 3.5 Tržby ve zpracovatelském průmyslu v Plzeňském kraji

Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy mají v posledních letech rostoucí trend

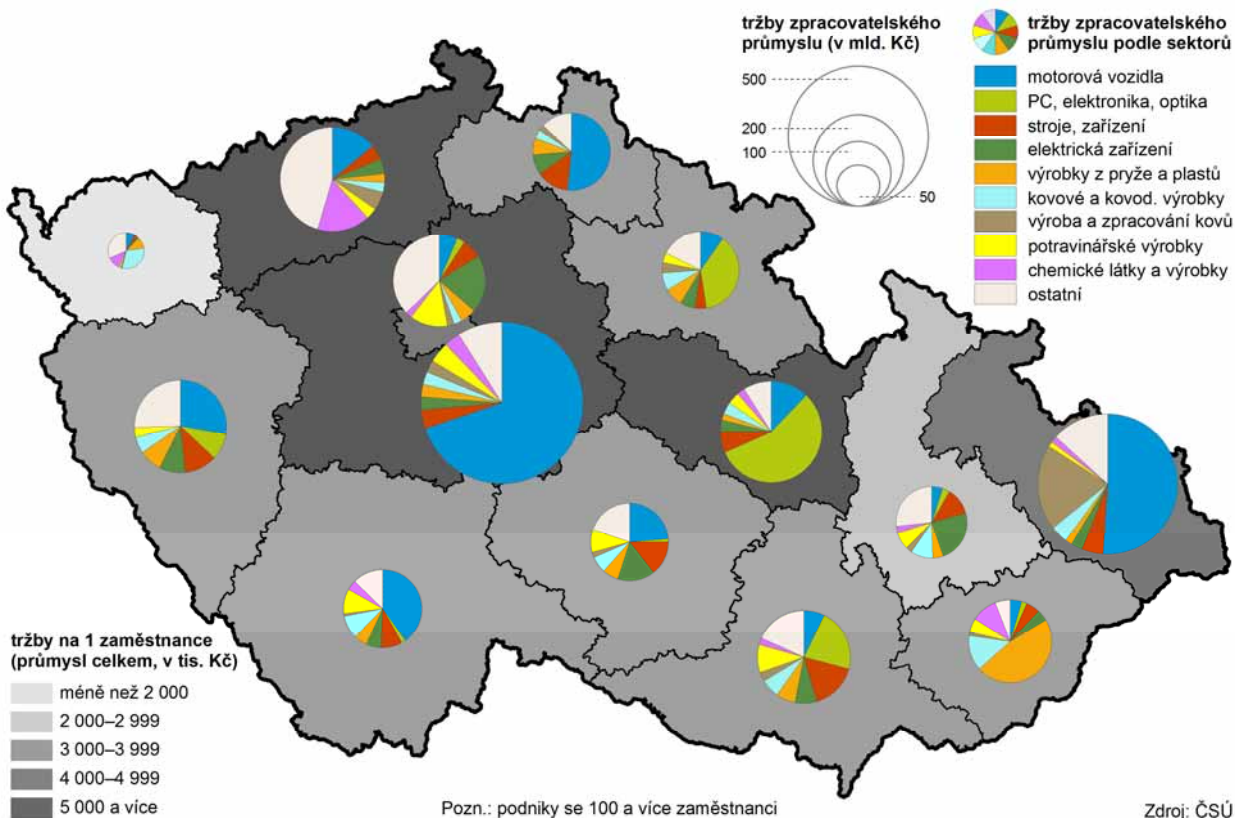
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy³⁶ dosáhly v roce 2015 v běžných cenách hodnoty 211 019 mil. Kč, což představuje v porovnání s předchozím rokem zvýšení o 1,1 %. Podíl **tržeb za přímý vývoz** na tržbách z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy činil v roce 2015 v Plzeňském kraji 66,9 %, což představuje meziroční snížení

³⁵ Podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem na území kraje

³⁶ Bez DPH

o 2,7 procentního bodu. V mezikrajské srovnání se jedná o osmý (v roce 2014 to byl pátý) nejvyšší podíl v ČR, který překračuje republikový podíl o 5,2 procentních bodů. **Produktivita práce**³⁷ se meziročně snížila o 2,3 % na absolutní částku 3,536 tis. Kč. V mezikrajském srovnání dosáhla šesté nejvyšší hodnoty ležící o 644 tis. Kč pod průměrem ČR.

Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy v krajích v roce 2015

Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb ve zpracovatelském průmyslu představují 97,5 % z tržeb celkem

Objem tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy ve **zpracovatelském průmyslu** dosáhl výše 205 819 tis. Kč, což představuje 97,5 % z celkových tržeb v průmyslu. Meziroční nárůst těchto tržeb ve zpracovatelském průmyslu činil 1,1 %. Na výši těchto tržeb se především podílí z 27,5 % odvětví výroby motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů, z 11,4 % odvětví výroby strojů a zařízení j. n., z 9,0 % odvětví výroby elektrických zařízení a z 8,0 % výroba pryžových a plastových výrobků. Významné zastoupení má i odvětví potravinářské výroby (zejména nápojů). Meziročně poklesly tržby v odvětví výroby elektrických zařízení a strojů a zařízení (ve výrobě strojů a zařízení dokonce o 13,6 %). Podíl tržeb z průmyslové činnosti za vývoz dosáhl ve zpracovatelském průmyslu 67,9 %. Nejvíce tržeb za vývoz je ve výrobě motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů a ve výrobě strojů a zařízení (82,5 %). Průměrný počet zaměstnanců (ve fyzických osobách) ve zpracovatelském průmyslu (58 348 pracovníků) byl meziročně vyšší o 3,6 %. Nejvíce se meziročně zvýšily počty zaměstnanců v odvětví výroby motorových vozidel (mimo motocyklů), přívěsů a návěsů (o 9,6 %) a ve výrobě ostatních dopravních prostředků (o 4,3 %).

³⁷ Podíl tržeb z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy na zaměstnance (běžné ceny)

3.7 Energetika

Největší podíl na výrobě elektřiny brutto měly v Plzeňském kraji parní elektrárny

Cílem energetiky je zásobování energií v mezích udržitelného rozvoje. V Plzeňském kraji bylo v roce 2015 vyrobeno 1 475,8 GWh elektřiny brutto³⁸. Meziročně se zvýšila výroba elektřiny brutto o 5,0 %, a to ve všech typech elektráren kromě vodních včetně přečerpávacích. V rámci republiky představuje tato výroba elektřiny podíl 1,8 % z celkové výroby této elektřiny v ČR a řadí Plzeňský kraj na páté nejnižší místo, nejvyšší podíl z republikové výroby elektřiny má kraj Ústecký (více než jednu čtvrtinu). Stejně postavení má Plzeňský i Ústecký kraj u instalovaného výkonu elektrizační soustavy. Největší podíl podle jednotlivých typů elektráren na **výrobě elektřiny brutto** měly parní elektrárny (64,4 %) s instalovaným výkonem 244,7 MW, plynové a spalovací elektrárny (16,1 %) s instalovaným výkonem 62,4 MW a fotovoltaické elektrárny (15,0 %) s instalovaným výkonem 210,6 MW. Podíl **instalovaného výkonu elektrizační soustavy** v kraji tvořil 2,5 % z celkového instalovaného výkonu v ČR. Přestože se instalovaný výkon elektrizační soustavy proti roku 2014 mírně zvýšil (o 0,2 %), proti roku 2013 je nižší o 0,8 %.

Z pohledu odvětví má nejvyšší podíl na spotřebě elektřiny v kraji průmysl

V roce 2015 bylo v Plzeňském kraji spotřebováno 2 914,7 GWh elektřiny netto³⁹. Meziročně to představuje zvýšení o 2,5 %. Podíl regionu na celkové **spotřebě elektřiny** v ČR činil 5,2 %. Jednalo se o pátý nejnižší podíl v rámci ČR. Z hlediska odvětvové struktury největší podíl na spotřebě elektřiny má odvětví průmyslu (37,8 %), obchod, služby, školství a zdravotnictví (27,7 %) a domácnosti (27,6 %). Spotřeba elektrické energie v domácnostech na 1 obyvatele dosáhla v Plzeňském kraji 1 395,5 kWh, meziročně vzrostla o 2,4 %. Ve spotřebě elektřiny v domácnostech na 1 obyvatele se umístil Plzeňský kraj na šestém místě, nejvyšší spotřebu vykázal kraj Středočeský (1 895,0 kWh) a naopak nejnižší spotřeba byla v kraji Moravskoslezském (1 042,9 kWh). Proti celorepublikovému průměru spotřeby elektřiny v domácnostech na jednoho obyvatele (1 364,4 kWh) je krajská spotřeba elektřiny o 31,1 kWh vyšší.

3.8 Stavebnictví

Objem základní stavební výroby podle sídla podniku meziročně vzrostl o 21,7 %

Počet stavebních podniků zaměstnávajících 50 a více zaměstnanců se sídlem v kraji se v regionu dlouhodobě snižuje (z 32 v roce 2010 na 25 v roce 2015). Meziročně se snížil průměrný evidenční počet zaměstnanců ve stavebnictví o 6 osob na 3 027 zaměstnanců. Průměrná hrubá měsíční mzda v tomto odvětví meziročně stoupla o 1 088 Kč, tj. o 3,7 % (na 30 495 Kč). V roce 2015 představovala dosažená výše průměrné měsíční hrubé mzdy v kraji 96,3 % této mzdy v celé ČR. Objem **základní stavební výroby** (dále jen ZSV) **podle sídla podniku** meziročně stoupl o 21,7 % na 6 354 mil. Kč (v běžných cenách). V mezikrajské srovnání se jedná o druhý nejvyšší meziroční nárůst objemu ZSV hned za krajem Ústeckým (42,5 %). Současně s růstem ZSV celkem rostla i ZSV na 1 zaměstnance (meziroční nárůst o 22,0 %). Z hlediska struktury ZSV se objem zvýšil u pozemního stavitelství o 22,1 % a u inženýrského stavitelství o 19,5 %.

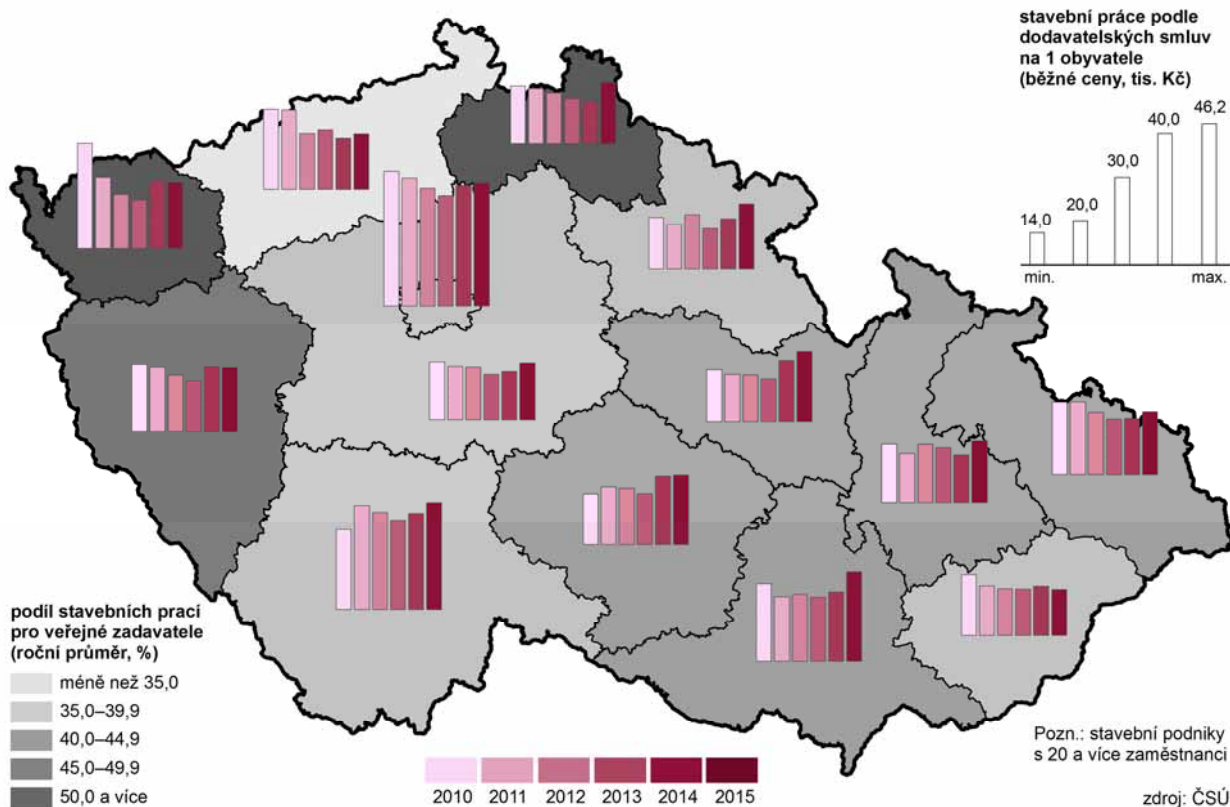
³⁸ Celková výroba elektřiny na svorkách generátorů

³⁹ Celková spotřeba elektřiny brutto (vlastní spotřeba na výrobu elektřiny + spotřeba na přečerpání v přečerpávacích vodních elektrárnách + ztráty v sítích)

Téměř polovina objemu stavebních prací „S“ podle místa stavby byly veřejné zakázky

Objem stavebních prací „S“ v tuzemsku podle místa stavby⁴⁰ se meziročně snížil o 0,9 % (na 12 704 mil. Kč), a to zejména vlivem poklesu objemu prací u nové výstavby, rekonstrukcí a modernizací, u nebytových staveb a staveb inženýrských. V rámci kraje se zvýšil objem stavebních prací „S“ podle místa stavby na Klatovsku o 84,4 %, a to zejména vlivem nové výstavby, rekonstrukcí a modernizací (o 83,9 %). Dalším okresem s vysokým meziročním nárůstem je okres Plzeň-sever (o 65,5 %), kde došlo k meziročnímu nárůstu u nové výstavby, rekonstrukcí a modernizací (o 56,7 %) a u nebytových budov (o 58,0 %). Veřejné zakázky v kraji, které představovaly téměř polovinu stavebních prací „S“ podle místa stavby, meziročně klesly o 8,9 %. Největší meziroční nárůst veřejných zakázek zaznamenaly v okresech Klatovy (209,2 %) a Plzeň-sever (49,5 %), který však byl kompenzován nízkými indexy v ostatních okresech. V přepočtu objemu stavebních prací „S“ na 1 obyvatele dosáhl Plzeňský kraj hodnoty 22 068 Kč a zařadil se tak na osmé nejvyšší místo v rámci ČR.

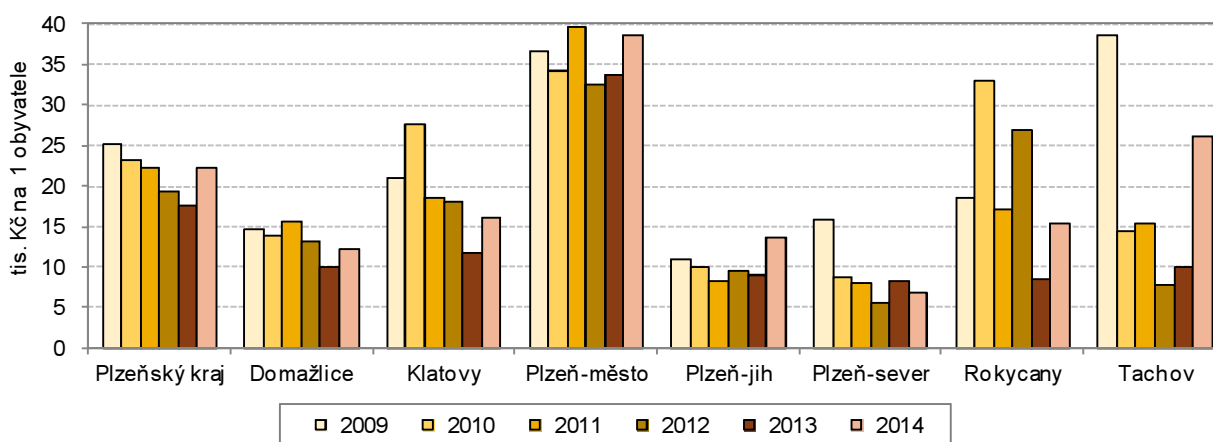
Stavební práce podle místa stavby v krajích v letech 2010 až 2015

⁴⁰ Za subjekty s 20 a více zaměstnanci

Graf 3.6 Stavební práce provedené podle dodavatelských smluv podle místa stavby v okresech Plzeňského kraje (za podniky s 20 a více zaměstnanci)

Během roku 2015 bylo v kraji vydáno 5 183 stavebních povolení v celkové orientační hodnotě 12 604 mil. Kč

V Plzeňském kraji bylo v průběhu roku 2015 vydáno 5 183 **stavebních povolení** v celkové orientační hodnotě 12 604 mil. Kč. Z celkového počtu vydaných stavebních povolení v ČR tvořil počet povolení v kraji pouhých 6,5 %, což byl šestý nejvyšší podíl v mezikrajském srovnání. Z meziročního srovnání je patrný mírný nárůst počtu vydaných stavebních povolení o 4,2 %. Z vydaných stavebních povolení více jak polovina byla určena na stavby budov (52,8 %), a to zejména na budovy bytové (32,1 %). Stavební povolení pro stavby na ochranu životního prostředí se na celkovém počtu podílejí jednou pětinou. V meziročním srovnání podle struktury došlo ke zvýšení počtu stavebních povolení u budov o 9,5 %, a to zejména vlivem vydaných stavebních povolení pro bytovou výstavbu (nárůst o 13,6 %). Nepatrný nárůst vykazuje i počet stavebních povolení u staveb na ochranu životního prostředí (o necelé 1 %). Za poslední desetiletí počet vydaných stavebních povolení až na výjimky klesá. Proti roku 2005 došlo k poklesu o 45,7 %. Z hlediska struktury stavebních povolení tento nepříznivý vývoj nejvíce ovlivňoval pokles vydaných povolení ke stavbám na ochranu životního prostředí v jednotlivých letech. Počet stavebních povolení environmentálního charakteru poklesl proti roku 2005 cca o 60 %. Průměrné tempo poklesu činilo za desetileté období u environmentálních investic 8,7 %, zatímco u celkového počtu stavebních povolení pouze 5,9 %. Relativně nejlepší je situace v počtu vydaných stavebních povolení u budov bytových, kde pokles v průměru činí 4,2 %.

Kraj se podílí na celkové orientační hodnotě staveb v ČR 4,9 %

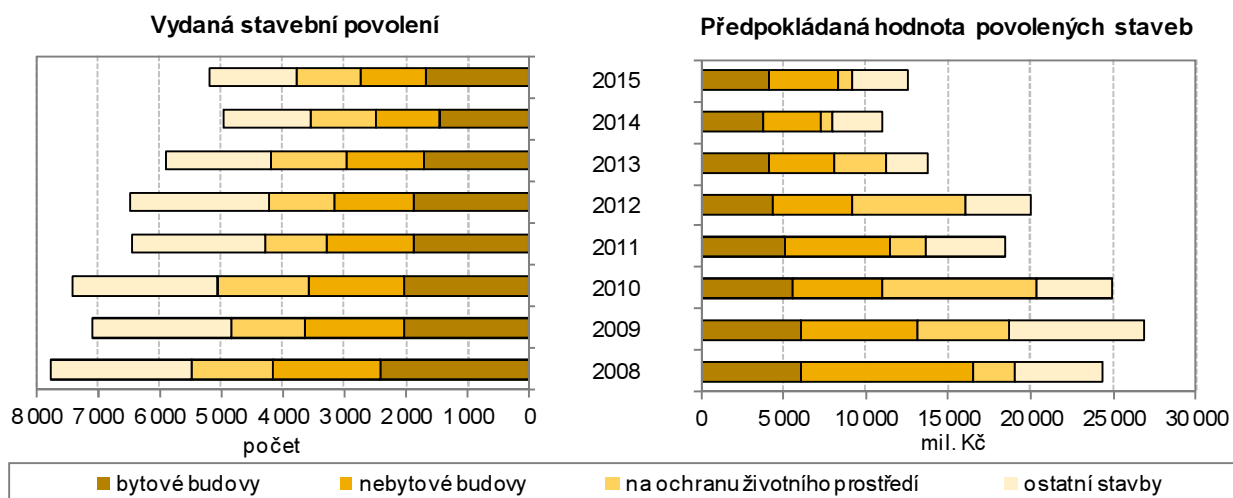
Výraznou proměnou prošla také **orientační hodnota staveb**. Z celkového objemu celorepublikové orientační hodnoty vydaných stavebních povolení činí hodnota v Plzeňském kraji 4,9 %, což představuje pátý nejvyšší podíl v rámci ČR. Z hlediska ekonomického vývoje a zhodnocení vydaných stavebních povolení se projevuje výrazný nárůst v meziročním srovnání (o 14,6 %), kde Plzeňský kraj dosahuje druhého největšího nárůstu orientační hodnoty vydaných stavebních povolení hned za Hl. městem Prahou. Tato situace do jisté míry koresponduje s růstem cen stavebních prací a charakterem staveb, na které byla vydána stavební povolení (objemově významné a také finančně náročné stavby). Z hlediska struktury povolovaných staveb se na celkové orientační hodnotě nejvíce podílela vydaná stavební povolení na budovy (z toho rovnoměrně polovinou bytové i nebytové), a to 65,8 %. V meziročním srovnání se zvýšila orientační hodnota povolených staveb nejvíce u budov (o 14,4 %), a to zejména vlivem výrazného zvýšení orientační hodnoty

nebytových staveb (o 18,9 %). Orientační hodnota staveb environmentálního charakteru se proti roku 2014 zvýšila o 4,8 %. V roce 2015 tvořila v Plzeňském kraji 4,3 % z celkové republikové orientační hodnoty stavebních povolení na environmentální investice a zajistila tak regionu sedmé nejvyšší místo v ČR.

K nejvyššímu meziročnímu nárůstu počtu stavebních povolení i jejich orientační hodnoty došlo v okresech Plzeň-město a Plzeň-jih

Z celkového počtu stavebních povolení v Plzeňském kraji jich bylo nejvíce vydáno v okresech Plzeň-sever (více jak jedna čtvrtina) a Plzeň-město (téměř jedna pětina). Ve srovnání s předchozím rokem došlo k nejvyššímu nárůstu v okresech Plzeň-jih (o 16,8 %) a Plzeň-město (o 11,9 %). Přestože podíl vydaných stavebních povolení byl v okrese Plzeň-sever nejvyšší v Plzeňském kraji, v meziročním srovnání došlo k poklesu o 2,5 %. Dalším okrese, který vykazuje proti minulému období pokles, je okres Klatovy (o 8,5 %). V regionálním členění se na celkovém meziročním nárůstu orientační hodnoty staveb nejvíce podílely okresy Plzeň-město a Plzeň-jih, a to zejména u stavebních povolení na výstavbu budov nebytových. U stavebních povolení na ochranu životního prostředí v meziročním srovnání nejvíce vzrostla orientační hodnota vydaných stavebních povolení v okrese Tachov (o 171,8 %), v okrese Plzeň-sever (o 53,4 %) a dále v okrese Domažlice (o 42,6 %). Naopak výrazný pokles v orientačních hodnotách v této kategorii stavebních povolení byl zaznamenán v okresech Rokycany (o 76,0 %), Plzeň-jih (o 57,5 %) a Klatovy (o 47,6 %). Orientační hodnoty stavebních povolení na bytové budovy meziročně vzrostly ve všech okresech kromě Rokycan, kde došlo ke stagnaci.

Graf 3.7 Vydaná stavební povolení podle druhu stavby v Plzeňském kraji

Průměrná hodnota stavby na jedno stavební povolení dosáhla v roce 2015 deváté nejvyšší hodnoty v ČR

Hodnota relativního ukazatele **průměrná hodnota stavby na jedno stavební povolení** dosahovala v Plzeňském kraji výše 2 432 tis. Kč. V mezikrajském srovnání se jednalo o devátou nejvyšší hodnotu. Ve srovnání s minulým obdobím došlo ke zvýšení o 10,0 %, což představuje pátý nejvyšší nárůst v celé ČR. Naopak nejvyšší pokles byl zaznamenán u Královéhradeckého kraje, a to o 13,3 %. V rámci regionu nejvyšší hodnota na jedno stavební povolení byla dosažena v okrese Plzeň-město a Tachov, naopak nejnižší v okrese Rokycany. Meziroční nárůst se projevil ve čtyřech okresech, z toho nejvíce v okrese Plzeň-město (o 48,6 %). K poklesu došlo u třech okresů, z toho nejvíce v okrese Rokycany (o 25,8 %).

Průměrná hodnota 1 environmentálního stavebního povolení v kraji meziročně vzrostla o 3,9 %

Významným fenoménem dnešní doby i v oblasti vydávání stavebních povolení jsou **povolení na ochranu životního prostředí** včetně jejich orientační hodnoty. Průměrná hodnota 1 stavebního povolení na ochranu životního prostředí činila v Plzeňském kraji 795 tis. Kč. V rámci ČR dosažený průměr představoval třetí nejnižší hodnotu a tvořil více jak padesát procent průměrné hodnoty na 1 environmentální stavební povolení v ČR. V meziročním srovnání stoupla průměrná hodnota 1 environmentálního stavebního povolení v regionu o 3,9 %, z toho nejvíce v okresech Tachov (o 148,0 %), Plzeň-sever (o 47,1 %), Domažlice (o 46,3 %) a Plzeň-město (o 41,6 %). Hluboký propad z roku na rok zaznamenaly okresy Rokycany (o 76,0 %) a Plzeň-jih (o 64,2 %).

3.9 Bytová výstavba

V Plzeňském kraji bylo dokončeno nejméně bytů od roku 2000

V roce 2015 byla v Plzeňském kraji **zahájena** výstavba 1 548 bytů. Ve srovnání s předcházejícím rokem to znamenalo o 19,1 % (o 248 bytů) více. Na celkové zahájené bytové výstavbě v ČR se Plzeňský kraj podílí 5,9 %. Z celkového počtu zahájených bytů v Plzeňském kraji bylo 57,4 % bytů v rodinných domech a 20,9 % v domech bytových. Dále bylo zahájeno 168 bytů v nástavbách, přístavbách a vestavbách k rodinným (55 bytů) a bytovým (113 bytů) domům. Plzeňskému kraji patří v mezikrajském srovnání páté nejvyšší místo v počtu zahajovaných bytů. Nejnižší počet zahajovaných bytů je v krajích Karlovarském a Libereckém, naopak nejvyšší počet v Hl. městě Praze a ve Středočeském kraji. V Plzeňském kraji v roce 2015 bylo **dokončeno** 1 208 bytů. Tento počet je nejnižší od roku 2000. Od roku 2000 střídavě roste a klesá, kulminuje v roce 2008 (2 662 bytů), a pak průměrným tempem klesá o 4,8 %. Z celkového počtu dokončených bytů bylo 67,9 % rodinných domů a 14,5 % domů bytových. Počet dokončených bytů meziročně klesl o 11,3 %, z toho v rodinných domech o 1,2 % a v domech bytových dokonce o 41,3 %.

Nejvíce bytů bylo zahájeno i dokončeno v roce 2015 v okresech Plzeň-město a Plzeň-sever

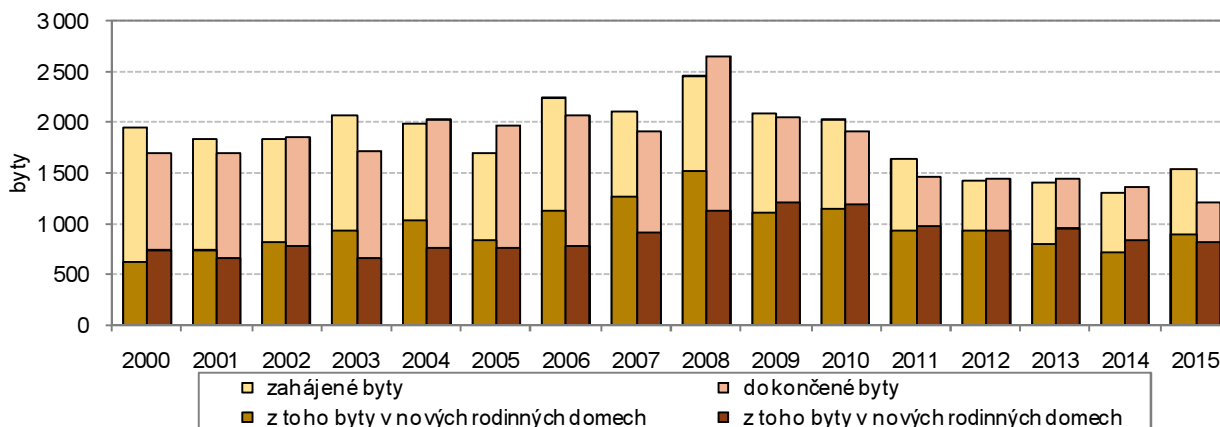
V rámci kraje bylo nejvíce bytů zahájeno v okresech Plzeň-město (33,9 %) a Plzeň-sever (16,9 %). V Plzni-městě se jednalo o zahájení 189 bytů v rodinných domech a 267 bytů v domech bytových. Nejvyšší meziroční nárůst byl zaznamenán v okrese Tachov (108,9 %), další vyšší nárůst zaznamenaly okresy Domažlice a Klatovy. Největší výstavba bytů v rodinných domech byla zahájena v okresech Plzeň-sever (234 bytů), v bytových domech v okrese Plzeň-město (267 bytů). Na celkovém počtu dokončených bytů v Plzeňském kraji se nejvíce podílely okresy Plzeň-město (32,2 %), Plzeň-sever (18,8 %) a Plzeň-jih (13,2 %). Meziročně klesl počet dokončených bytů nejvíce v okrese Klatovy (o 44,6 %), dále pak v okresech Plzeň-město, Plzeň-sever a Tachov. Hluboký propad v počtu dokončených bytů v okrese Klatovy je způsoben poklesem počtu bytů v obou kategoriích, a to jak u rodinných domů, tak i u domů bytových o cca jednu třetinu. V roce 2015 bylo v rámci kraje dokončeno pouze 175 bytů v bytových domech, a to v okresech Klatovy (12 bytů), Plzeň-město (150 bytů) a Plzeň-jih (13 bytů).

Počet dokončených bytů v regionu představuje 4,8 % z celkového počtu v ČR

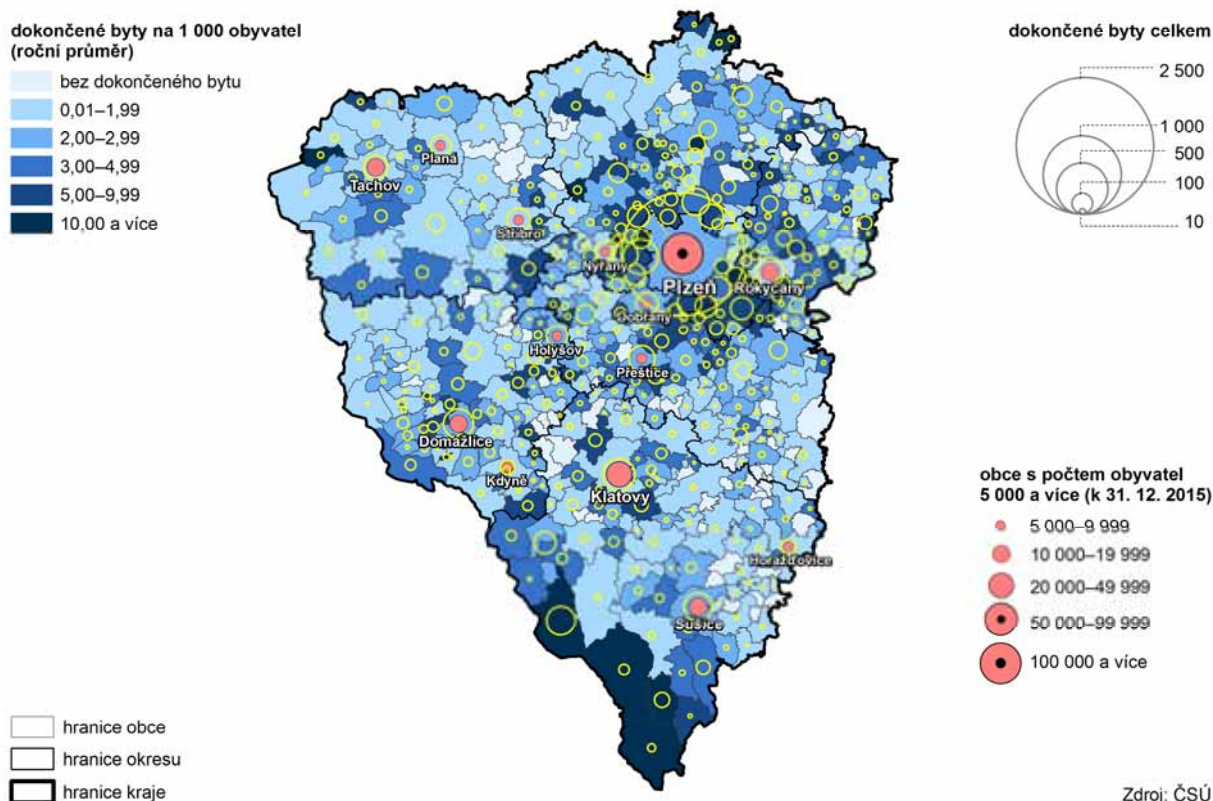
Nejvíce bytů bylo v mezikrajském srovnání dokončeno v Hl. městě Praze (5 211 bytů), ve Středočeském kraji (4 872 bytů) a v kraji Jihomoravském (3 338 bytů). Naopak nejméně bytů bylo v roce 2015 dokončeno v kraji Karlovarském (408 bytů), Libereckém (628 bytů) a Ústeckém (816 bytů). Plzeňský kraj se s počtem dokončených bytů 1 208 umístil v celorepublikovém srovnání na šestém nejvyšším místě. Počet dokončených bytů v regionu představuje 4,8 % z republikového počtu celkem. Ve všech krajích ČR

s výjimkou Hl. města Prahy a Jihomoravského kraje představoval podíl dokončených bytů v rodinných domech více jak 50 % z celkového počtu dokončených bytů. U třech krajů (Vysočina, Liberecký a Středočeský) překračoval podíl tři čtvrtiny celkového počtu dokončených bytů. V Hl. městě Praze naopak převládala výstavba bytových domů (dokončeno 76,7 % bytů v bytových domech).

Graf 3.8 Bytová výstavba v Plzeňském kraji

Bytová výstavba v obcích Plzeňského kraje v letech 2010 až 2015

Od roku 2008 intenzita bytové výstavby v kraji klesá

V průběhu desetileté časové řady připadlo v Plzeňském kraji na 1 dokončený byt více než jeden zahájený. Podle dosažených hodnot **koeficientu plynulosti bytové výstavby**⁴¹ nejvyšší hodnota byla dosažena v roce 2015, tj. 1,28 zahájených bytů na 1 dokončený. V přepočtu na 1 000 obyvatel dosahovala **intenzita bytové výstavby**⁴² nejvyšší hodnoty v roce 2008, kdy na 1 000 obyvatel bylo dokončeno téměř 5 bytů. Od tohoto období již hodnota ukazatele intenzity bytové výstavby klesá až do roku 2015 (2,1 dokončených bytů na 1 000 obyvatel) v důsledku absolutního poklesu počtu dokončených bytů. V meziokresním srovnání nejvyšší hodnotu intenzity bytové výstavby vykazovaly okresy Plzeň-sever (2,9) a Plzeň-jih (2,6), naopak nejnižší okres Klatovy (1,4). V rámci republiky se s hodnotou 2,1 dokončeného bytu na 1 000 obyvatel umístil Plzeňský kraj na pátém místě. Průměrná hodnota 1 m² obytné plochy bytu se meziročně zvýšila u nových rodinných domů o 5,5 % (na 35 280 Kč) a u nových bytových domů dokonce o 43,8 % (na 37 521 Kč).

Současná ekonomická situace je pro rozvoj bytové výstavby limitujícím faktorem

Bytová výstavba má významné sociální i ekonomické aspekty, z nichž zejména pozitivní je vliv na zaměstnanost. Vývoj bytové výstavby má velký vliv i na celkovou životní úroveň obyvatelstva, významně přispívá k sociálnímu a společenskému rozvoji společnosti a v národním hospodářství má nezastupitelnou úlohu při tvorbě fixního kapitálu. Z makroekonomického hlediska tvoří výdaje na bydlení značnou část rozpočtu v sektoru domácností a zmenšují tak možnost spotřeby v jiných sférách, což celkově negativně ovlivňuje ekonomiku a její jednotlivé ukazatele. Současná ekonomická situace, včetně vývoje reálných příjmů, je pro rozvoj bytové výstavby limitujícím faktorem. Podpora bytové výstavby ze strany státu, včetně modernizací a rekonstrukcí bytového fondu, má pozitivní vliv na oživení ekonomických aktivit v regionech zejména s ohledem na vytváření nových pracovních příležitostí.

3.10 Doprava

Nejvyšší hustotu dopravní sítě mají okresy Plzeň-město a Rokycany

Silniční síť v Plzeňském kraji tvoří 5 132,8 km komunikací. Převážná část dopravních komunikací je tvořena silnicemi III. třídy (60,6 %). Dálnice D5 měří 109,2 km a prochází na území Plzeňského kraje pěti okresy (Rokycany, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever a Tachov). Nejdelší část dálnice probíhá okresem Tachov (41,0 %). Pro porovnávání mezikrajské i meziokresní lze vycházet s různých kritérií. Jedním z nich je i celková **hustota silniční a dálniční sítě** v m/km². V Plzeňském regionu dosáhla hustota dopravní sítě hodnoty 678,9 m/km². V rámci kraje má nejvyšší hustotu dopravní sítě (včetně D5) okres Plzeň-město (915,1 m/km²), Rokycany (842,9 m/km²) a Plzeň-jih (796,8 m/km²), naopak nejnižší hustotu vykazuje okres Klatovy (584,2 m/km²). Hustota dálniční sítě je nejvyšší v okrese Rokycany (45,0 m/km²), Plzeň-město (44,3 m/km²) a Tachov (32,5 m/km²), za kraj celkem pak 14,4 m/km². Česká republika dosahuje hustoty dopravní sítě (včetně dálnic) 706,7 m/km². V mezikrajském srovnání nejvyšší hustoty dosahuje kraj Středočeský (874,7 m/km²) a Pardubický (796,2 m/km²), naopak nejnižší hustotu má Hl. město Praha (170,3 m/km²). Ze statistického pohledu leží více jak třetina krajů v intervalu od 700 do 800 m/km², téměř polovina pak v intervalu 600 až 700 m/km².

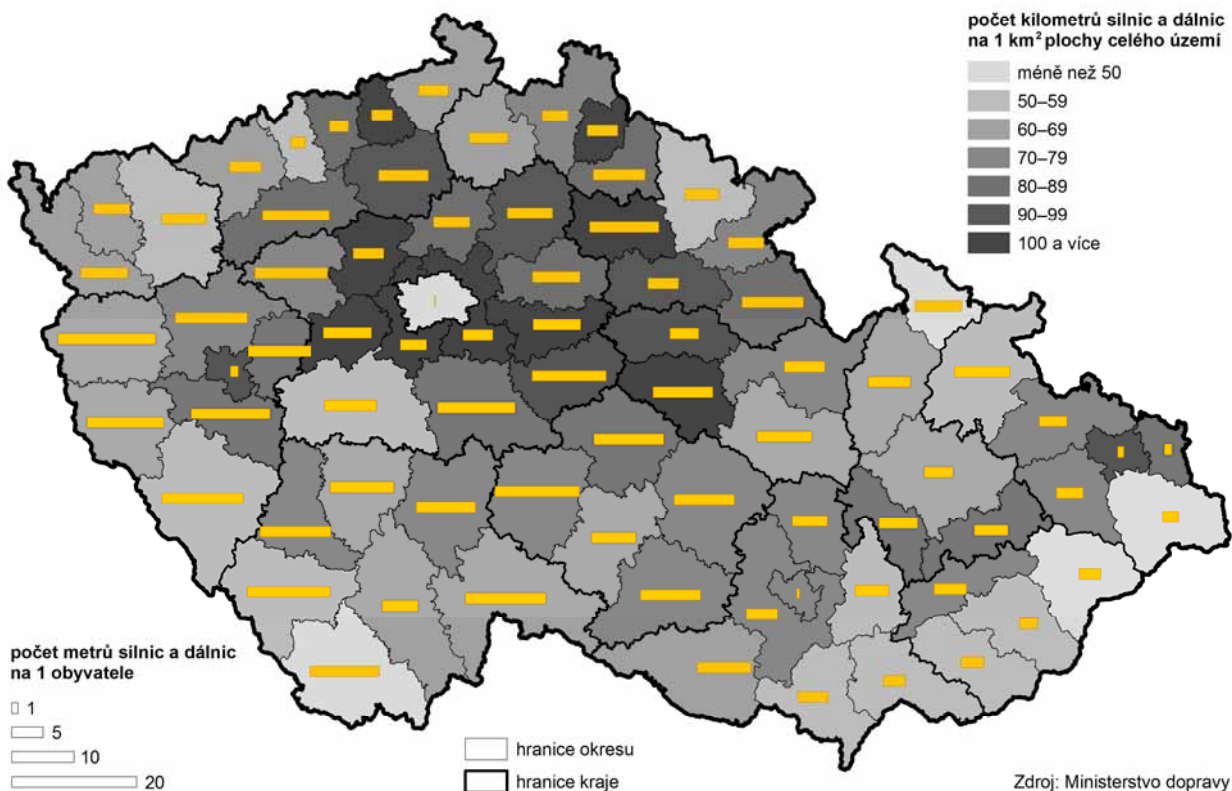
⁴¹ Poměr počtu zahájených a dokončených bytů, který udává kolik zahájených bytů připadá na 1 (případně 100) bytů dokončených

⁴² Počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel středního stavu

Dopravních prostředků na silnicích stále přibývá

Podle údajů z centrálního registru vozidel bylo v roce 2015 evidováno v Plzeňském kraji 304 968 osobních aut (vč. dodávkových). Ve srovnání s předchozím obdobím to znamená nárůst o 5,2 % (tj. o 15 026 aut). K nárůstu došlo u všech druhů vybraných silničních vozidel, a to u nákladních aut o 6,9 %, u autobusů o 9,5 %, u návěsů a přívěsů celkem o 9,0 % a u motocyklů o 4,5 %.

Silniční síť v okresech v roce 2015

3.11 Cestovní ruch⁴³

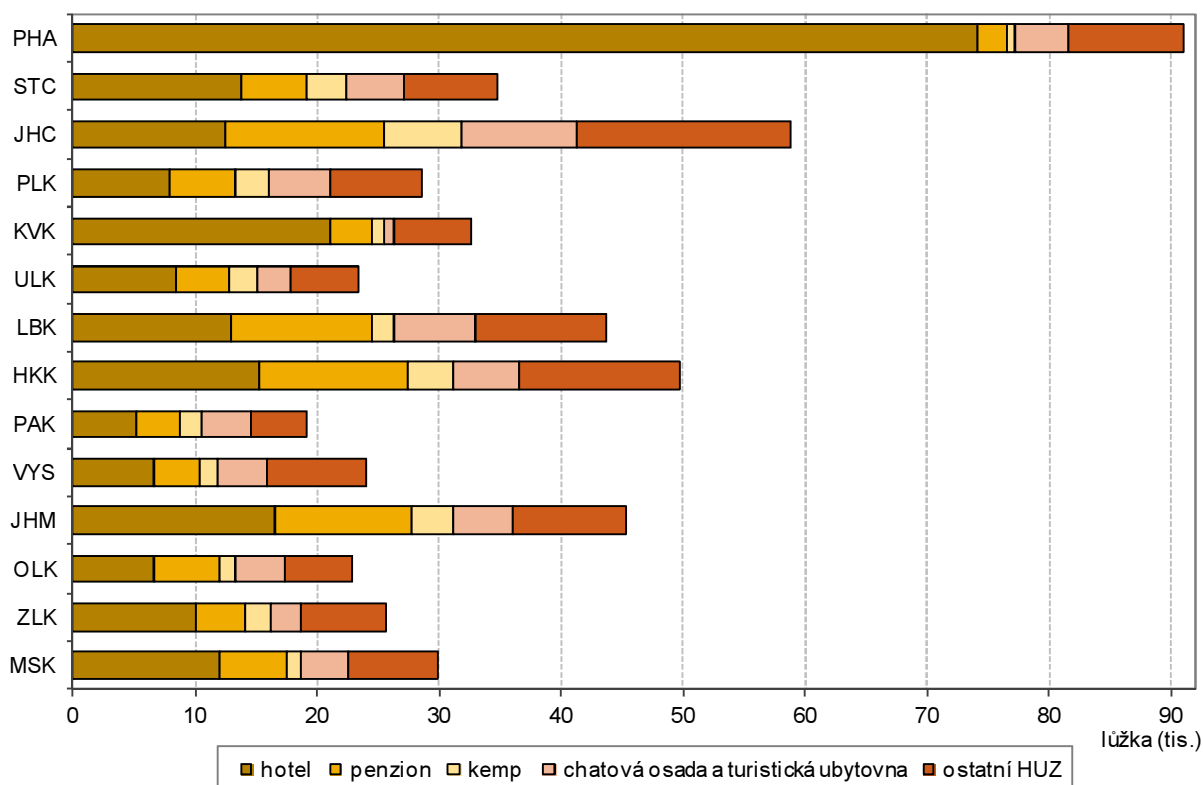
Počet hromadných ubytovacích zařízení se v Plzeňském kraji meziročně zvýšil o necelé jedno procento

K využití služeb cestovního ruchu bylo v regionu k dispozici v roce 2015 celkem 521 hromadných ubytovacích zařízení (dále jen HUZ) s 28 503 lůžky. Téměř polovina ubytovacích zařízení v regionu se nachází v okrese Klatovy (významná šumavská rekreační centra, např. Železná Ruda), a to 46,6 %. Po jedné desetíně z krajského počtu se vyskytují HUZ také v okresech Domažlice a Tachov (lesnaté rekreační části Českého lesa). Meziročně se počet HUZ v kraji zvýšil o necelé jedno procento (tj. o 4 HUZ). Ke kvalitativním ukazatelům hodnocení úrovně HUZ cestovního ruchu patří ukazatele **využití pokojů a lůžek**. Lůžková kapacita stálých lůžek (bez příležitostných) se meziročně zvýšila o 459 lůžek, tj. o 1,6 %. Využití pokojů v hotelích a podobných HUZ dosahuje v Plzeňském kraji 33,6 %, což představuje sedmou nejvyšší hodnotu v ČR.

⁴³ Na základě výsledků projektu MMR „Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu“ došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti; údaje před rokem 2012 nejsou srovnatelné

Graf 3.9 Lůžka v HUZ podle kategorie ubytovacího zařízení a krajů

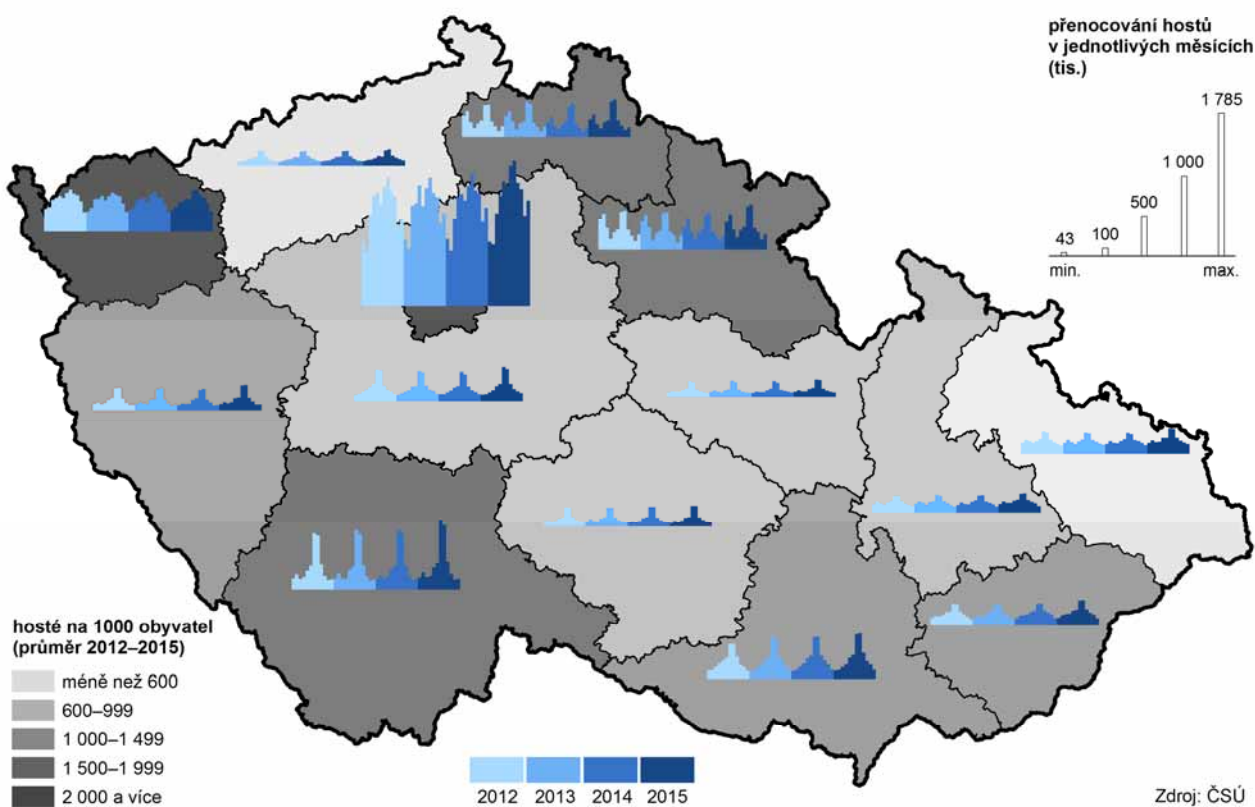
Počet hostů v Plzeňském kraji představuje 3,8 % klienty České republiky

Plzeňský region v roce 2015 navštívilo 650 250 hostů, což představuje ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku nárůst o 14,5 % (o 81,5 tis. hostů). Na zvýšeném počtu hostů se podíleli především zahraniční návštěvníci - nerezidenti (nárůst o 15,8 %). Počet **hostů** v kraji v roce 2015 představoval necelá 4 % z celkového počtu návštěvníků ČR a zařadil se tak na páté nejnižší místo v mezikrajském srovnání. Oproti stejnému období roku 2014 nebyl zaznamenán pokles počtu hostů v žádném kraji v ČR. Počet návštěvníků nejvíce vzrostl ve srovnání s minulým obdobím v kraji Královéhradeckém (o 20,0 %), Libereckém (o 17,2 %) a Pardubickém (o 15,0 %). Nejnižší nárůst zaznamenal kraj Jihomoravský (o 2,4 %). V přepočtu hostů na 1 000 obyvatel zaujímá Plzeňský kraj s hodnotou 1 129,6 osmé nejvyšší místo mezi kraji ČR.

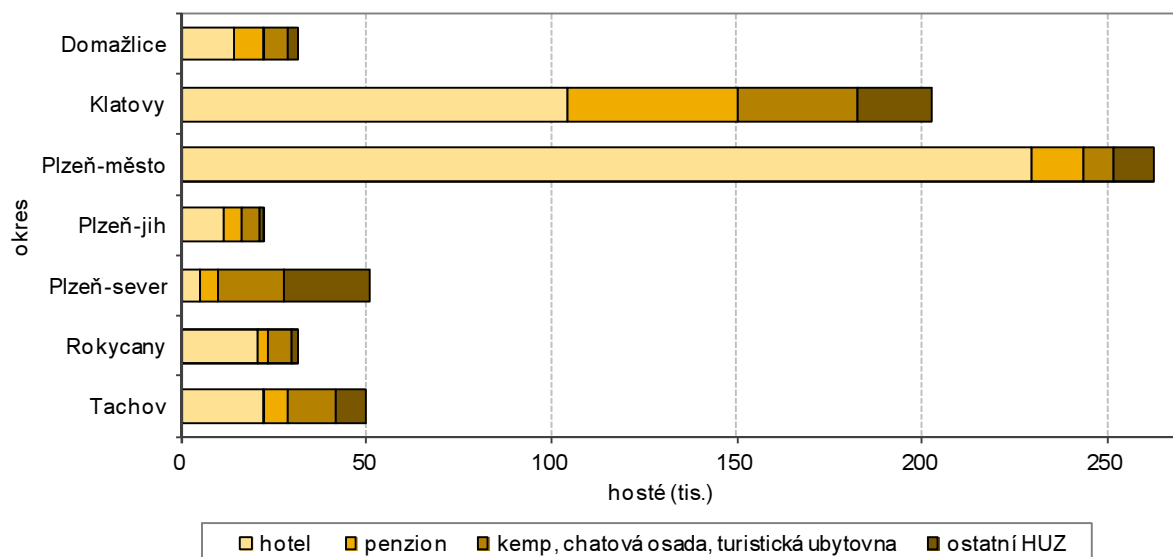
Plzeňský kraj má jeden z nejvyšších meziročních přírůstků v počtu přenocování v ČR

Počet **přenocování** hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v meziročním srovnání vzrostl o 17,3 %. Za poslední tři roky se průměrný počet přenocování pohybuje kolem 2,6 dne, z toho vyplývající průměrná doba pobytu činí 3,6 dne. Právě stagnující doba pobytu determinuje krátkodobější charakter těchto cest. V rámci ČR nedošlo proti sledovanému období roku 2014 u žádného kraje k poklesu počtu přenocování. Všechny kraje vykazují přírůstek, z toho nejvyšší kraje Královéhradecký (18,0 %), Plzeňský (17,3 %), Pardubický (15,4 %) a Liberecký (15,2 %). Nejnižší přírůstek se pak projevil v kraji Karlovarském (2,5 %). S průměrnou dobou pobytu 3,6 dne se Plzeňský kraj řadí ve srovnání s ostatními regiony na páté nejnižší místo v ČR a leží pod republikovým průměrem o 0,1 dne. Nejdelší dobu pobytu zaznamenal Karlovarský kraj, a to 6,4 dny. V přepočtu na 1 000 obyvatel dosáhl Plzeňský kraj v roce 2015 hodnoty 2 983 přenocování, což mu vyneslo v mezikrajském srovnání sedmé nejvyšší místo v ČR.

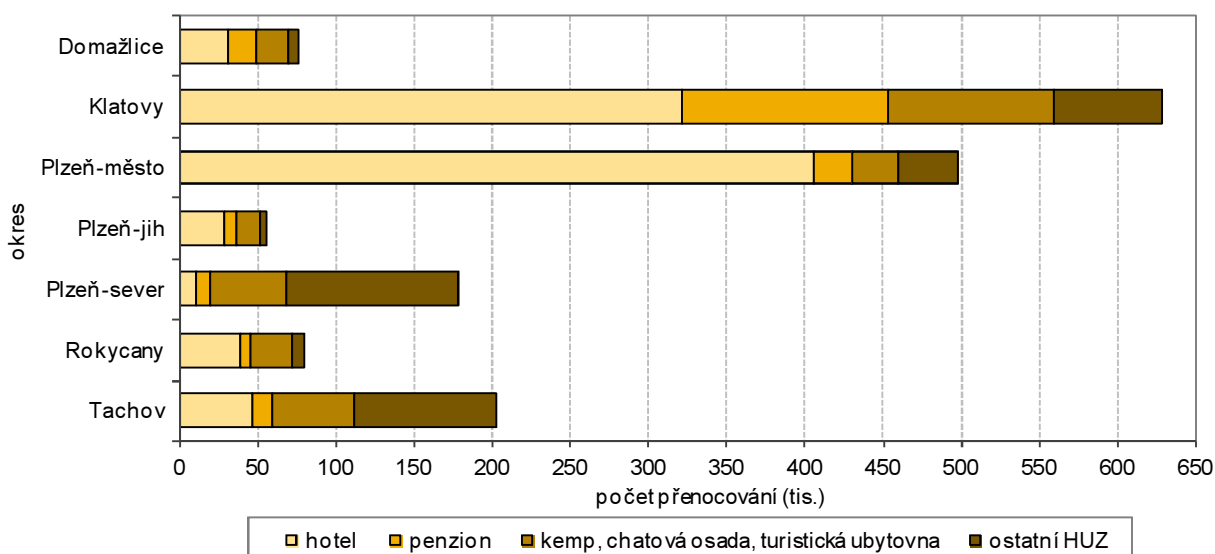
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních v krajích v letech 2012 až 2015

Graf 3.10 Hosté ubytovaní v HUZ podle kategorie ubytovacího zařízení v okresech Plzeňského kraje v roce 2015

Graf 3.11 Počet přenocování hostů v HUZ podle kategorie ubytovacího zařízení v okresech Plzeňského kraje v roce 2015

Největší zastoupení mezi zahraniční klientelou mají turisté z Německa

Z detailního pohledu na strukturu hostů je zřejmé, že **tuzemští návštěvníci** (rezidenti) tvořili převážnou část hostů, tj. 63,9 %. Mezi **zahraniční klientelou** mají největší zastoupení tradičně turisté z Německa (116 tis. osob). Další početnou cílovou skupinou jsou návštěvníci z Rakouska (13,7 tis.) a ze Slovenska (12,7 tis.). Z celkového počtu německých turistů v České republice navštívilo Plzeňský kraj pouhých 6,6 %. Proti roku 2014 došlo v kraji k výraznému růstu počtu turistů z Rakouska (o 82,0 %), z Řecka (o 62,8 %), Španělska (o 38,9 %), Dánska (o 30,6 %) a ze Slovenska (o 27,9 %). Naopak výrazně se snížil počet hostů z Ruska (o 63,3 %) a Ostatních asijských zemí (o 73,3 %). Nejdéle se zdrželi v Plzeňském regionu podle průměrné doby pobytu hosté z Japonska (4,2 dne), z Velké Británie a Severního Irska (4,1 dne) a z Nizozemska (3,9 dne). Naopak nejkratší dobu se zdrželi návštěvníci z Rakouska (2,8 dne).

Významným centrem kongresové turistiky je město Plzeň

Jedním ze zajímavých a stále se rozvíjejících součástí cestovního ruchu je **kongresová turistika**. Do ČR v roce 2015 přijelo 1 407,9 tis. účastníků konferencí/kongresů. V roce 2015 bylo v Plzeňském kraji realizováno 546 konferencí/kongresů s 83,3 tis. účastníky (tj. 5,9 % z úhrnu v ČR). Významným centrem kongresové turistiky je především město Plzeň a okolí se svojí polohou, dopravní dostupností a zejména potenciálem vhodných konferenčních prostor (hotely, univerzitní prostory apod.). Se svým bohatým kulturním a společenským životem může Plzeň nabídnout v rámci doprovodných programů doplnění pořádaných akcí kulturními, společenskými i sportovními aktivitami. Z časové řady uskutečněných kongresů a konferencí je vidět proměnlivý charakter realizace těchto odborných akcí, a to nejen v samotném kraji, ale i v ČR.

Plzeňský kraj zahrnuje turistické regiony Plzeňsko a Český les a Šumavu

Významným fenoménem v oblasti cestovního ruchu jsou **turistické regiony** a oblasti. Plzeňský kraj zahrnuje turistickou oblast Plzeňsko, Český les a část území turistického regionu Šumava, kde další část tvoří území Jihočeského kraje. V roce 2015 navštívilo turistický region Plzeňsko a Český les 447,5 tis. hostů, z toho 205,9 tis. zahraničních návštěvníků, tj. 46,0 %. Ve srovnání se stejným obdobím roku 2014 došlo k nárůstu počtu hostů o 14,3 %. Výrazným atributem pro cestovní ruch v turistických regionech je i počet přenocování

a z toho vyplývající průměrná doba pobytu. Přestože počet přenocování v tomto turistickém regionu roste, průměrná doba pobytu od roku 2012 stagnuje (3,4 dne). Stejný trend lze zaznamenat i u zahraniční klientely (3 dny).

Plzeň byla Evropským hlavním městem kultury pro rok 2015

Centrem turistické oblasti Plzeňsko je město Plzeň. Pro rok 2015 byl Plzeň udělen Radou ministrů Evropské unie titul **Evropské hlavní město kultury**, který se každoročně uděluje dvěma vybraným městům s cílem rozvíjet evropskou kulturní spolupráci. Titul Evropského hlavního města byl velkou příležitostí pro prezentaci města, jeho kulturních památek i historie. V průběhu roku 2015 probíhaly stovky kulturních akcí a programů, které život ve městě Plzeň a současně i v celém Plzeňském kraji přibližovaly nejen zahraničním a tuzemským návštěvníkům, ale i obyvatelům města Plzeň. Kraj v rámci projektu navštívili nejrozličnější umělci čeští i zahraniční a bylo vzpomenuáno i na významné plzeňské rodáky. Titul „Evropské hlavní město kultury“ znamenal pro Plzeňský kraj růst návštěvnosti a předvedení toho nejlepšího, co může Plzeň i celý region návštěvníkům nabídnout. Plzeň se tak stala atraktivní turistickou destinací s bohatým kulturním a historickým potenciálem.

Cestovní ruch v Plzeňském kraji má dlouholetou tradici

Cestovní ruch v Plzeňském kraji má dlouhodobou tradici. Pro svoji atraktivitu je region vyhledávanou destinací nejen pro turisty a návštěvníky toužící po poznání, ale i pro turisty-sportovce. Rozvoj cestovního ruchu je determinován přírodními podmínkami kraje, úrovní životního prostředí a v neposlední řadě i množstvím kulturních a historických památek. Důležitým atributem rozvoje cestovního ruchu je i významná strategická poloha Plzeňského kraje spojující východ se západem.

3.12 Ceny

Index spotřebitelských cen není regionálně zjišťován

Míra **inflace** vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu představuje procentní změnu průměrné cenové hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru 12 předchozích měsíců. Tato míra inflace činila v roce 2015 v ČR 0,3 %. V časové řadě od roku 2000 se její výše pohybovala od 0,1 % v roce 2003 do 6,3 % v roce 2008.

4. Životní prostředí

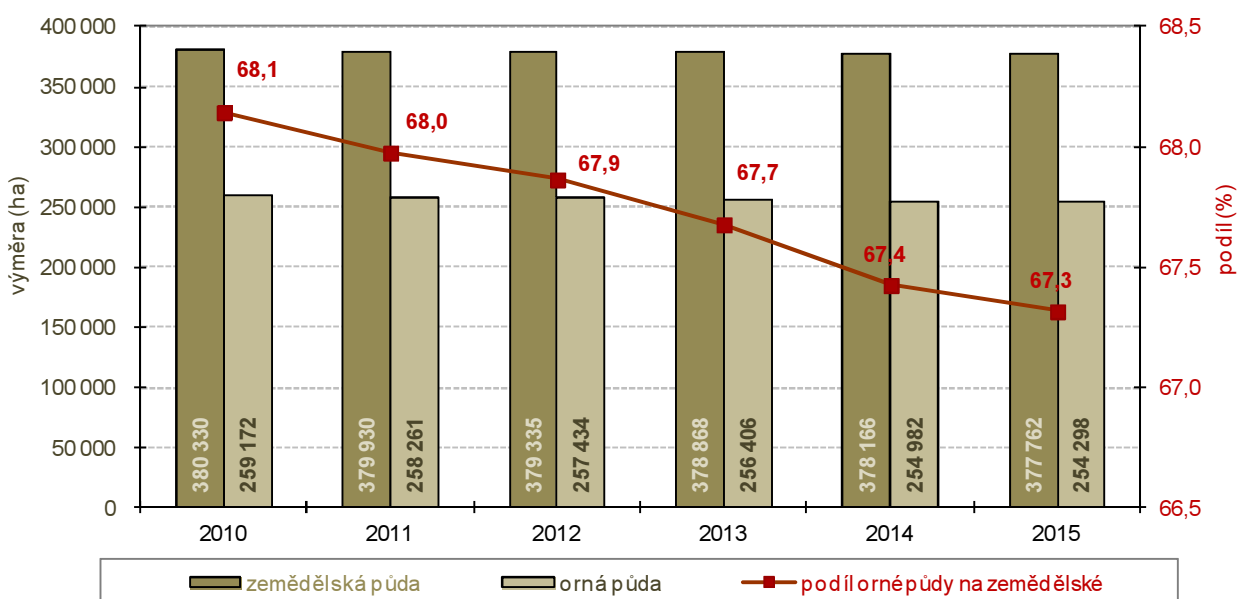
Životní prostředí je vše, co je kolem nás a co vytváří podmínky existence pro život všech organismů (včetně člověka). Lze jej v zásadě rozdělit na **přírodní prostředí** a prostředí, které se týká civilizace, tj. člověka a prostředí, v němž žije. Mezi základní indikátory životního prostředí patří půda, voda, ovzduší, odpady, chráněná území a v neposlední řadě i výdaje na ochranu životního prostředí.

4.1 Půdní fond

Klesající trend ve výměře zemědělské půdy nadále trvá

Jedním z důležitých atributů ochrany přírody je péče o **půdní fond**. Půda je složitá dynamická a živoucí substance vznikající jako důsledek vývoje v živé a neživé přírodě. Vytváří se za odlišných geologických, hydrogeologických a klimatických podmínek a tím určuje i flóru a faunu v dané lokalitě. Celková výměra Plzeňského kraje k 31. 12. 2015 činila 7 561 km², z toho je téměř 50 % zemědělské půdy, 39,8 % tvoří lesní pozemky, 14,6 % je tvořeno trvale travními porosty a 1,6 % zaujímají vodní plochy. Z celkové zemědělské půdy připadá na půdu ornou 67,3 %. Klesající trend výměry zemědělské půdy, ovlivněný zejména snížením zemědělské výroby, nadále setrvává. Současně s tím klesá i výměra orné půdy při současném mírném nárůstu trvalých travních porostů (meziroční nárůst o 0,3 %) a lesních pozemků (meziroční nárůst o 0,04 %). Dlouhodobě nejvýraznější pokles podílu orné půdy na celkové výměře vykazuje okres Tachov (proti roku 2006 došlo ke snížení o 2,5 procentního bodu). Nejvyšší podíl orné půdy na celkové výměře mají v rámci kraje okresy ležící v blízkosti krajského města s převážně zemědělským charakterem, a to Plzeň-jih a Plzeň-sever. Svou dosaženou hodnotou přes 40 % podílu orné půdy na celkové výměře přesahují oba okresy republikový podíl (37,7 %) v průměru o 4 procentní body. Z analýzy půdního fondu podle jeho struktury je v desetileté časové řadě patrná určitá stagnace podílu zastavěných ploch. V rámci kraje má nejvyšší podíl zastavěných ploch na celkové výměře okres Plzeň-město (4,9 % z celkové výměry okresu). Nadále se projevuje jako jeden z faktorů ovlivňujících vývoj půdního fondu nadměrná urbanizace.

Graf 4.1 Výměra zemědělské a orné půdy v Plzeňském kraji

Nejlesnatějšími okresy Plzeňského kraje jsou Klatovy, Rokycany a Tachov

Jedním z důvodů růstu **lesních ploch** je i zalesňování zemědělské půdy. Výměra lesních pozemků v regionu (v přepočtu k celkové výměře) dosáhla v roce 2015 hodnoty podílu 39,8 %, což je o 5,9 procentních bodů více než v ČR. Tyto lesní pozemky se nacházejí především v horských a podhorských částech Šumavy a Českého lesa a dále na severovýchodě kraje v oblastech Brdská a Křivoklátska. Nejlesnatějšími okresy Plzeňského kraje jsou Tachov (43,4 %), Rokycany (43,4 %) a Klatovy (43,3 %). Na lesnatých plochách převažují lesy hospodářské kategorie, zbytek představují lesy ochranné a zvláštního určení. Z hlediska druhového složení převažují lesy jehličnaté, zejména smrkové.

Koeficient ekologické stability v desetileté časové řadě mírně roste

Jedním z environmentálních indikátorů k posouzení míry udržitelnosti vývoje v oblasti životního prostředí je **koeficient ekologické stability**⁴⁴. Jedná se o ukazatel charakterizující krajinný typ z hlediska využití pozemků. Koeficient ekologické stability v roce 2015 dosahuje v Plzeňském kraji hodnoty 1,36. Z pohledu desetileté časové řady vždy v intervalu dvou let se mírně zvyšuje o 0,01. Ve srovnání s rokem 2006 stoupla hodnota tohoto koeficientu o více než 3 %. V meziokresním srovnání nejvyšších hodnot koeficientu ekologické stability v roce 2015 dosáhly zejména okresy Klatovy (1,94) a Tachov (1,65) představující vyváženou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami. Tyto okresy zároveň mají nejvyšší podíl lesnatých pozemků (Šumava a Český les). Relativně větší hodnoty se zaznamenaly i v okresech Domažlice (1,34) a Rokycany (1,33), což jsou také okresy s vyšším zastoupením lesní půdy. Nejnižší hodnoty koeficientu ekologické stability (eliminujeme-li specifika okresu Plzeň-město) dosáhl okres Plzeň-jih (0,95). Jedná se o území intenzivně využívané pro zemědělskou výrobu, kde hodnota ukazatele je ovlivněna relativně nízkým podílem lesních pozemků a vysokým podílem zemědělské půdy.

Plzeňský kraj s hodnotou koeficientu ekologické stability 1,36 zaujímá páté nejvyšší místo v ČR

Srovnáme-li hodnoty koeficientu ekologické stability v rámci ČR, optima v roce 2015 dosáhl kraj Liberecký (2,32) s vysokým podílem lesních pozemků (44,6 %) a jedním z nejnižších podílů orné půdy na celkové výměře (20,3 %). Po kraji Libereckém následuje kraj Karlovarský (2,02) s podobnou strukturou. Nejméně stabilní je podle dosažené hodnoty tohoto koeficientu Hl. město Praha (0,31) s vysokým podílem zastavěných a ostatních ploch a Středočeský kraj (0,67) s nejvyšším republikovým podílem orné půdy na celkové výměře (49,6 %). Plzeňský kraj s hodnotou 1,36 zaujímá v rámci ČR páté nejvyšší místo a přesahuje republikový průměr o 0,29.

Ekologické zemědělství jako moderní forma hospodaření

Ekologické zemědělství je jedním z principů trvale udržitelného rozvoje. Jako součást agrární politiky státu představuje moderní formu hospodaření při respektování přírodních zákonitostí, přirozené kvality a úrodnosti půdy. Tím také minimalizuje použití chemických prostředků pro zemědělskou výrobu a tím i negativní dopady do environmentální oblasti.

Roste výměra půdy v ekologickém zemědělství včetně přechodného období

V roce 2015 podíl **ekologicky obhospodařované půdy**⁴⁵ (včetně přechodného období) na celkové výměře dosáhl v Plzeňském kraji hodnoty 7,5 %. V meziročním srovnání vzrostla hodnota tohoto podílu o 0,2 procentního bodu. Rozloha půdy v ekologickém zemědělství včetně přechodného období neustále

⁴⁴ Poměr ekologicky stabilních (lesy, trvale travní porosty, sady, zahrady, vinice, chmelnice a vodní plochy) a nestabilních (orná půda, zastavěné a ostatní plochy) krajinnotvorných prvků na daném území

⁴⁵ Podle statistických údajů Ministerstva zemědělství

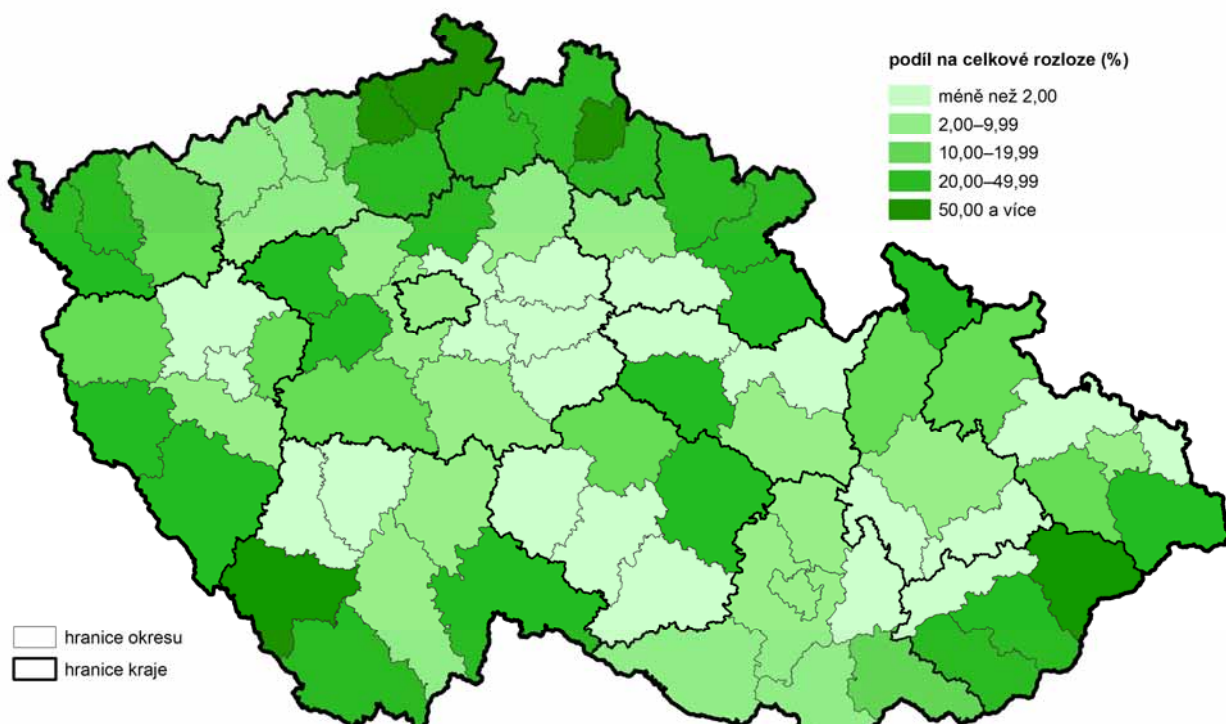

roste. V pětileté časové řadě vzrostla o cca 15 %. Během pětileté časové řady klesá výměra ekologicky obhospodařované půdy v přechodném období (o 47,7 %), zatímco výměra půdy v ekologickém zemědělství se zvyšuje (o 42,6 %). Podíl Plzeňského kraje na půdě v ekologickém zemědělství (včetně přechodného období) celkem v ČR dosahuje hodnoty 11,7 %. Jedná se o druhý nejvyšší podíl hned za krajem Jihočeským.

Množství chráněných území svědčí o kvalitě přírodního bohatství kraje

O kvalitě přírodního bohatství Plzeňského kraje svědčí i množství **chráněných území**, která vznikají k ochraně rozmanitých forem života, k péči o ekosystémy a krajinný ráz přírody. K 31. 12. 2015 se na území Plzeňského regionu nacházelo 202 chráněných území, v tom 1 národní park (část), 5 chráněných krajinných oblastí a 196 maloplošných chráněných území. Rozloha těchto chráněných oblastí⁴⁶ představuje 17,8 % z celkové výměry kraje.

Zvláště chráněná území v okresech k 31. 12. 2015

Pozn.: zahrnuty národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. V ukazateli jsou zohledněny vzájemné překryvy chráněných území (tzn. nejsou započítána maloplošná ZCHÚ ležící na území velkoplošných ZCHÚ).

Zdroj: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Největší část přírodních památek je situována do okresů Klatovy a Tachov

Část Národního parku Šumava, nacházející se na území Plzeňského kraje na ploše 34,7 tis. ha, je určena k ochraně a uchování nejcennějších lokalit s původní divokou horskou přírodou, jedinečnými a ohroženými ekosystémy (rašeliniště, ledovcová jezera, původní lesní porosty aj.) a rozmanitou typickou flórou a faunou. Téměř 12 % z celkové výměry Plzeňského kraje zaujímají chráněné krajinné oblasti (CHKO). Jsou to CHKO Šumava, Křivoklátsko (část), Slavkovský les (část), Český les a nově Brdy (část). V Plzeňském kraji se vyskytuje také 196 maloplošných chráněných území, z nichž převážnou část tvoří přírodní památky a rezervace. Téměř třetina z celkového počtu těchto přírodních památek a rezervací se nachází v okrese Klatovy a jedna pětina

⁴⁶ Podle údajů Agentury ochrany přírody a krajiny ČR

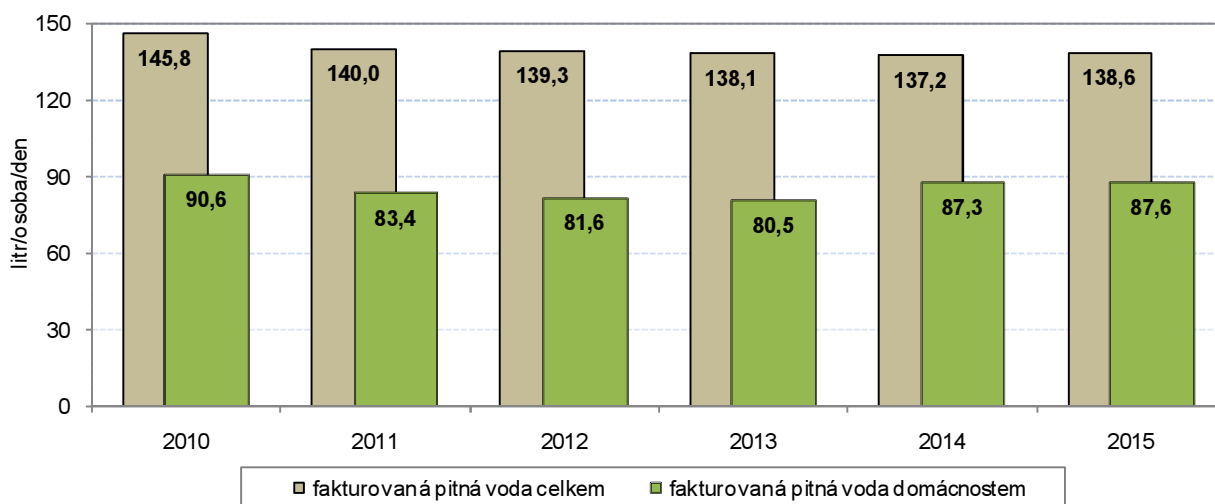
v okrese Tachov. Kromě uváděných chráněných území se v Plzeňském kraji vyskytuje i 63 evropsky významných lokalit, což je druh chráněného území, které je vyhlášeno k ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, a 2 ptačí oblasti (Šumava a Křivoklátsko). V Plzeňském kraji je ještě podle Agentury ochrany přírody a krajiny téměř 3 tisíce památných stromů.

4.2 Vodovody a kanalizace

Cena pitné vody v kraji meziročně stagnovala

Úroveň **technické vybavenosti** v obcích Plzeňského kraje je relativně na dobré úrovni. V převážné části územních celků jsou obce vybaveny veřejným vodovodem. Délka vodovodní sítě v roce 2015 měřila 4 270 km. Proti roku 2014 se zvýšila o 2 km, tj. o 0,5 %. Podíl obyvatel zásobených vodou z veřejných vodovodů má zejména v posledních letech mírně variabilní průběh. V roce 2015 činila hodnota tohoto podílu 83,9 %, což v meziročním srovnání znamená snížení o 0,2 procentního bodu. Tento klesající trend zajistil Plzeňskému kraji v mezikrajském srovnání poslední místo v rámci ČR. Plzeňský kraj se v tomto ukazateli pohybuje o 10,3 procentních bodů pod hranici republikového průměru (94,2 %). **Výroba pitné vody** v tis. m³ za posledních deset let klesla o 14,6 %, meziročně však stoupla o 3,7 % (na 29,4 tis. m³). Hodnota relativního ukazatele specifické množství vody fakturované domácnostem (v přepočtu na obyvatele a den) se v desetiletém sledovaném období snížila o 9,2 litrů na osobu a den (na 87,6 l/os/den). V meziročním srovnání hodnota tohoto ukazatele proti roku 2014 vzrostla pouze o 0,3 litrů na osobu a den. V mezikrajském srovnání byla zaznamenána nejvyšší hodnota v Hl. městě Praze (106 l/os/den) a naopak nejnižší v kraji Zlínském (75,6 l/os/den). Svoji výši ukazatele se Plzeňský kraj zařadil na páté nejvyšší místo v ČR, pod republikovým průměrem se pohybuje o 0,3 l na osobu a den. Cena pitné vody (bez DPH) proti roku 2014 téměř stagnovala (v roce 2014 sazba 33,3 Kč/m³, v roce 2015 sazba 33,2 Kč/m³) a cena stočného (bez DPH) klesla z 25,0 Kč/m³ v roce 2014 na 24,6 Kč/m³ v roce 2015. Průměrná cena vodného a stočného (bez DPH) činila za Plzeňský kraj 57,80 Kč, tj. o 8,50 Kč méně než republikový průměr.

Graf 4.2 Specifické množství vody fakturované domácnostem a celkem v Plzeňském kraji

**Podíl obyvatel
bydlících v domech
napojených na
veřejnou kanalizaci
s ČOV má mírně
rostoucí trend**

Kvalita povrchových vod je do jisté míry ovlivněna i čištěním vod odpadních. K největším producentům **odpadních vod** patří osídlené celky, tzn. města a obce. V roce 2015 dosáhla délka kanalizační sítě v Plzeňském kraji 2 939 km, tj. o 8 km (o 0,3 %) méně než v roce 2014. V roce 2015 bylo napojeno na veřejnou kanalizaci 83,0 % obyvatel, což je ve srovnání s rokem 2006 nárůst o 4,9 procentních bodů a v meziročním srovnání o 0,6 procentního bodu. Zhruba dvakrát tak větší nárůst vykazuje meziročně i ukazatel podílu obyvatelstva bydlícího v domech napojených na kanalizace s čističkou odpadních vod (dále jen ČOV). V roce 2015 dosáhl hodnoty 77,5 %. Do kanalizace bylo v roce 2015 vypuštěno 32 263 tis. m³ odpadních vod, tzn. o 3 % méně než v roce předchozím. Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových) se meziročně zvýšil o 0,8 procentního bodu na 94,7 %. V Plzeňském kraji bylo v roce 2015 v provozu celkem 196 ČOV (tzn. o 3 méně než v roce 2014) s celkovou kapacitou 172,9 tis. m³/den. Z celkového počtu ČOV byly všechny mechanicko-biologické.

4.3 Emise⁴⁷

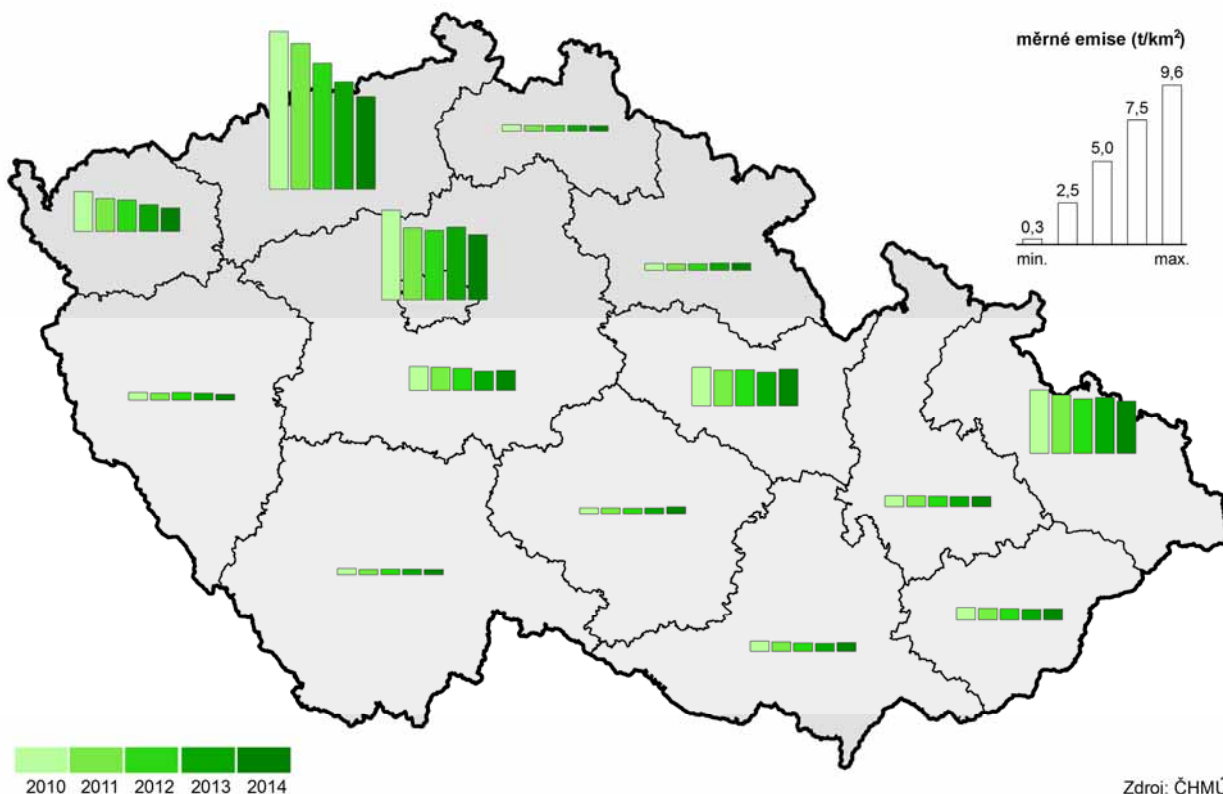
**Emise jsou důležitým
faktorem pro
hodnocení kvality
ovzduší**

Jednou z problematických oblastí životního prostředí a jeho vlivu na kvalitu života je kvalita ovzduší. Determinujícím faktorem pro její hodnocení je celkové množství **emisí** (tj. vypouštění resp. únik znečišťujících látek do ovzduší). Vybrané základní znečišťující látky jsou oxidy siřičitý, uhelnatý, dusíku a látky tuhé. Producenti tohoto znečištění (REZZO) jsou ve smyslu zákona o ovzduší členěni podle velikosti zdrojů znečištění na stacionární (REZZO 1-3; velké, střední a malé) a mobilní (REZZO 4). V důsledku likvidace zastaralých a nevyužívaných výrobních provozů, restrukturalizace některých výrobních procesů a především vlivem přechodu na jiný, ekologičtější způsob vytápění došlo během pětileté časové řady k mírnému poklesu emisí. Intenzivní rozvoj automobilové dopravy v souvislosti s provozem dálnice D5 je dalším faktorem, který ovlivňuje kvalitu ovzduší v Plzeňském kraji (zejména emise REZZO 4). Z analýzy dat měrných emisí (REZZO 1-4) je patrné, že došlo k meziročnímu⁴⁸ poklesu tuhých znečišťujících látek (o 0,04 t/km²), měrných emisí SO₂ (o 0,05 t/km²), měrných emisí NO_x (o 0,11 t/km²) a měrných emisí CO (o 0,62 t/km²), a to především vlivem poklesu stacionárních zdrojů (REZZO 1-3). Měrné emise REZZO 4 se snižují ve všech kategoriích znečišťujících látek. Tento klesající trend je zachován i v přepočtu znečišťujících látek na obyvatele (pokles v rozmezí 0,6 až 0,8 kg na obyvatele kromě emisí CO). V rámci České republiky lze hodnotit ovzduší v Plzeňském kraji jako relativně čisté. Nejvíce zatížená emisemi znečišťujících látek jsou území s vysokou koncentrací průmyslových aktivit, s vysokou hustotou osídlení a v neposlední řadě i se značně soustředěnou dopravou. Naopak mezi méně zatížené oblasti patří horské partie Šumavy, Českého lesa a západní části Brd.

⁴⁷ ČHMÚ provedl v roce 2014 z důvodů nové struktury stacionárních zdrojů přepočty celé časové řady. Emisní bilance za rok 2013 byla zpracována pro všechny kategorie zdrojů z aktuálních dostupných podkladů a odpovídá požadavkům na mezinárodní inventarizaci emisí

⁴⁸ Údaje roku 2015 zatím nejsou k dispozici

Emise oxidů dusíku (REZZO 1–3) v krajích v letech 2010 až 2014

Zdroj: ČHMÚ

Emise znečišťujících látek v meziročním srovnání zaznamenaly téměř ve všech okresech pokles

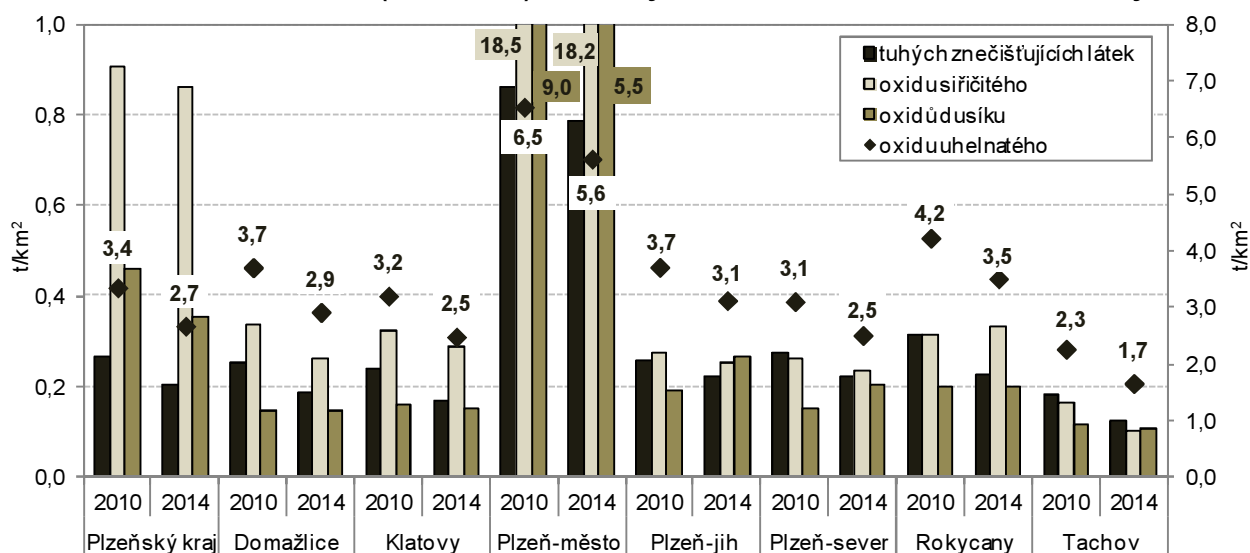
Pro meziokresní srovnání jsou dostupná data pouze za stacionární zdroje (REZZO 1-3). Emise tuhých znečišťujících látek⁴⁹ klesly meziročně ve všech okresech kraje, z toho nejvíce v okrese Plzeň-město (o 0,22 t/km²). Hodnota emisí SO₂ klesla také ve všech okresech, nejvíce však v okrese Domažlice (o 0,07 t/km²). Emise NO_x v okrese Plzeň-sever stagnovaly, na Plzni-jihu vzrostly o 0,02 t/km² a v ostatních okresech meziročně klesly, z toho nejvíce v Plzni-městě (o 1,21 t/km²). Měrné emise CO v meziročním srovnání klesly také ve všech okresech, nejvíce ale v okrese Rokycany (o 0,75 t/km²).

Emise znečišťujících látek se pohybují pod republikovým průměrem

V rámci ČR se u všech vybraných základních znečišťujících látek hodnota Plzeňského kraje pohybuje pod republikovým průměrem, který však ovlivňují kraje se silně znečištěným ovzduším jako například Ústecký, Moravskoslezský apod. Plzeňský kraj v roce 2014 dosáhl u emisí tuhých látek (včetně tuhých znečišťujících látek, NH₃ a těkavých organických látek) páté nejnižší hodnoty, u emisí SO₂ sedmé nejnižší hodnoty, u emisí NO_x a CO třetí nejnižší hodnoty.

⁴⁹ Okresní data nezahrnují tuhé znečišťující látky, NH₃ a těkavé organické látky ze stavebních prací, chovů hospodářských zvířat, aplikace minerálních hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel

Graf 4.3 Měrné emise (REZZO 1-3) znečišťujících látek v okresech Plzeňského kraje

4.4 Odpady

Plzeňský kraj má druhou nejvyšší hodnotu vyprodukovaného podnikového odpadu v kg na obyvatele v rámci ČR

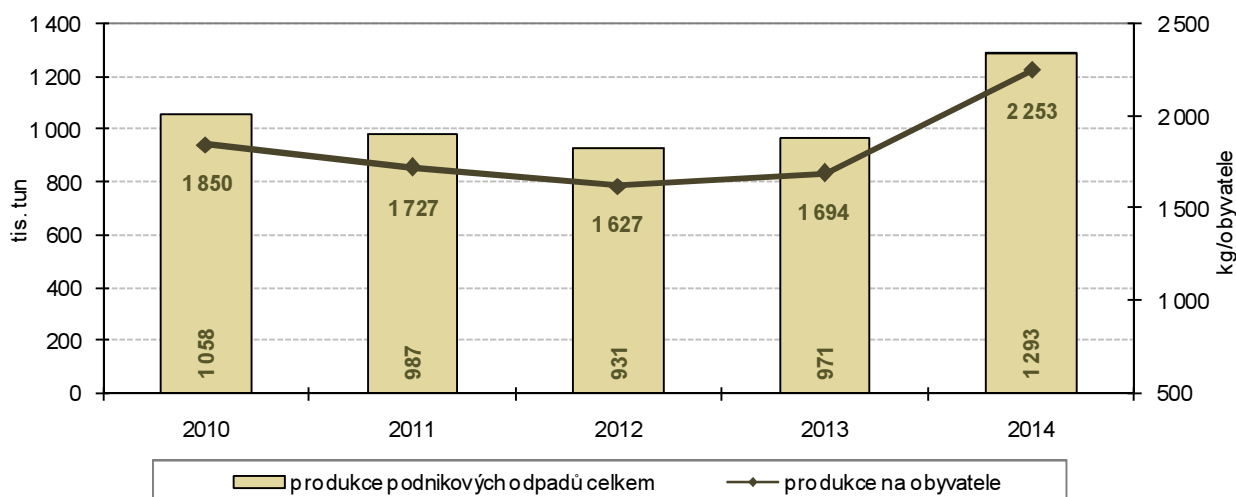
Odpad je jedním z negativních vlivů zasahujícím do environmentální sféry. Současná situace v odpadovém hospodářství je charakterizována převahou množství produkovaného odpadu nad jeho relativně nízkým využitím jako zdroje druhotných surovin a energie. Produkce podnikového odpadu vzniká v přímé závislosti na materiálové a energetické náročnosti výroby a zpracování. V Plzeňském kraji bylo v roce 2014⁵⁰ vyprodukováno 1 293 tis. tun podnikového odpadu. V meziročním srovnání to znamená zvýšení o 322,5 tis. tun, tzn. o 33,2 %. V absolutních hodnotách má vývoj produkce podnikových odpadů v desetileté časové řadě variabilní vývoj. Při analýze relativního ukazatele propočtu celkového vyprodukovaného podnikového odpadu na jednoho obyvatele v kraji dojdeme k podobným závěrům. Produkce podnikového odpadu v přepočtu na 1 obyvatele dosáhla v roce 2014 v Plzeňském kraji 2 252,7 kg na obyvatele. Tato hodnota vyprodukovaného odpadu je druhá nejvyšší hned po Hl. městě Praze (5 023,4 kg/obyv.). Proti republikovému průměru je hodnota v Plzeňském kraji vyšší o 330,0 kg na obyvatele.

Produkce podnikového odpadu v kg na tis. Kč HDP dosáhla v rámci ČR třetí nejvyšší hodnoty

Jedním z klíčových indikátorů odpadového hospodářství, který vypovídá o stavu a vývoji podnikové produkce odpadů, je hodnota této produkce ve vztahu k hrubému domácímu produktu (dále jen HDP) jako základnímu ukazateli, jehož výše je rozhodujícím kritériem hodnocení ekonomické úrovně jednotlivých regionů. V Plzeňském kraji měla hodnota ukazatele **produkce podnikového odpadu v přepočtu na tis. Kč HDP** od roku 2010 klesající tendenci až do roku 2013 (4,7 kg/tis. Kč HDP). V roce 2014 však hodnota tohoto ukazatele výrazně stoupla na 5,9 kg/tis. Kč HDP. V mezikrajském srovnání v roce 2014 to představuje třetí nejvyšší hodnotu za kraje Moravskoslezským a Hl. městem Prahou.

⁵⁰ Údaje roku 2015 zatím nejsou k dispozici

Graf 4.4 Produkce podnikových odpadů podle sídla podniku v Plzeňském kraji

Největším producentem podnikového odpadu je odvětví stavebnictví

Objem vyprodukovaného odpadu a jeho charakter do jisté míry determinuje i **odvětvová struktura** výroby. Z produkce odpadů ve vybraných odvětvích národního hospodářství v roce 2014 je patrný nejvyšší podíl odvětví stavebnictví (61,8 %), téměř jedna pětina ve zpracovatelském průmyslu a téměř zanedbatelný je podíl v odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství (0,3 %). V retrospektivním pohledu od roku 2010 stoupla celková produkce odpadů o 22,2 %, a to zejména vlivem zvyšujícího se podílu podnikového odpadu v odvětví stavebnictví (o 13,3 procentního bodu).

Komunální odpad v Plzeňském kraji představoval 4,4 % z celkové produkce tohoto odpadu v ČR

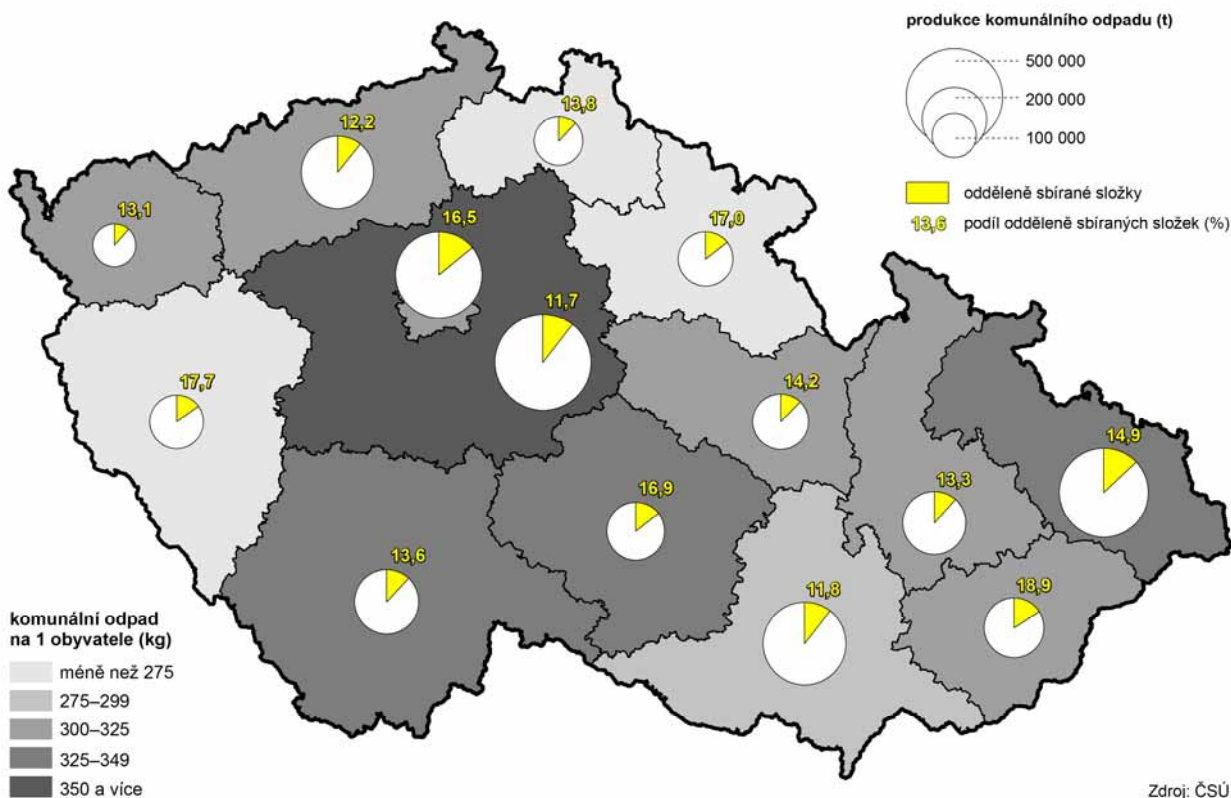
Zvláštní kategorií odpadů je **odpad komunální**. V České republice bylo v roce 2014 vyprodukováno 3 260,6 tis. tun komunálního odpadu, z toho nejvíce v kraji Středočeském (464,3 tis. tun) a nejméně v kraji Karlovarském (92 tis. tun). Vyprodukovaný komunální odpad v Plzeňském kraji v roce 2014 představoval 4,4 % celkové produkce tohoto odpadu v ČR. Meziročně se množství vyprodukovaného komunálního odpadu v přepočtu na 1 obyvatele v Plzeňském kraji výrazně zvýšilo (o 9 %). Průměrné tempo růstu dosáhlo výše 1,4 %, přesto se během celého sledovaného období (od roku 2010) hodnota tohoto relativního ukazatele nacházela hluboko pod republikovým průměrem. V mezikrajském srovnání v roce 2014 zaujímá Plzeňský kraj v relativním ukazateli vyprodukovaného komunálního odpadu na obyvatele (251,7 kg/obyv.) nejnižší místo v rámci ČR, za ním následují kraje Liberecký, Královéhradecký a Jihomoravský. Naopak největší produkci komunálního odpadu na obyvatele vykazují kraje Středočeský (354,7 kg/obyv.), Vysočina (329,3 kg/obyv.), Moravskoslezský a Jihočeský (shodně 325,5 kg/obyv.).

Plzeňský kraj se po několika letech prvenství ve sběru tříděného odpadu umístil na druhém místě

Podíl **odděleně sbíraných složek** komunálního odpadu z celkové produkce tohoto odpadu zaznamenal v roce 2014 druhou nejvyšší hodnotu (17,7 %) hned za krajem Zlínským (18,9 %), přičemž republikový průměr činil 14,3 %. Po několika letech prvenství se tak postavení Plzeňského regionu u odděleně sbíraných složek komunálního odpadu změnilo. V relativním ukazateli přepočtu tříděného sběru komunálního odpadu na 1 obyvatele se v roce 2014 řadí Plzeňský region (44,6 kg/obyv.) na šesté nejvyšší místo v ČR (44,4 kg/obyv.). První místo s výtěžností odděleně sbíraných složek zaujímá Zlínský kraj (58,1 kg/obyv.) a poslední a nejnižší výtěžnost vykazuje kraj Jihomoravský (34,8 kg/obyv.).

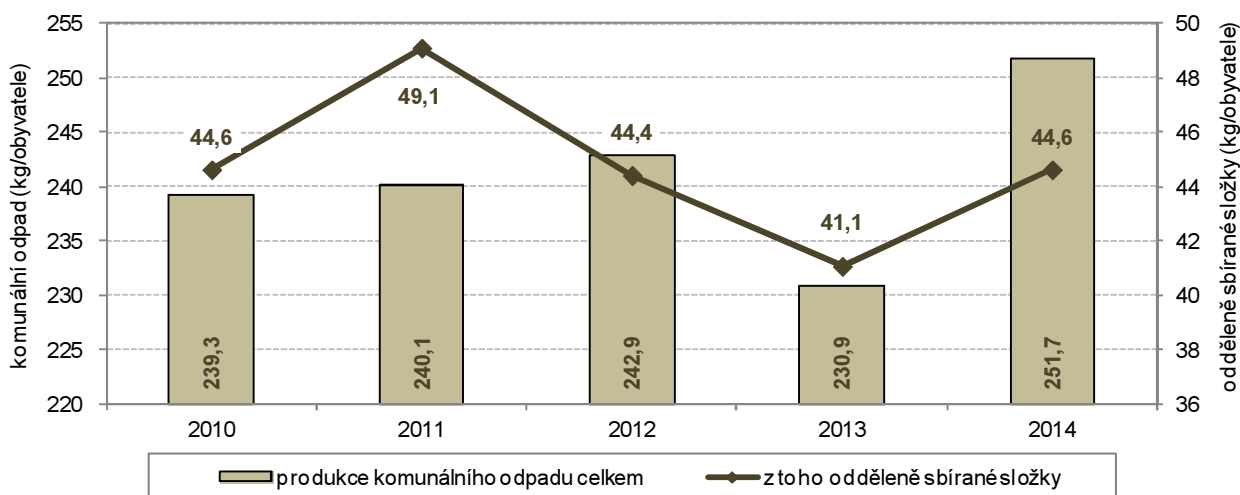
Komunální odpad v krajích v roce 2014

Odpady jsou i zdrojem energie a surovin

Odpady vznikající jako důsledek nevhodného a neefektivního nakládání s neobnovitelnými zdroji (půda, voda apod.) jsou však na druhé straně zdrojem energie a surovin. Základním aspektem udržitelného rozvoje v environmentální oblasti je právě upřednostňování jejich využití (recyklace, materiálové využití aj.) před jejich odstraňováním. Skládání a spalování představuje v mnoha případech zdroj znečištění životního prostředí zejména půdy, vody a ovzduší s dopadem do krajinných ekosystémů. Mezi základní aktuální řešené otázky v nakládání s odpady patří i separovaný sběr vyříděných položek komunálního odpadu.

Graf 4.5 Produkce komunálního odpadu v Plzeňském kraji

Základní strategie v oblasti odpadového hospodářství je prevence

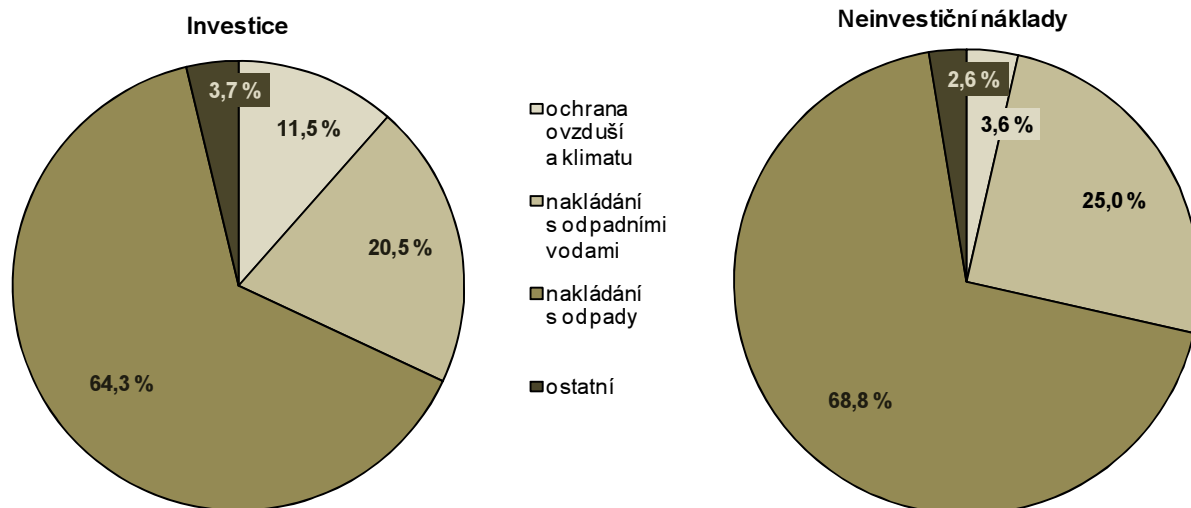
Politika odpadového hospodářství je jedním ze základních principů environmentálního pilíře udržitelného rozvoje, a to nejen na regionální či republikové úrovni, ale i na poli mezinárodním. Vzhledem k tomu, že odpady znamenají velkou zátěž pro životní prostředí, je bezesporu základní strategií v této oblasti **prevence** (předcházení vzniku odpadů, omezování jejich množství a vlastností).

4.5 Výdaje na ochranu životního prostředí

V roce 2014 bylo v Plzeňském kraji na ochranu životního prostředí meziročně proinvestováno o 87,5 % více finančních prostředků

V roce 2014⁵¹ dosahoval objem **pořízených investic na ochranu životního prostředí podle místa investice** 2 493,7 mil. Kč, což v meziročním srovnání představuje zvýšení o 87,5 %. V přepočtu na jednoho obyvatele bylo v roce 2014 proinvestováno 4 344,4 Kč/obyv., což ve srovnání s předchozím rokem znamenalo zvýšení o 87,1 %. Zatímco v roce 2013 Plzeňský kraj (2 322 Kč/obyv.) zaujímal v mezikrajském srovnání sedmé nejvyšší místo, v roce 2014 již postoupil na místo třetí. Objem **pořízených investic na ochranu životního prostředí podle sídla investora** stoupl v meziročním srovnání o 90,7 %. Z hlediska struktury pořízených investic (podle sídla investora) bylo nejvíce investičních prostředků vloženo do nakládání s odpady (64,3 %) a nakládání s odpadními vodami (20,5 %). V retrospektivním pohledu se vložené finanční prostředky do oblasti nakládání s odpadními vodami snižují ve prospěch nakládání s odpady. Objem neinvestičních nákladů environmentálního charakteru (podle sídla investora) v absolutní výši vzrostl meziročně o 2,3 %. Ze struktury neinvestičních nákladů vyplývá trend směřování finančních prostředků z větší části do oblasti nakládání s odpady (68,8 %).

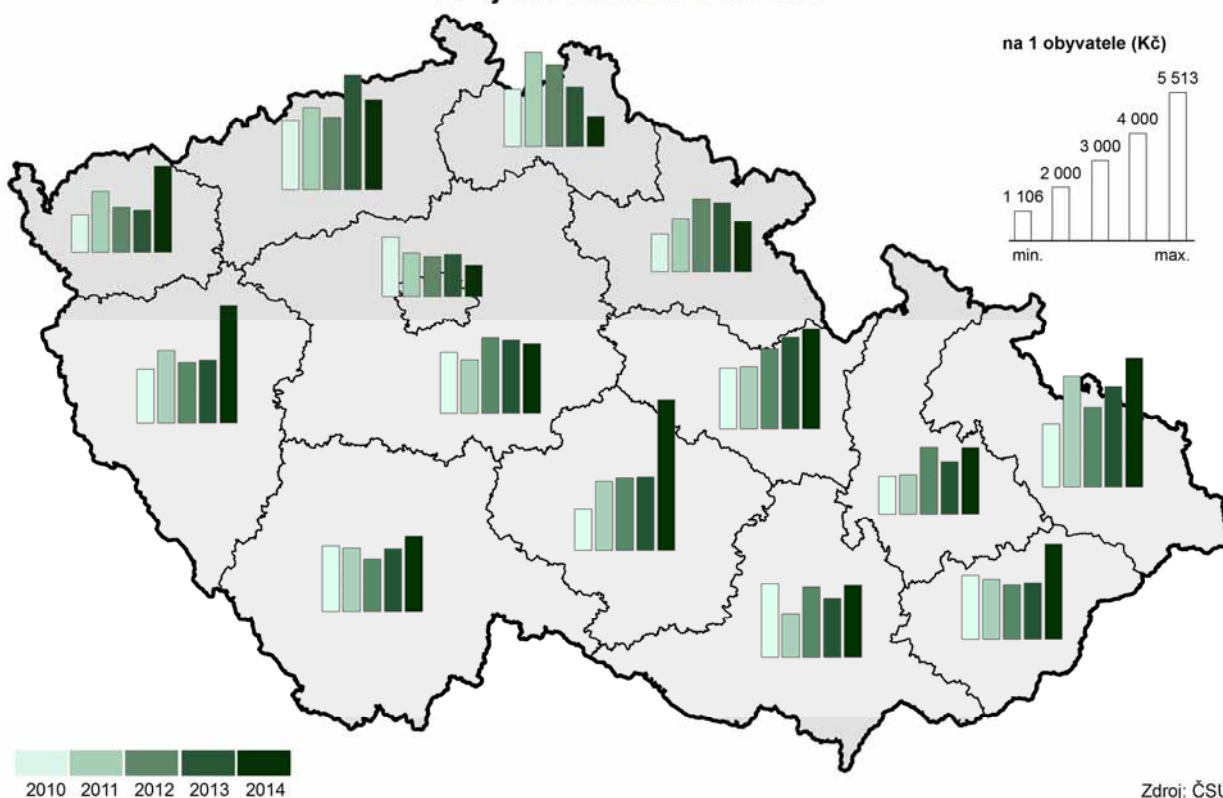
Graf 4.6 Investice a neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora v Plzeňském kraji

⁵¹ Údaje roku 2015 zatím nejsou k dispozici

Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice
v krajích v letech 2010 až 2014

5. Mezikrajské srovnání

Ekonomice se v roce 2015 dařilo, což dokládá nárůst hrubého domácího produktu (HDP) České republiky o víc než 4 % – nejvyšší za posledních osm let. V regionálním pohledu jsou však informace o vývoji HDP k dispozici pouze do roku 2014 (výsledky za rok 2015 budou zveřejněny v prosinci 2016). Hospodářský vývoj v roce 2014 ukončil období recese, když HDP ve srovnatelných cenách (s. c.) meziročně neklesl v žádném kraji – ve 13 krajích vzrostl a v jednom kraji stagnoval. Takto příznivý meziroční vývoj z hlediska všech krajů byl naposledy zjištěn v roce 2007. V letech 2008–2013 pak regionální HDP v s. c. každým rokem klesal minimálně ve dvou krajích. Jednotlivé kraje zaznamenaly v tomto období meziroční pokles HDP nejčastěji třikrát. Pouze jednou (v roce 2009) HDP poklesl v Jihomoravském kraji. Naopak vleklé hospodářské problémy měly Karlovarský a Ústecký kraj, ve kterých HDP v s. c. klesal po celé období 2008–2013, respektive v letech 2009–2013.

Populace stárne ve všech krajích, lidé se dožívají vyššího věku

Demografický vývoj v jednotlivých krajích sdílel v letech 2010–2015 řadu společných rysů. V celém státě populace stárla, což dokumentoval rostoucí průměrný věk obyvatel. Zvýšil se podíl dětí i seniorů, vzrostl průměrný věk snoubenců při prvním sňatku a podíl dětí narozených mimo manželství. Ve srovnání mezních let uvedeného časového intervalu klesl ve všech krajích počet narozených dětí i počet rozvodů, naopak vzrostl absolutní počet zemřelých. S ohledem na celospolečenský vývoj, životní styl nebo pokroky v medicíně se neustále zvyšovala střední délka života. Naděje dožití mužů i žen díky tomu vzrostla ve všech krajích.

Od roku 2010 je nejlidnatějším územím kraj Středočeský

I přes výše uvedené společné demografické tendence lze vysledovat mnoho územních disparit, z nichž některé si udržely déletrvajících platnost. Vysoká různorodost byla v mezikrajském srovnání zachována u počtu obyvatel a hustoty zalidnění. Výměrou největšími kraji České republiky zůstaly kraje Středočeský a Jihočeský, nejmenším krajem je Hlavní město Praha. Od vzniku současné podoby krajů (k 1. 1. 2000) se jejich vnější hranice měnily minimálně, proto se pořadí krajů podle katastrální výměry nezměnilo. Poslední úpravy hranic krajů proběhly k 1. lednu 2016 v souvislosti s redukcí vojenských újezdů. Dynamičtější vývoj byl ve sledovaném období zaznamenán v počtu obyvatel a s tím spojené hustotě zalidnění. Až do roku 2008 byl nejlidnatějším kraj Moravskoslezský, v roce 2009 Praha a od roku 2010 žije nejvíce obyvatel v kraji Středočeském. Především díky výrazné migrační vlně se populace Středočeského kraje v letech 2000–2015 zvětšila o 209,0 tis. osob. Druhý nejvyšší přírůstek obyvatel (114,4 tis.) příslušel druhému nejlidnatějšimu kraji Hlavnímu městu Praze, a to opět zásluhou vysokých počtů přistěhovaných. Třetí nejlidnatější kraj Moravskoslezský charakterizoval trend opačný. Od roku 2000 přišel o nejvíce obyvatel ze všech krajů (o 46,9 tis. osob). Převažující populační úbytek byl v letech 2000–2015 vykázan v šesti ze čtrnácti krajů, přičemž k nejvýraznějšímu úbytku došlo na východě republiky. Dlouhodobý pokles počtu obyvatel charakterizoval také nejzápadnější a nejméně lidnatý kraj Karlovarský, především vlivem zvýšeného počtu vystěhovaných po roce 2008.

Jihočeský kraj má mezi kraji nejnižší hustotu zalidnění

Nejvyšší **hustota zalidnění**, 2 555 obyvatel na km², náležela Hlavnímu městu Praze, kde druhý nejvyšší počet obyvatel žije na nejmenší ploše. Hustota obyvatel v Praze byla více než jedenáctkrát vyšší než u druhého v pořadí - kraje Moravskoslezského. Celorepublikový průměr 134 obyvatel km² překonaly ještě kraje Jihomoravský, Ústecký, Zlínský a Liberecký. Odlišnou sídelní strukturu charakterizuje především rozlehlý kraj Jihočeský s hustotou 64 obyvatel na km², v jehož příhraničí se nachází řídko osídlená část Šumavy.

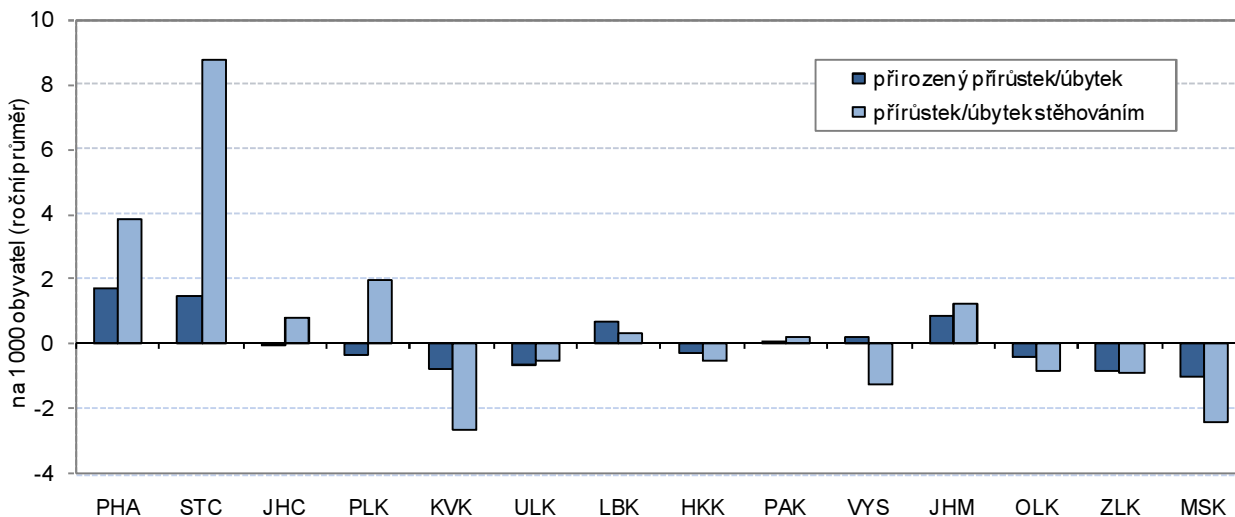
Nejvyšší úbytek obyvatel stěhováním je dlouhodobě v kraji Moravskoslezském

Dlouhodobou převahu živě narozených nad zemřelými vykazala od roku 2000 trojice krajů Liberecký, Středočeský a Hlavní město Praha. Od roku 2010 se k nim přiřadily kraje Jihomoravský, Kraj Vysočina, Pardubický a Jihočeský. Opačný jev byl typický především pro kraj Moravskoslezský a Zlínský, pro které je převaha živě narozených nad zemřelými spíše ojedinělá. Dlouhodobou stálost si uchovávají i základní migrační proudy. Suverénně nejvyšší kladné saldo stěhování měl v relativním pohledu v letech 2000–2015 kraj Středočeský, s odstupem následovaný Prahou a dále krajem Plzeňským. Trvale kladné migrační saldo si od roku 2000 držel vedle Středočeského kraje pouze kraj Jihočeský. Opačný trend nastal v kraji Moravskoslezském. Déletrvající převaha vystěhovalých nad přistěhovalými je dále typická pro kraje Karlovarský, Olomoucký, Zlínský a Kraj Vysočina.

V roce 2015 poprvé převážily počty osob starších 65 let nad počty dětí do 15 let ve všech krajích

Ke změně **věkového složení** a stárnutí populace docházelo ve všech krajích České republiky. Zatímco v roce 2000 byla nejmladší populace Karlovarského kraje s průměrným věkem 37,7 let, o 15 let později byli v průměru nejmladší obyvatelé Středočeského kraje s věkem 40,8 let. Jelikož stěhování je častější u mladší generace, nejvyšší růst průměrného věku vykazaly kraje s vysokým migračním úbytkem. Naopak velmi pozvolné bylo stárnutí populace v Praze a Středočeském kraji. Hlavní město v roce 2013 ztratilo pozici věkově nejstaršího kraje, kterou do té doby zastávalo, v roce 2015 bylo dokonce pátým nejmladším mezi 14 kraji. Nejstarším krajem byl v letech 2013–2015 kraj Královéhradecký. V roce 2000 měly všechny kraje (s výjimkou Hlavního města Prahy) více dětí do 15 let než osob ve věku 65 a více let. Stárnutím populace kraje postupně přišly o převahu dětí nad seniory, jako poslední ji zaznamenal Středočeský kraj v roce 2014 a v roce 2015 již bylo ve všech krajích více seniorů než dětí.

Graf 5.1 Změny počtu obyvatel podle krajů v letech 2010 až 2015

Nejvyšší úmrtnost byla v Moravskoslezském a Ústeckém kraji

Dlouhodobě nejvyšší **úmrtnost** obyvatel charakterizuje území s vysokým zastoupením těžebního průmyslu a výrazným znečištěním ovzduší, tj. kraj Moravskoslezský a Ústecký (shodně 11,2 zemřelých na 1 000 obyvatel). Za touto dvojicí se v roce 2015 řadil kraj Olomoucký a Plzeňský. Úmrtnost je kromě věkové struktury, struktury zaměstnanosti a kvality životního prostředí ovlivňována širokou škálou faktorů – od genetických po kvalitu a dostupnost zdravotní péče. Také proto dosahuje horších výsledků nejen pohraničí, ale i odlehlější oblasti (tzv. vnitřní periferie). Nejpříznivější úmrtnostní poměry

naopak vykazuje většina velkých měst a jejich zázemí. Z pohledu krajů byla nejnižší úmrtnost v roce 2015 zaznamenána v Hlavním městě Praze (9,8 zemřelých na 1 000 obyvatel).

Nejvyšší naděje dožití je v Praze

Zlepšování úmrtnostních poměrů se dlouhodobě promítá i do rostoucí naděje dožití. Nejvyšší **naděje dožití** měly v letech 2010–2015 děti narozené v Praze, kde naděje dožití chlapce narozeného v letech 2014–2015 činila 77,7 let a dívky 82,6 let. Na opačném pólu se umístil kraj Ústecký, naděje dožití zde u chlapců činila 73,9 let a u dívek 79,6 let. Od roku 2010 vzrostla střední délka života ve všech krajích. Nejvyšší růst byl u mužů zaznamenán v kraji Zlínském a u žen v kraji Olomouckém.

Podíl cizinců vzrostl ve všech krajích, nejvíc jich žije v Praze

Zastoupení **cizinců** v populaci se od roku 2011 postupně mírně zvyšuje, v roce 2015 se meziročně zvýšilo ve všech krajích. Jejich nejvyšší podíl byl v Praze (13,5 %), kde mezi roky 2010 a 2015 vzrostl počet cizinců o téměř 23 tis. osob. V ostatních krajích se v roce 2015 pohyboval podíl cizinců od 6,4 % v kraji Karlovarském po 1,5 % v kraji Zlínském. Z celkového počtu 464,7 tis. cizinců v České republice jich nejvíce žilo v Praze (36,9 %).

Zaměstnanost roste od roku 2011, nejrychlejší tempo růstu bylo v roce 2015

Růst ekonomiky zlepšoval situaci na trhu práce. **Zaměstnanost** rostla v posledních pěti letech; v roce 2015 bylo tempo růstu nejrychlejší. Hodnoty ukazatele v krajích přitom odrážejí vedle demografického vývoje také ekonomickou kondici podniků na území jednotlivých regionů. V roce 2015 byla nejvyšší zaměstnanost v Hlavním městě Praze, Středočeském a Plzeňském kraji a naopak nejnižší v regionech na severu Čech a Moravy (v Ústeckém a Moravskoslezském kraji). Zaměstnanost rostla proti roku 2014 meziročně nejrychleji ve čtyřech krajích (Plzeňský, Karlovarský, Olomoucký a Zlínský) shodně o 1,5 procentního bodu; ve dvou krajích (Hlavním městě Praze a Kraji Vysočina) došlo k meziročnímu poklesu.

Největší rozdíly v zaměstnanosti mezi pohlavími byl v kraji Libereckém

Zaměstnanost mužů a žen se od sebe logicky liší ve vazbě na mateřství a větší zapojení žen do výchovy dětí. U obou pohlaví byla nejvyšší zaměstnanost v Hlavním městě Praze; u mužů se přes meziroční pokles přiblížila k hodnotě 70 %, u žen se přehoupla přes 50% hranici. Největší rozdíl v zaměstnanosti obou pohlaví byl zaznamenán v Libereckém kraji, v roce 2015 činil 19 procentních bodů.

Dlouhodobý růst zaměstnanosti je v sektoru služeb

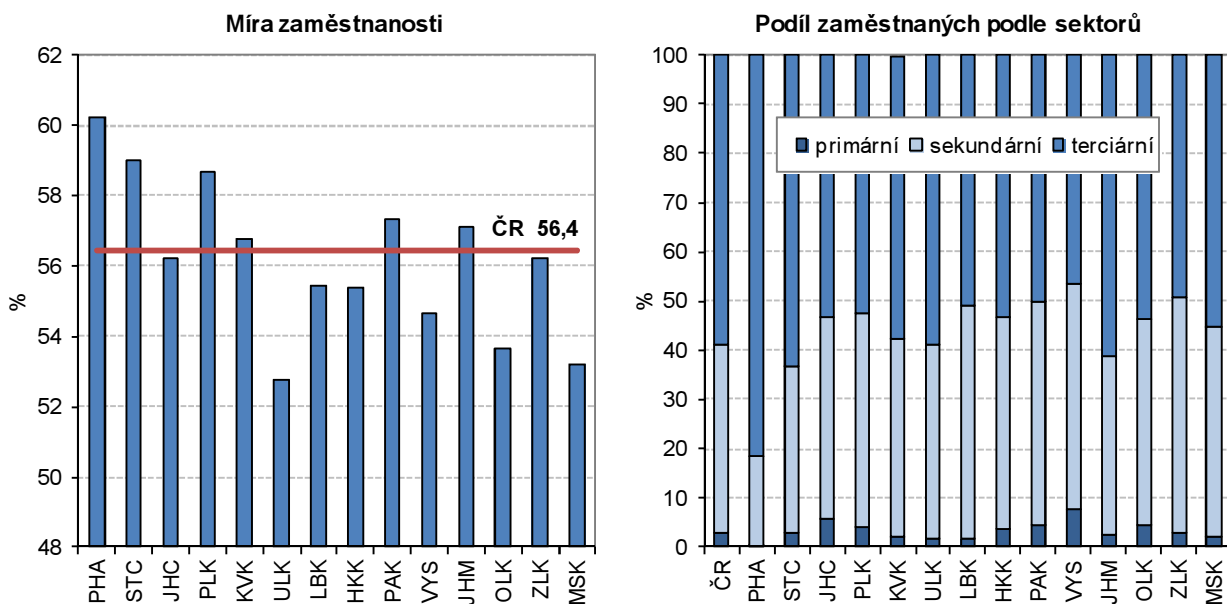
V současnosti je nejvýznamnějším sektorem z hlediska zaměstnanosti sektor služeb (terciární sektor). Dlouhodobě počet zaměstnaných v tomto sektoru roste a dlouhodobě se zvyšuje i jeho podíl na celkové zaměstnanosti. Zastoupení sektoru služeb se v jednotlivých krajích značně liší. Více než 80 % zaměstnaných v tomto sektoru má Hlavní město Praha, naopak v Kraji Vysočina a ve Zlínském kraji je ve službách zaměstnána necelá polovina z celkového počtu zaměstnaných osob v kraji.

Zaměstnanost v sektoru průmyslu a stavebnictví se zvýšila

V posledních letech se zvýšila zaměstnanost v průmyslu a stavebnictví. Zatímco po roce 2008 došlo v tomto sektoru k výraznému útlumu, v posledních dvou letech je vidět oživení. Meziroční nárůst počtu zaměstnaných v sekundárním sektoru proti roku 2014 se nejvíc projevil v Královéhradeckém kraji, kde zaměstnanost meziročně stoupla o 3,9 %, v dalších dvou krajích (Karlovarském a Jihočeském) byl nárůst více než 3%.

Graf 5.2 Míra zaměstnanosti a zaměstnanost podle sektorů a krajů v roce 2015

Nejvíce volných pracovních míst bylo v Hlavním městě Praze a Středočeském kraji

Svižný růst ekonomiky se kladně promítl i do **nezaměstnanosti**. Zatímco na sklonku roku 2014 nabízely úřady práce 59 tis. volných pracovních míst, o dvanáct měsíců později to bylo téměř 103 tis. volných pozic. Nejvíce jich bylo k dispozici v Hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji, tedy v regionech s nižší nezaměstnaností. Tento nesoulad mezi nabídkou volných pracovních míst a počty uchazečů o zaměstnání má vedle regionálního rozměru i aspekt kvalifikační.

Nezaměstnanost klesala ve všech krajích, u mužů rychleji než u žen

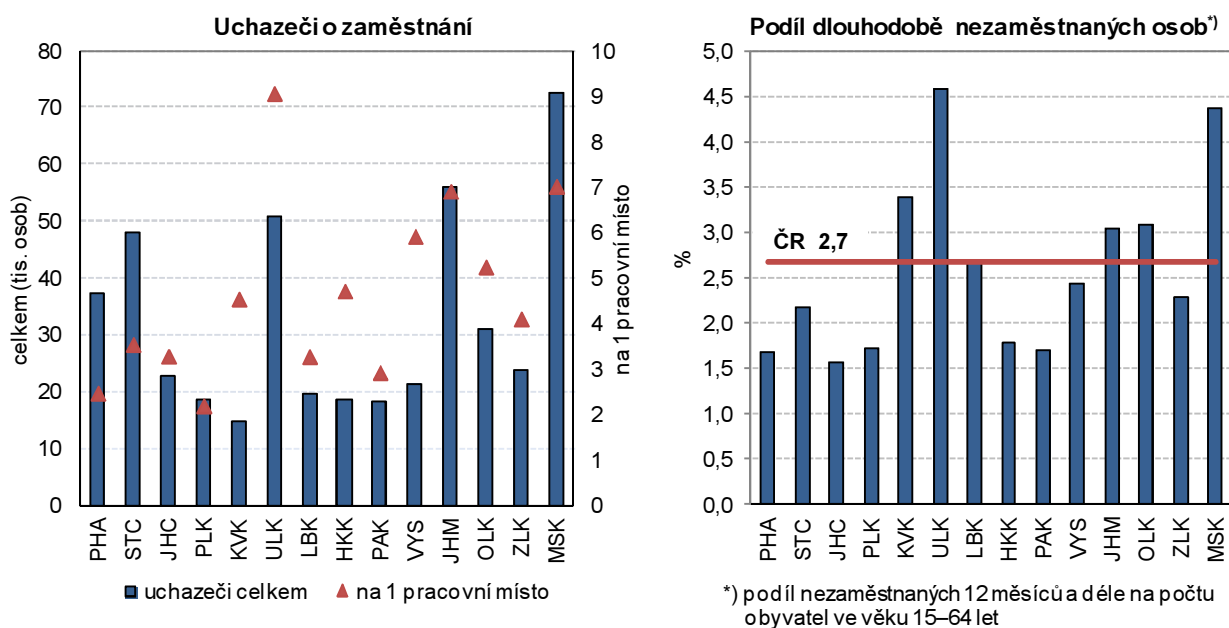
Z dlouhodobého hlediska podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku od roku 2009 rostl (s víceméně pravidelnými cyklickými výkyvy) a kulminoval počátkem roku 2014, kdy se nezaměstnanost vyšplhala k 8,6 %. V průběhu celého roku 2015 se podíl nezaměstnaných snižoval, nejnižší úroveň byla na podzim (v říjnu a listopadu shodně 5,9 %), mírný nárůst nastal v závěru roku. Proti konci roku 2014 se nezaměstnanost snížila o 1,2 procentního bodu, pokles podílu nezaměstnaných mužů byl rychlejší než u žen.

Největší meziroční pokles nezaměstnanosti byl zaznamenán v Olomouckém a Ústeckém kraji

Ve všech krajích došlo k meziročnímu snížení podílu nezaměstnaných, nejvýraznější pokles byl v krajích Olomouckém a Ústeckém; obdobný vývoj nezaměstnanosti byl zaznamenán u obou pohlaví. Navzdory příznivému vývoji se nezaměstnanost v Ústeckém a Moravskoslezském kraji pohybovala na sklonku roku 2015 výrazně přes 8 %. Podíl nezaměstnaných mužů byl nejvyšší v kraji Moravskoslezském (8,7 %) a žen v kraji Ústeckém (9,3 %).

Dobrym signálem je úbytek uchazečů, kteří hledají své místo na trhu práce déle než jeden rok. Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob meziročně klesl ve všech krajích, nejvíce v kraji Olomouckém a Ústeckém.

Graf 5.3 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce a dlouhodobá nezaměstnanost podle krajů k 31. 12. 2015

Příjmy domácností se postupně zvyšují, ale rozdíly mezi kraji zůstávají

Z výsledků výběrového šetření o **sociální a ekonomické situaci domácností** Životní podmínky 2015 vyplývá, že čistý peněžní příjem domácností na osobu vzrostl v posledním zjišťovaném roce (2014) oproti roku předchozímu v průměru o 4,4 tis. Kč, pouze v Kraji Vysočina došlo meziročně k poklesu příjmů. Nejvýraznější (více než desetiprocentní) nárůst zaznamenaly příjmy v kraji Karlovarském, v peněžním vyjádření to představuje vzestup o více než 14 tis. Kč na osobu za rok. Peněžní příjmy domácností v krajích se výrazně liší v závislosti na ekonomické situaci v regionu. Nejlépe jsou na tom domácnosti v Hlavním městě Praze a naopak nejnižší čisté příjmy měly domácnosti v kraji Moravskoslezském.

Došlo k oživení růstu mezd v posledních dvou letech

Stoupající poptávka po pracovní síle se projevila i v oblasti **mezd**. Jejich relativně rychlý růst se po roce 2008 značně zpomalil a až v posledních dvou letech je znát oživení. Tempo růstu mezd v roce 2015 bylo nejrychlejší za posledních sedm let a v průběhu roku se zrychlilo (z 1,6 % v 1. čtvrtletí na 3,3 % v závěru roku).

Mzdy v Praze byly o téměř 30 % vyšší oproti ostatním krajům

Podle předběžných výsledků roku 2015 rostly meziročně mzdy v průměru o 2,7 %, nejrychleji pak v Karlovarském a Jihočeském kraji (o 4,4, resp. 4,2 %), nejpomaleji v Hlavním městě Praze (o 1,2 %). Diference mezi kraji zůstávají zachovány, i když náskok Hlavního města Prahy se v čase mírně snižuje. Nejvyšší průměrné mzdy v roce 2015 byly vypláceny v Hlavním městě Praze (33 852 Kč) a proti nejnižším mzdám v Karlovarském kraji (22 750 Kč) byly o 11 tis. Kč vyšší. V těchto dvou krajích byly zaznamenány i nejvyšší a nejnižší hodnoty mediánu mezd avšak rozdíl mezi nimi nebyl tak výrazný (necelých 7 tisíc korun).

Starobní důchody mužů jsou o pětinu vyšší než důchody žen

Výše **starobních důchodů** vzrostla v roce 2015 meziročně o 2,5 % a tempo růstu bylo nejrychlejší za poslední čtyři roky. Rozdíl mezi nejvyšším a nejnižším průměrným starobním důchodem vypláceným v Hlavním městě Praze a v Olomouckém kraji byl 10 % a v čase se nemění. Obdobně rozdíl v důchodech mezi oběma pohlavími je stálý, muži pobírají dlouhodobě o více

než pětinu vyšší důchod než ženy. V jednotlivých krajích se rozdíly mezi pohlavími ve vyplácených starobních důchodech pohybují od 18 % v Hlavním městě Praze po téměř 32 % v kraji Moravskoslezském.

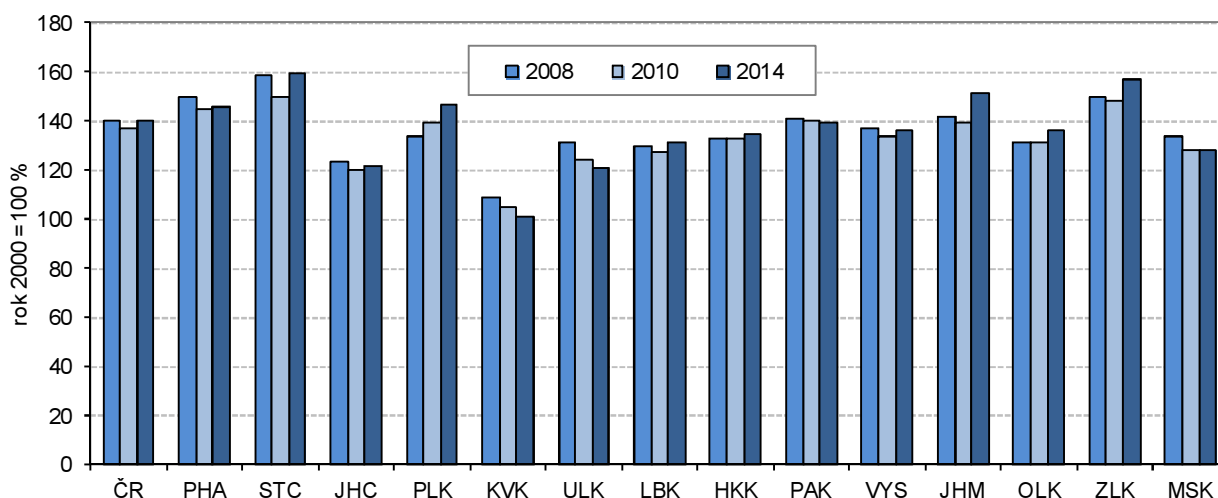
Tempo růstu podílu příjemců předčasných důchodů zpomalilo

I když se ekonomice v roce 2015 dařilo, podíl příjemců předčasných důchodů z celkového počtu příjemců starobních důchodů dále rostl. Tempo růstu se ale výrazně zpomalilo a bylo čtyřikrát nižší než v roce 2011. Nejvyšší podíl předčasných důchodů má Kraj Vysočina (31,1 %); v tomto kraji spolu s Jihočeským, Pardubickým a Olomouckým rostl podíl předčasných důchodů meziročně nejrychleji. Z hlediska pohlaví převažuje ve všech krajích podíl předčasných důchodů mužů. Největší rozdíl v roce 2015 byl v kraji Olomouckém, kde předčasný důchod pobíralo 32 % starobních důchodců - mužů a 25 % starobních důchodkyň - žen.

HDP v roce 2014 nepřekonal v polovině krajů předkrizový rok 2008

Z hlediska hospodářského vývoje po období recese došlo v roce 2014 již prakticky ve všech krajích k oživení ekonomiky, pouze v jednom kraji HDP ve srovnatelných cenách (s. c.) stagnoval. Tento pozitivní vývoj však v celé polovině krajů nestačil k dosažení hodnot předkrizového roku 2008. To platí i pro výkonnost české ekonomiky, která se nad úroveň roku 2008 dostala až v roce 2015. Mezi kraji nejpříznivější vývoj a největší nárůst HDP ve s. c. ve srovnání s rokem 2008 dosáhly kraje Plzeňský, Jihomoravský a Zlínský. Naopak nejvíc se za rokem 2008 opožďují Karlovarský, Ústecký a Moravskoslezský kraj.

Graf 5.4 Regionální HDP ve srovnatelných cenách podle krajů

Ve struktuře hrubé přidané hodnoty klesal po roce 2010 podíl stavebnictví a služeb

Do vývoje HDP se promítají změny ve struktuře hrubé přidané hodnoty (HPH). Na rozdíl od dlouhodobých trendů se v letech 2010 až 2014 ve všech krajích zvyšoval podíl primárního sektoru a s výjimkou Prahy klesal podíl terciéru. Ze sekundárního sektoru se ve všech krajích snížilo zastoupení stavebnictví a zvýšilo zastoupení zpracovatelského průmyslu. Váha zpracovatelského průmyslu nejvíce vzrostla v krajích Moravskoslezském, Královéhradeckém, Ústeckém, Kraji Vysočina a Středočeském kraji.

Nejvyšší ekonomickou výkonnost má Hlavní město Praha

Krajem s nejvyšší ekonomickou výkonností je Hlavní město Praha, které má mezi kraji výlučné postavení i vysokým podílem terciárního sektoru na HPH (84 %). HDP Prahy v přepočtu na obyvatele překračuje již od roku 2001 dvojnásobek republikového průměru a v posledních osmi letech je trojnásobný v porovnání s nejméně úspěšným Karlovarským krajem. Ani ostatní kraje republikový průměr nedosahují, nejvíc se mu přibližuje Jihomoravský kraj.

Zemědělská produkce byla v roce 2014 nejvyšší v historii ve všech krajích kromě Jihomoravského

Zemědělská produkce roku 2014 v b. c. byla ve všech krajích kromě Jihomoravského historicky nejvyšší. Tomuto výsledku napomohla rekordní sklizeň většiny plodin. Výsledek Jihomoravského kraje, který je naším největším pěstitelem vinné révy, ovlivnila horší úroda hroznů. V mezikrajském srovnání měl v letech 2012 až 2014 nejvyšší zemědělskou produkci na hektar zemědělské půdy Pardubický kraj, který patří k největším producentům jatečné drůbeže, a naopak nejnižší produkci mají dlouhodobě kraje Karlovarský a Liberecký.

V roce 2015 byly výsledky sklizně horší, v chovu skotu lepší

Sklizeň roku 2015 sice nepřekonal rekordní rok 2014, ale produkce obilovin a řepky byla relativně vysoká. Suché a teplé počasí v průběhu vegetace však nepříznivě poznamenalo sklizeň brambor a píce. V živočišné výrobě se v roce 2015 zvýšila meziročně výroba mléka, jatečného skotu a drůbeže, naopak klesla snáška vajec a výroba jatečných prasat. Jak se tyto změny společně s cenovým vývojem projeví na hodnotě zemědělské produkce za rok 2015, bude zveřejněno koncem roku 2016.

Již dva roky se zvyšuje zaměstnanost v průmyslu a roste podíl tržeb za přímý vývoz

Výsledky **průmyslových podniků** se 100 a více zaměstnanci jsou v roce 2015 příznivé. Tržby z průmyslové činnosti vzrostly, zvýšila se orientace na přímý vývoz. Největší podíl tržeb za přímý vývoz (nad 70 %) mají kraje Středočeský, Jihočeský, Královéhradecký, Pardubický a Kraj Vysočina. Naopak nejméně je na exportu závislé Hlavní město Praha (podíl 40 %) a Ústecký kraj (42 %). Zaměstnanost ve velkých průmyslových firmách ČR se meziročně již dva roky zvyšuje, vzrostla ve většině krajů (kromě Hlavního města Prahy a Karlovarského kraje), nejvíc v krajích Olomouckém a Zlínském. Dlouhodobě největší počet osob zaměstnává „velký“ průmysl v Moravskoslezském kraji; v roce 2015 celkem 107 tis. osob.

Stavební produkce se po letech restrikcí druhým rokem zvyšuje

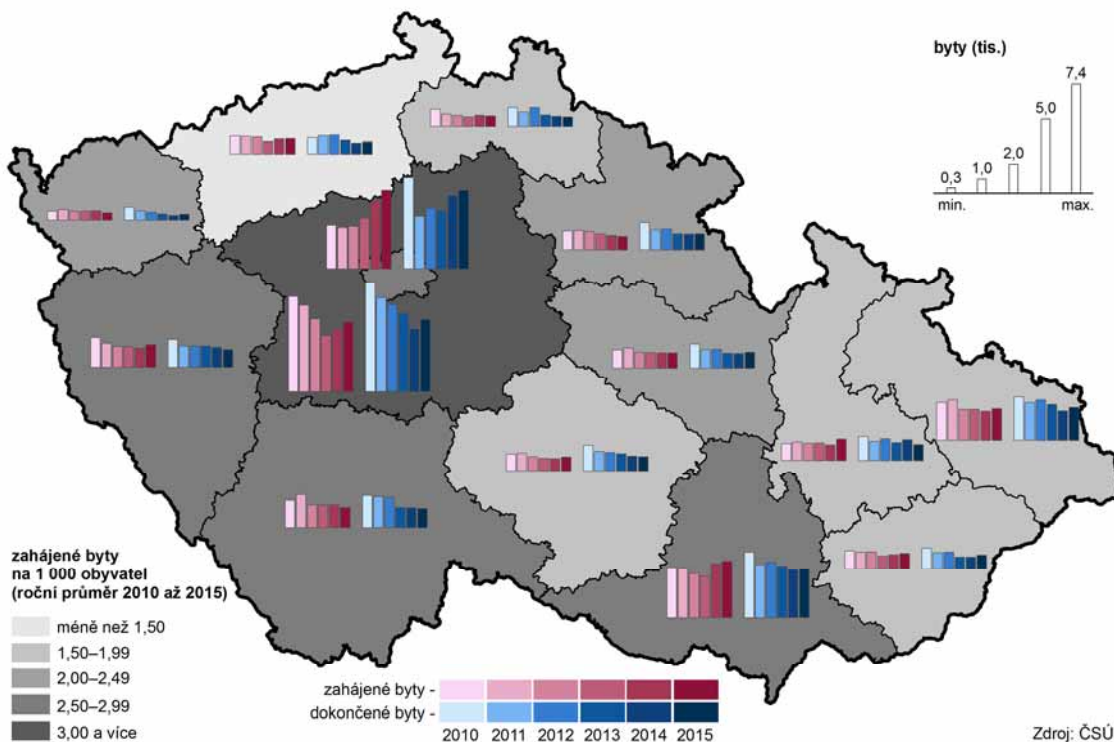
Stavebnictví prošlo v letech 2009–2013 kritickým obdobím snižování výroby, kdy se během pěti let objem stavebních prací provedených podniky s 20 a více zaměstnanci v tuzemsku propadl o třetinu. V roce 2014 došlo k obratu ve vývoji a produkce stavebnictví se již druhým rokem zvyšuje. Vyrůstá objem prací provedených pro soukromé zadavatele; ještě rychleji rostou práce pro veřejného zadavatele. V roce 2015 v ČR tvořily 41 % celkového objemu stavebních prací. Nejvyšší podíl veřejných zakázek měl v roce 2015 Kraj Vysočina (téměř 54 %), nadpoloviční podíl měly i kraje Jihomoravský, Liberecký a Olomoucký. Naopak nejnižší podíl veřejných zakázek mělo Hlavní město Praha (29 %) a Ústecký kraj (33 %).

V přepočtu na obyvatele se nejvíc staví v Praze a v Jihočeském kraji, nejméně ve Zlínském kraji

Objem stavebních prací provedených na území kraje v roce 2015 meziročně vzrostl ve všech krajích s výjimkou Plzeňského, Karlovarského a Zlínského. V intenzitě výstavby je v období 2010–2015 mezi kraji premiantem Hlavní město Praha, která je o 78 % nad republikovým průměrem, za ní v pořadí je kraj Jihočeský (nad průměrem o 38 %) a těsně nadprůměrné jsou Jihomoravský a Karlovarský kraj (ten vlivem výstavby v roce 2010). Ostatní kraje již mají podprůměrnou intenzitu výstavby; nejnižší je ve Zlínském kraji – 72 % republikového průměru.

Bytová výstavba v krajích v letech 2010 až 2015

Počet zahájených bytů se od roku 2014 zvyšuje

Oživení ekonomiky v roce 2014 přineslo i rozvoj **bytové výstavby**. Po roce 2013, kdy byla celostátně zahájena výstavba nejmenšího počtu bytů od roku 2000, se jejich počty začaly zvyšovat. S ročním posunem totéž platí pro dokončené byty: jejich počet dosáhl svého dna v roce 2014 a v roce 2015 již počty rostly. V regionálním členění počet zahájených a dokončených bytů v roce 2015 vzrostl v devíti krajích.

Nejvyšší intenzitu bytové výstavby má Praha a Středočeský kraj a nejnižší Ústecký kraj

V letech 2010–2013 měl nejvyšší intenzitu zahájené i dokončené bytové výstavby Středočeský kraj, který byl v roce 2014 odsunut Hlavním městem Prahou na druhé místo. Také v roce 2015 mělo nejvyšší intenzitu výstavby bytů Hlavní město Praha – 4,1 zahájených i dokončených bytů na 1 000 obyvatel. Krajem s nejnižší intenzitou bytové výstavby je v dlouhodobém pohledu (od roku 1990) Ústecký kraj.

Ve všech krajích vzrostl počet hostů ubytovaných v HUZ, čtyři kraje měly nižší počet přenocování cizinců

Růst ekonomiky a vyšší zaměstnanost patřily v roce 2015 k faktorům, které přispěly ke zvýšení počtu hostů v hromadných ubytovacích zařízeních (HUZ) **cestovního ruchu**. Všechny kraje zaznamenaly zvýšený zájem jak domácí, tak zahraniční klientely, pouze v Kraji Vysočina a v Jihomoravském kraji se počet zahraničních hostů snížil. Ve všech krajích vzrostl rovněž celkový počet přenocování hostů. Přitom ve čtyřech krajích (Karlovarském, Zlínském, Jihomoravském a Kraji Vysočina) se o tento nárůst zasloužila tuzemská klientela, která eliminovala úbytek počtu nocí zahraničních hostů.

Nejvíce hostů, zejména z ciziny, přijíždí do Prahy, v přepočtu přenocování na obyvatele vede Karlovarský kraj

Dominantní postavení v cestovním ruchu má Hlavní město Praha, které láká zejména cizince. Na celorepublikové návštěvnosti cizinců se podílí ze dvou třetin, na počtu tuzemských hostů z desetiny. V roce 2015 se v HUZ Prahy ubytovalo 6,6 mil. návštěvníků. Na 1 tis. obyvatel připadá v Praze 12,6 tis. noclehů v HUZ. Tato hodnota však v rámci krajů nepředstavuje maximum. Největší počet přenocování v přepočtu na 1 tis. obyvatel má jistě i díky lázeňství Karlovarský kraj (15,5 tis. přenocování). S odstupem za nimi následují

kraje známé svými rekreačními oblastmi – Královéhradecký (6,6 tis. noclehů na 1 tis. obyvatel), Liberecký a Jihočeský kraj (5,9 a 5,7 tis. noclehů na 1 tis. obyvatel).

Ubyla orná půda ve prospěch trvalých travních porostů a lesní půdy

V posledních letech lze ve všech krajích sledovat úbytek orné půdy, a to převážně ve prospěch trvalých travních porostů a lesních pozemků. Orná půda (v porovnání let 2015 a 2000) nejvíce ubylo v Libereckém kraji (téměř o 10 %). Druhou příčku obsadil kraj Karlovarský (pokles o 8 %), třetí příčka pak patřila Hlavnímu městu Praze (snížení o 7,7 %). Nejmenší pokles byl zaznamenán ve Středočeském kraji. Nejvyšší podíl orné půdy na orné půdě ČR v roce 2015 měl kraj Středočeský – 18,4 %, za ním následuje kraj Jihomoravský s podílem na orné půdě ČR 11,8 % a Kraj Vysočina (10,6 %).

Došlo k nárůstu zastavěných ploch a nádvoří

Z dlouhodobého hlediska došlo ve více než polovině krajů ČR k nárůstu zastavěných ploch a nádvoří, nejvíce v kraji Jihočeském (o více než 4 % proti roku 2010).

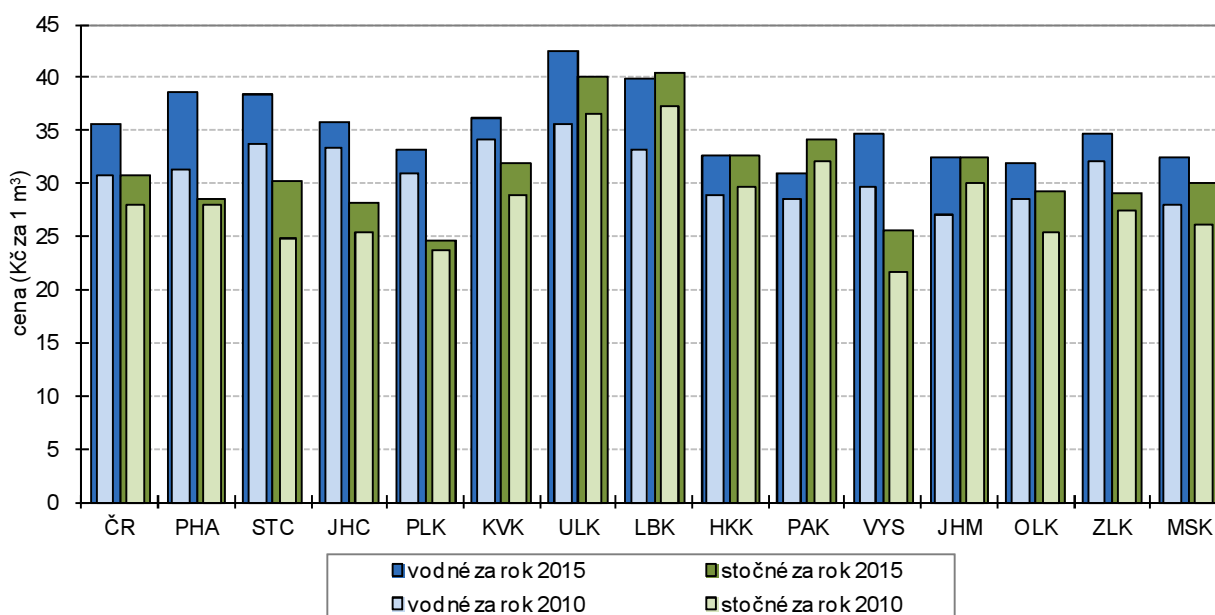
Rozšířily se plochy ekologického zemědělství ve všech krajích

V posledních letech je také zřetelný vliv ekologického zemědělství, které je moderní formou obhospodařování půdy bez používání umělých hnojiv, chemických přípravků, postřiků, hormonů a umělých látek. V roce 2015 byl v mezikrajském srovnání největší podíl na ekologicky obhospodařované půdě v ČR zaznamenán v Jihočeském kraji, a to 15 %; naopak nejmenší podíl vykazoval kraj Pardubický (2,8 %), za ním následovaly kraje Jihomoravský a Středočeský (po 4 %).

Vzrostl podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejných vodovodů

Dlouhodobě se v České republice zvyšuje i podíl obyvatel zásobovaných vodou z veřejného vodovodu. Stoprocentní pokrytí obyvatel zásobovaných vodou z veřejných zdrojů vykázaly v roce 2015 Hlavní město Praha a Karlovarský kraj. Ve srovnání let 2010 a 2015 stoupl podíl obyvatel zásobovaných vodou ve všech krajích ČR kromě Jihočeského kraje, kde došlo k poklesu o 0,3 procentního bodu.

Graf 5.5 Průměrná cena za vodné a stočné podle krajů

Dlouhodobě nejdražší voda je v Ústeckém kraji

V České republice dlouhodobě klesala **výroba i spotřeba vody**, v roce 2015 se pokles zastavil. Cena vody (bez DPH) však neustále roste; nejdražší voda je v Ústeckém kraji. V roce 2015 zaplatili obyvatelé Ústeckého kraje v průměru za 1 m³ fakturované pitné vody 42,50 Kč, zatímco v celé České republice 35,60 Kč, proti průměru republiky byla tak jednotková cena vody v roce 2015 v Ústeckém kraji vyšší o 6,90 Kč. Nejméně za vodu v loňském roce platili v Pardubickém kraji (31 Kč za 1 m³).

V roce 2015 spotřebovaly nejvíce vody domácnosti v Hlavním městě Praze (více než 106 litrů na osobu a den), naproti tomu ve Zlínském kraji byla denní spotřeba vody na obyvatele nižší než 76 litrů.

Postupně se snižují měrné emise, velké rozdíly mezi kraji však zůstávají

V posledních letech dochází v České republice k postupnému snižování měrných **emisí znečišťujících látek**, ať již stacionárních zdrojů (REZZO 1–3) nebo mobilních zdrojů (REZZO 4). Z územního hlediska však i nadále zůstávají nejhůře postižena území, která jsou nejbližší stacionárním zdrojům znečištění. Z krajů jsou na tom dlouhodobě vlivem emisí ze stacionárních zdrojů znečištění nejhůře kraje Ústecký a Moravskoslezský. Při zohlednění mobilních zdrojů se k oběma krajům přiřadilo i Hlavní město Praha a kraj Středočeský.

Produkce komunálního odpadu na obyvatele poklesla pouze v šesti krajích ČR

Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele v porovnání let 2010 a 2014 klesla v šesti krajích České republiky, nejvíce pak ve Středočeském kraji, a to téměř o 62 kg. Ve zbylých osmi krajích byl zaznamenán nárůst, přičemž nejvíce se produkce komunálního odpadu v porovnávaném období zvýšila v Kraji Vysočina – o 28 kg na jednoho obyvatele. V meziročním srovnání let 2013 a 2014 poklesla produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele celkem ve čtyřech krajích, a to ve Středočeském a Ústeckém kraji, v Hlavním městě Praze a v Královéhradeckém kraji.

Vzrostl objem investic na ochranu životního prostředí v 11 krajích republiky

Objem investic na ochranu životního prostředí podle místa investice v meziročním srovnání let 2010 a 2014 vzrostl celkem v jedenácti krajích ČR (nejvíce v Kraji Vysočina), naopak pokles investic byl zaznamenán v Hlavním městě Praze, Libereckém a Královéhradeckém kraji. Nejvíce prostředků na jednoho obyvatele bylo v roce 2014 investováno v Kraji Vysočina (5 513 Kč), Moravskoslezském (4 718 Kč) a Plzeňském kraji (4 344 Kč).

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí vzrostly ve všech krajích kromě Ústeckého

Neinvestiční výdaje na ochranu životního prostředí zjišťované podle sídla investora vzrostly v porovnání let 2010 a 2014 ve všech krajích České republiky s výjimkou Ústeckého, kde došlo ke snížení neinvestičních výdajů o více jak polovinu. Na 1 obyvatele bylo v roce 2014 nejvíce neinvestičních výdajů (podle sídla investora) vynaloženo v Hlavním městě Praze (11 tis. Kč), pětikrát méně bylo investováno v Kraji Vysočina.

Tabulková příloha

Tab. 1.1 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – demografický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Přirozený přírůstek na 1 000 obyvatel (‰)															
2010	1,0	2,0	2,2	0,8	0,7	0,4	2,0	0,8	0,8	0,5	1,3	0,3	0,1	-0,2	
2011	0,2	1,5	1,5	0,0	-0,6	-0,2	-0,2	1,0	-0,6	-0,1	0,1	0,8	-0,4	-1,0	-1,3
2012	0,0	1,4	1,3	0,2	-0,4	-0,8	-0,9	0,5	-0,6	-0,0	-0,1	0,5	-0,6	-1,0	-1,1
2013	-0,2	1,4	1,0	-0,4	-1,0	-1,2	-1,5	0,3	-0,8	-0,6	-0,4	0,7	-0,8	-1,3	-1,4
2014	0,4	2,0	1,7	0,0	-0,2	-1,3	-0,7	0,2	-0,2	0,6	0,9	1,2	-0,1	-0,9	-0,9
2015	-0,0	1,9	1,2	-0,5	-0,8	-1,8	-1,1	0,3	-0,5	-0,3	0,3	0,6	-0,8	-0,8	-1,4
Přirůstek stěhováním na 1 000 obyvatel (‰)															
2010	1,5	4,5	11,7	0,9	-0,4	-1,3	-0,6	0,1	-0,1	0,8	-1,3	1,3	-0,8	-1,2	-3,2
2011	1,6	4,6	9,8	0,6	1,4	-1,9	-0,3	0,6	-0,7	0,4	-0,7	1,5	-0,2	-0,8	-2,0
2012	1,0	2,7	8,4	0,5	2,1	-3,9	-0,6	-0,5	-1,0	0,1	-1,3	1,5	-1,0	-1,3	-2,2
2013	-0,1	-4,3	7,1	0,5	2,3	-3,5	-0,5	-0,2	-1,0	-0,3	-1,5	0,6	-1,2	-1,1	-2,5
2014	2,1	10,7	8,2	0,9	3,0	-2,1	-0,7	0,3	-0,4	0,2	-1,5	1,2	-0,9	-0,9	-2,5
2015	1,5	4,8	7,6	1,4	3,4	-3,1	-0,3	1,5	0,2	-0,2	-1,2	1,3	-0,8	-0,2	-2,2
Živě narození mimo manželství (%)															
2010	40,3	35,3	36,9	40,4	41,7	58,5	54,4	45,5	40,8	38,1	33,7	35,8	39,9	31,9	44,2
2011	41,8	36,6	38,0	42,5	43,8	58,3	56,1	47,4	42,4	39,8	35,7	36,7	43,0	32,8	46,5
2012	43,4	37,4	40,5	43,7	45,9	58,7	58,0	48,4	43,8	41,6	37,7	38,4	45,1	35,6	47,7
2013	45,0	38,7	42,2	45,7	46,4	60,7	59,3	49,8	47,1	44,3	38,9	39,6	45,7	37,4	49,8
2014	46,7	40,6	44,3	48,4	49,1	61,6	61,1	52,0	47,9	45,3	41,3	41,4	47,8	39,1	50,4
2015	47,8	41,2	45,7	48,3	49,4	62,6	62,3	53,7	49,7	47,2	42,2	43,1	48,2	40,6	52,2
Index stáří (65 a více let / 0–14 let) k 31. 12. (%)															
2010 ¹⁾	107,6	129,2	94,6	106,2	113,4	99,9	92,1	96,8	112,8	106,7	109,0	113,4	109,6	114,5	105,4
2011	110,4	129,7	95,9	109,8	116,6	103,4	96,0	100,7	116,5	110,0	112,6	116,1	112,9	117,8	108,6
2012	113,3	129,2	97,4	113,2	119,2	108,7	100,8	105,2	120,5	113,1	116,2	118,4	116,5	121,1	112,5
2013	115,7	128,3	98,8	116,0	121,8	113,4	105,1	109,1	123,6	116,1	119,6	120,2	119,5	123,6	116,0
2014	117,4	125,8	99,6	118,4	123,8	117,5	108,5	112,5	126,4	118,3	122,1	121,2	122,1	126,3	118,9
2015	119,0	123,8	100,5	120,4	125,3	121,9	111,7	115,8	129,3	120,6	124,2	122,0	123,9	128,6	121,5
Naděje dožití mužů při narození (roky) - dvouleté období															
2010	74,3	76,3	74,3	74,8	74,9	72,7	72,3	74,4	75,2	74,8	75,1	74,7	74,0	73,5	72,6
2011	74,5	76,5	74,6	75,0	75,1	73,2	72,8	74,8	75,5	74,8	75,5	75,1	74,1	73,7	72,7
2012	74,8	77,0	74,9	75,1	75,2	74,0	73,0	75,3	75,6	74,9	75,6	75,2	74,3	74,4	73,3
2013	75,1	77,3	75,2	75,4	75,5	74,1	73,0	75,1	75,9	75,3	75,9	75,4	74,4	74,8	73,8
2014	75,5	77,5	75,7	75,8	76,0	74,1	73,6	75,1	76,2	76,1	76,2	76,0	74,9	75,1	74,1
2015	75,8	77,7	76,2	75,6	76,2	74,4	73,9	75,7	76,6	76,3	76,7	76,3	75,3	75,4	74,2
Naděje dožití žen při narození (roky) - dvouleté období															
2010	80,4	81,2	80,2	80,4	80,1	79,3	78,6	80,1	80,8	80,5	81,1	81,1	80,3	80,9	79,7
2011	80,7	81,7	80,6	80,8	80,4	79,5	78,7	80,8	81,3	80,3	81,3	81,5	80,7	81,3	79,9
2012	80,8	81,8	80,6	81,0	80,8	79,7	79,0	80,8	81,5	80,7	81,2	81,7	81,0	81,4	79,7
2013	81,0	82,1	80,9	80,9	80,9	80,0	79,0	80,9	81,6	81,1	81,7	81,9	81,1	81,6	80,0
2014	81,4	82,5	81,3	81,2	81,3	80,3	79,3	81,5	81,8	81,6	82,4	82,0	81,9	81,5	80,6
2015	81,6	82,6	81,4	81,5	81,4	80,3	79,6	81,4	81,9	82,1	82,3	82,2	82,0	81,8	80,9
Podíl cizinců (bez azytlantů) na obyvatelstvu (%)															
2010	4,0	11,8	4,6	2,4	4,4	6,4	3,7	3,8	2,7	2,3	1,6	3,1	1,5	1,4	1,8
2011	4,1	12,9	4,5	2,3	4,2	6,4	3,7	3,8	2,5	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2012	4,1	13,1	4,4	2,3	4,2	6,1	3,7	3,8	2,4	2,2	1,5	3,1	1,5	1,4	1,9
2013	4,2	13,0	4,4	2,4	4,4	6,3	3,8	3,8	2,4	2,2	1,5	3,2	1,6	1,4	1,9
2014	4,3	13,2	4,6	2,4	4,5	6,3	3,9	3,9	2,4	2,2	1,5	3,3	1,6	1,4	2,0
2015	4,4	13,5	4,6	2,6	4,7	6,4	4,0	4,1	2,5	2,3	1,6	3,4	1,6	1,5	2,0

¹⁾ stav k 1. 1. 2011

Tab. 1.2 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – sociální vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Králové-hradecký	Pardubický	Vysočina	Jiho-moravský	Olomoucký	Zlínský	Moravsko-slezský
Míra zaměstnanosti (%)															
2010	54,2	59,9	56,6	55,0	55,6	55,0	51,1	53,9	53,5	53,3	54,1	53,7	50,6	52,0	50,9
2011	54,4	59,2	56,9	55,4	56,3	54,8	51,9	53,3	53,3	54,3	53,5	53,4	51,7	53,0	51,4
2012	54,5	60,0	57,6	54,5	56,6	53,7	50,7	52,2	53,7	54,0	53,2	53,9	52,9	53,3	51,8
2013	55,2	60,2	57,6	54,6	57,3	55,0	52,2	52,9	53,7	55,0	54,3	55,8	51,2	55,0	52,1
2014	55,7	60,6	57,9	55,6	57,2	55,2	52,7	54,2	54,6	56,3	55,0	55,9	52,2	54,7	52,8
2015	56,4	60,2	59,0	56,2	58,7	56,8	52,8	55,4	55,4	57,3	54,7	57,1	53,7	56,2	53,2
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%)¹⁾ (MPSV)															
2010	7,4	3,6	6,1	6,4	6,6	8,9	10,2	8,1	6,3	7,5	8,1	8,5	9,1	7,9	9,0
2011	6,8	3,6	5,6	5,8	5,7	8,0	9,8	7,3	5,7	6,5	7,2	7,6	8,3	7,0	8,3
2012	7,4	4,2	6,1	6,4	5,9	8,5	10,5	7,7	6,5	7,0	7,6	8,1	8,9	7,8	9,2
2013	8,2	5,1	6,9	7,1	6,4	9,3	11,5	8,5	7,3	7,4	8,1	8,9	9,8	8,3	10,5
2014	7,5	5,0	6,4	6,2	5,7	8,2	10,7	7,7	6,4	6,2	7,4	8,2	8,8	7,4	9,8
2015	6,2	4,2	5,4	5,1	4,6	7,1	8,9	6,4	5,0	5,1	6,2	7,0	7,0	6,0	8,6
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných k 31. 12. (%)²⁾ (MPSV)															
2010	2,4	0,8	1,7	1,5	1,9	3,3	4,1	2,8	1,5	2,2	2,5	2,8	3,1	2,8	3,6
2011	2,5	0,9	1,9	1,7	1,9	3,3	4,3	2,8	1,6	2,2	2,6	2,9	3,3	2,7	3,7
2012	2,7	1,1	2,1	1,8	1,9	3,3	4,6	2,9	1,9	2,2	2,6	3,0	3,5	2,7	3,8
2013	3,3	1,8	2,6	2,3	2,4	4,0	5,5	3,5	2,5	2,7	3,1	3,7	4,1	3,3	4,9
2014	3,4	2,0	2,7	2,2	2,2	4,1	5,6	3,4	2,5	2,4	3,1	3,7	4,1	3,0	5,1
2015	2,7	1,7	2,2	1,6	1,7	3,4	4,6	2,7	1,8	1,7	2,4	3,0	3,1	2,3	4,4
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2010	196,6	264,9	216,1	185,8	194,9	173,8	174,0	185,1	189,7	180,7	185,0	193,3	174,6	178,8	176,4
2011	197,0	262,0	214,9	187,6	196,7	176,3	175,8	182,6	188,7	183,0	188,5	191,1	178,1	182,1	178,6
2012	198,9	260,1	218,5	188,3	201,4	174,5	173,6	183,7	192,6	188,6	189,2	195,5	180,7	185,1	179,6
2013	198,6	260,9	213,9	186,7	203,4	177,4	173,6	184,0	192,9	187,2	190,8	199,0	177,9	184,4	178,4
2014	202,9	264,1	216,6	193,7	205,1	181,8	174,7	189,2	198,1	193,8	195,3	203,2	183,2	189,8	184,0
2015
Medián mezd (Kč)³⁾ (MPSV, MF)															
2010	22 608	28 392	23 386	20 479	22 634	20 110	21 860	22 289	21 174	20 721	21 059	22 139	21 423	20 666	21 883
2011	21 782	27 162	22 447	20 303	21 554	19 183	20 533	21 017	20 266	20 527	20 378	21 127	20 717	20 153	21 383
2012	21 997	27 182	22 576	20 455	21 752	19 327	20 999	21 672	20 958	20 598	20 644	21 447	20 594	20 036	21 838
2013	22 266	27 410	22 874	20 898	21 999	20 274	21 385	21 993	21 134	20 740	21 194	21 840	20 836	20 576	21 958
2014	22 844	27 750	23 579	21 675	23 175	20 690	21 686	22 772	21 750	21 413	21 757	22 392	21 651	21 094	22 377
2015	23 726	28 677	24 582	22 697	24 135	21 747	22 644	23 946	22 521	22 283	22 600	23 328	21 918	21 770	23 116
Průměrný měsíční starobní důchod sólo (Kč)⁴⁾ (MPSV)															
2010	10 138	10 855	10 198	10 024	10 088	9 944	10 057	10 064	10 009	9 913	9 853	10 016	9 837	9 910	10 218
2011	10 567	11 304	10 643	10 459	10 520	10 349	10 476	10 489	10 444	10 337	10 285	10 443	10 253	10 333	10 642
2012	10 793	11 560	10 882	10 680	10 740	10 554	10 697	10 708	10 667	10 557	10 504	10 662	10 465	10 555	10 868
2013	10 985	11 767	11 087	10 872	10 933	10 725	10 881	10 900	10 854	10 745	10 695	10 845	10 644	10 748	11 058
2014	11 090	11 878	11 207	10 985	11 038	10 817	10 979	11 005	10 955	10 853	10 804	10 950	10 744	10 852	11 157
2015	11 363	12 172	11 499	11 260	11 308	11 064	11 240	11 269	11 221	11 123	11 079	11 218	11 009	11 122	11 428
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%)⁵⁾ (ČSSZ)															
2010	19,1	10,6	16,5	19,3	22,4	21,0	22,0	17,7	18,9	22,6	24,5	17,9	20,7	19,6	22,6
2011	21,6	11,7	18,9	22,2	24,9	24,0	24,5	20,5	21,7	25,6	27,1	20,3	23,8	22,4	25,2
2012	22,5	12,2	19,7	23,3	25,8	24,9	25,4	21,4	22,8	26,6	28,3	21,2	24,9	23,5	26,2
2013	23,3	12,6	20,4	24,2	26,7	25,8	26,2	22,3	23,8	27,6	29,3	22,0	25,9	24,5	27,2
2014	24,1	13,0	21,0	25,2	27,4	26,5	27,0	23,1	24,8	28,7	30,3	22,7	26,9	25,4	28,2
2015	24,8	13,2	21,5	25,9	27,9	27,2	27,5	23,8	25,5	29,5	31,1	23,3	27,8	26,1	28,9

¹⁾ podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let na počtu obyvatel ve věku 15-64 let

²⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15-64 let

³⁾ od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1-9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

⁴⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu; data za prosinec

⁵⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.; data za prosinec

Tab. 1.3 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – ekonomický vývoj

	Česká republika	kraje													
		Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský
Hrubý domácí produkt (HDP) na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2010	375,9	811,8	333,7	317,1	346,5	269,2	298,6	287,1	327,4	308,8	300,5	353,2	285,6	313,1	311,6
2011	383,2	808,5	345,6	319,6	353,5	272,8	301,4	293,6	330,3	320,2	315,8	361,1	296,1	323,6	328,4
2012	384,6	803,6	348,3	326,1	345,4	271,0	301,7	298,7	331,9	305,1	322,6	370,5	299,3	323,3	331,3
2013	387,9	807,5	347,2	331,5	361,5	270,9	300,9	300,6	333,7	312,2	326,2	385,6	299,5	329,3	323,1
2014	404,8	829,2	369,3	343,8	384,1	276,9	309,6	315,2	356,0	327,5	335,0	397,2	314,5	359,4	337,7
2015
Vývoj HDP - předchozí rok = 100 (srovnatelné ceny, %)															
2010	102,3	102,3	101,4	101,1	105,2	98,3	96,8	104,7	103,6	104,9	101,6	102,8	104,1	102,0	103,7
2011	102,0	99,0	106,6	100,0	102,6	98,9	98,8	103,2	101,5	103,8	103,6	103,2	103,1	103,2	104,0
2012	99,1	99,6	99,1	100,5	95,7	98,6	99,5	99,6	98,0	93,2	100,2	101,3	99,3	97,4	99,5
2013	99,5	100,4	98,3	99,4	102,9	98,5	98,6	98,7	98,1	100,3	98,1	102,7	98,2	99,9	95,7
2014	102,0	101,8	102,6	101,1	104,0	100,3	100,4	101,6	103,8	102,4	100,0	101,2	102,8	105,6	101,1
2015
Zemědělská produkce na 1 ha obhospodařované zemědělské půdy (tis. Kč)															
2010	29,2	33,4	26,6	26,6	16,2	24,4	18,8	32,7	31,6	31,3	34,1	29,1	27,4	25,7	
2011	33,8	38,9	29,2	30,5	17,7	27,7	21,6	36,0	38,7	36,5	42,0	33,6	32,4	29,0	
2012	34,7	40,7	31,5	31,7	17,8	28,6	22,5	37,5	41,1	38,2	37,3	33,7	34,3	30,3	
2013	36,4	42,1	31,5	32,8	18,0	30,8	23,7	38,9	42,8	40,3	42,7	35,5	36,5	31,1	
2014 ¹⁾	39,0	44,1	32,7	36,6	21,9	33,7	24,9	43,2	49,1	43,6	41,1	38,8	38,5	34,8	
2015	
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve velkých průmyslových podnicích²⁾ (tis. fyzických osob)															
2010	749,7	73,9	90,9	41,5	50,5	20,7	52,5	40,1	37,1	41,8	44,1	63,2	40,6	44,4	108,6
2011	775,2	80,1	86,4	43,6	53,0	20,3	52,9	40,2	40,4	43,2	47,1	70,0	41,2	46,3	110,4
2012	776,0	82,2	88,5	44,3	54,0	19,6	52,2	40,4	39,8	43,1	46,4	67,7	40,0	46,3	111,5
2013	767,8	77,9	89,5	45,5	55,3	19,5	49,5	40,4	43,0	43,1	47,0	65,3	39,1	46,3	106,3
2014	782,7	78,9	92,1	45,6	57,6	19,5	50,4	41,7	43,9	44,8	47,3	67,1	40,9	48,2	104,7
2015	806,9	77,5	95,3	47,3	59,7	19,2	52,6	43,4	45,3	46,3	48,1	68,9	44,2	52,0	107,0
Stavební práce podle místa stavby na 1 obyvatele (tis. Kč)															
2010	25,7	46,2	19,6	27,3	23,1	36,2	27,4	19,6	17,6	17,9	17,2	26,5	19,9	20,7	24,9
2011	24,3	43,9	18,1	35,4	22,1	24,4	27,2	18,8	15,1	16,2	19,6	22,1	16,8	16,9	25,0
2012	22,7	40,6	18,0	33,1	19,4	18,7	19,2	17,3	18,6	15,9	19,2	22,9	20,0	16,0	21,3
2013	20,9	38,0	15,5	30,4	17,5	16,7	20,3	15,3	14,0	14,5	17,4	22,0	18,7	15,8	19,0
2014	22,6	41,4	16,5	32,8	22,3	23,2	17,5	14,2	17,1	20,9	23,3	23,7	16,3	16,8	19,3
2015	25,4	42,4	19,4	36,5	22,1	22,7	19,0	20,8	22,4	24,0	23,8	30,6	21,0	15,7	21,6
Dokončené byty na 1 000 obyvatel															
2010	3,5	4,9	5,9	3,4	3,3	2,8	1,3	2,9	3,3	3,2	3,4	3,9	2,6	2,4	2,3
2011	2,7	2,8	5,0	3,2	2,5	2,1	1,5	2,2	2,4	2,5	2,6	3,1	2,0	1,8	2,0
2012	2,8	3,2	4,6	3,1	2,5	1,8	1,5	2,9	2,5	2,5	2,5	3,2	2,3	1,9	2,2
2013	2,4	3,1	4,1	2,1	2,5	1,4	1,1	1,8	1,9	2,0	2,3	3,0	1,9	1,4	2,0
2014	2,3	3,9	3,2	2,0	2,4	1,1	0,9	1,6	1,9	1,9	2,0	2,8	2,2	1,4	1,6
2015	2,4	4,1	3,7	2,0	2,1	1,4	1,0	1,4	1,9	2,1	2,0	2,8	1,7	1,6	1,8
Počet přenocování hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních³⁾ na 1 000 obyvatel															
2010	3 509	9 684	1 343	4 252	2 420	13 715	1 049	5 021	5 654	1 859	1 655	1 765	2 207	2 656	1 393
2011	3 643	10 459	1 414	4 178	2 328	14 402	1 193	4 907	5 577	1 839	1 839	1 877	2 320	2 598	1 467
2012	4 118	11 613	1 645	4 956	2 681	15 792	1 404	5 854	6 089	2 008	2 285	2 242	2 476	2 959	1 641
2013	4 120	11 773	1 593	5 010	2 565	15 226	1 431	5 823	5 813	2 008	2 312	2 429	2 552	3 027	1 591
2014	4 081	11 790	1 502	5 074	2 552	15 015	1 440	5 092	5 565	1 981	2 256	2 539	2 512	3 160	1 595
2015	4 467	12 608	1 677	5 718	2 983	15 468	1 596	5 859	6 571	2 286	2 358	2 619	2 801	3 438	1 835

¹⁾ semidefinitivní údaje

²⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem na území kraje

³⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti; údaje před rokem 2012 nejsou srovnatelné

Tab. 1.4 Mezikrajské srovnání vybraných ukazatelů – životní prostředí

Česká republika	kraje														
	Hl. město Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký	Královéhradecký	Pardubický	Kraj Vysočina	Jihomoravský	Olomoucký	Zlínský	Moravskoslezský	
Měrné emise oxidu siřičitého REZZO 1-4 (t/km²)															
2010	2,0	2,7	2,0	0,9	0,9	2,8	10,8	0,6	1,2	2,7	0,3	0,4	0,7	1,1	4,0
2011	2,0	1,0	2,0	0,8	0,9	2,6	11,5	0,4	1,1	2,7	0,3	0,4	0,7	1,1	4,0
2012	2,0	0,8	1,9	0,8	0,9	2,8	10,6	0,5	1,1	2,6	0,4	0,3	0,7	1,2	3,8
2013	1,8	1,0	1,9	0,8	0,9	2,9	7,8	0,5	1,0	2,7	0,3	0,3	0,7	1,2	3,7
2014	1,6	0,5	1,8	0,7	0,9	2,9	6,9	0,4	0,9	2,6	0,3	0,3	0,7	1,1	3,5
2015
Měrné emise oxidů dusíku REZZO 1-4 (t/km²)															
2010	2,8	17,2	2,9	1,1	1,3	3,0	10,6	1,1	1,4	3,4	1,4	2,0	1,7	1,7	5,1
2011	2,6	15,1	2,7	1,1	1,2	2,6	9,8	1,1	1,4	3,2	1,4	1,9	1,7	1,6	4,7
2012	2,5	13,8	2,6	1,0	1,2	2,5	8,5	1,0	1,3	3,1	1,3	1,8	1,6	1,6	4,4
2013	2,3	13,4	2,4	1,0	1,2	2,2	7,4	1,0	1,4	3,0	1,3	1,7	1,6	1,5	4,5
2014	2,2	12,7	2,3	0,9	1,0	2,0	6,4	1,0	1,3	3,1	1,3	1,7	1,5	1,5	4,2
2015
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2010	1 942	5 676	1 195	1 799	1 850	556	1 737	656	904	710	643	2 014	848	1 674	2 126
2011	1 898	4 646	1 478	1 554	1 727	579	1 937	1 058	717	768	769	1 902	967	1 575	2 529
2012	1 897	4 827	1 478	1 899	1 627	538	1 766	1 116	681	827	733	1 934	1 117	959	2 499
2013	1 915	5 029	1 565	1 611	1 694	661	1 529	1 148	730	847	798	1 923	1 163	1 472	2 269
2014	1 923	5 023	1 344	1 765	2 253	517	1 615	1 017	770	1 352	1 013	1 901	1 018	1 217	2 145
2015
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele (kg)															
2010	317	297	416	342	239	301	307	282	267	.	302	296	307	298	335
2011	320	307	517	310	240	311	320	287	277	273	311	279	300	291	293
2012	308	304	375	311	243	285	318	276	274	294	326	277	318	300	318
2013	307	303	372	315	231	289	327	265	275	299	318	288	308	297	317
2014	310	301	355	325	252	307	318	271	272	303	329	295	312	308	325
2015
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu (%)															
2010	15,9	16,0	11,6	17,5	18,6	14,2	13,5	13,3	18,4	.	16,7	12,5	14,3	16,5	15,8
2011	14,4	15,6	9,5	18,5	20,5	11,5	13,1	16,8	19,2	15,6	16,6	12,9	14,0	18,3	14,6
2012	13,9	16,3	10,7	14,4	18,3	12,8	11,5	13,5	17,1	13,5	16,2	12,3	13,5	17,2	13,4
2013	13,9	16,8	10,9	14,0	17,8	13,1	10,7	14,6	17,1	14,1	16,9	10,9	12,0	17,4	14,9
2014	14,3	16,5	11,7	13,6	17,7	13,1	12,2	13,8	17,0	14,2	16,9	11,8	13,3	18,9	14,9
2015
Specifické denní množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele (l)															
2010	89,5	104,4	90,0	86,4	90,6	88,5	83,2	87,0	86,7	81,8	80,1	90,1	84,3	79,0	94,3
2011	88,6	105,2	89,3	85,7	83,4	84,3	81,7	86,5	82,7	80,9	79,8	91,3	83,7	78,5	94,4
2012	87,9	106,3	88,6	86,6	81,6	82,9	79,3	84,0	81,8	79,5	79,7	92,6	83,5	76,8	91,5
2013	87,2	111,4	85,5	86,2	80,5	81,8	79,0	82,0	78,1	77,1	79,0	91,2	81,7	76,2	90,7
2014	87,3	106,0	82,9	84,7	87,3	83,0	90,3	86,9	77,6	75,7	77,7	91,5	82,5	75,7	88,9
2015	87,9	106,0	83,5	85,4	87,6	83,4	89,1	86,5	79,9	77,8	79,3	92,4	82,2	75,6	90,8
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele (Kč)															
2010	2 153	2 177	2 246	2 403	1 994	1 391	2 555	2 089	1 386	2 235	1 511	2 709	1 371	2 357	2 288
2011	2 364	1 598	1 965	2 330	2 678	2 255	3 009	3 445	1 959	2 283	2 518	1 607	1 423	2 207	4 056
2012	2 438	1 468	2 786	1 920	2 245	1 662	2 664	2 973	2 681	2 947	2 649	2 594	2 428	2 007	2 911
2013	2 576	1 549	2 687	2 303	2 322	1 558	4 198	2 173	2 536	3 363	2 687	2 174	1 902	2 080	3 676
2014	2 983	1 154	2 562	2 757	4 344	3 171	3 296	1 106	1 839	3 673	5 513	2 665	2 418	3 504	4 718
2015

Tab. 2.1 Dlouhodobý vývoj Plzeňského kraje v letech 2000–2015

	Měřicí jednotka	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
OBYVATELSTVO									
Obyvatelstvo ¹⁾	osoby	551 281	549 600	549 374	550 113	549 618	551 528	554 537	561 074
v tom ve věku: 0–14 let		86 686	84 914	83 516	81 848	80 199	79 032	78 308	78 533
15–64 let		385 663	385 792	386 831	388 931	389 337	391 166	393 643	398 284
65 a více let		78 932	78 894	79 027	79 334	80 082	81 330	82 586	84 257
Průměrný věk ¹⁾	roky	39,2	39,5	39,7	40,0	40,2	40,4	40,6	40,7
Sňatky		3 129	2 942	2 921	2 585	2 799	2 745	2 897	2 989
Rozvody		1 672	1 696	1 693	1 874	1 812	1 683	1 643	1 734
Živě narození	osoby	4 887	4 774	4 886	4 934	5 046	5 445	5 803	6 100
Zemřelí	osoby	5 970	5 917	5 944	6 208	5 999	5 846	5 918	5 653
Přistěhovalí	osoby	2 774	3 315	4 848	6 178	5 584	5 708	6 522	9 983
Vystěhovalí	osoby	2 280	3 376	4 016	4 165	5 126	3 397	3 398	3 893
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	-1 083	-1 143	-1 058	-1 274	-953	-401	-115	447
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	494	-61	832	2 013	458	2 311	3 124	6 090
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	-589	-1 204	-226	739	-495	1 910	3 009	6 537
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele	tis. Kč	123	133	139	142	153	159	169	181
Ekonomicky aktivní (pracovní síla)	tis. osob	284,1	282,3	280,9	278,1	279,6	284,2	281,7	281,9
Ekonomicky neaktivní (15 a více let)	tis. osob	179,8	182,1	184,4	188,8	189,2	186,2	191,8	196,1
Míra ekonomické aktivity	%	61,2	60,8	60,4	59,6	59,6	60,4	59,5	59,0
Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce ¹⁾	osoby	18 535	18 580	20 226	21 650	21 051	20 500	17 959	14 516
Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾	%	4,94	4,30	3,41
Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾	Kč	6 262	6 770	6 791	7 035	7 231	7 703	8 147	8 713
Lékaři na 1 000 obyvatel	osoby	4,0	4,1	4,2	4,2	4,3	4,3	4,3	4,4
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	osoby								
mateřských škol		14 596	14 427	14 632	15 159	15 039	14 998	15 123	15 322
základních škol		57 040	55 655	53 939	51 942	49 865	47 797	45 708	44 548
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		.	.	.	27 107	27 244	27 385	27 594	27 020
vysokých škol ³⁾		.	12 007	13 058	14 399	15 119	16 207	17 162	17 997
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel		31,3	28,2	29,1	29,4	30,6	27,5	25,2	27,6
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
Hrubý domácí produkt	mil. Kč	119 571	129 627	134 593	142 292	159 716	165 016	181 563	190 275
předchozí rok=100 (srovnatel. ceny)	%	106	103	101	105	109	104	110	100
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	.	652	829	712	836	1 130	1 334	1 394
Registrované ekonomické subjekty ¹⁾		107 761	111 961	117 566	123 475	125 065	127 341	129 639	132 217
Zemědělská produkce	mil. Kč	.	.	.	6 474	8 439	7 658	7 916	9 462
Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾	fyz. os.	51 757	52 043	53 784	51 301	57 027	59 362	59 397	57 764
Stavební práce dle dodavatelských smluv podle místa stavby ⁵⁾	mil. Kč	9 761	10 152	13 117	16 379	20 574	16 062	18 156	18 020
Dokončené byty		1 689	1 697	1 845	1 719	2 032	1 975	2 067	1 905
Hosté v hromadných ubyt. zařízeních	osoby	457 661	467 099	442 741	495 122	517 256	469 280	487 927	514 126
ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (ŽP)									
Zemědělská půda ¹⁾	ha	384 529	384 431	384 109	383 865	383 388	382 719	382 202	381 770
z toho orná půda		266 132	265 553	265 139	264 621	264 102	263 546	262 954	262 312
Nezemědělská půda ¹⁾	ha	371 560	371 669	371 997	372 258	372 718	373 397	373 906	374 334
z toho: lesní pozemky		297 955	297 982	298 064	298 159	298 370	298 567	298 927	299 134
zastavěné plochy a nádvoří		9 755	9 724	9 741	9 751	9 734	9 702	9 705	9 727
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	106,3	102,2	101,9	100,8	106,9	102,3	96,8	98,5
Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.	kg	.	240,2	237,6	237,6	241,9	285,0	305,0	312,5
Pořízené investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	.	1 657	767	1 221	1 495	1 265	1 842	3 425

¹⁾ stav k 31. 12.

²⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; od roku 2010 podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

³⁾ studenti státního občanství ČR s místem výuky v kraji k 31. 12.

⁴⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji; průměrný evidenční počet zaměstnanců

⁵⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Měřicí jednotka	
OBYVATELSTVO									
569 627	571 863	572 045	⁶⁾ 571 709	572 687	573 469	575 123	576 616	osoby	Obyvatelstvo ¹⁾
78 805	79 631	80 836	⁶⁾ 81 913	83 171	84 101	85 258	86 398		v tom ve věku: 0–14 let
404 068	402 844	399 505	⁶⁾ 394 320	390 337	386 964	384 309	381 934		15–64 let
86 754	89 388	91 704	⁶⁾ 95 476	99 179	102 404	105 556	108 284		65 a více let
40,8	41,0	41,2	⁶⁾ 41,5	41,7	41,9	42,1	42,3	roky	Průměrný věk ¹⁾
2 763	2 528	2 545	2 454	2 498	2 367	2 519	2 638		Sňatky
1 604	1 543	1 626	1 630	1 452	1 613	1 374	1 462		Rozvody
6 385	6 412	6 242	5 566	5 768	5 510	5 674	5 861	osoby	Živě narození
5 785	5 859	5 816	5 888	6 003	6 061	5 761	6 307	osoby	Zemřelí
11 396	6 484	4 828	4 279	4 761	5 160	5 365	5 594	osoby	Přistěhovalí
3 443	4 801	5 072	3 504	3 548	3 827	3 624	3 655	osoby	Vystěhovalí
600	553	426	-322	-235	-551	-87	-446	osoby	Přirozený přírůstek/úbytek
7 953	1 683	-244	775	1 213	1 333	1 741	1 939	osoby	Přírůstek/úbytek stěhováním
8 553	2 236	182	453	978	782	1 654	1 493	osoby	Celkový přírůstek/úbytek
SOCIÁLNÍ VÝVOJ									
193	195	195	197	201	203	205	.	tis. Kč	Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele
290,4	293,2	290,8	290,7	291,3	295,9	294,9	298,8	tis. osob	Ekonomicky aktivní (pracovní síla)
194,2	199,0	201,8	199,3	198,6	193,4	194,5	191,2	tis. osob	Ekonomicky neaktivní (15 a více let)
59,9	59,6	59,0	59,3	59,5	60,5	60,3	61,0	%	Míra ekonomické aktivity
16 757	26 802	27 267	23 308	23 724	25 709	22 641	18 587	osoby	Uchazeči o zaměstnání evidovaní úřady práce ¹⁾
3,98	6,51	6,65	5,75	5,94	6,45	5,70	4,62	%	Podíl nezaměstnaných osob ¹⁾
9 604	10 009	10 088	10 520	10 740	10 933	11 038	11 308	Kč	Prům. měsíční starobní důchod sólo ²⁾
4,4	4,5	4,5	4,6	4,6	4,7	4,8	.	osoby	Lékaři na 1 000 obyvatel
15 985	16 795	17 818	18 549	19 055	19 429	19 650	19 399	osoby	Děti, žáci a studenti k 30. 9.
43 435	42 191	42 078	42 457	43 369	44 658	46 307	47 924		mateřských škol
									základních škol
26 541	26 400	25 242	24 175	22 774	21 835	21 309	21 038		středních škol vč. konzervatoří (denní studium)
18 933	19 200	17 799	17 325	16 311	14 994	13 884	12 989		vysokých škol ³⁾
26,8	25,0	24,2	24,1	22,4	23,9	20,9	18,3		Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel
EKONOMICKÝ VÝVOJ									
189 114	193 336	198 183	202 051	197 560	207 077	220 471	.	mil. Kč	Hrubý domácí produkt
98	99	105	103	96	103	104	.	%	předchozí rok=100 (srovnatel. ceny)
1 767	1 600	2 295	3 131	3 779	4 133	4 734	.	mil. Kč	Výdaje na výzkum a vývoj celkem
136 698	140 383	144 632	147 419	147 750	⁷⁾ 141 202	142 307	143 478		Registrované ekonom. subjekty ¹⁾
9 500	7 743	8 325	9 540	9 924	10 290	⁸⁾ 11 497	.	mil. Kč	Zemědělská produkce
59 318	51 470	50 478	53 037	54 027	55 284	57 646	59 681	fyz. os.	Počet zaměstnanců v průmyslu ⁴⁾
17 014	14 358	13 210	12 640	11 097	10 032	12 825	12 704	mil. Kč	Stavební práce dle dodavatelských smluv podle místa stavby ⁵⁾
2 662	2 051	1 903	1 457	1 444	1 445	1 362	1 208		Dokončené byty
487 490	478 995	484 178	495 609	⁹⁾ 595 138	558 797	568 746	650 250	osoby	Hosté v hromadných ubyt. zařízeních
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ (ŽP)									
381 349	380 844	380 330	379 930	379 335	378 868	378 166	377 762	ha	Zemědělská půda ¹⁾
261 697	260 428	259 172	258 261	257 434	256 406	254 982	254 298		z toho orná půda
374 740	375 250	375 763	376 167	376 756	377 230	377 921	378 334	ha	Nezemědělská půda ¹⁾
299 296	299 563	299 739	299 842	300 048	300 191	300 420	300 553		z toho: lesní pozemky
9 727	9 730	9 684	9 641	9 604	9 583	9 557	9 523		zastavěné plochy a nádvoří
96,1	93,1	90,6	83,4	81,6	80,5	87,3	87,6	litr/den	Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele
282,5	311,0	239,3	240,1	242,9	230,9	251,7	.	kg	Produkce komunál. odpadu na 1 obyv.
3 330	5 453	1 994	2 678	2 245	2 322	4 344	.	Kč	Pořízené investice na ochranu ŽP podle místa investice na 1 obyvatele

⁶⁾ údaje od roku 2011 navazují na výsledky SLDB 2011 podle místa trvalého pobytu

⁷⁾ od roku 2013 vlivem zpřesnění dat podle Registru osob nejsou údaje plně srovnatelné s předchozími roky

⁸⁾ semidefinitivní výsledky

⁹⁾ od roku 2012 revidované údaje na základě výsledků šetření MMR

Tab. 3.1 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – demografický vývoj

	Měřicí jednotka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Obyvatelstvo k 31. 12.	osoby	⁴⁾ 571 256	571 709	572 687	573 469	575 123	576 616
v tom: muži		⁴⁾ 282 660	282 798	283 250	283 647	284 689	285 647
ženy		⁴⁾ 288 596	288 911	289 437	289 822	290 434	290 969
z toho cizinci (bez azylantů)		25 175	23 884	23 866	25 166	25 958	27 304
Sňatky	počet	2 545	2 454	2 498	2 367	2 519	2 638
Rozvody	počet	1 626	1 630	1 452	1 613	1 374	1 462
Rozvody na 100 sňatků	počet	63,9	66,4	58,1	68,1	54,5	55,4
Živě narození	osoby	6 242	5 566	5 768	5 510	5 674	5 861
z toho mimo manželství	%	41,7	43,8	45,9	46,4	49,1	49,4
Úhrnná plodnost ¹⁾	počet	1,489	1,367	1,448	1,405	1,472	1,555
Potraty	počet	2 423	2 387	2 405	2 279	2 312	2 025
z toho umělá přerušení těhotenství		1 341	1 347	1 332	1 242	1 223	927
Potraty na 100 narozených	počet	38,8	42,7	41,6	41,2	40,7	34,5
Zemřelí	osoby	5 816	5 888	6 003	6 061	5 761	6 307
z toho podle příčin smrti:							
nemoci oběhové soustavy		2 916	2 842	2 877	2 828	2 467	2 847
novotvary		1 580	1 637	1 583	1 498	1 526	1 566
Přirozený přírůstek/úbytek	osoby	426	-322	-235	-551	-87	-446
Přistěhovalí	osoby	4 828	4 279	4 761	5 160	5 365	5 594
z toho z ciziny		1 418	774	1 430	1 632	1 906	1 843
Vystěhovalí	osoby	5 072	3 504	3 548	3 827	3 624	3 655
z toho do ciziny		672	254	803	1 012	809	676
Přírůstek/úbytek stěhováním	osoby	-244	775	1 213	1 333	1 741	1 939
z toho s cizinou		746	520	627	620	1 097	1 167
Celkový přírůstek/úbytek	osoby	182	453	978	782	1 654	1 493
Na 1 000 obyvatel středního stavu:							
živě narození	‰	10,9	9,7	10,1	9,6	9,9	10,2
zemřelí	‰	10,2	10,3	10,5	10,6	10,0	11,0
přirozený přírůstek/úbytek	‰	0,7	-0,6	-0,4	-1,0	-0,2	-0,8
přistěhovalí	‰	8,4	7,5	8,3	9,0	9,3	9,7
vystěhovalí	‰	8,9	6,1	6,2	6,7	6,3	6,3
přírůstek/úbytek stěhováním	‰	-0,4	1,4	2,1	2,3	3,0	3,4
celkový přírůstek/úbytek	‰	0,3	0,8	1,7	1,4	2,9	2,6
Mrtvorozenost	‰	1,6	3,4	2,9	3,8	2,3	2,9
Kojenecká úmrtnost	‰	2,9	2,3	2,6	2,5	1,9	2,2
Novorozenecká úmrtnost	‰	1,1	2,0	1,9	0,9	1,4	1,0
Obyvatelstvo k 31. 12. ve věku:							
0–14 let	osoby	⁴⁾ 80 836	81 913	83 171	84 101	85 258	86 398
%	%	⁴⁾ 14,2	14,3	14,5	14,7	14,8	15,0
15–64 let	osoby	⁴⁾ 399 505	394 320	390 337	386 964	384 309	381 934
%	%	⁴⁾ 69,9	69,0	68,2	67,5	66,8	66,2
65 a více let	osoby	⁴⁾ 91 704	95 476	99 179	102 404	105 556	108 284
%	%	⁴⁾ 16,1	16,7	17,3	17,9	18,4	18,8
Průměrný věk k 31. 12.	roky	⁴⁾ 41,2	41,5	41,7	41,9	42,1	42,3
v tom: muži		⁴⁾ 39,8	40,2	40,4	40,7	40,9	41,1
ženy		⁴⁾ 42,5	42,7	42,9	43,1	43,3	43,5
Index stáří ²⁾	%	⁴⁾ 113,4	116,6	119,2	121,8	123,8	125,3
Index ekonomického zatížení ³⁾	%	⁴⁾ 43,2	45,0	46,7	48,2	49,7	51,0
Naděje dožití při narození (dvouleté období)	roky						
muži		74,9	75,1	75,2	75,5	76,0	76,2
ženy		80,1	80,4	80,8	80,9	81,3	81,4
Naděje dožití ve věku 65 let (dvouleté období)	roky						
muži		15,2	15,3	15,3	15,5	15,8	16,1
ženy		18,2	18,4	18,7	18,6	19,0	19,1

¹⁾ počet živě narozených dětí, které by se narodily jedné ženě za předpokladu, že by míry plodnosti podle věku zaznamenané ve sledovaném roce zůstaly během jejího reprodukčního věku (15–49 let) neměnné

²⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

³⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

⁴⁾ stav k 1. 1. 2011

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – sociální vývoj

	Měřicí jednotka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL (VŠPS)							
Obyvatelstvo ve věku 15 a více let	tis. osob	492,5	490,0	489,9	489,4	489,3	490,0
z toho podle dosaženého vzdělání:							
základní a bez vzdělání	%	15,5	14,5	14,5	13,4	12,8	13,9
střední bez maturity	%	37,5	37,0	36,5	36,6	36,7	36,5
střední s maturitou	%	35,0	35,5	34,3	35,1	36,0	34,2
vysokoškolské ¹⁾	%	12,0	13,0	14,6	14,8	14,5	15,4
Pracovní síla (ekonomicky aktivní obyvatelstvo)	tis. osob	290,8	290,7	291,3	295,9	294,9	298,8
v tom: zaměstnaní v NH		273,7	275,8	277,2	280,5	279,9	287,5
z toho ženy		116,3	117,3	117,3	120,9	121,1	124,0
nezaměstnaní		17,1	15,0	14,1	15,4	15,0	11,3
z toho ženy		9,7	8,6	8,2	9,1	8,8	6,6
Ekonomicky neaktivní obyvatelstvo ve věku 15 a více	tis. osob	201,8	199,3	198,6	193,4	194,5	191,2
Zaměstnaní v NH podle sektorů:							
primární (zemědělství, lesnictví, rybářství)	%	5,0	4,9	4,4	3,5	4,1	4,3
sekundární (průmysl a stavebnictví)	%	41,1	42,7	41,3	43,8	43,8	43,3
terciární (služby)	%	53,9	52,4	54,3	52,7	52,1	52,5
v zaměstnání:							
zaměstnanci ²⁾	%	83,7	81,9	82,5	85,2	83,9	86,2
zaměstnavatelé	%	3,2	4,2	3,8	3,4	3,5	3,3
pracující na vlastní účet	%	12,3	13,3	13,1	10,6	11,9	10,1
Míra ekonomické aktivity	%	59,0	59,3	59,5	60,5	60,3	61,0
v tom: muži		68,0	68,4	68,8	68,9	68,5	69,7
ženy		50,4	50,6	50,4	52,3	52,3	52,5
Míra zaměstnanosti	%	55,6	56,3	56,6	57,3	57,2	58,7
v tom: muži		65,0	65,8	66,4	66,3	65,9	67,8
ženy		46,5	47,1	47,1	48,6	48,7	49,9
Obecná míra nezaměstnanosti	%	5,9	5,1	4,8	5,2	5,1	3,8
v tom: muži		4,4	3,9	3,5	3,8	3,7	2,8
ženy		7,7	6,8	6,5	7,0	6,8	5,0
NEZAMĚSTANOST k 31. 12.							
(MPSV, evidence úřadů práce)							
Uchazeči o zaměstnání	osoby	27 267	23 308	23 724	25 709	22 641	18 587
z toho: ženy		13 226	11 710	12 023	13 057	11 619	9 675
absolventi škol a mladiství		1 608	1 331	1 676	1 668	1 223	934
osoby se zdravotním postižením		3 365	3 084	3 116	3 240	3 187	3 045
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti		8 975	6 311	5 081	5 940	5 582	5 368
dosažitelní		26 561	22 669	23 210	25 008	21 901	17 607
v tom podle věku:							
do 19 let		1 314	1 176	1 176	1 016	795	616
20–24 let		3 484	3 025	3 093	3 146	2 541	1 820
25–34 let		6 150	5 195	5 098	5 662	4 847	3 863
35–44 let		5 930	5 187	5 350	5 883	5 322	4 407
45–54 let		6 102	5 344	5 231	5 527	4 878	4 043
55 a více let		4 287	3 381	3 776	4 475	4 258	3 838
průměrný věk	roky	39,5	39,3	38,9	39,7	40,8	41,6
v tom podle dosaženého vzdělání:	osoby						
základní a bez vzdělání		7 417	6 949	6 908	7 609	6 802	5 486
střední bez maturity		12 094	9 740	10 133	10 723	9 313	7 545
střední s maturitou		6 332	5 259	5 286	5 849	5 097	4 293
vyšší odborné vč. nástavbového		152	139	160	190	168	152
vysokoškolské		1 272	1 221	1 237	1 338	1 261	1 111
z toho podle klasifikace zaměstnání:							
nemanuální pracovníci	osoby						
vysoce kvalifikovaní (třídy 1–3)		3 537	2 857	2 030	2 817	2 613	2 244
s nižší kvalifikací (třídy 4 a 5)		6 650	6 551	6 297	8 029	6 921	5 800
manuální pracovníci	osoby						
kvalifikovaní (třídy 6–8)		6 449	5 566	5 561	7 547	5 928	4 914
nekvalifikovaní (třída 9)		6 151	6 285	4 998	6 578	6 242	5 196

¹⁾ zahrnuje vyšší odborné vzdělání

²⁾ zaměstnanci včetně členů produkčních družstev

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – sociální vývoj

pokračování

	Měřicí jednotka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
z toho podle délky evidence:							
do 3 měsíců	osoby	10 268	7 942	7 971	7 160	7 149	6 384
3–6 měsíců		4 758	4 089	4 365	4 698	3 665	3 095
6–12 měsíců		4 466	3 605	3 804	4 650	3 228	2 508
od 1 roku do 2 let		4 547	3 415	3 108	4 026	3 222	2 124
více než 2 roky		3 228	4 257	4 476	5 175	5 377	4 476
Průměrná měsíční podpora v nezaměstnanosti	Kč	5 854	5 802	6 094	6 475	6 286	6 537
Podíl nezaměstnaných osob ³⁾	%	6,65	5,75	5,94	6,45	5,70	4,62
v tom: muži		6,76	5,65	5,75	6,26	5,46	4,36
ženy		6,53	5,85	6,13	6,64	5,95	4,89
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob ⁴⁾	%	1,9	1,9	1,9	2,4	2,2	1,7
Volná pracovní místa	počet	2 161	2 603	2 417	2 575	4 927	8 458
Uchazeči na 1 volné pracovní místo	počet	12,6	9,0	9,8	10,0	4,6	2,2
ČISTÝ DISPONIBILNÍ DŮCHOD DOMÁCNOSTÍ							
celkem	mil. Kč	111 511	112 424	115 179	116 545	117 716	.
na 1 obyvatele	Kč	194 941	196 718	201 356	203 436	205 083	.
průměr ČR = 100	%	99,2	99,8	101,2	102,4	101,1	.
VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ MEZD⁵⁾							
Průměrná hrubá měsíční mzda	Kč	25 482	24 086	24 295	24 698	26 004	27 013
v tom: muži		27 888	26 563	26 564	26 926	28 611	29 748
ženy		22 141	21 183	21 381	21 842	22 855	23 724
Medián mezd	Kč	22 634	21 554	21 752	21 999	23 175	24 135
v tom: muži		24 387	23 398	23 343	23 640	24 997	26 204
ženy		20 349	19 554	19 595	20 188	21 139	21 946
ŠKOLSTVÍ (MŠMT)							
Děti, žáci a studenti k 30. 9.	počet						
mateřských škol		17 818	18 549	19 055	19 429	19 650	19 399
základních škol		42 078	42 457	43 369	44 658	46 307	47 924
středních škol vč. konzervatoří (denní studium)		25 242	24 175	22 774	21 835	21 309	21 038
vyšších odborných škol (denní studium)		1 139	1 126	1 100	1 139	1 151	1 110
Studenti vysokých škol (občané ČR) k 31. 12.	počet						
s trvalým bydlištěm v kraji		16 281	16 303	15 912	15 096	14 037	13 080
s místem výuky v kraji		17 799	17 325	16 311	14 994	13 884	12 989
z toho v prezenčním studiu	%	81,5	81,8	80,6	81,9	81,1	81,3
Absolventi VŠ (občané ČR) s místem výuky v kraji	počet	4 069	4 287	4 071	3 627	3 512	3 267
ZDRAVOTNICTVÍ (ÚZIS, ČSÚ)							
Lékaři celkem (vč. smluvních)	počet	2 576	2 625	2 657	2 672	2 763	.
z toho v nestátních zařízeních		1 820	1 825	1 856	1 877	1 963	.
na 1 000 obyvatel		4,5	4,6	4,6	4,7	4,8	.
Nemocnice							
lůžka	počet	3 508	3 545	3 462	3 320	3 268	.
hospitalizovaní pacienti	tis. osob	111 624	111 283	114 610	115 843	118 207	.
průměrná ošetrovací doba	dny	7,7	7,7	7,4	7,4	7,3	.
využití lůžek	dny	246,4	241,7	243,5	254,8	264,4	.
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti	%	3,951	3,812	3,827	4,054	4,117	4,572
Průměrná doba trvání 1 případu dočasné pracovní neschopnosti	kalendář. dny	42,7	40,5	41,6	41,6	42,3	39,2

³⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁴⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ Zdroj: MPSV ČR (Informační systém o průměrném výděлку) a MF ČR (Informační systém o platu a služebním příjmu); od roku 2011 jsou zahrnuti dříve nesledovaní zaměstnanci podniků s 1–9 zaměstnanci, zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů-fyzických osob

Tab. 3.2 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – sociální vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
STÁTNÍ SOCIÁLNÍ PODPORA (MPSV)⁶⁾							
Počet vyplacených dávek celkem (vč. pěstounské péče)	v tis.	630,4	541,1	507,8	504,6	491,1	474,8
z toho přidavek na dítě		275,4	253,3	239,5	236,1	221,6	204,2
Výdaje na dávky celkem (vč. pěstounské péče)	mil. Kč	2 023	1 765	1 701	1 733	1 703	1 693
z toho přidavek na dítě		167	152	143	141	132	122
Výdaje na dávky státní sociální podpory (vč. pěstounské péče) na 1 obyvatele	Kč	3 536	3 089	2 973	3 025	2 967	2 941
ZARÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB (MPSV)							
Lůžka v domovech pro seniory	počet	1 808	1 789	1 842	1 779	1 815	1 797
Lůžka v domovech se zvláštním režimem	počet	514	579	618	741	741	789
Lůžka v domovech pro osoby se zdravotním postižením	počet	1 155	1 131	1 155	1 104	1 094	1 076
DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ (MPSV, ČSSZ; stav v prosinci)							
Příjemci starobního důchodu celkem ⁷⁾	počet	124 186	129 064	128 884	128 741	129 868	131 235
z toho: ženy		77 231	79 690	79 383	79 028	79 333	79 824
Příjemci starobního důchodu sólo (bez souběhu)	počet	90 407	95 116	95 105	95 180	96 350	97 809
Příjemci předčasného starobního důchodu ^{7) 8)}	počet	27 834	32 087	33 300	34 317	35 555	36 639
z toho ženy		15 934	18 150	18 844	19 446	20 153	20 769
Podíl příjemců předčasného starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu celkem (včetně souběhu)	%	22,4	24,9	25,8	26,7	27,4	27,9
v tom: muži		25,3	28,2	29,2	29,9	30,5	30,9
ženy		20,6	22,8	23,7	24,6	25,4	26,0
Průměrný měsíční starobní důchod sólo ⁹⁾	Kč	10 088	10 520	10 740	10 933	11 038	11 308
v tom: muži		11 156	11 619	11 860	12 056	12 165	12 450
ženy		9 163	9 560	9 758	9 938	10 284	10 284
Podíl průměrného starobního důchodu sólo ⁹⁾ na mzdovém mediánu	%	44,6	48,8	49,4	49,7	47,6	46,9
NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ (ČSSZ)							
Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem	tis. Kč	1 162 439	1 057 040	984 522	1 033 265	1 149 293	1 274 979
z toho dávky:							
nemocenské		800 888	694 565	633 910	673 882	782 612	883 146
peněžitá pomoc v mateřství		336 547	324 714	308 232	305 171	311 262	326 643
ošetřovné		24 867	37 669	42 131	53 999	55 035	64 797
KRIMINALITA, NEHODY (Policejní prezidium ČR)							
Zjištěné trestné činy	počet	13 843	13 752	12 822	13 713	11 991	10 512
na 1 000 obyvatel		24,2	24,1	22,4	23,9	20,9	18,3
Objasněné trestné činy	počet	6 436	6 950	6 905	7 384	6 520	5 687
Usmrcené osoby při dopravních nehodách	počet	49	45	52	43	40	39

⁶⁾ data do roku 2012 podle výplatního místa, od roku 2013 podle místa trvalého bydliště příjemce

⁷⁾ včetně souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

⁸⁾ předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

⁹⁾ bez souběhu s vdovským nebo vdoveckým; podle metodiky MPSV bez poměrného starobního důchodu

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – ekonomický vývoj

	Měšící jednotka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
MAKROEKONOMIKA							
Hrubý domácí produkt (HDP)	mil. Kč	198 183	202 051	197 560	207 077	220 471	.
předchozí rok=100 (srovnatelné ceny)	%	105,2	102,6	95,7	102,9	104,0	.
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele	Kč	346 460	353 547	345 375	361 465	384 101	.
průměr ČR = 100	%	92,2	92,3	89,8	93,2	94,9	.
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného	Kč	710 254	727 383	710 972	739 836	803 372	.
průměr ČR = 100	%	90,9	91,2	89,1	92,2	96,3	.
Hrubá přidaná hodnota	mil. Kč	179 597	182 669	177 833	185 674	199 488	.
v tom sektory: primární	%	2,7	3,4	3,8	3,7	3,7	.
sekundární	%	44,1	44,1	42,5	43,8	46,1	.
terciární	%	53,2	52,5	53,8	52,4	50,2	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu	mil. Kč	50 035	49 324	46 092	46 712	.	.
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele	Kč	87 470	86 307	80 578	81 539	.	.
průměr ČR = 100	%	86,3	84,7	80,5	83,6	.	.
Zaměstnaní v hlavním pracovním poměru (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště ¹⁾	osoby	279 031	277 778	277 873	279 896	274 432	.
z toho zaměstnanci		235 141	232 463	235 571	245 943	239 255	.
NÁKLADY PRÁCE							
Měsíční náklady práce na 1 zaměstnance	Kč	31 270	32 096	32 679	32 856	33 950	.
v tom: přímé náklady		22 596	23 189	23 705	23 781	24 589	.
sociální požitky		333	316	281	291	282	.
sociální náklady a výdaje		7 809	8 037	8 150	8 205	8 827	.
personální náklady a výdaje		263	267	258	267	310	.
daně a dotace		-35	-46	-59	-45	-58	.
VĚDA A VÝZKUM							
Výdaje na výzkum a vývoj celkem	mil. Kč	2 295	3 131	3 779	4 133	4 734	.
z toho: mzdové		854	1 064	1 265	1 288	1 571	.
financované z veřejných zdrojů ČR		601	676	795	867	957	.
Zaměstnaní ve výzkumu a vývoji celkem	přep. os.	1 933	2 196	2 712	2 708	3 189	.
z toho výzkumní pracovníci		992	1 276	1 374	1 548	1 805	.
INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE²⁾							
Domácnosti mající: osobní počítač	%	59,9	64,7	66,6	67,8	70,7	.
přístup k internetu	%	56,6	62,1	63,6	65,8	69,8	.
REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ³⁾							
Registrované subjekty k 31. 12.	počet	144 632	147 419	147 750	141 202	142 307	143 478
z toho fyzické osoby		106 541	108 733	108 514	110 011	⁴⁾ 113 799	114 256
z toho živnostníci		98 824	101 031	100 512	93 677	96 262	97 800
z toho subjekty se zjištěnou aktivitou		75 384	77 246	78 591	75 152	72 481	71 043
z toho fyzické osoby		53 882	55 803	56 337	55 005	⁴⁾ 54 615	55 442
z toho živnostníci		47 930	49 610	49 880	43 999	44 805	44 500
Vzniklé subjekty	počet	6 286	5 503	4 576	4 159	3 852	4 074
z toho fyzické osoby		4 240	4 037	3 362	3 067	⁴⁾ 2 743	2 948
z toho živnostníci		3 719	3 884	3 172	2 638	2 594	2 446
ZEMĚDĚLSTVÍ							
Zemědělská produkce	mil. Kč	8 325	9 540	9 924	10 290	⁵⁾ 11 497	.
z toho: rostlinná produkce		3 935	4 788	5 064	5 192	⁵⁾ 5 535	.
živočišná produkce		3 948	4 377	4 452	4 708	⁵⁾ 5 370	.
Obhospodařovaná zemědělská půda	ha	314 533	311 108	315 055	312 009	315 043	312 522
z toho orná		201 410	198 403	200 831	197 016	196 790	195 424
Sklízeň: obilovin	t	493 053	564 414	466 494	516 219	626 742	564 069
brambor	t	19 921	28 417	26 257	20 241	32 006	20 115
Stavy hospodářských zvířat k 1. 4.							
skot	počet	155 450	159 054	161 734	161 991	164 768	168 987
prasata	počet	141 938	134 986	125 513	118 666	113 449	118 532
drůbež	počet	2 509 575	1 976 466	2 236 599	2 486 865	2 489 931	2 324 438

¹⁾ odhad celkového počtu zaměstnaných podle metodiky ESA 2010 (Evropský systém účtů 2010)

²⁾ tříleté klouzavé průměry (např. údaj roku 2013 je vypočten z dat roku 2012, 2013 a 2014)

³⁾ vlivem zpřesnění dat podle Registru osob (ROS) nejsou údaje před rokem 2013 plně srovnatelné

⁴⁾ od roku 2014 včetně zahraničních fyzických osob

⁵⁾ semidefinitivní výsledky

Tab. 3.3 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – ekonomický vývoj

dokončení

	Měřicí jednotka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Výroba jatečného skotu	t ž.hm.	19 315	19 587	20 555	20 639	21 233	21 522
Výroba jatečných prasat	t ž.hm.	25 703	29 917	22 054	20 359	20 890	20 489
Výroba jatečné drůbeže	t ž.hm.	20 784	19 611	19 363	20 257	26 643	30 161
Výroba mléka	tis. l	268 854	274 057	292 945	291 940	304 042	306 030
Snáška konzumních vajec	tis. ks	138 047	127 877	123 541	185 672	197 805	196 100
LESNICTVÍ							
Zalesňování	ha	2 445	2 385	2 433	2 329	2 236	2 090
Těžba dřeva	m ³ b. k.	1 886 221	1 684 029	1 578 792	1 654 301	1 614 564	1 641 077
z toho nahodilá živelní		356 922	302 903	135 816	226 834	143 347	444 976
PRŮMYSL⁶⁾							
Průměrný počet podniků	počet	150	158	158	164	160	163
Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb průmyslové povahy	mil. Kč	169 868	174 379	176 805	192 794	208 753	211 019
na 1 zaměstnance	tis. Kč	3 365	3 288	3 273	3 487	3 621	3 536
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	fyz. os.	50 478	53 037	54 027	55 284	57 646	59 681
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance	Kč	25 299	25 827	26 353	26 946	27 837	29 052
ENERGETIKA (ERÚ)							
Výroba elektřiny brutto	GWh	1 196,7	1 359,4	1 412,3	1 414,6	1 405,6	1 475,8
podíl na ČR	%	1,4	1,6	1,6	1,6	1,6	1,8
Spotřeba elektřiny ⁷⁾	GWh	3 327,3	3 308,5	3 162,0	3 165,2	2 844,6	2 914,7
podíl na ČR	%	4,7	4,7	4,5	4,5	5,1	5,2
Spotřeba elektřiny ⁷⁾ v domácnostech na 1 obyvatele	kWh	1 464,8	1 406,3	1 453,3	1 493,3	1 361,6	1 395,5
STAVEBNICTVÍ							
Průměrný počet podniků ⁸⁾	počet	32	31	30	29	26	25
Základní stavební výroba ⁸⁾	mil. Kč	5 649	5 479	5 503	4 676	5 220	6 354
na 1 zaměstnance	tis. Kč	1 510	1 469	1 513	1 377	1 721	2 099
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ⁸⁾	fyz. os.	3 742	3 731	3 638	3 396	3 033	3 027
Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnance ⁸⁾	Kč	26 263	27 088	28 096	27 366	29 407	30 495
Stavební práce dle dodavatelských smluv podle místa stavby ⁹⁾	mil. Kč	13 210	12 640	11 097	10 032	12 825	12 704
z toho pro veřejné zadavatele		5 622	6 080	5 183	4 946	6 640	6 048
VYDANÁ STAVEBNÍ POVOLENÍ							
Orientační hodnota povolených staveb	mil. Kč	24 961	18 487	19 976	13 754	10 996	12 604
z toho: budov (bytových a nebytových)		11 025	11 492	9 184	8 055	7 252	8 299
na ochranu životního prostředí		9 366	2 186	6 808	3 167	791	829
Průměrná hodnota na 1 stavební povolení	tis. Kč	3 365	2 864	3 092	2 333	2 211	2 432
BYTOVÁ VÝSTAVBA							
Zahájené byty	počet	2 031	1 630	1 420	1 413	1 300	1 548
z toho v nových rodinných domech		1 143	939	939	801	722	889
Dokončené byty	počet	1 903	1 457	1 444	1 445	1 362	1 208
z toho v nových rodinných domech		1 194	980	930	948	830	820
Průměrná hodnota 1 m ² obytné plochy bytu v novém rodinném domě	Kč	32 072	33 335	33 601	32 982	33 446	35 280
v novém bytovém domě	Kč	41 569	37 402	34 813	41 724	26 087	37 521
DOPRAVA (Ministerstvo dopravy)							
Osobní automobily včetně dodávkových k 31. 12.	počet	268 627	273 483	281 566	283 115	289 942	.
CESTOVNÍ RUCH¹⁰⁾							
Hromadná ubytovací zařízení (HUZ) k 31. 12.	počet	460	468	599	573	517	521
Lůžka v hromadných ubytovacích zařízeních	počet	25 180	25 142	30 134	29 589	28 044	28 503
Hosté v hromadných ubytovacích zařízeních	osoby	484 178	495 609	595 138	558 797	568 746	650 250
z toho ze zahraničí		154 122	172 810	204 492	186 668	202 596	234 673
Průměrná doba pobytu hostů v HUZ	dny	3,9	3,7	3,6	3,6	3,6	3,6
z toho hostů ze zahraničí		3,3	3,2	3,1	3,1	3,1	3,1

⁶⁾ podniky se 100 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

⁷⁾ od roku 2014 spotřeba elektřiny v hodnotě netto, do roku 2013 v hodnotě brutto

⁸⁾ podniky s 50 a více zaměstnanci se sídlem v kraji

⁹⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci

¹⁰⁾ na základě výsledků projektu MMR "Zkvalitnění informací o vybraných sektorech cestovního ruchu" došlo k revizi dat o kapacitách a návštěvnosti; údaje před rokem 2012 nejsou srovnatelné

Tab. 3.4 Vybrané ukazatele za Plzeňský kraj – životní prostředí

	Měřicí jednotk	2010	2011	2012	2013	2014	2015
PŮDA (ČÚŽK)							
Zemědělská půda k 31. 12.	ha	380 330	379 930	379 335	378 868	378 166	377 762
z toho: orná půda		259 172	258 261	257 434	256 406	254 982	254 298
zahrady a ovocné sady		13 331	13 350	13 355	13 351	13 379	13 385
trvalé travní porosty		107 815	108 320	108 546	109 110	109 804	110 079
Nezemědělská půda k 31. 12.	ha	375 763	376 167	376 756	377 230	377 921	378 334
z toho: lesní pozemky		299 739	299 842	300 048	300 191	300 420	300 553
zastavěné plochy a nádvoří		9 684	9 641	9 604	9 583	9 557	9 523
VODOVODY A KANALIZACE							
Specifické množství vody fakturované domácnostem na 1 obyvatele	litr/den	90,6	83,4	81,6	80,5	87,3	87,6
Čistírný odpadních vod (ČOV)	počet	172	177	183	189	199	196
Podíl obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci	%	78,3	78,7	79,3	80,9	82,4	83,0
z toho na kanalizaci s koncovou ČOV		70,7	72,7	73,6	74,8	76,3	77,5
Podíl čištěných odpadních vod (bez srážkových)	%	94,2	94,8	95,8	96,5	93,9	94,7
Celková kapacita ČOV	m ³ /den	179 573	183 919	181 664	186 481	175 355	172 861
Produkce kalů z ČOV	t sušiny	10 463	9 504	9 668	9 701	8 400	8 095
OVZDUŠÍ (ČHMÚ)							
Měrné emise tuhých znečišťujících látek (REZZO 1-4)	t/km ²	0,46	0,40	0,42	0,43	0,39	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1-3)		0,39	0,34	0,35	0,37	0,33	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,07	0,07	0,06	0,06	0,06	.
Měrné emise oxidu siřičitého (REZZO 1-4)	t/km ²	0,91	0,87	0,93	0,92	0,86	.
z toho stacionární zdroje (REZZO 1-3)		0,91	0,87	0,93	0,91	0,86	.
Měrné emise oxidů dusíku (REZZO 1-4)	t/km ²	1,26	1,20	1,21	1,15	1,04	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1-3)		0,46	0,41	0,45	0,42	0,35	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		0,80	0,79	0,76	0,74	0,69	.
Měrné emise oxidu uhelnatého (REZZO 1-4)	t/km ²	4,38	3,76	3,88	4,01	3,39	.
v tom: stacionární zdroje (REZZO 1-3)		3,35	2,83	3,04	3,23	2,68	.
mobilní zdroje (REZZO 4)		1,03	0,93	0,84	0,78	0,71	.
ODPADY							
Produkce podnikového odpadu celkem ¹⁾	t	1 058 483	986 903	930 585	970 520	1 293 044	.
z toho: zpracovatelský průmysl	t	261 637	253 500	228 344	212 742	244 843	.
zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	t	64 475	60 117	60 757	120 036	85 439	.
stavebnictví	t	513 318	493 477	474 900	476 182	798 861	.
Produkce podnikového odpadu na 1 obyvatele	kg	1 850	1 727	1 627	1 694	2 253	.
Produkce komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	239	240	243	231	252	.
Podíl odděleně sbíraných složek komunálního odpadu	%	18,6	20,5	18,3	17,8	17,7	.
Odděleně sbírané složky komunálního odpadu na 1 obyvatele	kg	44,6	49,1	44,4	41,1	44,6	.
VÝDAJE NA OCHRANU ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ							
Pořízené investice na ochranu životního prostředí podle místa investice na 1 obyvatele	Kč	1 994	2 678	2 245	2 322	4 344	.
Investice na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	1 228 991	1 204 063	1 138 106	1 228 495	2 342 677	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	45,6	9,7	12,5	14,6	11,5	.
nakládání s odpadními vodami	%	25,9	65,7	58,2	29,3	20,5	.
nakládání s odpady	%	13,7	20,3	19,5	52,2	64,3	.
Neinvestiční náklady na ochranu životního prostředí podle sídla investora	tis. Kč	2 206 239	2 495 018	2 440 138	2 500 681	2 556 972	.
z toho: ochrana ovzduší a klimatu	%	3,8	3,7	4,2	4,3	3,6	.
nakládání s odpadními vodami	%	23,3	23,4	23,5	25,6	25,0	.
nakládání s odpady	%	70,7	71,1	70,6	65,0	68,8	.

¹⁾ podle sídla podniku

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Plzeňského kraje v roce 2010 a 2015

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Domaž-lice	Klatovy	Plzeň-město	Plzeň-jih	Plzeň-sever	Roky-cany	Tachov
Obyvatelstvo k 31. 12.	2010 ¹⁾	571 256	60 655	87 801	184 849	61 929	75 136	47 587	53 299
	2015	576 616	61 265	86 617	188 190	62 262	77 478	47 967	52 837
z toho cizinci (bez azylantů)	2010	25 175	2 270	2 434	12 108	2 002	1 431	1 544	3 386
	2015	27 304	2 750	2 578	13 649	1 786	1 677	1 614	3 250
v tom ve věku (%)									
0–14 let	2010 ¹⁾	14,2	15,1	14,2	13,2	14,5	15,3	13,8	14,8
	2015	15,0	15,6	14,6	14,6	15,0	15,8	14,7	15,2
15–64 let	2010 ¹⁾	69,7	70,2	69,2	69,0	69,6	70,0	69,6	72,6
	2015	66,2	66,4	65,7	65,5	66,3	66,8	66,2	68,8
65 a více let	2010 ¹⁾	16,1	14,7	16,6	17,8	15,9	14,7	16,6	12,6
	2015	18,8	18,0	19,7	19,9	18,7	17,4	19,1	16,0
Průměrný věk k 31. 12.	2010 ¹⁾	41,2	40,5	41,6	42,2	41,1	40,2	41,6	39,5
	2015	42,3	41,7	43,0	42,9	42,3	41,4	42,5	41,1
Index stáří ²⁾	2010 ¹⁾	113,4	97,4	116,9	134,5	109,4	96,0	119,9	85,2
	2015	125,3	115,4	134,5	136,4	124,8	109,7	130,3	105,1
Index ekonomického zatížení ³⁾	2010 ¹⁾	43,4	42,5	44,5	44,9	43,6	42,9	43,7	37,7
	2015	51,0	50,5	52,3	52,7	50,8	49,8	51,1	45,3
Přírůstek/úbytek na 1 000 obyvatel:	2010	0,3	3,0	-0,9	-5,2	3,9	10,3	-3,2	3,4
	2015	2,6	4,1	-2,8	5,0	0,6	5,9	1,7	-0,6
přirozenou měnou	2010	0,7	0,9	-0,5	0,6	1,5	2,3	-1,9	2,4
	2015	-0,8	0,2	-3,0	-0,3	-1,3	0,8	-2,2	-0,2
stěhováním	2010	-0,4	2,1	-0,4	-5,8	2,4	8,0	-1,3	1,1
	2015	3,4	3,9	0,3	5,3	1,9	5,1	3,9	-0,4
Naděje dožití při narození (v období 2011–2015)									
muži			75,4	75,1	76,7	75,1	76,3	74,9	74,0
ženy			81,6	81,1	81,7	80,3	80,5	80,2	80,0
Neumístění uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce celkem k 31. 12.	2010	27 267	3 184	4 827	7 570	2 290	3 292	2 081	4 023
	2015	18 587	2 177	2 951	5 877	1 788	2 238	1 292	2 264
z toho (%):									
ženy	2010	48,5	47,0	45,4	50,2	47,7	50,0	53,1	47,0
	2015	52,1	52,6	46,6	55,5	52,8	52,9	55,3	46,4
absolventi škol a mladiství	2010	5,9	5,6	6,1	4,6	8,3	7,0	6,2	5,9
	2015	5,0	4,5	4,8	5,2	6,3	5,1	5,6	3,9
osoby se zdravotním postižením	2010	12,3	15,4	12,9	9,3	12,6	8,4	15,3	16,6
	2015	16,4	19,8	16,6	12,1	18,6	12,4	24,8	21,1
s nárokem na podporu v nezaměstnanosti	2010	32,9	29,2	36,9	33,2	36,7	35,8	30,9	27,0
	2015	28,1	23,2	34,3	26,4	27,1	31,9	27,6	26,4
dosažitelní	2010	97,4	98,3	97,8	96,3	97,3	98,4	93,7	99,6
	2015	94,7	98,8	95,0	90,2	94,3	98,9	95,0	98,4
ve věku 55 a více let	2010	4 287	540	732	1 159	332	520	339	665
	2015	3 838	447	600	1 144	347	466	299	535
evidovaní 12 a více měsíců	2010	7 775	1 145	1 229	1 843	563	753	600	1 642
	2015	6 600	818	877	2 129	660	774	394	948
Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ⁴⁾	2010	6,65	7,32	7,67	5,70	5,20	6,13	5,94	10,35
	2015	4,62	5,30	4,92	4,31	4,08	4,30	3,87	6,10
v tom: muži	2010	6,76	7,57	8,20	5,72	5,25	6,06	5,52	10,64
	2015	4,36	4,90	5,21	3,81	3,68	3,97	3,43	6,35
ženy	2010	6,53	7,05	7,11	5,67	5,14	6,21	6,37	10,04
	2015	4,89	5,72	4,62	4,82	4,52	4,64	4,33	5,84
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob k 31. 12. (%) ⁵⁾	2010	1,9	2,7	2,0	1,4	1,3	1,4	1,8	4,2
	2015	1,7	2,0	1,5	1,7	1,6	1,5	1,2	2,6
Lékaři na 1 000 obyvatel	2010	4,5	2,4	3,3	8,3	3,2	1,7	3,0	2,4
	2014	4,8	2,5	3,5	8,9	3,2	1,6	4,1	2,5

¹⁾ stav k 1. 1. 2011

²⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0–14 let

³⁾ počet osob ve věku 0–14 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 15–64 let

⁴⁾ podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

⁵⁾ podíl dlouhodobě nezaměstnaných (12 měsíců a déle) na počtu obyvatel ve věku 15–64 let

Tab. 4.1 Vybrané ukazatele podle okresů Plzeňského kraje v roce 2010 a 2015

dokončení

	Rok	Kraj celkem	v tom okresy						
			Domažlice	Klatovy	Plzeň-město	Plzeň-jih	Plzeň-sever	Rokycany	Tachov
Průměrné procento dočasně pracovní neschopnosti	2010	3,951	3,812	4,110	3,708	4,296	4,359	4,585	4,115
	2015	4,572	4,737	4,837	3,973	5,305	4,664	5,386	5,835
Podíl příjemců předčas. starobního důchodu na počtu příjemců starobního důchodu (%) ⁶⁾	2010	22,4	24,0	26,8	20,4	23,5	24,6	20,7	17,0
	2015	27,9	30,4	33,4	24,7	29,5	30,4	26,8	22,6
v tom: muži	2010	25,3	27,3	30,8	22,8	27,5	27,0	23,9	18,8
	2015	30,9	33,6	37,0	27,3	33,7	32,1	30,1	24,9
ženy	2010	20,6	22,0	24,5	19,0	21,0	23,2	18,8	15,9
	2015	25,4	27,6	30,2	22,7	26,0	28,5	24,0	20,7
Zjištěné trestné činy na 1 000 obyvatel	2010	24,2	17,0	18,3	36,5	16,7	17,8	18,5	22,0
	2015	18,3	15,4	13,2	27,9	10,3	11,9	13,9	18,3
z toho násilné a mravnostní	2010	1,4	1,5	1,4	2,0	0,4	0,8	1,3	1,4
	2015	1,7	1,2	0,9	2,7	0,8	1,4	1,8	1,6
Dopravní nehody na 1 000 obyvatel	2010	4,9	7,4	4,6	3,4	5,7	5,3	3,3	8,0
	2015	5,6	7,6	4,0	5,3	4,9	4,3	9,7	
Soukromí podnikatelé (živnostníci) celkem na 1 000 obyvatel k 31. 12.	2010	172,8	158,1	164,1	194,6	154,5	170,1	171,7	153,9
	2015	169,6	157,6	166,2	182,2	156,2	169,8	172,7	157,1
z toho:									
se zjištěnou ekonomickou aktivitou	2010	83,8	75,6	82,0	91,4	79,5	84,4	86,9	71,2
	2015	77,2	64,9	74,7	85,2	73,6	78,4	80,2	66,7
subjekty vzniklé v roce	2010	6,5	6,5	7,0	6,6	5,8	6,5	6,0	6,3
	2015	4,2	3,6	4,0	4,7	4,0	4,1	4,2	4,4
Stavební práce dle dodavatelských smluv podle místa stavby ⁷⁾ na 1 obyvatele (tis. Kč)	2010	23,1	13,9	27,6	34,1	10,0	8,7	32,9	14,3
	2015	22,1	9,6	29,7	33,2	14,4	11,2	11,4	19,1
Počet bytů na 1 000 obyvatel:									
zahájených	2010	3,6	3,2	2,6	3,2	3,2	5,9	4,6	2,9
	2015	2,7	2,4	1,5	2,8	2,4	3,4	3,6	3,1
dokončených	2010	3,3	3,3	2,5	3,6	2,9	4,7	3,2	2,3
	2015	2,1	1,9	1,4	2,1	2,6	2,9	2,2	1,7
Hromadná ubytovací zařízení:									
lůžka	2012	30 134	3 007	10 204	5 650	1 327	4 072	2 253	3 621
	2015	28 503	2 415	9 965	5 661	1 120	3 885	2 165	3 292
lůžka na 1 000 obyvatel	2012	52,7	49,5	116,7	30,5	21,4	53,7	47,3	68,1
	2015	49,5	39,5	114,9	30,2	18,0	50,3	45,2	62,4
hosté	2012	595 138	35 412	188 859	213 524	20 410	51 209	34 758	50 966
	2015	650 250	31 142	⁹⁾ 202 761	262 570	⁹⁾ 22 210	50 656	⁹⁾ 31 236	49 675
Podíl na celkové výměře k 31. 12. (%):									
orná půda	2010	34,3	35,8	25,5	34,9	43,2	41,6	34,5	32,0
	2015	33,6	35,3	25,1	34,0	42,8	41,0	34,1	30,6
zastavěné plochy a nádvoří	2010	1,3	1,1	1,1	4,9	1,5	1,2	1,6	0,8
	2015	1,3	1,1	1,0	4,9	1,5	1,2	1,6	0,8
Měrné emise (t/km ²) (REZZO 1–3):									
tuhých znečišťujících látek ⁸⁾	2010	0,3	0,3	0,2	0,9	0,3	0,3	0,3	0,2
	2014	0,2	0,2	0,2	0,8	0,2	0,2	0,2	0,1
oxidu siřičitého	2010	0,9	0,3	0,3	18,5	0,3	0,3	0,3	0,2
	2014	0,9	0,3	0,3	18,2	0,3	0,2	0,3	0,1
oxidů dusíku	2010	0,5	0,1	0,2	9,0	0,2	0,2	0,2	0,1
	2014	0,4	0,1	0,2	5,5	0,3	0,2	0,2	0,1
oxidu uhelnatého	2010	3,4	3,7	3,2	6,5	3,7	3,1	4,2	2,3
	2014	2,7	2,9	2,5	5,6	3,1	2,5	3,5	1,7

⁶⁾ data za prosinec; starobní důchod vč. souběhu s vdovským nebo vdovečským; předčasným důchodem se rozumí přiznání kráceného starobního důchodu podle § 30 a § 31 zákona č. 155/1995 Sb.

⁷⁾ podniky s 20 a více zaměstnanci

⁸⁾ nezahrnují emise TZL, NH₃ a VOC ze stavebních činností, chovů hosp. zvířat, aplikace min. hnojiv a nesledovaných zdrojů použití rozpouštědel

⁹⁾ hodnota s nižší, omezenou spolehlivostí

